MAX L. MARGOLIS

A MANUAL OF THE ARAMAIC LANGUAGE

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM

EDIDIT

HERMANN L. STRACK

PARS III

THE ARAMAIC LANGUAGE OF THE BABYLONIAN TALMUD

BY

MAX L. MARGOLIS

I. GRAMMAR
II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

A MANUAL

OF THE

ARAMAIC LANGUAGE

OF THE

BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

LIBRARY OF
ed Theological Semina
PJ
5302
.M377
M1910
43,243

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND: DAVID NUTT, LONDON.
AMERICA: G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE

IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor Hermann L. Strack, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. Strack urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of Judah Seni's יהודה יעלה, Israel Michelstädt's מלין דרבנן, Moïse Schuhl's *Sentences et proverbes du Talmud,* and Moses Lewin's *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche,* and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from Rabbinovicz' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of Nöldeke in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpointed texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in Mielziner's *Introduction* and in Bacher's *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the ʿAruk, in Hananel, Rashi, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. von Laubmann, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. Leidinger, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. Margulies for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor Strack who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr Oscar Beck, head of the publishing firm of C. H. Beck in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

Page

§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic 1
§ 2. Script and Orthography 3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization 7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes 8
§ 5. The Vowels and their Changes 10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence 15
§ 7. The Accent 15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun 16
§ 9. Demonstrative Pronoun 17
§ 10. Relative Pronoun 18
§ 11. Interrogative Pronoun 18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks 19
§ 13. Nouns with Shortened Stem 19

Page

§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation 22
§ 15. With the Middle Radical Geminate 22
§ 16. With Prefixes 25
§ 17. Pluriconsonantal Stems 25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives . 26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19. Inflectional Endings 27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection 29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely 30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes 32
§ 23. Numerals 32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24. Adverb 34
§ 25. Prepositions 34
§ 26. Conjunctions 35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27. The Modification of the Stem 35
§ 28. Inflectional Elements 36
§ 29. Perfect 37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive 38
§ 31. The Participles 40
§ 32. Itpeʿel 41
§ 33. Paʿʿel 43
§ 34. Itpaʿʿal 45
§ 35. Afʿel 46
§ 36. Ittafʿal 47
§ 37. Verbs ע״ע 48
§ 38. Verbs ע״ו 50
§ 39. Verbs ל״ה 56
§ 40. Pluriconsonantals 56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes 57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

Page

§ 42. The Neuter 62
§ 43. St. absol. and determ. 62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive 63
§ 45. Coordination 65
§ 46. Construction of כל 66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition 67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun 68
§ 49. Demonstrative Pronoun 70
§ 50. Interrogative Pronouns 71
§ 51. Relative Pronoun 72

§ 52. Numerals 73
§ 53. Adverbial Expression 74
§ 54. Prepositions 74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender 75
§ 56. The Perfect 76
§ 57. The Imperfect 77
§ 58. The Participle 79
§ 59. The Imperative 82
§ 60. The Infinitive 83
§ 61. Government of the Verb 84
§ 62. אין 86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula 87
§ 64. The Casus Pendens 88
§ 65. Concord of the Parts of Speech 89
§ 66. The Order of Words 89
§ 67. Negative Sentences 90
§ 68. Interrogative Sentences 91

D. Compound Sentences (§ 69—73)

Page
§ 69. Copulative Sentences 92
§ 70. Attributive Relative Sentences 94
§ 71. Conjunctional Relative Sentences 95
§ 72. Indirect Interrogative Sentences 96
§ 73. Conditional Sentences 96

Literature 97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I. Forms and Sentences 1*
II. Connected Texts 34*
A. Earlier Language 34*
B. Later Language 37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A. Aramaic Glossary 84*
B. Hebrew Glossary 180*

Abbreviations and Signs.

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
M_1 = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
B = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
Ar^M = ʿAruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^{VBV} = ʿAruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
Han^M = Ḥanan'el cod. hebr. 227, München.
Ra^M = Raši; $RŠbM^M$ = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
En = ʿEn Ya'aḳob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
Teš-geon = Tesubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = ʿArakin || A.z. = ʿAboda zara.
Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beṣ(a). || B. ḳ = Baba ḳamma || B. m. = Baba meṣi'a.

Chr. = Chronik *(Chronicles)*.
Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).
Erub = ʿErubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).
Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).
Ḥag(iga). || Ḥul(lin).
Jb = Hiob *(Job)*. || Je(remias) || Ḫeb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).
Ker(itot). || Ket(ubot). || Ḳid(dusin).
Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner), cf. p. 97. || M. Ḳ. = Moʿed Ḳaṭon ||
Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).
p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, praemittunt. || Ps(almus).
Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš ha-šana.
Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).
Taan = Taʿanit || tr = transfert.
$\underline{*}$ = prima manus || $>$ = omittit, omittunt.
$\underline{c}$ = corrector. || $\underline{mg}$ = margo || $\underline{t}$ = textus.
$\underline{h}$ = hebraice. || $\underline{p}$ = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic. 1.

a By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

b This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (Āmōrā'ē, Sābōrā'ē) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Nehardeʿa, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Temura, Keritot, Meʿila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38ᵃ; Sanh 95ᵃ a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Taʿanit;* (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11[b]; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Ḥiyya, Bar Ḳappara, Joḥanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

e In the present work the earlier language, no less than the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography. 2.

a The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

b In contrast with BA., it is to be noted that שׁ has been replaced by ס in סגי, סים, סיטרא, אסתכל. שׁ is kept in שבע, שבא, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the fllg. instances: בשרא and ביסרא; עשר, עשרה, עשרין but חד סר, etc.; שהדי and סהדי; סני and אישתניו; סיב and בשיבותיה; סטנא and שטנא; סערתא and שערתא.

c ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. after א: מאה, חקלאה, גינאה, ארמאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מִלָּה (but also מִלָּא), ארבעה, חמשה, עשרה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (סברה, שקלה, שמעה, ילדה, רקה, קמה, שדרה, שיילה, אזקינה, אושלה, אפיקה, אחתה) and in the pt. sg. f. (מנסבה, מזבנה) and pl. f. (שִׁיבה); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לו״י we find ה only in הוה (occasionally also הוא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: אורחה, ארעה, גברא רבה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): גברא = גברה̄ = גברַה̄; רישא = רישה̄ = רישַׁה̄; כולא, etc.

e In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מאתן, סאוי, שמאלא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מסאנא and מסנא, מאני and מני, עאניה and ענא, צו(ו)אריה and צוורא. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תולאנא and תולנא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *ā* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אוריאן; 𝔅: קאקי, מסרגאן, עליאתא, גביאת; G: אחאתא; H: בוטאשי (r. בוטאטי), בנאתא, ארעאתא, אילואתא, כודניאתא; M: סאבי, ריבואן, מלכאתא, שארו; M_1: קרנאתא, חראתא, כנישאתא, אתאת, שדיאן, גאנו. Universally for *a* in מאן „who?“ (rarely מן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י: שוואר, but שוור H; משואר H, but ת(י)שוור; סיאר 𝔅, but סייר HM; מידואר 𝔅, דיירנא; otherwise אגר, סתר, etc., where the absence of י, as in גרים, שביק, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also פאחא 𝔅, כאווי 𝔅M, כאוי M, אָתאן ib. The common and incorrect pronunciation

with *ḳameṣ* is indicated by א in טאבי H, טאשי M_1, תאנא G = טְבֵי, טְשֵׁי, תְּנָא.

ו and י designate universally the long vowels (whether *g* of Semitic or Aramaic origin) *ū*, *ō*, *ē*, *ī*. In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישא, יימר, etc. (BA. רֵאשָׁא, יֵאמַר, etc.). Cf. also תהוי, etc., for BA. תֶּהֱוֵא. Note, however, יהא (also יהי), תהא = יְהֵא, תְּהֵא; יבכה = יְבְכֵּה cf. BA. אָתֵה, etc.

Consonantal ו und י are written וו, יי; e. g., גווזא, *h* דיינא, זוודין, נייח, רווחא, גייסא = גַּוָּזָא, דַּיָּנָא, זְוָדִין, נְיָח, רַוְחָא, גַּיְסָא. Before or after א as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §*f*). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM_1) and frequently also in 𝔅 (particularly in Ber); e. g., קים, גוזא, כותא, כוי, מניכו, חויה, ניח = קַיָּם, גַּוָּזָא, כַּוְתָא, כַּוֵּי, מַנַּיְכוֹ, חַוְיָהּ, נְיָח. When ו is immediately preceded or followed by י, only one of the two is written twice; thus ווי, גוייתא, לוויך, לשוויה, לישוייה = וָי, גַּוָּיָתָא, לַוְיָךְ, לְשַׁוְיֵהּ. (Less frequently: גווייתא.) Similarly, ו is expressed but once after י as a vowel letter (§*gj*): חיותא, חיור = חֵיוְתָא, חִוָּר.

At the end of certain forms of לו״י roots (nominal *i* formation *faʿʿāl*, §15*b*; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22*b*) -*ai̯* is expressed by אי, e. g., בנאי = בַּנַּי, חוזאי = חֲזַי, חדאי = חֲדַי, בנאי = בְּנַי, שמאי = שְׁמַי; but occasionally also by יי, e. g. בעיי (MM_1) = בְּעַי, צליי = צַלַּי, בנתיי = בְּנָתַי. Observe that B. ḳ. 17ᵇ H vocalizes שְׁנָאִי; very likely, however, the word was pronounced שְׁנַאִי. In the *faʿʿāl* formations א appears to have crept in from the plural; cf. §20*j*.

j ו resp. י for the short vowels *u*, *i* (*e*) is employed with utmost economy by ב in Ber, and on the other hand with utmost extravagance by M throughout. Examples of extreme cases: כלהו = כְּלְהוֹ (unless כָּלְהוֹ was intended), כלי = כְּלֵהּ — חידווא, חילמא apparently = חֶדְוָא, חֶלְמָא. In GHM$_1$ *u* may be said to be expressed almost universally; e. g., חומרי, גומרי = גֻּמְרֵי, חֻמְרָא; defective writing is rare: דחקא, חלייתא, perhaps to be read דְּחֻקָא, חֲלִיתָא. Before a geminated consonant the vowel letter is predominantly expressed, e. g., G: איגרא = אִגְּרָא, אינגיד = אִנְגֵּד, איתנח = אִתְּנַח (but איגרא = אִגְּרָא, איתער = אִתְּעַר, ליביה = לִבֵּהּ, מתנחת = מִתַּנְחַת, מיבעי = מִבְּעֵי, מילתא = מִלְתָא (by the side of מלתא), ריבוניה = רִבּוֹנֵהּ (by the side of רבוני), etc.; H: חיורא = חִוְרָא, עיוא = עִיָּא, מיניהו = מִנֵּיהוֹ, מינה = מִנֵּהּ, מיבסמי = מִבַּסְמֵי, שיתין (by the side of שתין) = שִׁתִּין, etc.; M$_1$: ריבועא = רִבּוּעָא, עיגולא = עִגּוּלָא, מילי = מִלֵּי, ליתבון = לִיתְבוֹן, etc. After the preposition מ we find as a rule no vowel letter (even in M); note, however, מיגו = מִגּוֹ, מיכדי apparently = מִכְּדֵי (for מִכְּדֵי), etc. Elsewhere (in closed syllables not formed through gemination) defective writing is favored in particular by H, e. g., בועא = בּוּעָא, אשתעו = אִשְׁתַּעוֹ (and גשרי, גישרי = גִּשְׁרֵי; משחא = מִשְׁחָא, ומנא (and וימנא) = וְמָנָא, etc. On the other hand, defective writing is met with occasionally also in ב (in other parts than Ber), even in M. By means of vowel letters the fixing of grammatical forms is facilitated. Hence the unique value of MS. M.

k The long vowels *o*, *e* originating in certain

accentual and syllabic conditions are, with the exception of 𝔅 in Ber, almost universally expressed by ו resp. י.

י very frequently indicates a reduced vowel. *l*
After א it may represent ֱ (or ֲ): אינש = אֱנָשׁ (אֲנָשׁ), איניש = אֱנֵשׁ, איזילו = אֱזִלוּ. Once I find in M_1: לִיכַּוֵּן, i. e. with artificial gemination (§5*o*), = לְכַוֵּן. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in עיביד for עֲבֵד, עיבידו for עֲבִדוּ. Perhaps the vowel letter merely indicates ְ, in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: אנש, עבידו.

Word-division. The compound numerals for 11—19 *m*
are written indifferently as one or two words; cf. §23. קא (§38) is very frequently joined to the next following word (א then drops out), so esp. in M.

Abbreviations, particularly frequent in 𝔅M, are *n*
indicated by a stroke (′). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: אוֹ = אומר; גמֹל = גמליאל. ,י, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization. 3.

In addition to the vowel letters (§2*c*—*k*), the vocalized texts of BA. and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. **4. The Consonants and their Changes.**

a 1. (*a*) Laryngeals: א ʾ, ה *h*, ח *ḥ*, ע ʿ.

b (*b*) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *ḳ* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *ṭ* (Dentals); (שׂ)ס *s*, שׁ *š*, צ *ṣ*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u̯*, י *i̯* (Non-syllabic Vowels).

c 2. ח, ע(ק), ד(ז), ת, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.

d א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is חקלאה from *חקליא.

e The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, הדר, etc.; אָבא, אודדי, אטמא, אמד „dive", א = על (§ *j*), אד = עד, etc.

f Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שַׁיִּלוּ, שיירת = שַׁיַּרְתְּ, סיאר = סָיַר, סיים = סָיֵם, etc., for *שַׁאִלוּ, *שַׁאַרְתְּ, *סָעַר, *סָאֵם.

g ב may become ו, e. g., צוותא by the side of צבתא (cf. also §*h*).

תרין (orig. *תנין) and כוכבא (orig. *ככבא, §*g*) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נהמא by the side of לחמא; the reduplicated formations דעדקין and דודקי by the side of דקדקתא; לוליבא, דידבא (for דודבא) orig. *לבלבא, *דבדבא; שושמנא by the side of שומשמנא (§5*h*); שושילתא for שלשילתא, קיקילתא by the side of קילקילתא. The simplification may take place at the end: קילקתא, ירקרתי.

Metathesis takes place in the *Itpe.* and *Itpa.* in the *i* groups *תש, *תס, *תצ, *תז, which are transformed to שׁת, סת, צט, וד (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (*a*) progressive: מישב *j* = מְשַׁב for מְשָׁאַב (but מְשָׁאַל), איתחיד = אִתְּחִד, איתמר = אִתְּמַר for *אִתַּאֲמַר, *אִתַּאֲחִד (but אִתַּאֲמָרָא), קיניה = קִנֵּהּ, for בִּוֵי, קִנָּאהּ = פִּיקא but ביוצי, ביותא = בִּוְתָא by the side of פִּקָּא, פיקעא, מַסְחוּתָא for מַסּוּתָא; as in the other Aramaic dialects ייסק = יְסַק for יְסַלֵּק and in the *Ittaf.*, e. g., מִתּוֹנֵר for *מִתְאוֹנֵר, מִתְּקִים for *מִתְאֲקִים; (*b*) regressive: מידביק = מִדְּבֵק, אִטְּרִד for *אִתְרִד, *מתדבק, אתטרד = אִתְּמַלְכִין but מְתַמְלְכִין; תיסב = תַּסֵּב but תְּנַסֵּב; אימליך = אִמְּלֵךְ; עַלַּבְּ for אַבָּב (§*e*); נַפָּא, בָּפָא by the side of נַדְפָּא, בַּתְפָּא; אנא = אוּנָא, טוענא for טָעֲנָא, מעברא for מַבְּרָא by the side of אודנא, etc.

Contraction: איתקל = אִתְקַל and the like for *אִתְתְקַל, *k* כפנן (כפינן) for *כפננן (§29); חדתתי for חֲדַתְּתִי, אַדַּ for אַדַּדְּ, etc.

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a *l* vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: בִּישׁ for *בְּאִישׁ, מַלְכָּהּ for מַאלְכָּהּ, מַיִן for מַאיִן, מַיְצַנְהוּ for מַאיְצַנְהוּ, שׁוּתָא for שְׁעוּתָא, מְסָ(א)נָא for *מְסַאֲנָא (but מַלְאֲכָא),

תּוֹלָ(א)נָא by the side of תּוֹלְעָנָא. Loss of א at the end of a syllable is old in עָ(א)נָא, מָ(א)נֵי, רֵישָׁא, כֵּיבָא, מֵיכְלָא, יֵימַר and the like. A secondary development is כאיבא = כְּאֵבָא for כֵּאבָא (cf. Hebr. שְׂאֵת by the side of לָשֵׂאת). Intervocalic א was lost in early times in קְרַאוּ and the like (§5*d*). א is always lost at the end of a word: סַגִּי pl. סַגִּיאִין.

m ה at the end of a word may be left unpronounced; כֻּלֵּה (כולי), רֵישָׁא for כֻּלֵּהּ, רֵישַׁהּ.

n חינגי = חִנְגֵּי (for *חִגֵּי = חַגֵּי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.

o Closing consonants have disappeared in סְגָא, נְשָׁא, אֲזָא, אֵימָא for סְגַר, נְשַׁב, אֲזַל, אֵימַר; comp. also תּוּ = תּוּב and the forms of the verb קוּם: נֵקוּ, תֵּקוּ, אוֹקֵי.

p ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. אַלְפֵי, כַּתְפָא, etc.

5. 5. The Vowels and their Changes.

a 1. ו *ū*, *u*, *ō*, *ọ*; ָ *o*; י *ī*, *i*, *ē*, *ẹ*, *e*; (א) ָ *å*; ַ *a*; ְ *ə*.

b These vowels proceed from the Semitic vowels *ū*, *ı*, *ā*; *u*, *i*, *a* and the diphthongs *au̯*, *ai̯*. *ā* appears sporadically as *ō*, e. g. מזונא, but commonly as *å*.

c 2. The production of the orig. short vowel in עָ(א)נא, מָ(א)ני (= *עַאְנא, *מַאְני) which in consequence of the loss of the א at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רֵישָׁא, מֵיכְלא, תֵּיכול, יֵימר for *רַאְשא, etc.; כֵּיבָא for *כֶּאְבָא is of course perfectly regular.

d In consequence of the loss of an intervocalic א (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. *ḳərau̯* for *ḳəraʾū*.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au̯* becomes *ō*, *ai̯* — *ē* (*ī*), e. g., יוֹמא, קרוֹ, חֵילא, תְּנֵינא, דִּידְבא. But the monophthongization need not take place, e. g. רווחא = רַוְחָא, גייסא = גַּיְסָא, תניינא = תְּנַיְנא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בגוייהו = בגַוַּיְהו, but מיגו = מִגּוֹ.

e The monophthongization of *ai̯* may take place also in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בְּעַן for *בעַיְן, סָגַן for *סָגַיְן, גְּלַן for *גלַיְן (in the two last exx. *ai̯n* represents a contraction from *ai̯īn*); אֲבָהָתַנָא, רַבָּנַן, בְּנָתַין for *יְנָא ַ, *יְן ַ (and accordingly אֹרְחַין, דַּעְתַּין, §22); before הָ *a* becomes *e*: מָנֶהָא (cf. §*k*). Elsewhere *ai̯* is also found contracted to *å*: כַּכָּיךְ, יוֹמָךְ, בְּנָתָךְ for יְךָ ַ (and accordingly אַרְעָיךְ, אַחָתָיךְ).

f *(u?) i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like נימשח, תיזרע, at a later period in forms like שְׁמע, שמעה, יימר, בָּלע, נָבח, סָתר, איתעקרו, שדר, שדרו, מוֹדַע, מוֹקַר, etc. At the same time we find ריעיא, ריחיא, שיחנא, סתיר, דאירנא (by the side of דיירנא), etc.

g The same effect appears to be produced by other consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., אידבקי = אִדְבַּקִי by the side of מידביק.

h When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., גוברין, גנובתא, דובשא; גופנא; שומשמנא, etc. שום is an early example of this transformation.

i When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., חֶלְמָא, אֶשקול, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., חילמא, אישקול, need not necessarily point to a

pronunciation חִלְמָא, אִשקול (§2*j*). In front of a laryngeal (cf. §*f*) ליהדר = לֶהְדַּר (cf. also §*c*).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אִשָּׁא, אִשָּׁתָא, etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound ר, *i* (over *e*) becoming *ẹ* and *a* — *å*. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה, ח, ע, א, ר. Hence point יֵרְתוּן, בְּפֵרוּשׁ (בפירוש), לֵעֹל (ליעול), תֵּחֲתוּ (תיחתו), but מְעוּטָא (מיעוטא), etc.; פָּרָשָׁא, בָּרֵכִי (בריכי), אֶחָרַךְ (איחרך), אֶצְטָעַר; but צִעוֹרֵי, נִתַּחַל, יַהִיר, etc. Before חָ, *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §*e*): פֶּחָרָא. Note יִרּוֹק.

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open			In opened syllable
	un-accent-ed syllable	accent-ed syllable	un-accented syllable		accent-ed syllable	
			after other consonants	after laryngeals		
ū, ō, ī, ē, å	with *meteg* α	un-changed	unchanged; with *meteg* β		un-changed	
u, o	ֻ *u*$^{\gamma}$, ָ *o*$^{\delta}$	ֹ *ọ*$^{\varepsilon}$	ְ *ə*$^{\zeta}$	ָ ֹ *ŏ*$^{\eta}$	ֻ *u*$^{\vartheta}$	ָ *o*$^{\iota}$, ֹ *ọ*$^{\varkappa}$
i, e	ִ *i*$^{\delta}$, ֶ *e*$^{\delta}$	ֵ *ẹ*$^{\varepsilon}$	ְ *ə*$^{\zeta}$	ֲ *ă*, ֱ *ĕ*$^{\eta}$	ִ *i*$^{\vartheta}$	ֶ *e*$^{\iota}$, ֵ *ẹ*$^{\varkappa}$
a	*a*$^{\gamma}$	*a*	ְ *ə*$^{\zeta}$	ֲ *ă*$^{\eta}$	ַ *a*$^{\vartheta}$	ַ *a*$^{\iota}$, ֶ *e*$^{\varkappa}$

Explanations and exx.: *m*

[a] קָטְלִין. The *meteg* stroke means: „*so!*“ Otherwise the vowel might be shortened. ‖ [β] When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. ‖ [γ] עָצְבָּא (עוצבא), בָּגְדָן (בוגדו); תִּקְטֹל (תיקטול), לַבַּי (ליבאי); מַלְכָּא, גַּפָּא. ‖ [δ] אָרְחָן, חֶלְמָא (שאילתא), מַבְּלְחוּן (קבילתון); בָּלֵי, בָּהְחוּ; the *meteg* signifies: „*so, against expectation*“. ‖ [ε] חָרֵב (חרוב), תִּקְטֹל (תיקטול), עֹלוּ (עולו); חָרֵב (חריב), אֶעְבֵּד (איעביד), תֶּחְבְּתְ, שָׁבֵק (שביק), אֶתְחַפַּךְ (איתחפיך), מַבְּלִתְ (קבילת), עֲבָא (צילא). ‖ [ζ] כְּתֻבוּ (כתובו), לְבוּשָׁא, שְׁלָמָא. ‖ [η] עֲבִדוּ, חֲמַר, דְּחָקָא. ‖ [θ] כְּתֻבוּ (כתובו), לְבוּשָׁא, כְּלִילָא, שְׁלָמָא. With א, ֻ may take the place of ֹ; it is just as correct to read אֻזְלוּ (אזילו), עֻבְדוּ (עבידו), אֻנָשׁ (אינש), אֻמַּר. Cf. also שֻׁבְּבְתָא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: לְפַרְקִנַן, קָדְמַנָא (לפרוקינן), נִנְקְטוּ (נינקוטו). I write ֲ in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *lifrūḳinnan*, *ninḳūṭū*. ‖ [ι] כְּתֻבוּ (כתובו); עֲבִדוּ (עבידו), אַפְּלִגוּ (אפלוגי), בַּפְּדָא (פקידא), תֵּעֵרֹק (תיעירוק; or *tiʿīroḳ*), דַּחֲקָא. ‖ [κ] אַסְהִידוּ (אסהידו). ‖ [λ] מֶלֶךְ, עֵסֶק, טַיְחָרָא (טיחרא); אַרַח (אורח).

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n*
i in unaccented closed syllables, e. g. דִּיקְנָא (Hebr. זָקָן), דִּירְכָא by the side of דַּרְכָא, גִּינְתָא, תִּיקְטוֹל for **taḳṭul*, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Afʿel forms like אִיפְסִיק by the side of אַפְסִיק, אִיפְרוּכֵי, לִיצְלַן, etc.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an *o*
open unaccented syllable may escape reduction, e. g., לִשָּׁנָא (לישנא) (Arab. *lisān*), חַלָּקָא (חולקא), לְבַבֵּן (ליכון), etc. Artificial production is found in מְמוֹנָא, מְחוֹנָא, etc., and in the imperf. and infin. Peʿal of עו״י verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two *p*
syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg:* גְּבוּרְתֵּהּ. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: אַרְעֲכוֹן, מַדְנְחָא and מַדִּנְחָא (מדינחא), מַעַרְבָא. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אֲרַעְכוֹן, רְשׁוּתָא, שְׁלִיתָא by the side of שִׁלְיְתָא (שילייתא), מְשִׁכְלְתָא (משיכלתא). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: כַּתְפָא. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צִדְקְתָא and צְדַקְתָּא. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: מַטְלַלְתָּא, מַתַּנְתָּא, מַתְנִיתָא, תַּעֲנִיתָא, אָשִׁיתָא, שׁוֹשִׁלְתָּא, קֵיקִלְתָּא.

q Note 4. *ai̯n* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *ai̯in*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§*e*); so בְּנַיִךְ, בָּעַיִן (בעיין), מְלַיִן (מליין).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתָּמָא *ståmå* for **sətåmå*. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אִשְׁתֵּק (אישתיק) for **štẹḳ* by the side of שְׁתֵק (שתיק), אִשְׁתּוֹ by the side of שְׁתוֹ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אִמְצִי (אמצי) and אִיתֵבְתְּ (איתיבת), אִיתֵב (איתיב) by the side of יְתֵבְתְּ, יְתֵב.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אַ(נְ)תְּ for *'antā, 'antī,* בְּנַיִךְ (§*q*) by the side of the older form בְּנַיְכִי, אֲנַן (at the same time the laryngeal disappears) for אֲנַחְנָא. From קְטַלוּ resulted the form *קְטַל, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

קְטוּל (vocalic epenthesis). Forms like בֵּר (ביר), אַח, etc. for **bérī, *'áhī* are to be explained as due to the recession of the accent to the penultimate.

6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence. 6.

Syllabic loss is to be registered in חד for *אחד. *a*

In consequence of the collocation of words in the *b* sentence contractions (loss of sounds, syllabic ellipses) arise through the force of the sentence-accent. Thus לֵית (§5*d*) for לָא אִית, אִיכָּא, לֵיכָּא (לֶכָּא) for אית כא, לית כא, מַי (מאי) for מָא דֵן; בר נש by the side of בר אנש; especially in the combination of an adjective or participle with the personal pronoun forming a complete sentence, a sort of a new inflectional form arising thereby (cf. §8*a*). But elsewhere, likewise, a pronoun pleonastically joined to a verb may coalesce with the latter so as to constitute one form; thus לְעַיְנַן (ליעיינן) for לְעַיֵּן אֲנַן and in all probability תִּסְבְּרָא by the side of תִּסְבַּר אַתְּ.

7. The Accent. 7.

There is no reason whatsoever why different rules from those in force in BA. (which are here presupposed) should be formulated for the accentuation of Talmud. Aram. It is quite possible that a shifting of the accent did take place; but it has exercised no influence on the vocalization which is wholly rooted in the older system.

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8. **8. Personal Pronoun.**

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b Table: Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אנא	־נא	־י; as objective suffix †ני, ־ן
1 p.	†אנחנא; אנן[α]	־נן	†־נא; ־ן; as objective suffix ־נן
2 s. m.	†אנת[α]; את[γ]	־ת	־ך
2 f. s.	†אנת[α]; את[γ]	־ת	†־כי; ־ך
2 p. m.	†אנתו(ן)[β]; אתו(ן)[γ]	־תו(ן)	†־כון; ־כו
2 p. f.			־כי
3 s. m.	†הוא[δ], איהו[ε], ניהו[ϑ]		†־הי; ־ה, ־ה̄
3 s. f.	†היא[δ], איהי[ε], ניהי[ϑ]		†־הא; ־ה, ־ה̄
3 p. m.	†אינון[ζ], אינהו[η], נינהו[ϑ]		†הון; ־הו
3 p. f.	אינהי[η], נינהי[ϑ]		־הי

[α] § 5 *s*. || [β] For אנחון no reference is available. || [γ] § 4 *j*. || [δ] As a resumptive form (§§ 48 *b*; 63 *c*) also in the later language. || [ε] אִירְחוֹ (in Targumic) may be meant for אֲחוֹ; opinions are divided on the explanation of the form. || [ζ] = חוֹן + אין (§ 4 *j*); אין probably a deictic element. || [η] With unassimilated ח and loss of ן. || [θ] Copula-forms (§63*a*); the נ in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קריבנא, *c* חכימית, מכיכת חכימיתו, זוטרינן; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31—40).

For the manner in which the possessive and objective suf- *d* fixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun. 9.

1. For the designation of the proximate („this"):

Early forms: sg. m. דין (דנן), f. דא, pl. אילין; with pre- *a* fixed deictic element (א)ה: sg. m. הדין, f. הדא, pl. הלין.

Sporadic forms: sg. m. עדי, f. עדא (עדה), pl. עדי. *b* These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) *c* האי, f. (esp. in a neuter sense) הא, pl. הני.

These forms are contracted from הדין, הדא, הלין; in *d* the last instance, ל has been transformed into נ. Through combination of הדין and הוא arise in the same manner (but with retention of נ) הינו (היינו) *ecce eum (id)*, „that is"; f. היני.

אידי, formed from דין with אי (§8*b*[ε]?) in front, is *e* found only in the expression אידי ואידי with correlative force, „this and that", „both".

2. For the designation of the distant („that") two *f* series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. כי or ך to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed (א)ה. Hence: (1) sporadically sg. m. דיכי, pl. אילך, commonly sg. m. האיך, f. הך, pl. הנך; (2) sg. m. ההוא, f. ההיא, pl. הנהו.

g From *דך (= דיך m. and דך f.), through prefixing אי (§*e*), arise sg. m. אידך, f. אידך, „that", „the other". In a similar manner (at the same time with transition of ל into נ) the plural אינך „those", „the others", is formed.

10. 10. Relative Pronoun.

a †די, usually shortened to ד.

b By combining the relative pronoun †די with the preposition ל, in the common language with the noun יד, an independent possessive pronoun is formed, דילי, דידי, etc.

11. 11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: מאן of persons, †מה, †מא, מאי (§6*b*) of things.

b מנו (§4*j*) by side of מאן הוא; מני = מאן היא. †מה דין (whence מאי), cf. Hebr. מה זה.

c 2. In an adjectival function: הי (but also in a subst. function), †אידין (cf. Hebr. אי זה).

d For the employment of the pers. pron. מאן, מא in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§51*b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks. 12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; בי תרי (בתרי); ביורא (= בר זרעא*), pl. ביורני.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in ע״י and ל״י roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem. 13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

בר, דם, זנא pl. זני, יד, pl. מיא, פום, שום. With feminine *b* ending: אמתא, ברתא, קשתא, שיפתא, שנא. ‖ אבו(הי), אחו(ה), חמו(ה); with feminine ending אח(א)תא, חמית(ך). ‖ מ(א)ת „city“ comes probably from the Assyrian.

14. **14.** a. With vowel gradation: Tab. III.

		I stirpis sanae	II פ״א	III med. ע sive א	IV ult. ע sive א	V ע״נ
b	1. fa^{i}al, fi^{i}al	כפנא, דרקנא[α] שיכרא[β] ברכתא[β] ערנבתא	חד		פקתא	
	2. fa^{i}il	חברא[γ] לבינתא				
	3. fa^{i}ul	חשוכא סעודתא				
c	4. fa^{i}l	מלכא[δ], דירכא[α] מלכתא		רישא, ע(א)נא תאינתא	קרא	אפ(אי), אנפ(רי)†
	5. fi^{i}l	גירסא[ε]		כאיבא, כיבא	פירקא, קינ(יה) ביזתא	עיזא אי(:)תא
	6. fu^{i}l	שופרא[ζ] חוכמתא		טונא		
d	7. fā^{i}al, fā^{i}il	עלמא ספרא כהנתא			מ(א)רי מרתא	
e	8. fa^{i}āl, fi^{i}āl, fu^{i}āl	שלמא לישנא[η] חולקא[η] שיבבתא[ϑ] שערתא			קריי(ד), קרא	
	9. fa/$_{i}^{i}$īl	זריז ספרינתא		ביש		
	10. fu^{i}ūl	לבושא גבורתא				
f	11. fā^{i}ūl	ינוקא ינוקתא				
	12. fu^{i}aīl	אוזילא[η]				

14. a. With vowel gradation: Tab. III.

VI פ״י	VII ע״ע	VIII ע״ו	IX ע״י	X ל״ו	XI ל״י
					קניא ר(י)חיא עניא
דעתא	רב		VII.d.חייא[a]		pl. שמיא[a]
	דנא[a] כלתא[a]	רוומא,רווחא[β] חובתא VII. כוותא[a]	חילא, גייסא אימתא X. חיותא	רעוא רעותא[β]	כריא אליתא קרתא[a]
	ליבא מילתא		דינא דירתא	חידווא רשותא[β] III. שותא[β]	צירייא שליתא, שילייתא[β] סילתא[a]
	טולא דוכתא	גופא			pl. כולייתא
					רעיא אשיתא[β]
	גללא	נייח, זווד(ין)			
	כלילא	עויר			

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation (s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. [α] It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). ‖ [β] דובשא and גנובתא after §5*h*. ‖ [γ] By the side of כתפא also כפא (§4*j*). ‖ [δ] גפא by the side of גדפא (§4*j*); גופנא (§5*h*). ‖ [ε] ריחטא (5*m*[x]). ‖ [ζ] אונא by the side of אודנא (§4*j*). ‖ [η] §5*o*. ‖ [θ] §5*m*[η].

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*jl*; 5*c*.

IV. Cf. 4*jl*. Note the transition into the לו״י class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שינחא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. [α] With *i* גינחא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חינגי (§4*n*).

VIII—IX. [α] §5*d*. ‖ [β] סיפא has replaced סופא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite ריש׳א. In the table are wanting צו״י forms like דרא, f. עקתא (1. or 8.) and ריחא; קים (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. [α] With shortened stem. ‖ [β] Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate (s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (מקנם = קים; תקנתא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

15. b. With the middle radical geminate.

	I	II med. laryng.	III ל״א	IV ע״ע	V ע״ו	VI ע״י	VII לו״י
b 13. fa/iʿʿal	ככרי pl., אימר אימרתא[a]						
14. fiʿʿil	חגרא						
15. faʿʿal	חמרא תקנתא	פרשא, פחרא		צללא	קים[a], גווזא	דיינא	תנא[a], בנאי
16. fiʿʿāl		ירוק			חיור[β]		
17. fuʿʿāl	אוכם	יורק					
18. faʿʿīl	ימין	חריף, יהיר	סגי pl. סגיאין	קליל II. קריר			
19. faʿʿūl	pl. עמודי	חרובא					
20. fiʿʿul	איסורא זיבורתא	מיעוטא					

	I	II prim. א sive ע	III ע״א	IV פ״נ	V פ״ו	VI ע״ע	VII עו״ר	VIII ל״ו	IX ל״ר
b 21. $m^a/_i f^a al$	מדברא [a]	מברא, מיכלא		מגלא	מותב	ממשא pl. מטללי	מזונא [a]		מישתיא
	משכלתא [a]			מתנתא		מטללתא			מיתי(ך) II.
22. $maf^a il$	מכתבא				מתיבתא [a]				מתניתא
23. $maf^a ul$								מסותא [a]	
24. $m^a/_i f^a āl$	מתקלא, מדרשא		מסאנא		מודעא [β]				
25. $taf^a il$									תעניתא
26. $taf^a īl$	תלמידא								
27. $taf^a ūl$	תלמודא								
28. $^ɔaf^a āl$	אסמכתא			אגדתא [a]					אוריתא V.
29. $^ɔaf^a ūl$				אבוב					

c I. [a] מדינחא, משיכלא according to §5*p*; משיכלתא is formed from משיכלא.

II. Cf. §4*jl*; 5*c*.

III. Cf. §4*l*.

IV. Cf. §4*j*; 5*p*. || [a] Also חגדתא, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5*d*. || [a] Metaplastically from the root תוב (after the manner of ע״ו roots), prob. through the influence of Hebr. ישיבה. [β] Belongs to the Causative Stem.

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. [a] Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., *ā* became *ō*.

VIII. [a] = מסחותא, cf. §4*j*.

I. α The fem. of צִיפְּרָא is צִיפּוֹרְתָא. c

II. Cf. §5*k*.

III. Cf. §4*l*.

V. α גִּוְרָא after the manner of Hebrew. || β Belongs perhaps originally to 17.

VII. α Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4*d*).

16. c. With prefixes (s. Tab. V, p. 24). 16.

21.—24. *nomina actionis, loci* and *instrumenti;* 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem. a

17. III. Pluriconsonantal Stems. 17.

a. *f^{el}l:* שִׁבְרִיר, מִרְטוֹט, שִׁמְנוֹן. a

b. *flfl:* גַּלְגְּלָא, גִּילְגְּלָא, גּוֹלְגְּלָא; גַּרְגִּירָא; f. דַּקְדְּקָתָא, קִילְקִילְתָא. With dissimilation (§4*h*): דַּעְדְּקִין and דַּרְדְּקִי, קִיקִילְתָא and שׁוּשִׁילְתָא (§5*dp*); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קִילְקָתָא. From stems with ב as second radical (according to §4*h;* 5*d*): כּוֹכְבָא, לוּלִיבָא, דִּידְבָא. An old form of this category is לִילְיָא. b

c. *f^{el}l:* f. (with simplification at the end) יִרְקָרְתִּי. c

d. With *l* at the end: עַרְפִּילָא, פַּרְזִילָא, שַׁמְאִלָא; f. אַרְמִלְתָּא. d

e. Other nouns: צוֹאֲרָא, עַקְרְבָא, עַכְבְּרָא, שׁוּתְפָא (Assyrian loan-word); f. כַּרְכּוּשְׁתָא, etc.; also the adjective זוּטַר, in shortened form זוּטָא. e

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Afformatives.

a The afformative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b *-ān (-ēn, -īn):* 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an -ī the nature of which has been differently explained) גמלניתא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. אחרינא, שולטן f. אחריתי (§4*j*), פלן (IV.) d. פלניא f. פלניתא, בוצינא (VIII.); 8. f. גללניתא; 21. מפקנא (IV.), מסקנא (√סלק), מעלנא (VI.); from תולע: תולענא (תולאנא, §4*l*); from a pluriconsonantal stem: שו(מ)שמנא (§5*h*; 4*h*); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצויינא (V. + VIII.).

c *-āi (-ai):* 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. חקלאה, קדמאה, קמא (§4*j*; 15*c*^{VIIa}), תחאי for תחתאי (§4*j*), סדאה (VII.), f. pl. גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the afformative *-īn:* 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double afformative) from חנותא (§*d*). Gentilic nouns: ארמאה, גלילאה, etc.

d *-ūt* (properly **u̯at*) (for the dropping of the *t* in the absol. st. cf. §44*c*): 2. חברותא, מלכותא (with spirantic *k;* hence from the original *malik-,* not *malk-*), חירו (VII.; the underlying *חיר has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עו״י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבותא, from סב); 7. ינקותא, אסו (X.), similarly זכות, חנותא, מטותא, שטותא; the *ē* in שירותא has not been satisfactorily explained; 8. שיבבות(י); 9. גריעותא; from מית: מיתותא, similarly from זיל (analogical formation from √זלל): זילותא; 18. עתירות(י). From pluriconsonantals: הימנותא (§40), שותפותא. From the pass. partic. of the Intensive (§33): מפנקותא, מעליותא. From a noun with the afformative *-ān:* ליצנותא. The foreign word ליסטאה (with the afform. *-āi̯*) furnishes ליסטיותא.

-ai̯ (-ē): 10. חבוליא, כנופיא; סוסיא (from סום); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings. 19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימא, רחילא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידא, אודנא, כרעא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth" (ארעא) „sun" (שימשא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals תרי(ן) f. *c* תרתי(ן) and מאתן (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol.[α]	†—[γ]	†—ִין, —ִי[δ]	†—ָה(—ָא)[ζ]	†—ֹות
constr.[β]	†—[γ]	†—ֵי	†—ַת	†—ֹת
determ.	—ָא	†—ֵי, —ֵיָא[ε]	—ָתִי, —ָתָא[η]	—ָתָא

e Explanations.

[α] Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43*b*.

[β] Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44*e*.

[γ] Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

[δ] Only with adjectives and participles.

[ε] With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43*b*.

[ζ] = *-*ah*, pausal form from *-*at*.

[η] In certain adjectives: 1. חדתי (§4*k*); 2. רבתי (VII.); 16. ירוקתי (II.), חיורתי (V.); 17. אוכמתי; also ירקרתי (§17*c*) and אחרוניתי (§18*b*).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13*c*); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ח, it is only virtual (§5*k*)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו״י forma- *b* tions of the types 1—6 (§14*bc*); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שטיא; f. sg. d. קרתא (pl. קר[י]ייתא), סילתא by the side of שילייתא (שליתא).

נ as last radical may be assimilated to the ת of the *c* st. d. fem. sg. (§4*j*); hence שתא (abs. שנא, §13*b*).

The plural endings in the forms 4—6 (§14*c*) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa*ʿ*al-*, *fi*ʿ*al-*, *fu*ʿ*al-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4*p*). E. g., חסדין, אלפי, משבי, מלכאתא.

The plural of אחתא (§13*c*) is אחוותא; i. e., the *e* plural ending is affixed to the form *ʾaḥau-*, language identifying therewith the stem *ʾaḥā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפוותא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13*b*) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *fa*/*i*ʿ*al-*: אמהתא, שיפוותא. The pl. אמהתא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fi*ʿ*āl-*): אבהתא (note the fem. ending). The pl. אימהתא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לי״ (orig. ל״ו) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסוותא from ל״א stems may

be raised to the same level: thus מרוותא from the sg. מ(א)רי, סנוותא from the sg. סני. חתנוותא (from חתנא 1.) is properly a double plural presupposing the intermediate *חתנותא.

i Similarly the pl. of ליליא (§17*b*) is לילותא (לילוי); of סוסיא (§18*e*) — סוסותא; on the other hand כודניא — כודניאתא.

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of א: אמודאי, ספונאי.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic *-ān* (itself an afformative with pluralic function); thus צלמניא, סמני(ן), ביזרני (from ביזרא, §12*a*). But also רברבנוהי from רברב (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. שמעתתא; pl. abs. צניעתן, d. שמעתתא. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus ארחן from אורח. קרנא forms both קרנתא and קרני(ן), the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus שני(ן), כלמי, דמעי, גומרי, ליבני, *d* שערי, פתילי.

The pl. of איתתא is נשי(א). The underlying form is *nišaı̯-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*$^{XI a}$).

22. The Noun with Pronominal Suffixes.

Tab. VII.

b

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.		בנאי, בניי α	בנתיי, שיבבתאי	שמאי	דעתאי	אחתי† ברי† ברת† α ביר† α	אבהתי†
1 p.	אבון, אבונא†	רבנן β	בנתין α	אורחין α	דעתין α	ארענא†, דעתן אורחן	אבהתנא†
2 s. m.	אבוך	ויומך β, ככיך γ		ארעיך α	אחתיך α	איתתך ברך	בנתך
2 s. f.	אבוך	בניך δ, בנייכי† כשורך β				ריפתיך בריך	
2 p. m.	אביכון†	בתיכון† β, בנייכו ε	אבהתיכו β	נפשיכו β	רשותיכו β	ארעכון†	
2 p. f.		גברייכי ε		פומיכי β			
3 s. m.	אבוהי†, אבוה	בנוהי† β, בניה, אפויי†				כולי β, בריה אחתיה	בנתיה
3 s. f.	אבוה, אבוהא†	מנהא† β	שיבבתהא†			גברא β, שמה ברתה	
3 p. m.	אבוהון†	רגליהון†, בנייהו ε	אבהתיהו β	מתיהו β	גזירתייהו	כולהו, כולהון†	אבהתהון†
3 p. f.		קתיהי ζ				כולהי	

22. **22. The Noun with Pronominal Suffixes**
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אחי shortened to אח. „My father" is אבא = st. d.

IIa. $^{\alpha}$ An orthographic variant. || $^{\beta}$ The diphthong monophthongized (§5*de*). || $^{\gamma}$ The same pronunciation as in יומך. || $^{\delta}$ §5*q*. || $^{\varepsilon}$ The diphthong remains. || $^{\zeta}$ Defective writing.

IIb. Analogical form after the pl. m. || $^{\alpha}$ The י is mute. || $^{\beta}$ Defective writing.

IIcd. The st. d. appears to be the basis. || $^{\alpha}$ The י only graphic. || $^{\beta}$ Defective writing.

III. $^{\alpha}$ Shortened form. || $^{\beta}$ The ה quiesces; י and א graphic means.

23. **23. Numerals.**

a Cardinal numbers:

1 חד (חדא); f. חדא (§6*a*).

2 †תרין, תרי; f. †תרתין, תרתי (תלתי) (§19*c*); תרוינן, תרווייהו, תרווייכו

3 תלת; f. תלתא

4 ארבע; f. ארבעה

5 חמש; f. חמשא

6 שית; f. שיתא

7 †שבע, שב; f. שבעה

8 תמני; f. תמניא

9 תשע; f. תשעה

10 עשר; f. עשרה

11 חד סר, חדיסר; f. חד סרי

12 תרי סרי, תרתי סרי f.; תריסר, תרי עשר†

13 תלת†, תלת עשרי†, תלת עשרה† f.; תליסר, תלת עשר† תליסרי, סרי

14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה† f.; ארב(י)סר

15 חמ(י)סרי, חמש סרי†, חמש עשרה† f.; חמ(י)סר

16 שית סרי, שית עשרה† f.; (שתיסר) שיתסר, שית סר

17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה† f.; (שביסר) ש(י)בסר

18 תמני סרי, תמני עשרה† f.; תמניסר

19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי†, תשע עשרה† f.; תשסר

20 עשרין | 30 תלתין | 40 ארבעין†, ארבעי | 50 חמשין | 60 שיתין†, ש(י)תין† | 70 שבעין | 80 תמנ(י)ן | [90 תשעין] | 100 מאה | 200 מאתן | 300 תלת מאה | 400 ארבע מאה | 700 שבע מאה | 800 תמני מאה | 1000 אלפא | 2000 תרי אלפי | 6000 שיתא אלפי | 10 000 ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתא, רבותא.

Ordinal numbers: *b*

1 קמא, קדמאה†; f. קדמיתא†, קמייתא

2 תנין†, תניינא†; f. תנייתא, תנינתא†

3 תליתאי (also in a multiplicative sense)

8 תמינאה

„Last" בתרא; f. בתרייתא.

Fractions: *c*

$\frac{1}{2}$ פלגא, פלגו | $\frac{1}{3}$ תילתא, תולתא | $\frac{1}{4}$ ריבעא | $\frac{1}{5}$ חומשא | $\frac{1}{6}$ שתיתא, שתותא.

תלתא (תילתא, תולתא) multiplicative.

C. Particles (§ 24—26).

24. **24. Adverb** (s. Glossary).

a 1. Adjectives in the adverbial case; thus שפיר, קליל, ריקן, ערטיל, טפי, etc.

b 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): בישות, טייעות.

c 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.

d 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לחוד, כחדא, מריש, לעגל, לשלם (with suffixes לחודך, לחודיה, לחודי(י)הו), מתתאי, מעילאי, אבראי; בשלמא, מעיקרא, etc.

e 5. תו shortened from תוב (Imptv.).

f 6. The petrified Imptv. הדר.

g 7. Compositions like השתא (= הא שעתא), האידנא (= הא עידנא), מְנא (for מְנָא = מִן־אָן cf. Hebr. מֵאַיִן; for an explanation cf. §5*e; 4jo*), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.

h 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as הכא, היכא, etc.

25. **25. Prepositions.**

a Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (מן, ל, כ, ב). Note אמטול with the closing consonant dropped: אמטו by the side of אטו = *אטון = אטעון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings ־י *ē* (*aį*), ־ת *āt;* in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *aį (ē)* is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, כוות, ־ת is to be regarded as the final part of the stem, *â* + femin. ending *t.*

Prepositions with Suffixes. Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in *-āt*	in *-aṯ*
1 sg.	לי, †מיני, †מין, מינאי	†כוותי, †כוות, כוותאי	עילוואי
1 pl.	†לנא, לן		עילוון
2 sg.m.	ליך, לך	כוותיך, כוותך	עילו(י)ך
2 sg. f.	ליך		†בגויכי, בגוויך
2 pl. m.	†לכון, לכו, מינייכו	כוותייכו	†קדמיכון, גבייכו
3 sg.m.	ליה, מיניה	אמטולתיה, כותיה	†קדמוהי, עילויה
3 sg. f.	לה, מינה		עילווה
3 pl. m.	†להון, בהו, †מינהון, מינייהו	כוותייהו	†אבתריהון, עילווייהו
3 pl. f.	להי		

The preposition ל may take on in Talm. Aram. before suffixes also the form ניהל; hence ניהלי, ניהליה, ניהלה, ניהלייהו. c

26. Conjunctions (s. Glossary). 26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem. 27.

(1) Simple stem *(Peʿal)*; (2) Reflexive-passive thereof *(Itpeʿel,* abbreviated *Itpe.)*; (3) Intensive *(Paʿʿel,* abbr. *Pa.)*; (4) The Reflexive-passive thereof *(Itpaʿʿal,* abbr. *Itpa.)*; (5) Causative *(Afʿel,* abbr. *Af.)*; (6) the Reflexive-passive thereof *(Ittafʿal,* abbr. *Ittaf.)*. a

In the remnants of the earlier language, the initial consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הודעתְ, הקרבַת, התנסבא. b

c הימין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).

d Rarer stems (esp. from roots ע"ע and עו"י): *Pā(ʿel)* and *Itpā(ʿal)*; *Palp(el)* and *Itpalp(al)*; *Šafʿel.*

28. **28. Inflectional Elements.**

a 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. †ת–, †ית–, י–	1 pl. †נא–, †נן–, ן–
2 sg. m. ת–	2 pl. m. †תון–, תו–
2 sg. f. ת–	
3 sg. m. –	3 pl. m. †ו–
3 sg. f. †ת–, ה–(א–)	3 pl. f. †ן–, א–

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§5*s*).

c Note 2. In front of the endings (תו, נן) we find occasionally the vowel *ī* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., דרינן by the side of קמנן, שבריתו (but שבקתון), אשגחיתו. The forms are to be regarded as less correct.

d 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. –א	1 pl. –נ
2 sg. m. –ת	2 pl. m. †ון–ת, ו–ת
2 sg. f. †ין–ת, י–ת	
3 sg. m. –י†, –נ, –ל	3 pl. m. †ון–י, †ון–ל, ו–נ, ו–ל
3 sg. f. –ת	3 pl. f. ן–ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. ל for –נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Peʿal s. § 29—31.

		stirpis sanae			סלק	פ״ר	
		fa‘al-	fa‘il-	fa‘ul-		fa‘al-	fa‘il-
a	1 sg.	†אמרת, †זבני a, שמעית	†שפילי, שפילית	שתוקי			
	1 pl.	†סברנא, †סברינן β, שכחן	†שאילנא, †שכיבנן β, שכיבן				
	2 sg. m.	זבנת	נסיבת				γ(א)ריתיבת
	2 sg. f.	שבקת					
	2 pl. m.	†שבקתון					
	3 sg. m.	שקל	באיש γ, (אי)שחיק, קדיש	חרוב			γ(א)ריתיב
	3 sg. f.	שקלה, †איכפת, †שקלת	שכיבא				
	3 pl. m.	סבור, †שקלו	†קריבו, רחוט, γאישתיקו		†סליקו δ, סליק	†ריחבו ε	†ריתיבו
	3 pl. f.	†נתרן					

a אזלאי after the analogy of לו״ר. ‖ β Sporadically we find forms like עברינן (§28*c*); the נ of the stem and the נ of the ending contracted in כפינן, i. e. כְּפֵנַּן (§4*k*). ‖ γ §5*r*. ‖ δ Once סקו! ‖ ε Also חבו.

30. **30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.** Tab. XII.

		stirpis sanae			פ"א §4*l*; 5*c*		
		u	i	a	u	i	a
a Imperfect	1 sg.	א(י)שקול	איעביד	אטרח		איזיל	אימר
	1 pl.	ניקטול	נ(י)עביד			ניזיל	
	2 sg. m.	תיקטול	תעב(י)ד	תקרב	תיכול		תימר
	2 sg. f.	†תעבדי, ת(י)דחלין					
	2 pl. m.	†תזבנו, תיזבנון			†תימרו, תיכלון		
	2 pl. f.						
	3 sg. m.	†יספוד, ל(י)שקול	ליזבין, נעביד	†ליקרב, ילבש, נימשח	ליכול	†ייזיל, ליזיל	†יימר
	3 sg. f.	תיע(י)רוק				תיזיל	
	3 pl. m.	†ל(י)גרסו, יספדון	ליהדור,		ניכלו, לימרו		
	3 pl. f.				†לילפן		
b Imperative	sg. m.	קטול	עיביד	קרב	(כול) אכול]	זיל	
	sg. f.	שבקי, שקולי [a]				זילי	א(י)מרי [a]
	pl. m.	כתובו, כ(י)תבו [a]	עבידו	פתחו	אכלו [a]	(אי)זילו	א(י)מרו [a]
	pl. f.	קטלן, קטולן [a]					
c Infinitive		מיחטף, מיזבן			מימרא, מיכל		ע"א §4*j*
							מישאל, מישב

d [a] The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

פ"נ (סלק) §4*j*			פ"י		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן ניתיב ζ תינסיב	א(י)סק ניסק תיסב		תיתיב δ	
תיתח(ו)תו, תינקטו β			תיתבו, תירתון† ε		
ניפוק		יסק†		ליתיב ג תירות	
ניקוט, נינקוטו β, ליפקו(ן), יסבון†			לידעו, ירתון†		
פוק, נקוט	נסיב	נטר(אר) γ, סק		תיב (אר)תיבו	חב
מיפק, מיתב ζ, מ(י)תבא ζ, מיסק			מידע, מיתב		מיהב ε

β §5*m*. ‖ γ §5*r*. ‖ δ תִּתֵּב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. ‖ ε With compensative production (§5*k*). ‖ ζ A mixed form from נתן and יהב.

31. 31. The Participles.

Tab. XIII.

		active	ע"א	passive
a separatum	sg. m.	ידע, שביק	שויב	ידוע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אזלא		עציבא, כסיפא
	pl. m.	†אבדין, טחנין, גנבי, יהבי[α]	שויבי	†גלידין, עבידי
	f.	†אזלן, †רחטן	שיבה	†שקילן, תמיחא
b cum suff.	1 sg.	טרחנא, קטילנא[β]		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	יהבת[ε], קטלת		חשיבת[ε]
	2 pl.	†אמריתון, אמריתו[γ]		בדיקיתו[δ]

c

[α] The ending imported from the perf.

[β] By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

[γ] Sporadically אזילתו.

[δ] Forms like צריכתו are not well attested.

[ε] Femin. forms עברת, אסירת.

		cf. §4*j*	prim. ש, ס §4*i*	prim. ז, צ §4*i*	prim. ד,ט,ת §4*jk*	פ"א §4*j*	ע"א (after פ"א)	פ"י
a Perf.	1 sg.	†אינסיבי, אירקלעית† אירקלעי		א(י)צטרריכי	אירדבקי		אירשלי	
	1 pl.	אירקלען, אירקלע(י)נו†			אירדבקנא†			
	2 sg.m.					איתנחת		
	2 pl.	איפט(י)ריתו			אדכרתון†			
	3 sg.m.	אירתעקר, אירתחפיך אירבלע, אירגניב	אשתפ(י)ך	איזדריק, איזריק	אירטריד, אתבר	איתחיד, איתמר	אירשיל	איתידע
	f.	אינטרלת†, אירתנסבת† אירפשיטא, אירמרדא (אירכנעאי)		אצטרריכא	איתקילא	איתרעא		א(י)תיחיבת†
	3 pl.m.	א(י)תחפיכו† אירפליגו†, אירתעקרו† אירפטור, אירעקרו†						
	f.	איקרעו†						אתיירלידא
b Imperf.	1 sg.	אימליך				איתסר		
	2 pl.	תירכספו, תתקטלון†			תטרדו			
	3 sg.m.	ליתעבד, ליתמסר, נמסר, ליכסיף	לישתבע	יזדהר†	ל(י)תבר	ליתסר	נ(י)תשיל	
	f.	תתעביד				תיתסר		
	pl. m.	ליכספו						
	f.		לישתמעו†					

32. Itpe'el. Tab. XIV b.

		cf. §4*j*	prim. ש, ס §4*i*	prim. צ, ז §4*i*	prim. ת,ט,ד §4*jk*	פ"א §4*j*	ע"א (after פ"א)	פ"ר
c Imptv.	sg. m.	אפרע, אירתפרע			אירטמר			
	pl. m.				†אירטמרו, אירטמור			
d Inf.		אירסיבי, א†החנסבא	אסתמורי	אירזדהורי	אירטרודי	אתנוחי	א(ר)תשולי	
e Part.	sg. m.	מיגניב, מתרחיש, מיקלע		מצטריך	מיטריד	מיתביד, מתנח	מ(ר)תשיל	
	f.	מימסרא, מתעבדא	מ(ר)שתמטא			מתאמרא		
	pl. m.	†מקלעין, †מתמלכין, מימנעי, מתרחשי	†משתכחין					
	f.	†מינטרא, מנסבן	†משתקלן, מישתמטא					
f Part. c. suff.	1 sg.	מינסיבנא			מיטרידנא			
	1 pl.	מינסבינן						
	2 sg.	מ(ר)נסבת			מתפסח	מ(ר)תנחת		

33. Pa"el.

Tab. XV[a]. 33.

		med. laryng. §5*k*	פ"א §4*l*	ע"א §4*f*	
1 sg.	שדרי, זבינו, קבילית†	קריבית†, בריכי		שיוריית†	*a*
1 pl.	נקורנא†	בריכנא†, ברכינן†			
2 sg. m.	קבילת			שיורת	Perf.
2 pl. m.	פטרתון†, קב(ו)לתון†				
3 sg. m.	שדר, קביל	בריך, שער			
f.	שדרה, פקידא			שירלה	
3 pl. m.	קדום, שבחו†			שיילו†	
1 sg.	א(ו)שדר, אישלם, אזבין	איבר(ו)ך, אפריש			*b*
1 pl.	נשדר, נקדים	נ(ו)בריך			
2 sg. m.	תעקר, תשפיץ				
3 sg. m.	לישדר, ניחליט, יקבר†	נ(ו)בריך, ליחריך			Imperf.
f.	תשדר				
3 pl. m.	ליקבלו, יקברון†, ליכנפי			לישי(ו)לו	
f.	ליעכבן†				
sg. m.	שדר, זבין				*c*
f.	בשילי				Imptv.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

Tab. XV b.

			med. laryng. §5*k*	פ"א §4*l*	ע"א §4*f*
d Inf.		קדומי	ברוכי, צעורי		שיולי
e Part. act.	sg. m.	מטבע, מזבין	מחריך		משאיל
	f.	מיקרא, מזבנה			
	pl. m.	מגנבו, משדרי, מבטלין †	מצערין †, מקרבין †, מצערי		משיילין †
	f.	מרמזן †			
f c. suff.	1 sg.	משדרנא, מזבינ(נ)א			
	1 pl.	מבדחינן			
	2 sg.	מזבנת	מצערת		
	2 pl.	מקבליתו, משלמתון	מגרשיתו		
g Part. pass.	sg. m.	מתקן	מקרב		
	f.	מתקנא	מקרבא	מלפא	
	pl. m.	מרתחו, מייבשי	מפרשי		
	f.	מבדרן †	מסרגאן †, מרחקא, מקרבא		
h c. suff.	1 sg.	משמתנא	מקרבנא		
	1 pl.		מרחקינן		
	2 sg.	מפקדת			
	2 pl.	מרחקיתון †			

34. Itpa"al. Tab. XVI. 34.

		med. laryng. et ר §5*k*	prim. ס, ש §4*i*	prim. צ, ז §4*i*	prim. ת §4*k*	ע"א §4*f*	
1 sg.	איעתרי		אשתטחי				*a* Perf.
2 sg. m.	איתעסקת, איעסקת						
3 sg. m.	איקר	איחרך		אזדכן, איצטער		אשתייר	
f.	†איתקדשת, אירגיגאר, אירקשטא			איזדמנא			
3 pl. m.	†אירעתור, אירעתרו		אשתבוש				
1 sg.	איעכב			אצטער			*b* Imperf.
1 pl.				נצטער			
2 sg. m.		תתחרט	ת(י)סתכל	תצטער			
2 pl. m	תיתעתרו						
3 sg. m.	לכפר		ניסתכל	ליצטער, ליצטרף			
f.	תיקבל, תתקבל						
3 pl. m.	†יתעסקון, †ליבטלון, ניבדחי, ליעתרו			ליזדבנו, ליצטרפי			
f.			†ליסתכלן				
sg. m.			איסתכל				*c* Imptv.
f.	איקשטי						
Inf.	†איתי(י)קורי, אירבסומי		†איסתכלא, אירסתכולי				*d*
sg.	מיקבל, מתכפר		משתלם	מצטער			*e* Part.
f.	מתצו(ו)רא		מסתברא	מצטבתא			
pl. m.	מיבסמי			מזדבני, מיצטרפי	מיתקפי		
f.			מסתכלא				
1 sg.			משתלמנא				*f* Part. c. suff.
1 pl.				מיזדבנינן			
2 sg.			משתלמת	מזדבנת			
2 pl.			[מיסתליקיתו				

			פ״א like פו״י	ע״א (after פ״א)	§4j פ״נ (סלק)	§5d פו״י
a Perf.	1 sg.	אהדרי, אשלימ, ארגשית†			אפיקית†	אותיבי
	1 pl.	אשכחן, אשכחינן†				
	2 sg.	אהדרת, אשלימת			אפיקת	אוזפת, הודעת†
	2 pl.	אשגחיתו, אתריסתון†				
	3 sg.m.	אהדר, א(י)פסיק	אוגר, אוריך		אסיק, אפיק	איימין, אותיב
	f.	אהדרא, אזקינה, אשגחת†, הקרבת†		אושלה	אחתה, אפיקה	
	3 pl.	אשכוח, אצריך, אשכחו†, אדליקו†			אסיקו†, אחיתו†, אפיקו†	
b Impf.	1 sg.	אשמע, אחזיק				
	1 pl.	נשכח, נחזיק			נחית	
	2 sg.m.	תשכח	תוריך		תפיק	תולוד
	2 pl.	תחזקו	תורכו			
	3 sg.m.	ניחדר, לשבע				נוכח
	f.				תפיש	
	3 pl.	ליקדמו, לרגשון†, ויחסנון†			רפקון†	
c Imptv.	sg.m.	אפקר, אקדים	אוביד		אפיק	
	pl.m.	אשלימו			אפיקי	אוקירו
	f.	אשמעין†				
d Inf.		אירפרוכי, אגמורי	אוכולי	אושולי	אסוקי, אזוקי	אוסופי

e Part. act.	sg. m.	מתמה, מדליק	מוגר, מאכיל	מושיל	מנקיט, מחית, מזיק, מסיק	מודע, מותיב, מוק(ו)ר
	f.	מ(י)תחלא, מפסקא			מנקטא, מפלא	מוקרא
	pl. m.	מדלקי		מושלי	מפקי, מפקין†	מוזפי, מובלין†
	f.	מפסדן†			מבעין†	מובלן†
f c. suff.	1 sg.	משכחנא			מפרקנא	מודענא
	1 pl.	מתחלינן			מפקינן	מותבינן
	2 sg.	משכחת				מוקרת
	2 pl.	מגבהיתו				
g Part. pass.	sg. m.				מחת	
	f.					מוכחא
	pl. m.				מחתי	
	f.				מחתן†	

36. **36. Ittaf'al** (cf. §4*j*).

Exx.: Perf. 1 sg. א(י)תוקי; 2 sg. m. איתוקת; 3 sg. m. איתוק; f. איתוספא; 3 pl. m. †א(י)תוספו. ‖ Impf. 3 sg. m. ניתוק; 3 pl. m. †יתותבון, ליתוספו. ‖ Part. sg. m. מתוגר, מיתותב; f. מיתוגרא; pl. m. מיתוקי; cum suff. 2 s. מ(י)תצלת.

37. 37. Verbs ע״ע.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal afformatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel -*ē* imported from verbs ל״י: מצית, תפיתו; otherwise the gemination must naturally be given up: מצת, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: קשישנא, תגזזו, לתתי.

c Through analogical force, ע״י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa. (Itpa.)*.

d—j s. Table p. 49.

k *Itpe.:* Perf. 1 pl. †איודקקינן; Infin. איודקוקי; Part. cum suff. 1 sg. מ(י)ודקיקנא, 1 pl. מ(י)ודקיקינן, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{i}el:* strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חדד; Infin. צנוני; Part. act. pl. m. מחללי, מרנני; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. †מחדדן. After the fashion of ע״י: Perf. 2 sg. m. עיילת; 3 sg. m. עייל; f. לא עי(י); 3 pl. m. †עיילו, עייול; Impf. 2 sg. m. תעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. ניעילו, ליעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. †מעיילין; cum suff. 1 pl. מעי(י)לינן || *Itpa.:* Perf. 3 sg. f. איחננא.

m *Pā^{i}el:* Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.:* Perf. 3 pl. m. איתקצצו (the form may however be *Itpe.*).

n *Palp.:* Perf. 3 sg. m. הרהר; Infin. זלזולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולוילנא. *Itpalp.:* Impf. 3 sg. m. לישתלשל, ל(י)בלבל; Part. sg. f. מיקלקלא.

Table: Tab. XVIII.

	Pe'al	Af'el	
1 sg.	†חשאר, חשי, עלית		*d* Perf.
1 pl.	†קשינא, קשישנא, †קשינן,		
2 sg.	מצת, מצית [קשישן	אקלת	
2 pl.	תפיתו		
3 sg. m.	גרר, ע(א)ל, קש	ארע	
f.	†עלת, רקח, עלא, רקקח		
3 p.	†עול, עלו	אחילו†	
1 sg.	איעול, איקוץ		*e* Imperf.
1 pl.	נ(ר)חוש		
2 sg. m.	תירדול, תקוץ		
2 pl.	תגזזו		
3 sg. m.	ליצול, ליעול, ניקוץ	ניקיר, לקיל	
f.	תירוק		
3 pl. m.	†ליגזזו, ליג(ו)זו, ניקצו, ליעלון		
sg. m.	דוק	אקיל	*f* Imptv.
pl. m.	קוצו		
	מיגרר, מיעל, מיחם, מירק	אחורי, אורועי, אקורי	*g* Inf.
sg. m.	צריר, צריר, גריז, קארץ	מחים (מיקל), מקיל	*h* Part. act.
f.	עירלא	מגנא	
pl. m.	†עלין[a], עירלי, עירילו, לחתי	מגנו	
f.	†עירלן		
1 sg.	עירלנא		*i* c. suff.
1 pl.	חי(ר)שינן		
2 sg.	עירלת		
2 pl.	†עירליתו, גניתון	מגנית,מרעת	
sg. m.	צליל, זירג, זרג		*j* Part. pass.
f.	רעיעא, צילא		
pl. m.	צילי		
f.	†כיפן		

[a] = עֲלַלִין.

o *Ittaf.:* Perf. 3 sg. m. איתקיל, איתרע (after the fashion of עו״י); Impf. 3 sg. m. ליתחל (and after the manner of עו״י: ליתחיל), נתחל, ליתרע; 3 pl. m. לתולו; Part. sg. m. מתחל, f. מ(י)תחלא.

38. 38. Verbs צו״ו.

a In the *Afʿel* the forms, as a rule, are conformed to פו״י verbs.

b The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe.* proceed from the same basic form. In the one case **kaw̆īm* appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into **kaw̆m* (cf. §5*e*) which of course became *kaw̆im* (§5*q*).

c Forms like לימתון, etc., are due to the analogical force of verbs ע״ע.

d The verb קום loses occasionally its closing consonant; thus איקו, ניקו, תיקו, קאי (whence קא, ק, §58*f*), אוקי by the side of resp. for איקום, ניקום, תיקום, קאים, אוקים.

e—k Table p. 51.

l *Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. † קיימית, נייתי, 1 pl. † עיינינן; Impf. 1 sg. אקיים, etc.; *Itpa.:* Perf. 3 sg. m. איתחייב, איחייב, etc. — With ו as middle radical from the root כון: Impf. 3 sg. m. ליכון; Part. pass. sg. f. מכו(ו)נן; *Itpa.* Perf. 1 sg. איכוונ׳.

m *Palp.:* Inf. טלטולי; Part. act. sg. m. מנמנם; pass. pl. m. מטלטלי; *Itpalp.:* Perf. 3 sg. m. א(י)ודעוע.

n *Ittaf. (Itpe.):* Perf. 3 sg. m. איתעי, איתותב; f. איתנחא; 3 pl. m. † אתשעו, א(י)תדון; Impf. 3 sg. m. ליתעי, 3 pl. m. ניתוני, f. ליתצדה; Infin. א(י)תצודי; Part. sg. m. מתקים, מ(י)תוקם, מ(י)תדר, f. מיתדנא, pl. m. מ(י)תצדי.

Tab. XIX.

	Pe.	*Af.*	
1 sg.		אנחי	*e*
1 pl.	דרינן †, קמנן †, תבנא †	אנחנא †, אותיבנא †	
2 sg.m.	קמת	אחיכת †	
2 pl. m.		אוקימתון †	
3 sg.m.	סיב, מית, קם		Perf.
f.	קמת †, מיתת †, מיתא, קמה	אוקים, אחיך	
3 pl. m.	קום, ביתו †, מיתו †, קמו †		
f.	פשא		
1 sg.	אקום	אוקים	*f*
1 pl.	ניקום		
2 sg.m.	תדור †		
2 pl. m.	תלישו †, תקומו †	תחיכו †	Impf.
3 sg.m.	לינח, ניסים, לניקום, יקום †	ננח, לוקים	
f.	תינח, תיקום, תמות †		
3 pl. m.	ליקומו, לימתון †, ימותו †, ימותון †, ליקמו		
sg.m.	קום	אצית †	*g*
f.	קום, תובי		Imptv.
pl. m.	לישו, דונו		
	מידר, מבת †	אנוחי, אוקומי, אתוכי	*h* Inf.
sg.m.	דיור, נר(ו)ח, ניים, קאים	מוקים, מטיב †, מתיב †, מנח, מורח	*i* Part. act.
f.	נדיא, קי(ו)מא [a]		
pl. m.	שאפו, קימו, קי(ו)מי, מי(ו)תין †	מיתכו, מוקמי, מתיבי †	
f.	קיימן †		
1 sg.	דיירנא, דאירנא, זיינא, קאימנא	מוקימנא	*j* cum suff.
1 pl.	מיתינן	מוקמינן	
2 sg.	קיימת	מוקמת	
2 pl.	ציתיתו	מוקמיתו	
sg.m.	קיים, קים	מנח	*k* Prt. pass.
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl. m.	שיירי, שירי		

[a] After the analogy of לו״י.

Table: Tab. XX[a].

		Peʿal	Itpeʿel
e	1 sg.	†בניתי, †חזית, בעאי, בעיי	אנשאי
	1 pl.	†בעינא, †גלינן, הויין, בען	אישתלי(י)ן
Perf.	2 sg. m.	קנית	א(י)תהנית
	f.	אתית	
	2 pl.	†גליתון, אתיתו	
	3 sg. m.	גלא, הוה, שתי, אימצי	איבעי, איתרמי
	f.	†בנת, סגאי, מטיא	איגלאי, איתרמאי, איבעיא, איסתגיא, איברי״א
	3 pl. m.	†מלאו, †אתון, בעו	†אישת:יו, †א(י)תחמיאו, איברו
	f.	†שדיאן, †שדיין, †אתאן	†איגליין, †א(י)שתביין
f	1 sg.	א(י)גלי, איחזי, איתי	אתהני
	1 pl.	נ(י)בעי, ניתי	ניתהני
Impf.	2 sg. m.	תיגני, ת(י)חזי, תהא	תיסתפי
	f.	†ת(י)צביין	
	2 pl.	†תיחזון, תיתלו, תהוו	†תיפנון, תישתרו
	3 sg. m.	†יחדי, †יהוי, †יהי[א], †ייתי, ליתני:, ליהוי, נהי, ליתי	†יתקרי, ליתהני
	f.	ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי	תיבעי
	3 pl. m.	†יבכון, †ליבעון, לבעו, ל(י)בעי, ניהו, ליתו	†יפנו, ליפנו

Table: Tab. XX[a].

Pa‘‘el	Itpa‘‘al	Af‘el	Ittaf‘al
צליתי, צליר †	א(ר)תסאר	א אהניר, איתאר	
שנינא †, שנין, שנינן †		אתרינן †, איתינן †	
שנית		אמטית, אייתית	
שני	איכסי, אירצי, א(ר)שתעי, א(ר)תסי	אשרי, אייתי, אורי	א(ר)תחזי
מחאי, דליא	איעלית †, איתסיאת †, איעליא	אתיאת †, איתלאי, אייתיא	
מחו	א(ר)שתעו	אתו, אמטו, אייתיו †	
אישני		אחוי, אייתי	
ניתתי			
תבזי, תקנא, תיגרי	תתגרי		
ת(ר)גלו			תתחזו
ל ניצלי, ילוה †	לתסי	לי(ר)תי	
תרבי		תשרי, תיהני	
	לישתחי	לייתו, יתי:	

Table: Tab. XX^b.

		Peʿal	Itpeʿel
g Imptv.	sg. m.	בעי, שתי, אישתי, הוי, תא	איקרי
	f.	חזאי, תאי	
	pl. m.	חזו, שתו, א(י)שתו, (א)תו	
h Inf.		מיבעא, מיבעי, מיחדא, מיחזי, מיתא	א(י)תרמויי
i Part. act.	sg.	בני, הוי, חיי	מיקרי, מיתבעי
	f.	בכיא, בעיא, הויא	מיבעיא, מינצי(י)א
	pl. m.	†בעיין, †סגן, †אתאן, בכיי, בכו, רעי	†מתבעין, מינצו, מינצי
	f.	†מלי(י)ן, †הויין, מליא	†מתקרין, מקריין
j cum suff.	1 sg.	בנינא, חיינא, אמינא	מבעינא, מתבעינא
	1 pl.	חזינן	מקלינן
	2 sg.	בעית, הוית, חיית	מינצית, מתברית
	2 pl.	†בעיתון, בעיתו	מסתפיתו
k Part. pass.	sg. m.	מצי, שדי	
	f.	תניא	
	pl. m.	†מליין, מלו	
	f.	†רמייאן, †שדיין	
l c. suff.	1 sg.	מצינא	
	1 pl.		
	2 sg.	מצית	
	2 pl.		

Table: Tab. XX^b.

Paʿʿel	Itpaʿʿal	Afʿel	Ittafʿal
דל, דלי דלו	אשתעי	אייתי, אגני איתא † אמטיו, † אייתיאו, אייתו, אקרו	
† אסאה, אסויי	† איתכסאה, † מגניא	א(י)תויי, אגנויי	איתחזויי
מצלי מכליא † מסיין, מגלו, מסו † משניין, משניא	מ(י)שתעי, מרצי מיגניא	מקשי, מחיי, מייתי, מודי מגניא, מתיא † מסגן, † מייתין, † מורן, מגנו, מייתו † מהניאן, † מייתין	
מגלינא, מסינא משוינן		מגנינא, מי(י)תינא מגבינן, מדינן	
מעלי מעלו † מדמיין			
מעלינן מכסיית			

39. **39. Verbs לו״י.**

a Forms like אישתביין, תיצביין, רמייאן, מכסיית, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of *u̯* resp. *i̯* appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.

b According to §5*s*, דל is easily explained (by-form of דלי, Imptv. *Pa.*).

c In the imperf. of the verb הוה we find by the side of the regular forms יהוי, ליהוי, etc., shortened forms like יהי, נהי, etc.

d In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

e—l s. Table p. 52—55.

40. **40. Pluriconsonantals.**

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šafʿel* and the verb הימין §27*cd*): Perf. 1 sg. הימני; 3 sg. m. משכ(י)ן; 3 pl. †תרגימו; Impf. 3 sg. m. ניגנדר; Inf. שעבודי, כברויי; Part. act. sg. m. משעביד; c. suff. 1 pl. מתרגמינן; pass. sg. m. מהימן, משלהי; c. suff. 1 sg. מהימנא (מהימננא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אישתרבב, אימרטט, איוטר; Inf. א(י)מרטוטי, אישתרבובי; Part. sg. m. מיגנדר, f. מ(י)דוטרא.

41. The Verb with Objective Suffixes. 41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*. *a*

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the shortened form, e. g., שאילינהו; such forms, however, are less frequent. *b*

The ending נא־ in the 1 pl. appears as נו־ in the remnants of the older language. *c*

The stem of the imperf. may be expanded by means of ין־ *-inn-*; this element intrudes itself then also into the perf. *d*

Concerning לו״י stems s. the Table. Occasionally we meet with transitions into the לו״י class also in other verbal classes. *e*

איתי is treated as an imperf. *f*

The suffixes ־ינון, ־ינהו, ־ינהי coalesce with the verbal forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אינון). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form. *g*

Table s. p. 58—61.

Table: Tab. XXIa.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
Perf.	1 sg.	—	—	m. פרעתיך, f. גָרשתיך	בהרתינכו, אשבעתיכו
	לו״י	—	—	חזיתך	חזֵתינכו, שו(ו)ינכו
	1 pl.	—	—	קב(י)לנך	
	לו״י	—	—	חזינך	...
	2 sg.	קב(י)לתן	חשדתינן	—	—
	לו״י	אקריתן	חזיתינן	—	—
	2 pl.	סכינתין	...	—	—
	לו״י	...	...	—	—
	3 sg. m.	דנן, נקטן	אשבען, אשמעינן	נשק(י)ך	אוקמינכו
	לו״י	כסיין, מחייאן	דלינן	לוייך	...
	f.	קרצתן			
	לו״י	...	...	...	...
	3 pl.	שבקין, צערון	שבקינן	קדמוך	...
	לו״י	אקריון	...	שויוך	...

Table: Tab. XXI[a].

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
אזמינתיה, קטלתיה אשכחיתיה	זבנתה, זבניתה	שאילינהו, שאילתינהו	אשכחיתינהי
רביתיה, חזיתיה	אי(ר)תיתה	שוינהו, חזיתינהו	
אגרינוה†, כתבנוהי† בדקיניה, קרעיניה	אוקימנה	שקלינהו, שכחנינהו	
אשקיניה, אקרינוהי†	. . .	שנינהו, חזנהו	תננהי, חזננהי
שתלתיה	אוקימתא, אמריתה	קטלתינהו, פשרתינון†	
א(ר)שתיתיה, חזיתיה	אי(ר)תיתה	אייתיתינהו	
תפס(ר)תוה . . .	תניתוה		
גזיריה, גזיה, קטליה, דציריה	זבנה, שמעא	קטלינהו, טעימינון†	אנחרינהי
אקריה, חזיריה, אגביה	חזיריה	חזינהו, חזנהו דלינהו	בננהי
שבקתיה שדיתיה, שדתיה, רביתיה	דצתא, אסרתה רמתא	לבישתינהו, אי(ר)תינהו	כבשתנהי
קטלוה, אדחוהי†	אזמנוהא†, אותבוה, שפיוה	שבקונהו, קטלינון†, כרכינהו	גזוהי
דליוה, מחיוה מחוה	שריוהא†	חזונהו, אי(ר)תינון†, מלינהו, חזנהו, סמונהו	שרונהי, הזינהי

Table: Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
i Impf.	sine aff.	נינסבן	נשמעינן	m. אגמרך, ידכרינך†, אגזייך f. אוכליך	א(י)בדקינכו
	לו"י	לימטיין	...	לישוייך	...
	c. aff.		ניגמרינן	ליקטלוך	
	לו"י	...	...	...	...
j Imptv.	sg. m.	ארחיטני†, ש(י)בקן			
	לו"י	אגניין	...	...	...
	sg. f.	אסקין			
	pl.	אותיבון			
	לו"י	...	...	...	...
k	Inf.	לצעורן	לאשמועינן	לאותובך	
	לו"י	...	...	...	...
l	Part.	מצערן		מלפך	
	לו"י	...	...	...	...
m	Part. c. aff.	פרעתין			
n	אית		איתינן		אית(י)נכו

Table: Tab. XXI[b].

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(י)שבקיה, אלטיריה, אלבישיניה	א(י)קבלה, לשבקינה	†אירקטלינון, אירקטלינהו	
א(י)חמ(י)ניה לירקליה, א(י)בנייה	לתליה	לישדינהו	...
ירקבוניה, נידחקוה	תחלונה	ניזבנינהו, תקטלונהו	ניכלינהי
ילוניה, לשדיוה	...	...	...
תיפשיה, שקליה	קטלה	שבקינהו	
...	דלייה	כפינהו	רמינהי
שבקיה			
תפסוה	אחרוה		
אמטיוה	...	אמטונהו	
לזבוניה, למ(י)קטליה	למיכבשה,	למינקטינהו,	למינקטינהי,
מילטיריה, מיקצייה	לזבוניה	לזבונינהו	זבונהי
בזוייה, מסנייה, מסניה	איתויה	עשוינהו, למימנינהו	למבנינהי
מזמינתיה, פסליה		דבריהו.pl, תבריהו.s.	
...	ממליה, בנייה	...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	אינהו	אינהי

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42. 42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus בין טב לביש „between good and evil"; עביד ביש „a doer of evil"; עתיקתא „the old", חדתא „the new". The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: דדא ביה כולא ביה „in whom *this* is, everything is"; דלא הא ולא הא „where neither this nor that is".

b Frequently the speaker may have in mind the noun מילתא (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus שמע מינה „learn therefrom"; דון מינה „conclude therefrom"; מאי נפקא לן מינה „what follows for us therefrom?"

43. 43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus הוא גבר בכולא „he is a man in everything"; באתר דלית גבר תמן הוי גבר „where there is no man, there be a man"; but גוזליא רכיכין ואימריא דעדקין „the pigeons are tender, and the lambs small".

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, M reads באתר דלית גברא,

but characteristically תמן הוי גבר (after הוה as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: פלן „a certain one“ (thus דוכתא פלן B. b. 73^{b} ℵH [פלניתא M] and דוך פלן Ber 18^{b}; Šab 66^{b} ℵ reads בר פלנית, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M בר פלניתא; פלניא precedes), איניש „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: לשלם „in peace“, מלעיל „above“, מלרע „below“, לעגל „soon“, למחר „to-morrow“, מריש „at first“, לסוף „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: בניחותא „gently“, בדינא „rightly“, בעלמא „merely“, מעיקרא „at first (opp.: לבסוף in the end)“, etc. After כל we find usually the st. d.: כל יומא „every day“, כל שעתא ושעתא (ב)כל „at every hour“, כל עבדא „every slave“, etc.; but כל חד וחד „every single one“. *c*

The st. a. is of course indispensable as a predicative adjective: חילמא בישא עדיף מחילמא טבא „an evil dream is better than a good dream“; בוצינא טב מקרא Suk 56^{b} MM$_{1}$ Ar (טבא ℵ is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; אחתי דשפירא מנאי „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: טבא הוא וטבא להוי; but supply חילמא and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“. *d*

44. St. constr. and Periphrastic Genitive. 44.

The st. c. for expressing the genitive relation is frequent in the older language and in proverbs; thus אבב חנותא „at the door of the shop“, קל חבריה „the *a*

voice of his neighbor"; בשמי שמיא „in the heavens of heaven"; איתת אחוה „his brother's wife"; בנת ישראל „daughters of Israel".

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא, נהר מלכא, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton", ריש ירחא, „new moon", ריש שתא „new year", מרי ביתא „housemaster, landlord", אורח ארעא „custom". Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביד ביש (§42*a*), אשיד דמא „shedder of blood", מפשר חלמי „interpreter of dreams", etc. The fem. end. ת is dropped in צבו ביתיה Ioma 87ᵃ 𝔅 „the needs of his house", פלגו נזקא B. ḳ. 13ᵇ H „half the damage".

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus לפום „according to", חלף „instead of", משום and אגב „on account of", כעין, כגון „after the manner of, like", בתר „behind, after", בגו „within, in", תחות(י) „under", עילוי „on, over", קמי „before", אחורי „behind", etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (*1*) the governing noun is put in the st. d.; (*2*) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: (*1*) אתרא דשמואל „Samuel's place"; גלימי דאינשי „people's garments"; מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven; אימהתא דינוקי „the mothers of the little children"; similarly after a demonstr.

pron.: אבוה (2) „that of R. Hamnuna; דרב המנונא „Samuel's father"; זוזיה דאניש „a man's money"; דשמואל „the fathers of the little children"; אבהתהון דינוקי ברתיה דרב „R. Ḥisda's daughter"; חסדא נפשה דרביתא etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand *f* by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה „a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother"; אמצעי דיתמי „the middle belongs to the orphans". But also: דאבא עדיפא מדברא „that of the father is better than that of the son"; טבא דנפחא מדבר נפחא „that of the smith is better than that of the smith's son".

45. Coordination. 45.

The attributive adjective agrees with its noun in *a* gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מא(י)גר רם לבירא עמיקתא Ḥag 5^{b} „from a high roof to the deepest pit"; גברא רבה „a great man"; אתתא אחריתי Ber 56^{a} ‖ (אחרינא M incorrect) „another woman"; מילתא קמייתא „the former status"; סכינא חריפתא „a sharp knife"; גרמי קטיני „small bones"; חמרי חיורתא „white she-asses". ‖ עינא עוירא „a blind eye", עינא בישא „an evil eye", לישנא בתרא „the latter (last) expression" are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while לישנא is always masc. But note איניש גוצא Meg 27^{b} „a small man", איניש מעליא B. m. 101^{b} ‖ H „an excellent man". — Ex. of an attributive participle: מלכותא קטיעתא „a curtailed kingdom".

b As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.

c In אינשי בדוחי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).

d The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus תרי קבי תמרי קבא קשייתא וסרח דתמרי, דקשייתא) „two *ḳabs* of dates are equal to one *ḳab* of kernels and something over“; תלת מאה גרבי משחא B. b. 73^{b} ℵH (but דמישח' M) „300 pitchers of oil“; תרי מוגי מיא ib. H, מוגי חמרא (sic) תרתי ib. M (ℵ reads דחמרא) „two cups of wine“.

46. 46. Construction of כל.

a The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43*a*); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).

b כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. כל עמת; it is not necessary to emend it into כלקבל, כלעמת): כל כי הנך שני Ber 18^{b} M „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייתא Bes 28^{a} „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי *c* „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: כוליה קרא „the whole Scriptural verse“, לכולי תלמודא Šab 63ᵃ M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4*m*) *tout le monde;* כולה מתא „the entire city“; כולא אורחא „the whole way“; כולהו נכסיך „all thy goods“. כוליה האי Ber 7ᵇ ⲙ (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא בישא מקיים כוליה „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון *e* „on account of all of them“, כולהי „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition. 47.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus תרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; תרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיזא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיזא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שדיתיה „she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: ממשה ושיתין ריבוון „than Moses and the 600 000“. On the other hand: בשוקי ובברייתא „in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דאבריה ואברתיה לא חס „who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. ד may equally be placed but once: בי דינא דר' אמי ור' אסי „the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דוכתא דגברי לחודיהו ודנשי לחודיהו „a separate place for men and women“.

c Distributive repetition: לבינתא לבינתא „one brick after the other“; ביזעי ביזעי „all sorts of holes“; דיקולי דיקולי דתרבא „one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48. 48. Personal Pronoun.

a The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אנא במיא דביתו אמרי „*I* meant: water that has remained over night“; לא מצינן . . . אנן „*we* . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.

b On cases like אנת הוא, אנא הוא דאפיקית יתכון דשתלתיה, etc., cf. §63*c*. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds מהו, לאו.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, *2*); || (2) with prepositions, *(a)* as in the case of the genitive, by means of ד: לגויה דביתא „into the house“; עליה דאיניש „on a man“ (איניש is determined by itself); קמיה דשביח קמי רבנן „before one who associates with scholars“; מיניה דמר „from you“; *(b)* by repeating the preposition: ביה בחיויא „in the snake“; ליה לקיסר „to Caesar“; ליה לקשישא „to the elder“; לה להך איתתא „to that woman = to me“; להו לצדיקי „for the righteous“; להו לתרין בנוהי „his two sons“; בהו ברבנן „in the scholars“; לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun דידי, דילי† *d* (§10*b*) is found (1) by itself: דידך „is thine, belongs to thee“; בדידך קיימא „it stands in thine (= thy book)“; רבה דידך ועלמא דידך „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: כספא ודהבא דיליה „his gold and silver“; אפדנא דידי „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: בין השמשות דידך „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: עלי דידי „over me“; בהדאי דידי „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: אי צאית לדילי „if he listens to me“; לדידן „for us“, לדידהו „for them“; לדידי חזי לי „I saw“; בדידכו „with you“; so also לדידי, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

e The reflexive pronoun is expressed by means of נפשא „soul, person“ + personal suffix: בנפש (בנפשאי) „in myself“, בנפשין „in ourselves“; לנפשה „for herself“; על נפשיה „for the sake of himself“; נפשיה „himself“.

f The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49. 49. Demonstrative Pronoun.

a The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus ההוא גברא *vir quidam*, ההיא איתתא *femina quaedam*, ההוא אתרא „a certain place“, ההוא סבא „a certain old man“, ההוא יומא „upon a certain day“, הנך עיזי „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns גברא, איתתא, אינשי to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me!*“ פוק מאתרין ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי „go forth from our place, lest thou provoke death against *us*“; מכדי ההוא גברא בעיל דבביה דההוא גברא הוא מאי בעית הכא „since *thou* art *my* enemy, what doest thou here?“ אמאי לא צניעא הך איתתא באיסורא עשרה בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד? „why art *thou* not secretive in sin? *I* have ten sons, and only one from *my* husband“.

b All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: כדין ... בר אינש „a man ... like

this one"; אידך „the other one"; אינסיבי ליה להאי „I married this one"; האי בר עלמא דאתי „this one is a son of the world to come"; הני נמי בני עלמא דאתי נינהו „these also are sons, etc."; כולהו נכסי דהאי „the whole property belongs to this one". In a neuter sense: מאי לבר מיהא „what is this?" כולי האי „all this"; על דא „on account of this". So esp. at the beginning of a sentence as predicate: דין עסק ביש „this is a bad business"; דין גרמא דעשיראה ביר „this is the bone of my tenth son"; האי הוא „that is he". The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: להא דאמר ר' יוחנן „that which R. Johanan said".

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (*a*) הדין ביתא „this house"; הדא מילתא „this word"; אילן מלאכייא „these angels"; בהלין עשרה יומין „in these ten days"; האי אינש „this man"; הא איתתא „this woman"; הני מילי „these words"; הך זויתא „that corner"; הנך אינשי „those men"; לאידך מית „for another dead person"; (*b*) שטרא דנן „this document"; עמא הדין „this people"; ארעא (ה)דא „this land; שניא אילין „these years". On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where האי follows the noun. *c*

50. Interrogative Pronouns. 50.

מאן is used of persons, מה, מאי of things; thus מה שמך, מאי שמך „what is thy name?" *a*

מאן is used nominally. It may therefore be dependent upon a preposition: בהדי מאן נשדר „through *b*

whom shall we send?“ In the ex. חוי מאן גברא רבא מסהיד עליה „see, what a great man testifies for him“, מאן apparently has adjectival force.

c מאן is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus מאן הואי האידנא בבית מדרשא Ket 65ª M „who (which woman) was
d to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: מאי טיבותא עבדי בהו R. h. 20ª ב „what favor they have conferred upon them“; מאי טעמא „for what reason?“

51. 51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי „is there one who molests God so much?“ דעלך סני „whatsoever is hateful to thee“. So also after כל: כל דצריך „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or מידי): האי דקא מחיל יומא טבא „he who desecrates the holiday“; מאן דיוזף שבתא „he who lends the sabbath“; מה דכתיב בספר אורייתא „that which is written in the Book of the Law“; כל מה דאית לכון למישאל „whatsoever you have to ask“; ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא „and concerning that which first came to our mind“; מי איכא מידי דאנן לא ידעינן „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: האי מאן דיהיר „he who is arrogant“.

52. Numerals. 52.

a The cardinal numbers may stand nominally by themselves: חד דמשתין וריו „one (a single one), who is more capable than sixty"; טבא תרתי מתלת „two are better than three". Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

b חד, חדא as an adjectival attribute (§45*b*) properly follows the object numbered: עמא חד „one people", יומא חד(א) „one day", זימנא חדא „once". But the numeral may just as well precede the noun: חד זוזא „one zūz; בחד מחטרא „with one beating"; אחד כתפיה „on the one shoulder"; חדא ברכתא „one benediction". The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., תרי קבי „two ḳabs"; תרתי נשי „two women"; שב בנתיך „thy seven daughters"; תרתי סרי שני „twelve years".

c The numerals from 3—10 are still construed in accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: שבעת יומין ושבעת לילותא „7 days and 7 nights"; שבעת אלפי דינרי „7000 *denarii*". The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus באפי תלתא „before three (sc. men)"; תשע לאי גיסא „9 (cubits) on the one side". To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

c Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין וחד לוגי „201 logs“ (variant לוגא); עשרין וחד שתא „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על חד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h הדדי signifies „one another“; with prepositions אהדדי, בהדי הדדי. „To one another“ may also be expressed by the phrase חד לחבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש גברא „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לעגל „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחוד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: cf. §58*i*. *b*

מן (*1*) in a causal sense: מעוצבא דלבך „because of grief"; מחדוא דלבך „because of joy"; (*2*) partitively, cf. אכל מן; (*3*) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף מחילמא טבא „an evil dream is better than a good dream"; frequently with טפי superadded, cf. סומק טפי מדמא דחברך „is redder than the blood of thy fellow-man)". *c*

מן pleonastically in מקמי, מתותי and the like. *d*

בגו and בהדי take the place of ב both in a local and in an instrumental sense. ב has orig. a local force in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves (among the thieves, as a thief)". *e*

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender. 55.

With a finite verb, the personal pronoun is expressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*). Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה גמליה „he stumbled, and his camel stumbled over him" (so HM*; M^{superscr} adds איהו). *a*

The 3. person is often omitted with the participle serving as predicate, both when the subject is indefinite („they", „one") and when the definite subject is easily supplied from the context. Exx.: (*a*) גמירי „they say"; כולי עלמא כיילי ליה בקבא זוטא „to everybody else they measure with a small measure"; מיהב יהבין משקל לא שקלין „they give, but they do not take back"; *b*

(*b*) מי שביק לי מידי מיניה „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)“; לא אהני לך „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, אינש or אינשי is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא איכפת ליה אממונא דחבריה „his fellow-man's property does not concern him“; אי הואי לי „if I had it (= means)“; מאי קהויא עליה „how does he fare (how fares it with him)?“ לא שמיעא לי „I have heard nothing“; ניחא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא (with the epexegetical infin.) „is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ איחשיך „it grew dark“; מידי שמיע לך בהא (מידי in the accus.!) „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus טריחא לי דחיקא להו מילתא „it is troublesome for me“; מילתא „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; דחיק ליה עלמא „it is straitened about him.“ Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well“; דחיקא ליה עלמא.

56. 56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58*f*).

As a perfect proper: מחייאן רבאי „my master has *b* struck me"; סליק למתיבתא דרקיעא „he is gone up to the heavenly college".

Occasionally in a subordinate clause to express *c* coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בהדי דחוינך בריכינן עלך תרתי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions". To designate the pluperfect: עד דאתא שמואל מבי רב נח נפשיה דאבוה „before S. had come from school, his father died"; חזאי אפדנא דנפל „I saw, that the house had fallen in". So also after the conjunction כי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). *d* So also שואי נפשאי כמאן דשקלי מיניה „I acted as if I had taken from him".

In cases like שרא ליה מריה לפלניא the perf. de- *e* signates a fact (not a wish).

57. The Imperfect. 57.

For the future proper only few exx. are available *a* קוץ דידך והדר איקוץ אנא „cut off thine, then I shall cut off mine"; † ווי לדין כד יקום דין „woe to the one, when the other will arise".

Usually a modal force attaches to the impf.; we *b* then use the auxiliaries „be able, may, shall": מאי אעביד „what shall I do?" איזיל ואימליך באינשי ביתאי „let me go and take counsel with my family"; ליהוי כולן לעמא חד „let us all be one people"; תיזרע ולא תיחצד „thou shalt sow, but not reap"; רחמנא ידכרינך לשלם „God remember thee for peace". So also in

indirect questions: לא ידעיתו היכי תעבדו „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically תקטלונהו כולהו . . . תקטלונהו להנך „if you are to slay them all . . ., if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction אי „when“ and esp. after final conjunctions like כי היכי ד, ד: אי חקלאה מלכא ליהוי „when a rustic becomes king“; לא מצינא דאטרח „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); במטותא מינייכו דלא תהוו קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי דלא תטרדו במזונייכו כולה שתא „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; אוקירו נשיכו כי היכי דתיתעתרו „honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with ו consecutive or the voluntative with weak ו, we find in Talmud. Aram. the imperf. with ו continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; אוקמן נמי לדידי ואצלי „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; שלח מדך ואנא אלבשיה „take off thy garment, in order that I may put it on“; אגמרו לבנייכו תורה ונגרסו בה „teach your sons the Torah, that they may study therein“; השתא אתו יומי ונינום . . . „soon days are coming . . ., when we shall sleep“; מאן יהיב לן נגרי דפרזלא ונשמעינך „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle. 58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (*1*) duration *a* in the present, but also the simple or real present: בדובר קייטת קמי מרך „dost thou stand with hy back in the presence of thy Lord?“ ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“ ורחמנא היכא יתיב „and where does God dwell?“

(*2*) a continuous state in the past, esp. in sub- *b* ordinate clauses: חזייה ללוי דיתיב אבראי „he saw Levi sitting outside“; אשכח ביה חויא דפסיק ושדי בתרתי גובי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions אד, בהדי ד: אדיתבי אול ואתא „while they were sitting there, he went and returned“; בהדי דמחוורי להו נפל בהו ריחא „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(*3*) imminent or certain futurity: „you say that *c* you are wise; tell me then, מאי חוינא בחלמאי what I am going to see in my dream“; חזית „thou wilt see“; בידא דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; השתא אתו יומי „soon days are coming“; בריך גנבא הוי „thy son will (is destined to) be a thief“; תרויכו רבנן הויתו „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: למאן מברכינן „whom are we in the habit of blessing?“; מאן דיהיב ליה זווא מפשר ליה חלמא

לטיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably".

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד מפיקנא לכו עבידנא ;עד ד ,בתר ד ,כי ,כד thus לכו מלתא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle"; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something". The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מאן דילמא מתבעינא ;(מי יתן) „would that we had" יהיב לן „lest I am sought"; (כי היכי) דידעיתו „in order that ye may know". We find ומצלינא as a variant for ואצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!" The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והוו כוותן „rather you circumcise yourselves and be like unto us".

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: למחר איתבר מוונא דמלכא ואתו ותפסין לרבא (l. בויונא) „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba"; שקלי כולי עלמא . . . דרשה „he discoursed on it . . ., then everybody took his pitcher and came to him"; לא

ידעי מאי קאמר אתו לקמיה דרבי בנאה „they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a".

g The partic. is frequently strengthened by a prefixed (ק) קא: אמאי קבכית „why art thou weeping?"; שמע דקאמר לה חד רשע לדביתהו „he heard a godless person say to his wife"; בהדי דקא סליק נפל ספרא מיניה „as he was departing, he dropped a book"; וקא אידמי להון כאינשא קרי אבבא „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door"; אתת לאתחואה ליה קא מדחן לה רבנן „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away"; יתיב אההוא מעיינא קא אכיל נהמא „he seated himself beside a spring and ate bread". In a conative sense: קא קטלי ליה „they were about to kill him"; וקא בלעה לספינתא „and it was about to swallow the ship".

h Very frequently the idea of duration in the past conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוה. | Occasionally הוה also is inflected, e. g., הויתי דייר = *habitabam;* כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה „whenever a woman came to him, he would have her put on". Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוו יתבי = *sedebant,* הוו קאולי = *ibant.* As a rule, however, הוה remains uninflected: הוה קאימנא Suk 44^b M_1 (M, however, reads הואי) = *stabam;* הוה יתבא = *sedebat*, etc. The partic. with הוה and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוה קא מצטער רבי למסמכיה ולא קא מסתייעא מילתא „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about". For the use of the partic. with הוה in conditional clauses cf. §73*c*.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written"; מידע ידיע „it is well known"; שקילן טופריה „its claws have been taken away"; שכיב חד מיניהו „one of them died"; שכיבא ליה ברתיה „his daughter died". The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., חזא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written"; לא הוו ידעי היכא הוה שכיב „they did not know where he had died".

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard"; לא שמיעא לי „I have never heard it"; חואי = לדידי חזי לי. With a logical object: לדידי חזי לי אוזילא „I saw a gazelle"; with no attempt at concord: מאן דשמיע ליה מילתא „any one who has heard anything"; לדידי חזי לי ההיא אקרוקתא „I saw a frog".

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing"; לביש „(clothed in,) having on"; גמירי „they say"; דכירנא „I remember"; נקיטינן „we hold"; עסקינן and עסקינן „we are occupied".

59. 59. The Imperative.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill", לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill".

60. The Infinitive. 60.

a The infin., when corresponding to the infin. constr. in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: חמר למירכב „an ass for riding"; קריבו יומך לממת „thy days are drawn nigh that thou must die"; דהוטו . . . למעבד רעותא דמריכו „be alert to do the will of your Lord". This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit": בעא למיעבד קרבא בהדיהו „he wished to wage war with them"; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „barring that which I am not able to do"; ההיא מדינתא דלא מצו למיכבשה „a certain province which they were not able to conquer"; ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא „she would not permit him to go to the academy", etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורח ארעא למעבד הכי „it is not customary, to act thus". Exx. without ל: לא בעי מר מינם „does not my lord wish to sleep?" לא מצינן מיהוי כוותייכו „we cannot be like unto you"; לא שבקתיה גלויי רישיה „she did not permit him to uncover his head".

b In the place of the infin. with ל, the finite verb with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיזיל „I wish to go"; אי רגיל את דדרית במאתיך „if thou art accustomed to carry in thy city" (cf. אי רגיליתו לקדומי „if you are accustomed to dine early"); עתידה דשדיא B. b. 74b גז (M on the other hand reads למישד) „she is destined to throw".

c With איכא, הוה, איבעי, the infin. denotes obligation, necessity, or ability: מאי איכא למימר „what shall (may)

one say?"; הוה לך למיהב „thou shouldst have given"; איבעי ליה (ל)עיוני ומיזל „he should have taken heed".

d I find a subject by the side of the infin. in the ex. למבעא רחמי ומיתא מטרא „that you may pray and that rain may come".

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61. 61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent objective particle ית, but only with suffixes, hence in the place of objective suffixes. Cf. אפיקית יתכון Ber 38a פ = אפיקתנכו M.

b In the later language, the pronominal object is expressed either by means of objective suffixes or by means of ל (or לדיד §48*d*) with its (nominal) suffixes. In the case of the partic., the latter mode of expression predominates; but even there the simpler method of appending suffixes directly to the verbal stem is met with. — || Exx.: אפסיל ליה „he rendered him unfit"; אשמעַן לי „cause (f.) me to hear"; חוי לדידי „look at me". — With the partic.: מצערן „who vexes me"; מלפך „teaches thee"; מודעיה „he informs him"; מזמינתיה „she invites him"; בנַיֵהּ „he rebuilds it"; ממלייה „he fills it"; פרעתין „thou payest me"; מודעתן „thou informest me". Much more frequent, however, are exx. like קטיל ליה „he slays him", קטלת לן „thou slayest us".

c Where the object is particularly emphasized, the pronominal object is pleonastically expressed by means of an objective suffix plus לדיד with its suffix: שדיוה לדידיה „they cast *him*"; שיילִיה דידיה „ask *him*".

The nominal object when (syntactically) undetermin- *d*
ed, requires no specific designation: בניתי ביתא „I have built a house"; הבו לי מספרא „give me a pair of scissors"; אפיק גליתי דתכלתא „take out purple garments"; חזא גברא „he saw a man" (accordingly also חזא ההוא גברא). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) בעינא אבא „I am looking for my father". So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of אהדרת מסרנא נפשי, אפך. || (2) חבוטו לקבריה דאבוכון „beat the grave of your father"; אי קטלי להההוא גברא „if they slay me"; מאן שתיל להאי חרובא „who planted this carob-tree?" The object may precede: לבני אחוה שוי „his brother's sons he has appointed"; למאן מברכינן „whom are we in the habit of blessing?" || (3) אחרביה לעלמא „I shall destroy the world"; שמעא לדביתהו „he heard his wife"; איתויינהו לבניהו „thou hast brought their sons"; למאניה „to fetch his garments". This is the most usual construction. The object may again precede: לאחוה שויה „his brother he has appointed". || (4) קרעוה ליה לכריסיה „they cut open his belly"; קטלונהו להו לכולהו „they slew all of the villagers".

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: *e*
אחוי אגמ(י)רו (ל)בנייכו תורה „teach your sons the Torah"; לי רבנן צדיקי „permit me to see the righteous scholars"; שווייה גברא רבא „he made of him a great man".

Exx. of the transitive construction of the passive *f*
of a doubly transitive verb: איכסיתינהו „she covered herself therewith (with the garments)"; פארי איפרע „be paid with bran"; מיחייבת תרי קטלי „thou art worthy of

two deaths". The verbs לבש, מלא and the like are similarly construed: לבישתינהו „she clothed herself therewith"; מלא דוכתא דמא „the spot was filled with blood". אדכר and אשתמיט are equally construed as transitives: אי אדכרתון ומניה דשטרא „if you remember the date of the document"; אשתמיטתן „it escaped us". Note also: אבדן „it was lost to me".

g Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מיחשב חשיבנא „I am esteemed"; מימר שפיר קא אמרת „thou speakest well"; מילט קא מימחא נמי מחית „thou strikest in addition"; מידע ידיע „it is well known"; לייטת להו „thou art cursing them". Rarely it follows: דמצלו אצלויי „as they bent (their body)".

62. 62. איתּ.

a איתּ (negatively לא איתּ, ליתּ) is properly a noun in the st. c. signifying „existence". Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are"). Thus it coalesces with כא into איכא (ליכא). Exx.: באתר דליתּ גבר „where there is no man"; איתּ לן בגויכו חולקא „have we a share in you?"; מי איכא מידי „is there anything?" In accordance with §44*e*: איכא דאמרי „there are those who say"; וליכא דשמעיה „and there was none who heard him". The noun may even precede איכא: אבא טובא איכא הכא „there are many Abbas here". Of course, the interrog. pronoun always comes first: מאן איכא „who is there?"

b The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בריה ליתיה

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does"; ליתה הכא „she is not here". — The suffixes are originally posessives, but, as the forms become independent (§*α*), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתינן „we are"; איתינכו „you are"; איתנהו, איתנהי „they are"; ליתנהו „they are not". Even the independent pronoun is met with: איתי אנן (read thus for איתו) Pes 50ª ב.

c Conformably to the construction with objective suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר בריה איתיה Taan 23ª M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: איתּ לכו כמה שני גבן „you have been with us these many years" Pes 87ᵇ M.

d As a mere copula: ליתּ הוא עביד (var. ליתיה עביד) „he does not do".

e Although in itself איתּ possesses no temporal connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה: הוה איכא חד מינן „there was one among us".

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula. 63.

a The function of a copula is assumed not only by איתּ (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms הוא†, היא†, איהו, איהי, אינון†, אינהו, אינהי are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms ניהו, ניהי, נינהו, נינהי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טור תלג „the mountain is (covered with) snow"; so esp. with an adjectival predicate: אורחן רחיקא וצוותין בסימא „our road was long, but our society pleasant". Contrast, on the other hand: עדי סוראה הוא „this man comes from Sora"; הכא אתרא דשמואל הוא „here is the place of Samuel"; רב (var. הוא) מר ניהו „you are master"; כולהי חדא ברכתא ננהי „all of these (benedictions) are one".

c הוא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דאנא הוא דאפיקית „that it is I who brought out". But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אנא קאימנא ומרמינא „I will rise and throw together".

64. 64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e. g., כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא „to *everybody* they deal out with a small measure, but to *this disciple* with a large measure"; ינוקי מאי אעביד להו „what shall I do with the *children?*" אנא הא דרב המנונא לא שמיע לי „*I* was not acquainted with the saying of R. Hamnuna".

65. Concord of the Parts of Speech. 65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre- *a*
dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45*a*; 50*c*; 52; 55*d*; 57*i*). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7[b] *b*
M[mg] (𝔅 M מצלי) „when the congregation prays"; ודייני כולי עלמא „and everybody concludes"; on the other hand, כולי עלמא כיילי ליה (§64). When מלכותא is subject, the predicate may be placed either in the sg. (masc. or fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50*c*. *c*

מידי construed as a fem.: מידי סריא „something that *d*
stinks".

When two or more nouns are joined by means of *e*
ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as the gender is concerned with the subject next preceding or following: בנך ובנתן מסירן Ber 56[a]M, but ואתו בניה ובנתיה ibid.

66. The Order of Words. 66.

Normally the predicate follows the subject whether *a*
in the verbal or in the nominal clause. The least emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא דרב אידי שכיב „a relative of R. Ide died"; חוצפא מלכותא ממילא ערבא „the sun sets of itself"; קידרא דבי דלא תאגא „impudence is uncrowned royalty"; שותפי לא חמימא ולא קרירא „a pot belonging to partners is neither hot nor cold"; on the other hand: נבח בה כלבא „a dog barked at her"; ייזיל נחום איש גם זו קמחללי רבנן שבתא „let Nahum of Gimzo go"; כפין עניא ולא ידע „the disciples are desecrating the sabbath"; „a poor man is hungry, and knows it not".

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ידך „give me thy hand"; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons"; on the other hand: אגרא הוה לך למיהב „thou shouldst have paid the reward"; רחמנא לבא בעי „God demands the heart".

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרהר כולי יומא „he mused over it the whole day"; שפיר קאמרת „thou speakest well"; ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי „do not appear before me either in Nisan or in Tischri". || נמי is with preference given the second place in the sentence. מימחא נמי מחית „thou strikest in addition".

67. 67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: אפילו גברא כוותיך לא חניפי ליה „I have not flattered even a man like thyself"; אהדורי לא אשגח בה „he paid no attention to her"; אפיתחא לא מהדר „he does not go about begging". — When the predicate is a noun or when a single word

is negatived, לאו is used, which is placed immediately before the negatived word: לאו בר הכי הוא „he is not capable thereof"; לאו אורח ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus"; לאו עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole"; לאו דרבא הא בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred"; לאו כל יומא מתרחיש ניסא „a miracle does not happen every day".

b לא, however, is used (*1*) in בלא (e. g., בלא מתאי „outside of my home"; בלא שניה „prematurely"), דלא (e. g., דלא תאגא „uncrowned"), לא איניש „nobody", לא מידי „nothing". || (*2*) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge". — Note double negation: לא מחוו ליה לאיניש לא דיקלא . . . ולא פילא . . . „they show a man neither a palm-tree . . . nor an elephant . . ."; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing"; || (*3*) elliptically: לא „no"; ואי לא „and if not".

68. Interrogative Sentences. 68.

a A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה „does he leave ought thereof for me?"; מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי „is there anything that we do not know, but the scribes know?" — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניתין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?"

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?“ אית לכו ארעא „have you land?“

c With a negative: לא לישדר ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?“ לא בעי מר מינם פורתא „does not my lord wish to sleep a little?“ — Together with מי: מי לא מכתפינן קמיה „should we not carry before him?“

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?“ עד אמאי יתבת אבראי „why dost thou sit outside?“ אימת עבדיתו הכי „how long will ye act thus?“ Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: זוזיי היכא „where is my money?“ ורחמנא אנא אמאי היכא יתיב „and where does God dwell?“ „and why I?“

e The phrase מהו דתימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ ... „how greater is this man than ...!“

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69. **69. Copulative Sentences.**

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: איזיל ואשמע „I will go and hear“, but איזיל איחוי „I will go and see“; ניפוק וניתהני „let him go forth and enjoy himself“, but פוק חזי „go forth and see“; איקום ואגלי „I will arise and go into exile“, but קם גלא; ניקום ניזיל נעביד עיסקא „come, let us go and do business“. ‖ Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: קדום סלוק ענני מהך וויתא דדביתהו „the clouds rose first at the corner where his wife was“; חשיך תקין נפשך וקדים תקין נפשך „set thyself aright (ease thyself) early and late“; אתריפו עולו אתריפו פוקו „enter early and go out early“; הדרת שקלתינהו „thou tookest them again“. ‖ In the same manner מצי „be able“ is construed: לא מצינא מקיימנא „I am not able to fulfill“; לא מצית אמרת „thou art not able to say“.

b Circumstantial ו: בפניא אתא עניא . . . והוה טריד כולי עלמא . . . וליכא דשמעיה „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וְאֵין שֹׁמֵעַ)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: נח נפשה דרביתא ולא פקידא „the girl died, having left no will“. ‖ ו = „nevertheless“: בדידך קיימא וצערתן כולי האי „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57 *d*.

c או serves to introduce the second alternative in a double question: לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70. **70. Attributive Relative Sentences.**

a †די, ד, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.

b This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקטיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיה לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; מהני מילי מעליתא דהוה עביד רב הונא „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.

c On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: ההוא אתרא דקושטא שמיה „a place the name of which was Truth-town“; ההוא גוי דהוה נפישי נכסיה טובא „a certain Gentile who had great wealth“; מתא דלית בה מקרי דרדקי „a city in which there is no teacher“; הנך דמלכיתו עילויהו „those over whom you are ruling“.

d The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באתר דלית גבר „in the place where there is no man“; מהא זויתא דהות קימא דביתהו „at the corner in which his wife stood“; ההוא יומא דעיילא „on the day on which she enters“; מן יומא דמיתת שרה „from the day that Sarah died“; כל כי הנך שני דלא עיילת „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימת דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a second relative clause: ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו דהוה משתעי בהדיה „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“. *e*

When a relative sentence refers to the 1. or 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: אנא הוא דאפיקית „it is I who brought out“; שואי נפשאי כמאן דשקלי „I acted as (one who had taken) if I had taken“. *f*

71. Conjunctional Relative Sentences. 71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition. *a*

Exx. of subjective sentences: ניחא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ ווי לן דמייתינן „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: האי דלא אכלוה „the circumstance that they did not eat him“. *b*

Exx. of objective clauses: אמריתו דחכ[י]מיתו מידע ידענא דגברא . . . הכא ניהו „you say that you are wise“; „I know that the man . . . is here“. *c*

The most important of the prepositional compounds is כד „while, as, when“ which occurs only in the older language: כד נפיק ואתי „as he went away“; כד הוינן זוטרי „when we were small“; כד יקום דין „when this one will arise“; כד מפיקנא לכו „when I bring you out“. ‖ In the later language כד is replaced by כי: *d*

כי לא משית ידך „while thou hadst not washed thy hands"; כי אתי לגביה „when I came to him"; כי עניא „when a poor man comes". — כי is found also in front of an unfinished clause: כי דובא הוה „he was as a bear (is) = like unto a bear". כי may be strengthened by a preceding ל; מכי = „since".

e Other combinations: בהדי ד „while, as"; אמטול ד „because"; עד ד (אד) „while, until"; אף על גב ד „although"; כי היכי ד „in order that, that"; מקמי ד „before"; בתר ד „after"; משום ד „because". In some cases, ד alone suffices; thus it signifies „because", „in order that".

72. **72. Indirect Interrogative Sentences**

are treated exactly as the direct ones.

73. **73. Conditional Sentences.**

a אי with the partic., איתי, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister"; אי גנבי ליגנבו מדידך „if they steal, let them steal of yours"; אי חשיבנא כולי האי ניעיילוה ללוי „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in"; אי איכא מאן דשמיע ליה מילתא ליימא „if there is any one who has heard anything, let him say it"; אי בר ישראל הוא אויל ואתי „if he is an Israelite, he will return"; אי הכי הכי קאמר „if it is so, he means as follows".

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: אי נקטת תרתי נקוט תלת „if thou hast married two, marry three".

Unreality is expressed by means of the pf. both in the protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אתאי סכנתון לברי „if I had not come this moment, you would have endangered my son"; השתא איכו לא חזיתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat". Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי איתיב מר וגרים לא מר הוה מליך „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?" Note also: אי לאו דנחמני את לא הוה משדרינן ליה ניהלך Git 45[a]M „if it were not that thou art Naḥmani, we should not have sent it back to you" (the conditional particle is strengthened by ד and the protasis is a nominal clause). *c*

Sometimes the conditional particle is dispensed with entirely: בתר גנבא גנוב וטעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof"; ריש תורא בדיקולא סק לאיגרא „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof". *d*

Literature.

1. Introductions.

HermannLStrack, Einleitung in den Talmud, L. [1]1887, [4]1908.
MMielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.
SSchechter, Art. „Talmud" in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.
WBacher et alii, Art. „Talmud" in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

MichaelSachs, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.

JosephPerles, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.

JacobLevy, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.

AlexanderKohut, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.

MJastrow, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.

SamuelKrauss, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.

GDalman, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkfrt. a. M. 1901.

WBacher, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

SDLuzzatto, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MSKrüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by JGoldammer, New York 1876.

IsRosenberg, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.

ArthurLiebermann, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.

CLevias, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *CBrockelmann,* Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

WWright, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.

ThNöldeke, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.

JBarth, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.

— Etymologische Studien, L. 1893.

— Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.

PdeLagarde, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.

2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.

— Armenische Studien, Gött. 1877.

SFraenkel, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.

ImmLöw, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.

— Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Noeldeke zum siebzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.

3. *MLidzbarski,* Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.

4. *EKautzsch,* Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.

HLStrack, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.

KMarti, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.

HHPowell, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.

5. *GDalman,* Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.

6. *ThNöldeke,* Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.

7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.

8. — Mandäische Grammatik, Halle 1875.

9. *AJMaclean,* Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

13.14*c* A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא.
(43*a*; 44*a* ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג[1]. דעל[2] סוס מלך.
(43*b*; 44*c* בריש כל מותא אנא דם[3]. הוא גבר בכולא. ‖ B. קטלא, גדפא,
גפא, דירכא, טעמא, ועפא, ענא, רישא, קָרא, דנא דחלא, רווחא,
יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא,
פיקעא, פיקא, כֵיבא, כְאיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא,
ריעיא; שופרא, אידנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אגרא
דפירקא ריהטא[4]. נו״ן סמ״ך עי״ן, נונא סמא לעינא[5].

14*b*. A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. ‖ B. כפנא, כווא חדתא,
דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבה[6]; קניא,
ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא.
מגמלא אונא. צנא דדובשא בוווא. שימשא דבתר מיטרא כמיטרא[7].
ווי מבָרא, ווי מביתא.

14*df*. A. אשיד דמא, מרי ביתא. ‖ B. בר עלמא, ספרא דחמה״,
רעיא ד״בן כלבא שבוע״, ינוקא | כשורא במתא בוווא, כשורא
בדברא בוווא[8].

14*e*. A. ומר, חֲמר, בר אֱנש, בר אינש, בר נש. ‖ B. שלמא, לישנא,
חולקא, גופא דעובדא, גללא.

14*ef*. A. ורוי, עביד ביש, ביש גדא. ‖ B. חמירא, לישנא בישא,
כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביתא; לבושא; אווילא, שיקרא
שכיח[9], קושטא לא שכיח[10].

[1] §63*b*. [2] §§10*a*; 51*a*. [3] B. b. 58ª HM. [4] Ber 6ᵇ. [5] Ned 54ᵇ M.
[6] §45*a*. ‖ [7] Taan 3ᵇ M. ‖ [8] B. ḳ. 11ª B. [9] §43*d*. ‖ [10] Šab 104ª.

14*g* III—IX *β*. A. כיף ימא; שלם טב לרב טב. B. דרא, מלא חוטא דחלא, כסא, שקא, ריחא דבישרא | חילמא בישא עדיף[1] מחילמא טבא[2]. סבא בביתא פאחא בביתא[3].

19—20 *abjk*. A. בנין, גוברין, גברין, גמל חסדין, יומין, זמנין, זיקין דנור ובעורין דאישא | ביומי תמוז, בני חרי, כל חללי עלמא | כווא דמיא, ארזיא, כרמיא, ויתיא; פוריא; חבריא, בשמי שמיא; חשוכיא; פריטיא; רויא | סמנין, צלמניא | בראש כל חיין אנא חמר[4]. בריש כל מרעין אנא דם[5].‖ B. בני, אחי, גוברי, גברי, חיי, יומי; ביועי, בוי, חינגי; אודני; זווי דיתמי; ספרי; אינשי בדוחי, בוטטי דנורא; טבי, קני | סמני, ביזרני | בר אמודאי, ספונאי | תעלי בני תעלי. נפישי גמלי ס(א)בי דטעינו משכי דהונגי[6].

22. 1 sg. A. אסוירוס*p* ברי, ביר, אח, יד, נפשי, נפש, רישי, מרי, מר | 1 pl. אבונא, ארענא, מרנא | 2 sg. f. בנייכי | 2 pl. m. אבוכון, בתיכון, ארעכון | 3 sg. m. אבוהי, בנוהי, רגלוהי, ריגלוהי, ענפוהי, שנאוהי, דווהי | 3 sg. f. אבוהא, אחהא, מנהא, מצרנהא | 3 pl. m. אבוהון, רגליהון, שנאיהון, מנייהון, כולהון | כלבוהי לא נבחין, טחנוהי לא טחנין[7]. ‖ B. 1 sg. בניי, בנאי, סמנאי; בראי, ידאי, נפשאי, רישיי, ליבאי, מוחאי, פורייאי, פוריי, רבאי, שטראי | 1 pl. אבון, רבנן | אורחן, גמלן, איסדן; חילמין, אורחין, אתרין, איסדין | 2 sg. m. אבוך, מיך, נכסיך, נגריך, כנפיך, כרעיך, כניך; יומך | בר ברך, דמך, ידך, מביתך, עיסקך, מרך, פתורך, קרייך; ארעיך, ליטעמיך, רישיך, שקיך, כיסיך, ארחיך, מריך, בעיל דבביך, קראיך | 2 sg. f. אבוך, בניך, כשורך; כשורך; ברך, לחמיך, אימיך, עפריך | 2 pl. m. בנייכו, מנייכו; נפשיכו, עובדייכו | 2 pl. f. גברייכי; פומיכי | 3 sg. m. אבוה דשמואל, בניה, מזרמיה, מאניה, חוביה דדרא, בעיניה דחויו(י)א, בירכיה, מיליה, אודניה, טופריה, חבריה, בעיה, כעובדיה, מעייניה | בריה, בשמיה דאבוהי, אאינשי ביתיה, קיניה, כוליה יומא, כולי עלמא, באורייה, אתריה דרב*p* ושמואל*p*, בישריה,

---

[1] § 43*d*. ‖ [2] Ber 55[a] M. ‖ [3] Ar 19[a] ℵB. ‖ [4] B. b. 58[b] ℵB. ‖ [5] ib. HM. ‖ [6] Sanh 52[a]. ‖ [7] Šab 152[a].

בעיל דבביה, גלימיה, אָסְייה דרבי, בָביה | 3 sg. f. שמַה, מִגברה, גברָא, במתא דרישה (דרישא) אסיא, לכולה מתא, לְמָרה | 3 pl. m. בנַיְיהו, ידייהו, מייהו, גדפֿיהו, מנייהו, כרעייהו, גלימייהו; טעמייהו, שמניהו, שומניהו, מִמרייהו, מן מריהו, מָתיהו; כולהו | 3 pl. f. קתַיְהֵי; שמיהי; כולהי | כחיש לי חילאי. חברך חברא אית ליה, וחברא דחברך חברא אית ליה. עשיק לגביך ושוי לכר(י)סיך[1]. נהרא נהרא ופשטיה.

13. 14. 19 A. שְׁנא, מלה; צבו | בת קלא, בת יומא, איתת אחוה, איתת חבריה, ברעות נפשיה, צבו[2] ביתיה, ספינת ציודין. || B. אַמְתא, ברַתא וברא, קשתא, שיפתא, ירחי שַׁתא, אחָתא; מלכתא, תאינתא, חתנא וכלתא, גינתא, כַוְתא, חוֹבתא, אימתא דשמיא, חיותא, רעותא דמָרייכו, אליְתא, קַרְתָא; ביזתא, אינתתא, איתתא, מילתא, דירתא, שיעתא דדנא, רשותא, שילייתא, שְׁלִיתא, סילתא; חוכמתא, דוכתא; ברכתא; הילכתא, צדקתא, עינבתא, ענבתא, מִדיבחא לעצרתא, פדעתא, שמעתא, שמעתְתא; לבינתא, גוירתא, אדעתא דרבנן, סמא דשינתא; סעודתא; כהנתא, אשיתא, וויתא, חביתא דעפרא; ינוקתא; שׂערתא, שיבבתא, חמרתא; מציעתא, בי כנישתא, ספינתא, צפירתא, שכינתא, עבידתא, עיבידתא; גבורתא; דָרתא, עקתא; שתא חדתי, הילכתא רבתי | שׁוּתָא דינוקא בשוקא או דאבוה[3] או דאימיה. אגרא דשמעתא סברא[4]. דאבא[3] עדיפא מִדִּבְרא[5]. סָבתא בביתא סימא בביתא[6].

20bcl.

19. 20d— A. בְּנָן | בנת ישראל[p]. || B. בנָתָן, צניעָתָן | בנתא; מלכֿאתא, חיוָתא, בני ק(י)רייתא; אילואתא, חַיֵי דברייתא; מיא דכולייתא; ברכתא, חדתתא, קַשייתא, קשיאתא; שכינתא; שמעתתא; אַמְהתא דבי רבי, אמְהתא, אימהתא דינוקי, נפוותא | יהודה[p] וחזקיה[p] אחי, פוי[p] וטוי[p] אחוותא.

20gh. 21. A. ארחן דתָקנן, קרנין, בר אבהן, שְׁנין, כבשני חוני[p], מילין. || B. קרני, קרנתא; אסוותא, מרוותא, חתנוותא, אבהתא דינוקי;

---

[1] B. m. 52a 𝔅 H. || [2] §44c. || [3] ib. f. || [4] Ber 6b. || [5] B. b. 90b H. || [6] Ar 19a 𝔅.

שני דחוני[p], סאוי; כלמי, תֵאני, יוני, כַווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי; דמעי, חיטי, מילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא חדְתא בעינבי; ליבני; נהמא דשׂערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחוזא | אבב[1] חוטרא מילי.

22. | אבהתנא 1 pl. | אבהתי, סנוותי, אחתי; ברַתִי, ברַת, 1 sg. A. | אחתאי, 1 sg. B. || אבהתהון דינוקי. 3 pl. m. | שיבבתהא 3 sg. f. ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בנָתיי, שיבבתאי | דעתן, דעתַין; 1 pl. בנָתין, אבהתין, שמעתתין | ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך, 2 sg. m. בר אחתיך, איתתיך, סעודתיך, יוניך; בנָתך | ריפתֵיך 2 sg. f. | ברשותַיְ(י)כו, עיבידתיכו; אבהתיכו | ברתיה דרב 3 sg. m. חסדא[p], [p]אימא שלום[p] אחתיה דרבן גמליאל[p], אמְתיה, אליתיה, לא(י)נתתיה, איתתיה, אומתיה; בנָתיה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה, שמעתתיה | ברתה 3 sg. f. | גזירתייהו; אבהתיהו | תורא אריכא גנובתיה.

8. אנא B. || אנחנא שׂהדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. A. אלכסנדרוס[p]. אתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)? אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

9 (49). A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, שניא אילן, שניא אלין, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא, עמא הדין, הדין מילתא, בארעא הדא, הדא מילתא, מרי דיכי | דין עסק ביש. דין כבר לקישא?[2] דין גירא בעיניה דסטנא[3]. עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש, הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך זויתא, הנך אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, אידֵך, אידָך, אינך, אידי ואידי | האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, זנאי, תנא | איגר שורא, עיבר ימינ[א], סגי נהור, שיעור זוזי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא, רשיעיא | יהיר(א)ן, עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

[1] = עַל־בָּב. || [2] §68b. || [3] Suk 38a 𝔅.

דבר איניש אינון ערבין ביה. זוודין קלילין ואורחא רחיקא. ‖ B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשאי, בר חמרא, תגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווזא, דיינא, דייני, זייפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חיור, זוזא חיורא, חיורתי לחיורתי, חמרי חיורת[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא; פתיא אוכמא, שלייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, יורק, יורקא, ברוא סומקא, חביתא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא, יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא, זיבורי, זיבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא[1]. ערבא וערבא דערבא. בריה דחוני המעגל^{h} מי קיים? או גנבא או אומנא או טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא[2]. לית דעני מכלבא, ולית דעתיר מחזירא[3]. חמרא אפילו ^{h}בתקופת תמוז^{h} קריר ליה[4]. רווחא לבסימא שכיח[5]. יציבא בארעא, וגיורא בשמי שמיא![6] אסיא רחיקא עינא עוירא[7]. אורחן רחיקא וצוותין בסימא[8]. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי דנהרדעא[9]. רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי[10]. מילתא אלבישייהי יקירא[11]. אגרא דבי הלולי מילי[12].

A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא | 16.
בריך מיתייך לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן, חמרא וחיי לפום תלמידיהון[13]. דעל חמור^{h} בר חורין^{h}, דמנעלין ברגלוהי בר אינש[14]. ‖B. מדבחא, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא, משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי, מברא, מחשבתיה, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקחיה, ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מזוניה, מזוני, מזונייכו, מישתיא, משתייא, מכתבא, מרזבא, מרז(י)בי דצפורי, ריש

---

[1] Sanh 96^{a}. N. = Joḥanan Nappaḥa; Bar N. = Jiṣḥaḳ bar Joḥ. N. ‖ [2] Pes 113^{a} MM$_{1}$. ‖ [3] Šab 155^{b}. ‖ [4] ib. 53^{a}. ‖ [5] Meg 7^{b} ℵB Ra^{M}. ‖ [6] Erub 9^{a} +. ‖ [7] B. ḳ. 85^{a}; §45*a*. ‖ [8] Suk 52^{a} M. (וצבתין Ar^{M}). ‖ [9] Ber 58^{b} M. ‖ [10] Šab. 55^{a}. ‖ [11] ib. 10^{b} M. ‖ [12] Ber 6^{b} ℵB. ‖ [13] Šab 67^{b} M. ‖ [14] ib. 152^{a} M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא, גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא | את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא[1]. אגרא דתעניתא צדקתא[2]. במתאי שמאי, בלא[3] מתאי תותבאי[4].

17. A. רברבנוהי | גוזליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא (דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל, דקדקתא, דרדקי, כוכבא זוטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא, לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניהו, בחללא דבי צוארא, מצואריה, צוורא, עקרבי, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא, ערפילא, פרוזלא, זוטרא, זוטרתי, זוטרי, זוטי | רברבן אודניה וזוטרא גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דידבא בת שתא[5]. תוקפא בביתא כי קריא לשומשמא[6]. וניתּ[א] בביתא כי קריא לשומשמא[7]. ממהדורי מילי וממרטוטי כלמי[8]. קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קרירא[9]. עכברא דשכיב אדינרי[10]. כל קיטרי בשמאלא[11]. טבא שתא דטבתּ ארמלתא[12].

18. 20*ik.* A. שולטן, לדוך פלן, רגזן, זיותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו, חירו, אסו דרבי[p], עידן [h]קריאת שמע[h], דוכרן פתגמי, זכות אבהתא; אילנייא, רוחצני, עניותי, בשיבבותי, עתירותי. || B. סדנא, מותנא, בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גמליתא, מילחא גללניתא, ריחתא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצויינא, רחמנא, תולענא, שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרינ[א], אתתא אחריתי, לאחריני, מילי אחרינייתא, חקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה, סדאה, גינאה, גינאי, גוי(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה, בשוקי ובברייתא, חנואה, חנונאה, יחינאה, ליסטאה, שירי, ארמאה,

---

[1] Meg 18[a] GMM$_1$. || [2] Ber 6[b]. || [3] §67*b*. || [4] Šab 145[b] Ar. || [5] Ḥul 58[b] ℵ. || [6] Soṭa 3[b]. || [7] ib. M (זנייתא ℵ זנויתא Ar; כי כריא? v. Ar). || [8] Ber 51[b] ℵ (מסמרטוטי M; קלמי Ar). || [9] Erub 3[a] M. || [10] Sanh 29[b]. || [11] Šab 66[b]. || [12] Taan 6[b] M$_1$.

גלילאה, רב יהודה[p] הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא, הלֵלא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותיך, בשׂיבותיה, אסותיה דרבי[p], חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך, דוכתא דצניעותא, זילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, היכנותא, שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופיא, סוסיא, סוסותיהו, כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא[1]. כל מנייני בשמא דאמא[2]. רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא[3]. בוצינא טב מקרא[4]. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני[5]. חמרא דמריה וטיבותא דשקיא[6]. או חברותא או מיתותא[7]. חוצפא מלכותא דלא תאגא[8]. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא דחילפי[9]. אבב חנותא נפישי אחי ורחמי, אבב בי זיונא לא אחי ולא רחמי[10]. נאה[h] ליהודאי עניותא כברזא סומקא לסוסיא חיורא[11].

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בגו ביתא, 25 (54).
חלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לבישׁ, מן גברא רבא, אטו שבת[h], בתר מרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטרא, אמטו זווא; קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי, בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה, תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפיך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין, לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא, ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון, מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפויי, עלוהי, מן קדמוהי, אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, מ(י)נהון | לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא. חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידין[12]. || 1 sg. B. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

---

[1] Pes 51[b] M[1]. || [2] Šab 66[b] M. || [3] Sanh 14[a] (דברנא K; דנור M). || [4] Suk 56[b] MM[1] Ar. || [5] Meg 12[ab] GAr[M]. || [6] B. ḳ. 92[b] M. || [7] Taan 23[a] B. || [8] Sanh 105[a] KM. || [9] Šab 152[a]. || [10] ib. 32[a] Ar. בי זיונא] sic l. pro בזזיינא, בי זיינא; cf Ber 56[a] F. || [11] Ḥag 9[b] G. || [12] Šab 152[a] (סחרנוהי] Ra[M]).

עילוואי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילוון | 2 sg. m. בך, ביך, לך, ליך, ניהלך, מינך, בתרך, כוותך, כוותיך, לוותך, לותיך, קמך, באפך, עליך, עלך, עילווך, עיליך | 2 sg. f. לך, בגוויך | 2 pl. m. בכו, לכו, מיניכו, כוותייכו, גבייכו, בגביכו, בהדייכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה דביתא, מיניה ובֵיה, לאחוריה, כותיה דרב[p], לגביה, גבי דאבוכון, בהדיה, עליה דאינש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. בה, לה, לה ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילווה | 3 pl. m. בהו, ניהלייהו, מיניהו, מיניהו, בתרייהו, כוותייהו, קמייהו, באנפיהו, באפיהו, בגוויהו, ביניהו, עלייהו, עילוויהו, עיליהו, בהדיהו, מתותיהו | 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדייהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה. קמי[ה] דשתי חמרא חמרא, קמי[ה] דרפוקא גריוויא דיבלי[1]. בהדי כיבשי דרחמנא למה לך[2]?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכפורי, תרי עשר ירחי שתא, תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטקי, תלת עשרה תַּעֲנָיתא, תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה, מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי, מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת דאויל מרודך[p], תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשין, ש(י)תין ותלת, בר שבעין וארבע, תמנין, בתמנן זוזי, בר תמנן נכי תרתין, עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא, תלת שעין קדמָתא, תניין, ארבא תניינ[א] דגישרא, אוריאן תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי[3], לישן תליתאי קטיל תלתא[4] || B. חד דמשתין זריז, חד זווא, בחד מחטרא, עמא חד, יומא חד, זימנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

---

[1] Soṭa 10[a] M. (גרריוויא M!). || [2] Ber 10[a] H.; §68*d*. || [3] Šab 88[a] ℵB (בירח] Mmg). || [4] Ar 16[b] M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה, דוכתא דגברי לחודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרווייכו, תרוייהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת מילי, הנהו תלתא עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זוזי, חמש [ביניתא], חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיממא, שיתא סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתתא, שבעא זמני, שבעה יומי, לך ולשב בנתיך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא ,ארבעה [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי, בחד סר בתשרי[p], בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבסר וחמסר, ארבסר וחמיסר, בארביסר ובחמיסר, ארביסרי, ארבסרי, חמסרי סעודות[h], חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זוזי, בר שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי, תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא משמאליה ורבותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי, שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שעי קמייתא, יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי ופלגא, פלגו נזקא; תילתא שמעתא, תילתא אגדתא, תילתא מתלי[1]; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא | חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלא צנא דקרי[2]. כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי[3] קבא קשייתא וסרח. וחד מינייהו

---

[1] Sanh 38b 𝔅. || [2] Meg 7a M. || [3] §45*d*.

עדיף כתרי מינן. מזלא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא[1]. בר שית למקרא[h], בר עשר למשנה[h], בר תריסר לתעניתא[2]. שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש[3]. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי[p], ולא חדא רבינא[4p]. מאה ווי בע(י)סקא בישרא וחמרא, מאה ווי בארעא מילחא וחפורא[5]. כמה נפיש גברא ממשה[p] ושיתין ריבוון[6]. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא ד[p]ריש לקיש[p]. תשעה מתלתין ושיתא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא[7].

29 (56). A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקו, מלחו, טרדו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתרן, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא[p] אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברינן ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקינן לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת ווודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אממונא דחבריה. כרכושתא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. ובני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן, שכיבן | וזבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אזול, אכול,

---

[1] B. b. 5[a]. || [2] Ket 50[a] אב. || [3] Sanh 7[a]. || [4] Pes 89[b] (חד M_1). || [5] Ḳeb 63[a] MM_1 (M_1 והפירא). || [6] Ḥul 7[a] אב. || [7] Suk 8[a] MM_1.

אמור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק | אנא לא בעניותי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא[1]. אין, חטפי, ודידי חטפי[2]. תורא שאילי, אריא לא שאילי[3]. אי שתיקי לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה[p], נפק מיניה חורבא[4]. אמאי לא טעמת מדי? עמא קטילא קטלת. קימחא טחינא טחנת. דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת ליך תלתא. לאו[5] עכברא גנב, אלא חורא גנב.[6] גזר רבי[p] תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי לא סמך רבי אלעזר[p] בר שמעון[p] אנפשיה. תבר גזיזי דברדא ונחית וטבל. אזל אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתיב קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר מר. מלא חוטא חלא ולית דעבר. נבח בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא[7]. גחין ולחיש ליה לרבה[p]. קריביה דרב אידי[p] בר אבין[p] שכיב ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי". צפרא נהור. אמרה לי אם. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.

30*a* (57). A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיזבנון, תאמרון, תימרון | ימלוך, יספוד, יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליתנון | ננטרן, לנטרן, לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרתי גיהנם[8]. לא תיכלון נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי, יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון[9]. || B. א(י)שקול, איפוק, אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרח, אסק | ניקטול, ניסק, ניתיב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר, תינסיב, תיתיב | תזבנו, תזבינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול, נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, ליזבין, לחליף, ניזיל, ניתיב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו, ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, נינקוטו, ניקוט, ליעבדו, לימרו, ליהדרו, ליהדור, לישמעו, לידעו | איזיל איכול[10] בהו קורצא

---

[1] Šab 140b. || [2] B. b. 33b. || [3] B. ḳ. 29b. || [4] Šab 29b M. || [5] §67*a*. || [6] Giṭ 45a. || [7] Ber 58a M. || [8] Ḭoma 72b 𝔅. || [9] Šab 116b 𝔅. || [10] §69*a*.

בי מלכא. איזל ואשמע מ(י)לתא מבי מדרשא. אימר דאטור רבנן היכא דאיכא סכנה^{h}, היכא דליכא סכנה^{h} מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל^{p} הוא, ניעביד כותיה דרב^{p}? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)ורע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא ^{h}קרית שמע^{h}. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובברייתא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתייכו. לא תיחותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליזיל[1]? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה[2]. ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ירקא. ליגמר איניש והדר ליסבר[3]. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיזך. נהרא כפשטיה ליזיל. ניתיב מר אפוריא. מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום^{h} ברא, ברתא לא תירות[4]. תיזיל לעיל. ליזלו רבנן בשלמא[5].

30*b* (59). A. כול, קטולן | למת ירקא ירקא שקול[6]. כל מן דין, כל מן דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה". ||
B. פשוט, קטול, קבוץ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף, אכול, טול, כום, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק | שקולי, שבקי, זילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו, חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבידו, זילו, איזילו, איתיבו, פתחו | בתר גנבא גנוב וטעמא טעום[7]. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך בנבילתה ולא תיפוך במילי[8]. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי, נקוט תלת[9]. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא. איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידניה סגיד ליה. שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל^{p} הוא, זיל עיביד לה כרב^{p}. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר. סק עילואי לפורייך. הב לי ידך. הב לי ברתך. זילי נהוגי

[1] Giṭ 33^{a} M. || [2] B. m. 104^{b} HM (ליכחוש תכחוש HM; an Afʿel legendum?). || [3] Šab 63^{a}. || [4] ib. 116^{b}. || [5] Taan 9^{b} ℵB. || [6] Men 85^{a} En. || [7] Ber 5^{b} Ar^{M} vid. || [8] Pes 113^{a} ℵB. || [9] ib. M$_{1}$.

נזיפותא חד יומא בנפשיך. זיל אמרי לאימיך. טרוקו גלי. מהולו נפשיכו ועיבידו פסח^{h}. לדידיה לא תימרו ליה, לאחריני אימרו להו. אקיקלי דמתא מחסיא^{p} תיבו, ולא על אפדני דפומבדיתא^{p}[1].

30*c* (60). A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. שאילו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)זבן, מ(י)צמת, למסעד, למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למימר, למימרא, מישב, למיפק, מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא[2] קשי מבחדתא[3]. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

31 (58). A. אבדין, אכלין, בטלין, דחלין, נסבין, עבדין, צלבין, קטלין, קטרין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על אניה, עביד לנגודא סמיתא[4]. תלת אמרת, תלת את שמע! „לך לך, אמרין, „נוירא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב[5]". כלבוהי לא נבחין, טחנוהי לא טחנין. מיהב יהבין, משקל לא שקלין. || B. אחין, אסר, כפר, מסר, סתר, סתיר, דאיג, שאיל, שייב | יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי, סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדן, שקלן, אזלן, יהבן, שיבה | אוילנא, אזלינא, אכילנא, בחישנא, רחימנא[6], יהיבנא, כתיבנא, פשיטנא, נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא, אגירנא, סכרנא, סתרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן, קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) | אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אזילתו[7], עבידיתו | מי שביק לי מידי מיניה? חמרא מולא דמ(א)ריה גרים[8]. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא אויל לבי אסיא. חמור^{h} מקל^{h} יליף, קל^{h} מחמור^{h} לא יליף. כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבח. כלבא לכפניה גללי בלע. כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה ידע[9]. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר[10].

---

[1] Ker 6^{a} M. || [2] §42*a*. || [3] Ḳoma 29^{a}. || [4] B. ḳ. 52^{a} H (סמיתא H* Ar^{M}). || [5] Šab 13^{a} M; Pes 40^{b} MM$_{1}$. || [6] Sanh 89^{b} K. || [7] Pes 101^{a} ℵB. || [8] B. b. 98^{a}. || [9] A. z. 22^{b} Ar^{s} v. דגל. || [10] Soṭa 22^{a} Ar^{M}.

חמרא אכתפא דמאריה שוואר[1]. איתתא בהדי שותא פלכא. בתר עניא אולא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא דדובשא בזווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא נסבי מינן. זוויה דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא ועיזי רהטן, אבב חוטרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א] מלכ[ות]א: „עקרנא טורא", עקר[א] ולא הדר[א] בה[2]. סלקת לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום[h], ומר סבר: לא דרשינן וביום[3h]. במאי עסקינן? בהא סלקינן ובהא נחתינן. והא אמרת „[h]ולא במרכבה ביחיד"[h]? אי הדרת בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל לאי חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבקת רשיעי? שמעת מינה: „[h]יש ברירה[h]". אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא לא סלקת? ואת (f.) להיכא אזלת? במאי עסקיתו? עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידין, נפישין | דעל סום מלך, דעל חמור[h] בר חורין[h], דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב מיניה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. ‖ B. גמיר, פסיק, קטיל, שליף, אכיל, אנים, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא, מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא, שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.), אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, זמר ואויל באורחיה. הוא עסיק בחיי דברייתא, ואת אמרת: „במילי דעלמא"! עביד איניש דגזים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש דובין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין[4]. מידי שמיע לך בהא? טריחא לי מ(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר[h]: לא סבירא לי). סיפא ודאי[h] פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

[1] B. b. 96[b] אב. ‖ [2] ib. 3[b] H*M. ‖ [3] Ieb 72[b]. ‖ [4] B. b. 41[b] אב.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא[1] דהדר ביה. גמירי: „קללת חכם אפילו על תנאי באה“. הא מיפלג פליגי ביה! אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן. כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה דכירנא. בשופטני עסיקינן? מכלל דבנותן טעם עסיקינן. הכא במאי עסיקינן. אנן עדיפינן מיניכו. בתי, אמאי עציבת? לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרינן להו: „אמאי חתימיתו“?[2]

32. Perf. 1 sg. A. | איקלעית 1 pl. | אידבקנא, איקלעינן, איקלענן | 3 sg. f. איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m. א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | Impf. 3 pl. f. איקרען | 3 sg. m. יזדהר | 3 p. f. תתעביד | 3 sg. f. לישתמען | Inf. מישתקלין pl. f. | מקלעין Pt. pl. m. | איתנסבא | מכתבן | כי כתביתון הני תברי, אי אדכרתון[3] ומניה דשטרא, כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. וילו חתומו ולא תתקטלון. וילו איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא, בתר דעבדין מתמלכין? חבל על דאבדין ולא משתכחין.

Perf. 1 sg. B. אישתבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. איקלען | 2 sg. m. איתנחת | 2 pl. איפטריתו, איפטיריתו | 3 sg. m. א(י)תהפיך, איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך, א(י)שתמע, איזדריק, איזריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר, איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. איכנעאי, אבלעא, איבליעא, אינסבא, אינסיבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. איפטור | 3 pl. f. אתיילידא | Impf. 1 sg. איתסר | 2 pl. m. תיכספו, תטרדו | 3 sg. m. ליתעבד, ליתמסיר, ליכסיף, ליתמסר, נמסר, לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. תיתסר | 3 pl. m. ליכספו | Imp. sg. m. איטמר | pl. m. איטמו[ר] | Inf. ליפטורי. אישתכוחי, לאסתמורי, לאיזדהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי | Pt. sg. m. מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטריך, מיטריד, מיתביד, מתנח, מ(י)תשיל | sg. f. מ(י)שתמטא, מימסרא,

[1] sc. אלא. || [2] Ket 19a M. || [3] §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיתכלי | pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרידנא, מינסיבנא (f.) | 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא אכלי בתרומה^{h} דבי נָשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייתא. אטו בקבא דקירא אידבקי בכו? אִיתַּדַּרְתְּ ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל מילוליה. אימסר עלמא בידא דטפשאי. איטריד עלמא. אמאי? והא מינס איתנים! הא דרבא^{p} לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין: איפשיטא; מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה. ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא לית בה משום לישנא בישא[1].

33. Pf. 1 sg. A. קבילית | pl. 1 קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן | 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו | Impf. 3 pl. f. ליעכבן | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי | pl. m. מבטלין, מחשבין, מצערין, מקרבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl. משלמתון | pass. pl. f. מבדרן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בוביני אילן קדמאי כלום. פטרתון יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי טפשאי, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכן. הני נשי דמחווא^{p}, אף על גב דלא עבדן עיבידתא במעלי שבתא משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן[2].

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל, שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדור | Impf. 1 sg. אזבין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר | 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. ליזבין, ניחליט, ליחריך, ניחריך,

[1] B. b. 39^{ab} HM. || [2] Pes 50^{b} M_1.

נ(י)בריך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני, לישי(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. זבינו, קדימו, חשיכו, בעירו, קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act. sg. m. מזבין, מקבל, מחריך, מפרק, מטבע, מידואר | sg. f. מעכבא, מזבנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו, מרחמו | pl. f. מרמזן | 1 sg. מוביננא, מובינא, משדרנא | 1 pl. מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מזבנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl. מקבליתו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח | sg. f. מתקנא, מקרבא, משבשתא, מתרצתא, מחוורתא, מ(י)יתבא | pl. m. מיבשי, מרתחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמתנא, מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא זביני לך, מיא לא זביני לך. כי אולינן להתוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיך לא חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו)איהו שדר לי חורפא. חיתא דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק[1] ענני מהך וויתא דדבו[י]תהו. אטו ^{h}כל השנה כולה^h מי עבדינן כרבי עקיבא דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה מאי טעמא לא עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים וליזיל באורחא פלן[2]. הב לן ונבריך. הב נבריך. הבו ניבריך. לא תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעיך, זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי. אי אמרת בשלמא: חד דקדש^h וחד דתרומה^h, היינו דאצטריכא לשיולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי למהדר ולשיולי?[3] כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיוורי, משלחי גלימי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד וימנא.

[1] §69 *a*. || [2] Suk 52^a M$_1$. || [3] Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
ליבטלון | ליסתכלן 3 pl. f. | לאיסתכלא Inf. | יתעסקון ביה עממין.
Pf. 1 sg. B. || אשתטחי, אסתכלי 2 sg. m. | איתעסקת, איעסקת
3 sg. f. | א(י)צטער, אזדבן, איחרך, אשתייר, אייקר 3 sg. m. |
איזדמנא, איקשטא, אינגעאי 3 pl. | אישתבוש, אשתכור, איעתור |
Impf. 1 sg. אצטער, איעכב 1 pl. | נצטער 2 sg. m. | ת(י)סתכל |
2 pl. m. ת(י)תעתרו 3 sg. m. | לשתתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
לכפר 3 sg. f. | תתקבל, תיקבל 3 pl. m. | ליזדבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
ניבדחי Imp. sg. m. | א(י)סתכל sg. f. | איקשטי Inf. | א(י)שתמושי,
לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי Pt. sg. m. |
מתכפר, משתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב sg. f. |
מתעו(ו)רא pl. m. | מ(י)צטרפי, מזדבני, מיבסמי, מיתקפו pl. f. |
מסתכלא 1 sg. | משתמישנא, מסתלקנא 1 pl. | מיזדבנינן 2 sg. |
מזדבנת 2 pl. | מסתליקיתו | אי לא נְסיבנא[1] כהנתא, לא איעתרי.
בר ברך קירא ליזבין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
מחמרא דתזבין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
אפילו אאינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
באימא לא מצטבתא[2]. להכי שקלי כספים[h], דאי מיגנבי לא
מישתלמנא מינך; להכי שקלת קרקע[h], דאי מיטַרְפא לא מישתלמת
מינאי[3].

35. הקרבַת, 3 sg. f. | הודעְת 2 sg. m. | אשכחינן Pf. 1 pl. A.
אשגחת 3 pl. m. | אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
Impf. 3 pl. m. | יחסנון, יפקון, לרגשון Pt. act. pl. m. | מפקין,
מובלין (f.) pl. f. | מפסדן, מבען, מובלן pass. pl. f. | מחתן | הדא
היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
מדינת[א]? הלא היא זעירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עממי[א]
דכבשית בתקוף ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים. מה דין אתריסתון
לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא ד[p]ארץ ישראל[p], אדרומי

---

[1] §73c. || [2] B. b. 80a Ar. || [3] B. m. 109a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי, אחזיקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת, אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק, איפסיק, אהדר, אוריך, אוגר, אפיק, אגיד, אסיק, אותיב | 3 sg. f. אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. Impf. 1 sg. אחזיק, אשמע | 1 pl. נחזיק, נשכח, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריך, תפיק, תוליד | 2 pl. תחזקו, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר, נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | Imp. sg. m. אקדים (f.), אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי, אדכורי, אתמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכולי, אושולי, אווקי, לאסוקי, אוסופי, אותובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה, מאכיל, מוגר, מושיל, מזיק, מחית, מנקיט, מנסיב, מותיב, מוקיר, מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m. מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מווסי, מותבי | 1 sg. משכחנא, מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן | 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו | pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא..., אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן צ(י)בור^{h}, משיח^{h} מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא[1]. קרא אשכוח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איכפל ואוליד חד משתין וריז. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי. אגמירו בנייכו תורה^{h}, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי היכי דתיתעתרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי^{p}: ומי מאים?[2] דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר. מי

[1] Sab 88^{b} M. || [2] A. Z. 68^{b} M.

איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמריד האי שעתא מצלח. ב„מוציא"^{h} כולי עלמא לא פליגי ד„אפיק" משמע (דכתיב[1]: „אל מוציאו ממצרים"); כי פליגי ב„המוציא", רבנן סברי: „המוציא" נמי „דאפיק" משמע (שנאמר^{h}:[2] „המוציא לך מים מצור החלמיש"), ורבי נחמיה סבר: „המוציא" „דמפיק" משמע (שנאמר[3]: „המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים")[4]. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: „בששה בסיון"^{h}, משכחת לה (דאמר מר: „^{h}בשבעה באדר נולד משה"^{h}, ומ„^{h}שבעה באדר"^{h} עד „^{h}ששה בסיון"^{h} תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: „^{h}בעשרים ואחד בניסן"^{h}, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. א(י)תוספו | ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא, יתותבון בגויכי בניכי. || Pf. 2 sg. m. B. איתוקת | 3 sg. m. אתצל, איתוק | 3 sg. f. איתוספא | Impf. 3 sg. m. ניתוק | 3 pl. m. ליתוספו | Pt. sg. m. מתוגר | sg. f. מיתוגרא | pl. m. מיתוקי | 2 sg. מ(י)תצלת | אנא סמכי וא(י)תוקי.

37. Pf. 1 sg. A. עלית, חיית | 1 pl. קשינא, קשינן, קשישנא, קשישן | 3 sg. f. ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. גזו, קצו, עלו | עיילן pl. f. | עלין Pt. act. pl. m. | ליעלון Impf. 3 pl. m. 2 pl. | איודקקינן Pf. 1 pl. **Itpe.** || יִכיפן pass. pl. f. | 2 pl. גניתון || מעיילין Pt. act. pl. m. | עיילו Pf. 3 pl. m. **Pa.** | איטלליתון Pt. act. pl. m. | אחילו Pf. 3 pl. m. **Af.** || איתקצצו Pf. 3 pl. m. **Itpa.** מחליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן? 2 sg. m. חשי, חיי, חאי, חשאי, קשאי | 1 pl. קשישן Pf. 1 sg. B.

מצת, מציתי, חיית | 2 pl. תפיתו | 3 sg. m. חם, חש, על, עאל, צר, קש, גרר | 3 sg. f. ולא, חשא, קשא, עלא, רקה, רקקה | 3 pl. m. עול | Impf. 1 sg. איעול | 1 pl. נ(י)חוש | 2 sg. m. תקוץ | 3 sg. f. תירוק | 2 pl. m. הגזזו | 3 sg. m. ניעול, ליעול, ליציל | 3 pl. m. ניקצו, ליגזו, ליגזזו, ליגזזו | Imp. sg. m. כוף, מוך, עול |

[1] Nu 24[6]. || [2] De 8[15]. || [3] Ex 6[7]. || [4] Ber 38[a] M.

Pt. act. sg. m. | מיקר, מיחם, מיעל, מיגרר, מ(י)צרר Inf. | קוצו pl. m. קאיץ, חאים, קאיר, גייז, חייט, חיים, כייף, מייץ, עייף, צייר, צריר, חטיט | חייפא, עיילא pl. m. | גייזי, מייכי, עיילי, עיילו, לתתי | עיילנא 1 sg. | חי(י)שינן 1 pl. | עיילת 2 sg. | עייליתו 2 pl. | זיג, עיף, עייף, ציל, צליל, צייל, קיל, דייק, pass. sg. m. חקיק | זילא, צילא, d. קילְתא, רעיעא pl. m. | צילי, קילי || Pt. 1 sg. | מ(י)זדקיקנא 1 pl. | מ(י)זדקיקינן || Inf. **Itpe.** איזדקוקי Pf. 2 sg. m. **Pa.** עיילת 3 sg. m. | עייל, עליל 3 sg. f. | עילא, Impf. 2 sg. m. | תעייל 3 sg. m. | ליעייל | עיילא 3 pl. | עייול Pt. act. | צנוני Inf. | עייל Imp. sg. m. | ליעיילו, ניעילו 3 pl. pass. sg. m. | מעי(י)לינן 1 pl. | מחללי, מרנני pl. m. | מחייט sg. m. **Pa.** || איחננא Pf. 3 sg. f. **Itpa.** || מחדדָן pl. f. | מעפַף Pt. act. 1 sg. | הרהר Pf. 3 sg. m. **Palp.** || מחטט Pt. act. sg. m. Pt. sg. f. | לישתלשל, ל(י)בלבל Impf. 3 sg. m. **Itpalp.** || מזלזילנא Impf. 1 pl. | ארע 3 sg. m. | אקלְת Pf. 2 sg. m. **Af.** || מיקלקלא ניקור[1] | לקיל 3 sg. m. | אקיל Imp. | אגוני, אקורי, לאורועי, Inf. | אחויי Pt. act. sg. m. | ממיך, מחיל, מחים, מקיל sg. f. | מגנא, מקרא pl. m. | מגנו 2 sg. | מגנית, מרעת pass. sg. m. | מיקל[2] | מ(י)גניא pl. m. | מ(י)גנו Pf. 3 sg. m. **Ittaf.** || איתרע, איתקיל | מ(י)תחלא sg. f. | מתחל Pt. sg. m. | ליתרע Impf. 3 sg. m. כפא דחט נגרא, בגויה נ(י)שרוף חרדלא. אדמקיפנא אדרי, א(י)עול בהא. זְבין ולא תידול. ניקוץ מר. ביתא דאית ביה שונרא, לא ניעול בה איניש בלא מסני. (מאי טעמא? משום דשונרא קטיל לחיויא ואכיל ליה, ואית ביה בחיויא גרמי קטיני, ואי יתיב ליה גרמא דחיויא אכרעיה, לא נפיק, ומיסתכן.) ליקיצו עילאי ותתאי, והדר איקוץ אנא. דוק בככי, ותשכח בניגרי. קוץ דידך, והדר איקוץ דידי. אחריפו עולו, אחריפו פוקו; כי היכי דלישמעו בכו אינשי. היכא דעייל ירקא, ליעול בשרא וכוורי. קידרא דבי שותפי

---

[1] Pes 118b M (l. ניקיר). || [2] A. z. 66b 𝔊 (sic l. pro מיקלא; sequitur א).

לא קיירא ולא חיימא. רבי אמי ורבי אסי מכתפי ועיילי, מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן, מי לא מכתפינן קמיה“? לאו אורח ארעא לזלזולי במלכותא. מַן האי? ליתחל גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יזיף איניש בצנעה יזיף, כי היכי דלא ליתזלו נכסיה; וכי זבין איניש בפרהסיא זבין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | קמַן, דרינן 3 sg. f. | Pf. 1 pl. A. קמו, מיתו | Impf. 3 sg. m. ימות | 3 sg. f. תקום, תמות 3 pl. m. | ימותון, לימתון, ימותו | Inf. מבת, ממת | Pt. act. pl. m. מי(י)תין | Pf. 1 sg. Pa. אתשעו | Pf. 3 pl. m. Itpe. = Ittaf. קיימן | pl. f. קיימית | 1 pl. עיינינן | 3 pl. m. עיינו | Pt. pass. pl. f. מכו(ו)נן | Pf. 1 pl. Af. אותיבנא, אנחנא | 2 pl. אוקימתון | בעשרי(ן) ותמני(א) ביה תבנ(א) לדינ(נא). אנא במיא דביתו אמרי. לא תדור במתא דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדין, כד יקום דין. שלם טב לרב טב מריבון טב דמטוביה מטיב לעמיה[1].

Pf. 2 sg. m. B. קְמת | 3 sg. m. גר, חם, פש, קם, מית, נים, סיב | 3 sg. f. קמה, מיתא | 3 pl. m. קום, צוד | 3 pl. f. פשא | Impf. 1 sg. איקום, איקו, אימות | 1 pl. ניגום | 2 pl. m. תלושו, תלישו | 3 sg. m. ליקום, ליקו, לידון, לידין, נידון, ניגום, ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. תיקום, תיקו | 3 pl. m. ליקומו, ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. מוש | sg. f. תובי, קום | pl. m. דונו, לושו, לישו | Inf. מידר, מיון, מילט, למימת | Pt. act. sg. m. דאיק, מאית, קאים, קאי, d. לאטא, חייך, ניים, פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. דיירא, נדיא | pl. m. דיירי, חייכי, מייתי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. דאירנא, דיירנא, ויינא, חייכנא, נייגנא, קאימנא, קאמינא | (f.)[2] 1 pl. לישינן | 2 sg. חייכת, לייטת, מיתת, צייתת (f.) | 2 pl. צייתיתו | pass. sg. m. קים, d. לוטא | sg. f. דיקא | pl. m. שיפי, שייפי | Pf. 3 sg. m. Itpe. = Ittaf. איתער |

[1] Taan 24b ℵB. || [2] Šab 156b ℵBM (sed l. קאימנא).

| ליתער Impf. 3 sg. m. | א(י)תדון 3 pl. | איתנחא 3 sg. f.
| איתנוחי, א(י)תצודי Inf. | ליתצדה 3 pl. f. | ניתוני 3 pl. m.
| מ(י)תצדי pl. m. | מיתדנא sg. f. | מתקים, מ(י)תדר Pt. sg. m.
Impf. 1 sg. | נייתי Pf. 1 sg. **Pa.** | כוין, עיין, ציין 3 sg. m.
3 pl. m. | ליַכַּוֵן, ליעיין 3 sg. m. | נקיים, נעיין 1 pl.
| לידי(י)נו Imp. sg. m. | עיין Inf. | סיועי Pt. act. sg. m. | מציין
| מקיימנא, 1 sg. | מחייכי, מסיימי pl. m. | טסייעא sg. f.
מחיבי pl. m. | מקיימא sg. f. | מקים pass. sg. m. | מעיינא (f.)
Pf. 1 sg. **Itpa.** | איכווני 3 sg. m. | איתחייב, איחייב, איגייר,
אקיים | Impf. 3 sg. f. | תקיים || Inf. **Palp.** | לטלטולי Pt. act.
Pf. 3 sg. f. **Itpalp.** || מטלטלי pass. pl. m. | מנמנם sg. m.
| אנחי Pf. 1 sg. **Af.** | מלטטא Pt. act. sg. d. **Pā.** || א(י)ודעוא
| אוקים Impf. 1 sg. | אחיך, אוקי[ם] 3 sg. m. | אחיכת 2 sg. m.
| אוקומי, אחוכי, אנוחי Inf. | אצית Imp. | לוקים, ננח 3 sg. m.
מוקמי pl. m. | מתיב, מותיב, מוריק, מורח, מנח Pt. act. sg. m.
| מוקמת 2 sg. | מוקמינן 1 pl. | מוקימנא 1 sg. | מתיבי
איתותב Pf. 3 sg. m. **Ittaf.** || מנחא sg. f. | מנח pass. sg. m.

בת דינא, בטל דינא. נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה. קם ליה בדרבה מיניה. „חברך מית", אשר; „א(ת)עתר", לא תאשר. עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא?[1] ניקום ניזיל נעביד עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר ונמליך. ליתיב מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ^{h}קרבן אנשים, קרבן נשים^h מאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס, עלי דידי חיים? שליח ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כיילי ליה

[1] Taan 25^a G.

בקבא זוטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי דידענא טפי. עבדא בהפקירא ניחא ליה, וילא ליה, שכיחא ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרמא תתאה"; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא אינקיב תתאה", ניחוש דלמא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב? מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן דעד צאת הכוכבים[h] יממא הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב[p] מאי טעמא לא אמר כשמואל[p]? ווי לן דמייתינן. אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאונין. בדובר קיימת קמי מרך?[1] וילו קייטו שטרייכו וחותו לדינא. פתיא אוכמא, מינאי ומינך תסתיים שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י)לתא, לא תחיכו עליה! לא תציתו להני כללי דכליל יהודה[p] אחי משמיה דשמואל[p]. דון מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממונא בחוקת[h] מריה. מוקים לה כרבי בניטין[p] בר יפת[p]. מוקי לה דנגעי כולהו בראשון[h]. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, תיובתא קא מותיב? מחכו עלה במערבא. ומדרבי אליעזר קמותבת ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא בפרה[h] לא מ(י)תוקם.

39. בניתי, חויתי, בני[ת], חוית | 1 pl. בעינא, Pf. 1 sg. A. חוינא, תניינא, אתינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון | 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון | Impf. 2 sg. f. ת(י)צבייין, תיהויין | 2 pl. תשתון (f.), תיחוון | 3 sg. m. יבכה, יחדי, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכון, יגבון, ליבעון (f.) | Pt. act. pl. m. בָּעַיין, סניין, סגן, אתאן, 2 pl. בעיתון | pass. pl. m. מְלַיין, גלן, כסן || אנא [h]עון גיליון[h] לא למיפחת מן אורייתא דמשה[p] אתיתי, אלא לאוסופי על אורייתא דמשה אתיתי. כדו הויתי דייר בארעא הדא ארבעין שנין, ולא חמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדין. במותב תלתא הוינא, וחד ליתותי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא להּ במתניתין? כד הוינן זוטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפומבדיתא אתית, דמעיילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואתיהיב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותריך ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איזל ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיזכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עממין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנֵה מינה; באתר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מריהו עביד להו[1]. דאכיל אליתא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחַיית נפיש, או דחֵיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפור.

Pf. 1 sg. B. אתאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חזן, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אתית | 2 pl. m. אתיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אתאי, חואי, סגאי, אתיא, הויא, חזיא, מטיא | 3 pl. m. בעו, הוו, חזו, טשו, מטו | 3 pl. f. אתאן, הויין, שדיאן, שדיין | Impf. 1 sg. m. א(י)גלי, איחוי | 1 pl. נ(י)בעי, נישדי, ניתי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחזו | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, ניתי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליתרו, ליתו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שתי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חזו, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיתא, למיבעי, למיחוי, למימני, למ(י)רעי, מיתי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, חדו, חזו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין, מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | sg. 1 בנינא, בעינא, בעינא, בעינא (f.), שדינא, שתינא, אמינא, אתינא, חיינא | pl. 1 חזינן, מחינן, קרינן | sg. 2 דרית, חוית, מטית, הויתּ, חיית, גבית (f.) pass. sg. m. | בעי, לדידי חזי לי, טשי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, תליא | pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || זבנת, קנית; זבין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה[p] חטא, וויגוד[p] מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אוא[1]. ד(י)רמא לך הא, לא חש לקימחיה. תלא לסילתיה, תלא למוניה. חד סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגני ושליטי הואי איואן[p] לגברי ניגדי[2]. שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו רבנן. (ו)אימא: „לבו"[h] . . ., (ו)אימא: „אונו"[h] . . .? נימא קסבר: „[h]נותן טעם לפגם אסור"? לא תרתח ולא תחטי. לא תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תימא: „נילף מיניה", ממונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תימא: „נילף מקנסא", ממונא מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא[3]. לא תיתלו בוקי סריקי ברב נחמן. במטותא מינייכו דלא תהוו קמאי לא ביומי ניסן[h] ולא ביומי תשרי[h], דלא תטרדו במוונייכו כולה שתא. לעולם[h] ליבעי אינישׁ רחמי על נפשיה, ואפילו עד זבילא בתרייתא, לשלמא. בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. מאן נימא לן? תפיש תירום אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי במתא בזווא, תותי כנפיך ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חמרא, מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי עיילת לקמיה דרבי אבהו[p], רמי ליה. ריש תורא בדיקולא — סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא. שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

[1] Sanh 29[a] M. || [2] ib. 106[a] (איואן] cf. Teš-geon; pro נירגדי l. נגדי). || [3] ib. 49[a] M (ליטא = לירטא K).

דתקיים ביך ותור[יך]חיי. פוק תני לברא. חזי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה", אלא אימא: „האיל ואומרה על הכום". תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אבייי, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלמא דאולינן מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי וריקא רמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי וריקא: רבי אלעזר רמי): כתיב[1]: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן", וכתיב[2]: ויבא משה בתוך הענן"? טוט אסר, (ו)טוט שרי. מעשה לסתור! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ", ומאי שנא התם קתני „שתים שהן ארבע" ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא הוי, חוי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנותא רבנן; ددחיל מרבנן, הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמטן מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמיהי; חדא ויבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא"[3]. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולאו אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיזרי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא דעבודה זרה דשריא. מריה דאברהם,

---

[1] Ex 40[35]. || [2] ib. 24[18]. || [3] Pes 113[a] M_1 (נשוט] Ar).

ת(א)לי תניא בדלא תניא? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא. כולהי מְצינא מקיימנא, לבר מיהא דלא מצינא למיעבד. לא מצינא דאטרח. מאי טעמא (קא) בכית? מאי בעית בהאי ארעא? אי דלית, דלינא; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאני; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי צותא בעלמא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא מבע דמא. בירא דשתית מיניה מיא, חוי, קלא לא שדית ביה. לא מְצית אמרת. בעירו חמירא דבני חילא; דכיון דאילו מיגניב ואילו מיתביד, ברשותייכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itpe. | א(י)תחמיאו, אישתניו | 3 pl. f. א(י)שתבין | Pf. 3 pl. m. A. Pt. pl. f. | יפנו 3 pl. m. | יתקרי 3 sg. m. | תי(י)פנון | Impf. 2 pl. מתקרְנָן, מקריין, מיקלי(י)ן | אפילו מילי דמיטמרן איגליין להון. רגלוהי דבר אינש ערבין ביה, לאתר דמיתבעי תמן מובלן יתיה. באתר דלית חמר, תמן מתבעין סמנין. || Pf. 1 sg. B. אנשיי, אנשאי | 1 pl. אישתליין | 2 sg. m. א(י)תהנית | 3 sg. m. איתרמי, איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. איתרמאי, איגלאי, אשתביי, אתרמיא, אסתגיא, איברייא | 3 pl. איברו, אימנו, איתלו | Impf. 1 sg. אתהני | 1 pl. ניתהני | 2 sg. (f.) תיסתפי | 3 sg. m. ליתהני | Inf. א(י)תרמויי | Pt. sg. m. מתרמי, מיקרי, מינצי(י)א | 3 pl. ליפנו | pl. m. מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. מתבעינא, מיבעינא | 1 pl. מקלינן | 2 sg. מתברית, מינצית | 2 pl. מסתפיתו | אידלי יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו תרבא. ומאי תיבעי ליה? זבון וזבין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן: האי צורבא מרבנן לא מיענ. השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן; רישא מיבעיא? חלמא דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | צליתי Pf. 1 sg. A. | טוינא, שנינא, שנינן 1 pl. | יולה Inf. | אסאה Pt. act. pl. m. | מסַיין pl. f. | משנין pass. pl. f. | מדמיָן Itpa. Pf. 3 sg. f. איתסיאת, איעלית | מגניא Pt. pass. sg. f. | יהא רעוא כל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי. || Pf. 1 sg. B. צליי, מחאי | 2 sg. m.

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו | 2 sg. m. א(י)מלי, אצלי, אישני | 1 pl. ניתתי | Impf. 1 sg. תיגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. ניצלי, ליתתי | 3 sg. f. תרבי | Pt. act. גלויי, אסויי | Inf. דלו | pl. m. כסי, דל | Imp. sg. m. מגלי, מצלי, משני | sg. f. מסכיא | pl. m. מגלו, מצלו, מסו | pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן | pass. sg. m. d. אינש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 1 pl. מעלינן | 2 sg. מכסיית | Pf. 1 sg. Itpa. א(י)תסאי || איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)תסי | 3 sg. f. א(י)שתעיא, איעליא | 3 pl. א(י)שתעו | 3 sg. m. תתגרי | Impf. 2 sg. m. לתסי | Imp. אשתעי | sg. f. מרצי | Pt. sg. m. מיגניא || לישתהי אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה] קמיה. לא תקנא בארמאה. לא תקנא בח(י)ויא. ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא. אנא שנאי חדא, ואת שני חדא. דלי כרעיך מקמי גהינם[1]. גלויי מ(י)לתא בעלמא הוא. אגרא דהספדא דלויי. לא חציף איניש לשויי שמיה דאבוה סימנא. מיקרי ומיתני במטללתא, ותנויי בר ממטללתא. חציף עלן מאן דמצלי בפקתא. בר בי רב לא ליתיב אציפתא חדתא דמכליא מאניה. בהני תלת מילי עבידי רבנן דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיזא. לכל מילי עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא מוקמי, חמשה מסו, שבעה אפילו לכשפים[h] מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא נפשאי. אֵיעֲרֵב[2] שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש בהדי רבה[p] בר בר חנה[p]? השתא בהדי רבי אלעזר טרה דארעא דישראל לא מישתעי (דמאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא, מווסי ליה ווי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

Af. Ittaf.

Pf. 1 pl. A. אתרינן, איתינן | 3 sg. f. אתיאת | 3 pl. אייתיו | Imp. pl. m. אמטיו, אייתיאו | Pt. act. pl. m. מסגן, מורן, מיתין | pl. f. מהניאן, מייתין || Pf. 1 sg. B. אהנאי, אהניי, איתאי | 2 sg. m. אמטית, אהנית, אייתית | 3 sg. m. אשרי, אהני, אחוי, אייתי, אורי | 3 sg. f. איתלאי, אייתיא | 3 pl. m. אמטו, אתנו, אייתי,

אתו | Impf. 1 sg. אחוי, אייתי | 3 sg. m. לייתי, ליתי | 3 sg. f. תיהני | 3 pl. m. לייתו, ניתי | Imp. sg. m. אגני, אשני, אחוי, אייתי, איבראי | sg. f. איתא | pl. m. אייתו | Inf. אגנויי, אצלויי, איתויי, אתויי, אודויי | Pt. act. sg. m. מקרי דרדקי, מקשי, מתני, מחיי, מודי | sg. f. מגניא, מרמיא, מתיא | pl. m. מגנו, ממטו, מצלו, משקו, מייתו | 1 sg. מגנינא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא | 1 pl. מגבינן, מרמינן, מדינן || Pf. 3 sg. m. Ittaf. א(י)תחוי | Impf. 2 pl. m. תתחוו | Inf. איתחוויי || ארמלתא לא תרבי כלבא, ולא תשרי בר בי רב באושפיזה. עד בר שית לא תקביל, ^{h}מיכן ואילך^{h} קביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי ואתנו בהדי הדדי. אשוו זבינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון^{p}. „^{h}וה הכלל^{h}", לאיתויי מאי? לאו לאיתויי ^{h}תענית צבור ותשעה באב?^{h} לא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מחוו ליה לאיניש לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.

40. Perf. 3 pl. m. A. תרגימו || Pt. pass. sg. m. משלהי ולאי | Perf. 1 sg. B. הימני | 3 sg. m. משכ(י)ן | Impf. 3 sg. m. ניגנדר | Inf. כרכושי, שעבודי, כברויי | Pt. act. sg. m. משעביד | 1 pl. מתרגמינן | pass. sg. m. מהימן | 1 sg. מהימנא, מהימננא || Perf. 3 sg. m. It. אישתרבובי אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט, איזוטר | Pt. sg. m. מיגנדר | sg. f. מ(י)זדוטר[א].

41. 2 sg. אגרנוה, אשתמודענוהי | חכרנוה | Perf. 1 pl. A. פטרתינון | 3 sg. טעימינון | 3 pl. אדחוהי | אומנוהא | קטלינון | Impf. איקטלינון, נקטלינון | יקברוניה | Inf. למ(י)דייניה || שטרא דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורה לגברא דמצפרא כרך. אבוב לחרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה." במטותא בעינא מיניכו, לא תַחלוּנַה. כי מטית להתם, ארהיטני[1].

[1] A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. פרעתיך, סכנתיך, קריבתך, אוויפתך | גרשתיך | בדרתינכו, אפקיתנכו, אשבעתיכו | קטלתיה, שאילתיה, לָטתיה, שדרתיה, צערתיה, אומינתיה, אשכחיתיה | זבנתה, זבניתה, אכלתה, אמריתה, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו, שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו, אשכחיתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחיתינהי | 1 pl. קב(י)לנך, אותיבנך | קרעניה, חכרני[ה], בדקיניה, אוכליניה, אותיבניה, אותיבניה | אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אותבינהו | 2 sg. ומנתן, קב(י)לתן, צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כפיפיתינן | שתלתיה, כפיפתיה, קבילתיה, חריבתיה, אמליכתיה, אחלישתיה, אפיקתיה | אמריתה, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו | 2 pl. סכינתין | תפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישתמטן, אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זמנך, אבטחך, אזמנך | קטליה, גזיה, גוייה, גווי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה, אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אתיביה, שובי[ה] | אמרה, שמעא, זבנה, אותבה | קטלינהו, זבנינהו, תרצינהו, אשכחינהו, אחתינהו, אותבינהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי | 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתיה, זמינתיה, שדרתיה, אפיקתיה | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתינהו, תבעתינהו, לבישתינהו | כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקינן, שדרינן | קדמוך | זקפוה, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרחוה, אסקוה, המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקמוה | שבקונהו, שקלונהו, כרכינהו, עיילונהו, חֲרכינהו, אהדרונהו, אטרחונהו | Imperf. נינסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליבָּרכן, ליגמרן, ליצלן, לישובן | נשמעינן | אגוייך, אַגמרך, לישבעך | אוכליך | א(י)בדקינכו | א(י)שבקיה, אלטייה, נגרייה, נשדריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה, נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] | איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו | 3 pl. ניגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)ע(י)לוה, נידינוה, נותבוה | sg. m. Imp. תקטלונהו, תיכלינהו, ניזבנינהו, להימנינהו | ניכלינהי | שבקן, שיבקן, פרע(י)ן, צערן, אושלן, אווסן | שקליה, תיפשי[ה],

חדדיה, שיליה | קטלַה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו, סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה, שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן | לאשמועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבוניה, לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)וביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה, אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו, לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהי, זבוננהי, חילופינהי, חלופנהי, אוופנהי | Part. מצערן, מלפך, פסליה, מודעיה, תברינהו | מזמינתיה | דברינהו | פרעתין, מודעתן | מובינַתה || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא[p] לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה. לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן[1] בחישנא. בריך רחמנא דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פַּלָגא אוקמינכו?[2] כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב ששת[p], ואנהרינהי לעינין[3]. טוביה דשמע ואדיש, חלפוה בישתא[4] מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה, אוקטוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי ,ולא אגרא קא יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה לבי מדרשא. תרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא[5]. מייך אשפלוה[6] לארעיך. גמלא דאזל למיבעי קרני, אודני דהוו ליה גוו[נ]הי מיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן. מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרולא ונשמעינך .דנפיק מינך טעמא נלפך. האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביממא. האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישיילה קמיה דשכיח קמי רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל. לא לימא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מידי", ולא יהיב ליה, דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

לו״ר 3 pl. A. שריוהא, אי(י)תינון | א(י)חמ(י)ניה, לייתיהא, ילוניה ||
איך פלני[תא] בת פלני[תא] הקרבת ית פלן לָקדמנא ואישתמודענו[הי]
דאחוהי דמיתנא ʰמן האבʰ הוא, ואמרנא ליה: „אי צבית לייבומה,
ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא", ואיטלע לה רגלא ימיניה
ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחזי לנא בבי
דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חזֵתינכו, שו(ו)ינכו |
שדיתיה, חויתיה, רביתיה, שויתיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י)תיתַה |
חויתינהו, עשיתינהו, שויינהו, אי(י)תינהו | 1 pl. אשקיניה | חונהו,
שנינהו | חוננַהי, תננהי | 2 sg. אקריתן | א(י)שתיתיה | אי(י)תיתַה |
אייתיתינהו | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיין, כפיין | דלִינן, אקרינן |
אתיך | חוייה, שתייה, דלִייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
ארמייה, אשקייה, אתנייה, איתייה, אייתיתי[ה], אחייה, אגביה,
אסחיה | חוייה, תליה | חונהו, חוינהו, שדנהו, שדינהו, שרנהו,
קרנהו, דלִינהו, שוינהו, אשקינהו | תלנהי, בננהי | 3 sg. f. שדתיה,
שדיתיה, חויתיה, רביתיה, אייתיתיה | רמתא | איכסתינהו | 3 pl.
אקריון | שויוך | חויוה, מחיוה, מחוה, תליוה, אינשיוה, דלִיוה,
סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אתיוה, מחונהו, שרונהו, קלונהו, חזונהו,
חוונהו, מלינהו, סמונהו, אמטינהו, אי(י)תינהו | שרונהי, חוינהי |
Imperf. לישוייך, אשקייך | א(י)בנייה, לימחי[ה], לִיתלייה, ליקלִיה,
לימלייה | לתלַיה, למלַיה | לישדינהו, לסמינהו, נשהינהו | לשדיוה,
נתיוה || sg. Imp. אגניין (f.), אשקיין | שדַיה, דלַיה | כפינהו, אייתינהו |
רמינהי | pl. אמטיוה, אשקיוה | אתיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
מסניה, למימחיה, לבוויה, לשויה, איתויה | למימנינהו, מ(י)טוינהו.
לִ(י)מפינהו, עשוינהו, לאי(י)תויינהו | למבנינהי || Part. בנַיה,
ממלַ[יה] || השתא איכו לא חזיתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
חזינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חזיתינן? שב שני אימראי
בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חזיתיה לבי מחוו[אה] דסחי מיא
ואיכרך בסדיניה ויתיבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
לי." קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
עילויה. חברך קרייך חמרא, אוכפא טוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיך, מני ככיך; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא עלך; פומבדיתא[ה] לוייך אשני אושפיזך. דאקרייך קהלת^{h}, לא אקרייך משלי^{h}. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניאן מר ^{h}ספר יוחסין^{h}.

II. Zusammenhangende Lesestücke.

Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. ***Inaccurate Pronunciation.***

Erub 53^{b} ℵB.

ההוא בר גלילא^{a} דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“ אמרו ליה: „גלילאה שוטה^{h}! חמר למירכב, או חמר למישתי? עמר למילבש, או אימר לניכסא^{b}?“

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^{b} M.

ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא^{a} ביתא, נבח בה כלבא, איתעקר^{b} ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה, שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיזרי! כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. ***Excessive Mourning.*** M. k. 27^{b} M$_{1}$.

ההיא איתתא דהות^{a} בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתירתא^{b}. שלח לה רב הונא: „לא תעבדי^{c} הכי^{c}“. לא אשגחת. אמר: „אי צייתא, מוטב^{h}; ואי לא, תמוש ^{a}ההיא איתתא^{a} וזודתא לאידך מית“. ומיתו כולהו. אף היא עבדת זוודתא לנפשה ומיתת.

---

1. ^{a} M. | ^{b} Ra^{M}. || 2. ^{a} cf. ℵB. | ^{b} ℵB. || 3. ^{a} M. | ^{b} ℵB. | ^{c} ℵBM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman.* Suk 44[b] M_1.

אמר איבו: הוה[a] קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה[h] לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא[b] אית לי, ויתיא אית לי; ואתאן[b] בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתיא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואזיל. אמר: „כדו הויתי דייר[c] בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדין.“ הדר אתי[d] אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר ויתיא לחשוכיא[e], ותן פריטיא[f] לקשקושי[g] כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse.* Ned 50[a] ℵB.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע [a]בר כלבא שבוע[a], אדרה הנאה[h] מכל ניכסיה. אולה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוו[a] גנן[b] בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה[a] תיבנא מן מוייה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא ליך ירושלם דדהבא“. אתא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קדי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת[b] איתתי, ולית לי מידעם לאגנוייה[c]“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חוי גברא דאפילו[h] תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „ויל[a] הוי בבי[a] רב“. אול הוה[a] תרתי סרי שנין קמי רבי[a] אליעזר ורבי[a] יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, [a]קם ואתא[a] לביתיה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע[h] לדביתהו: „שפיר עביד ליך אבוך: חדא, דלא דמי ליך; ועוד[h] ארמלות חיות[h] כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא[b]“. אמר: הואיל[h] ויהבת לי רשותא, איהדר לאחוריי“. הדר אול הוה תרתי סרי שנין[a] אחרנייתא, אתא בעשרין וארבעה אלפין ווגין תלמידין[c]. [c]נפק כל עלמא[c] לאפיה,

4. [a] הואי M. | [b] M. | [c] דאירי Ra M. | [d] אתא M. | [e] M_1^{mg} ℵB. | [f] ℵB. | [g] ℵBM. || **5.** [a] M (sed בן pro בר) En. | [b] M. | [c] En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אזלת[a]?“ אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו[d]“. אתת לאתחוא[ה][b] ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „[h]הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא[h]“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, [c]ואישתרי מן ניכסיה[c].

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיזיל למדינת אפריקי.“ אמרו ליה: „לא מצית אזלת, דפסקי [h]הרי חושך[h]“. אמר להון: „לא סגי דלא אזילנא; [a]אטו[r] הכי משיילנא[a] לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי[b] דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, [c]נקטת בגווייהו[c] ואתית[d]“. עבד הכי ואזל. מטא להההוא מחווא דכוליה[e] נשי. בעי[f] למיעבד קרבא בהדיהי. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: ‚נשי קטל‘; אי קטלינן[g] לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו[h] לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא[h] אפתורא דדהבא[h]. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוה[i] לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: ‚אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה[h] מן נשייא‘. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוו בהדיה[j] גילדני דמלחי[k]. בהדי[l] דמחוורי להו, נפל בהו ריחא[m]. אמר: ‚שמע מינה, האי מעיינא מ[p]גן עדן[p] קאתי‘. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

---

[d] Pr 12[10]. ‖ **6.** [a] mg laud lect: דאמטול הכי קא משיראילנא. [b] ℵ ליבי FM. | [c] mg. | [d] גאתית F. | [e] ℵ. | [f] = M בעא ℵ. | [g] M קטרלנא ℵF. | [h] ℵM | [i] M הו(ו)ת FℵB. | [j] F. בהדי | [k] דמלחי | [l] F. בהדיה | [m] ℵ רוחא Fvid M. | mg מלאי F מילחי M דמלחא ℵ.

דמטא לפתחא דגן עדן;[n] רמא קלא: „פתחו לי בבא". אמרו ליה: „זה השער לייי צדיקים יבואו בו"[o]. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי". יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?" אמרו ליה: „גילגלא[p] דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע". אמר להו: „מאי דהכי הוא?" שקלו[q] קליל עפרא[r], אלתר תקל. דכתיב[s]: ‚שאול ואבדון[t] לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה'.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy.* Ber 48[a] ℵB.

אביי ורבא [a]בריה דרב חנן[a] הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „[b]למאן מברכינן[b]?" אמרו ליה: „לרחמנא". — „ורחמנא היכי יתיב?" — רבא אחוי לשמי טלא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו[b], [c]בוצינא מכניה ידיע[c]."

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher.* Ḥul 107[b] M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבכי. אמר ליה: „אמאי קבכית?" אמר ליה: „דמחייאן רבאי." אמר ליה: „אמאי מחייך?" אמר ליה: „דאמר לי: ‚ספית[a] לבראי, כי לא משית ידך'." אמר ליה: „אמאי לא משית?" אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?" אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!"

---

[n] + כי מטא לפתחא דגן עדן Fsuperscr. | [o] Ps 118[20]. | [p] + דעינא ℵBM. | [q] M שקלי FℵB. | [r] + (ו)כסירוה ℵBM. | [s] Pr 27[20]. | [t] + נגדו F, cf Jb 26[6].

1. [a] M. | [b] Hal-ged. | [c] Teš-geon. || 2. [a] ℵB.

ואף היא קטת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אזלת[a]?“ אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו[d]“. אתת לאתחזא[ה][b] ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „[h]הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא[h]“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, [c]ואישתרי מן ניכסיה[e].

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיזיל למדינת אפריקי.“ אמרו ליה: „לא מצית אזלת, דפסקי [h]הרי חושך[h]“. אמר להון: „לא סגי דלא אזילנא; [a]אטו הכי משיילנא[a] לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי[b] דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, [c]נקטת בגווייהו[c] ואתית[d]“. עבד הכי ואזל. מטא להההוא מחווא דכוליה[e] נשי. בעי[f] למיעבד קרבא בהדיהי. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: ‚נשי קטל‘; אי קטלינן[g] לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו[h] לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא[h] אפתורא דדהבא[h]. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוה[i] לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: ‚אנא אלכסנדרום הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה[h] מן נשייא‘. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוו בהדיה[j] גילדני דמלחי[k]. בהדי[l] דמחוורי להו, נפל בהו ריחא[m]. אמר: ‚שמע מינה, האי מעיינא מ[p]גן עדן[p] קאתי‘. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

---

[d] Pr 12[10]. ‖ **6.** [a] mg laud lect: דאמטול הכי קא משיראילנא. | [b] ℵ לובי FM. | [c] mg. | [d] גאתית F. | [e] ℵB. | [f] = M בעא ℵB. | [g] M קטילנא ℵBF. | [h] ℵBM | [i] M הו(ו)ת FℵB. | [j] בהדי F. | [k] דמלחי | [l] בהדיה F. | [m] ℵB רוחא F[vid] M. | [p] מלאי mg מילחי F דמלחא M ℵB.

דמטא לפתחא דגן עדן;[n] רמא קלא: „פתחו לי בבא". אמרו ליה: „זה השער לייי צדיקים יבואו בו"[o]. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי". יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?" אמרו ליה: „גילגלא[p] דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע". אמר להו: „מאי דהכי הוא?" שקלו[q] קליל עפרא[r], אלתר תקל. דכתיב[s]: „שאול ואבדון[t] לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה".

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy.* Ber 48[a] ℵB.

אביי ורבא [a]בריה דרב חנן[a] הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „[b]למאן מברכינן[b]?" אמרו ליה: „לרחמנא". — „ורחמנא היכי יתיב?" — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו[b], [c]בוצינא מכניה ידיע[c]".

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher.* Ḥul 107[b] M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבכי. אמר ליה: „אמאי קבכית?" אמר ליה: „דמחייאן רבאי." אמר ליה: „אמאי מחייך?" אמר ליה: „דאמר לי: ‚ספית[a] לבראי, כי לא טשית ידך'." אמר ליה: „אמאי לא משית?" אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?" אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!"

---

[n] + כי מטא לפתחא דגן עדן Fsuperscr. | [o] Ps 118[20]. | [p] + דעינא ℵBM. | [q] M שקלי FℵB. | [r] + (ו)כסירוה ℵBM. | [s] Pr 27[20]. | [t] + נגדו F, cf Jb 26[6].

1. [a] M. | [b] Hal-ged. | [c] Teš-geon. || 2. [a] ℵB.

3. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father.* Erub 22[a] ℬ.

רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו: „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו [a]להו קראמי[b] דאגמא[a]?“

4. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father.* Šab 151[b] M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיה, ולא הוה קבכי עילווה. אמרה[a] ליה דביתהו: „תרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה: „תרתי, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausaume Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law.* Šab 26[a] M.

ההיא[a] חמתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „וילי איקשטי במשחא דאפרסמא.“ אולא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „וילי ואתלי אשרגא“. אולא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding.* Pes 42[a] M_1.

אמר רב יהודה: „[h]אשה לא תלוש אלא במים שלנו[h].“ דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ואתו לגביה. אמר להו: „אנא במיא דביתו[a] אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will.* B. b. 58[a] F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי לחד בראי, חביתא דאודדי[a] לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר. אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. [a] Ar^M. | [b] קוראמי Ra^M, קורמי ℬ, קרמי M, קרמי En. || 4. [a] ℬ. || 5. [a] ℬ. || 6. [a] ℬ דביתי MM_1. || 7. [a] דאודדיה F.

8. Ein fleißiger Gelehrter. ***An Industrious Scholar.***

Erub 65a ℵB.

אמרה ליה ברתיה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינם פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. ***An Obliging Master.***

Sanh 10b ℵB.

אמר ליה אביי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכיתו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. ***A Conscientious Judge.***

Ib. 7b—8a M.

אושפיזכניה דרב אתא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חוייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. ***A Sage, but no Rabbi.***

B. m. 85b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אותיב ליה גובתא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא מסתייעא מלתא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון[h], וכתיב ביה: ‚שמואל ירחינא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא‘.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24[a] H.

מר זוטרא חסידא אגניב ליה כסא דכספא מאושפיזא[a], חזייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר: „האי הוא, דלא איכפת ליה אממונא דחבריה." כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*

Pes 25[b] (= Ioma 82[b]; Sanh 74[a]).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „[a]אמר לי מרי דוראי[ab]: ‚זיל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא[c] לך!'." אמר ליה: „[d]ניקטלך ולא תקטול! מאי חזית דדמך סומק טפי, דילמא דמא דחברך סומק טפי[d]?"

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151[b] 𝔅.

אמר לה רבי חייא לדביתהו: „כי אתי עניא, אקדים ליה ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך." אמרה ליה: „מילט קא לייטת להו." אמר לה[a]: „קרא קא כתיב[b]: כי בגלל הדבר הזה."

15. Wohltätigkeit erlöset aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156[b] 𝔅.

רבי עקיבא הויא ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויא ומָיְתא." הוה [a]דאיג אמילתא[a] טובא. ההוא יומא שקלתה למכבנתא, דצתא[b] בגודא, איתרמי איתיב בעיניה דחויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

---

12. [a] H*: ־זיה H[c]. || 13. [a] MM$_1$. | [b] 𝔅 Ra[M] Ḥan[M]: דודאי MAr? דידי M$_1$. | [c] 𝔅 Ioma. | [d] M$_1$ Ioma. || 14. [a] M. | [b] De 15[10]. || 15. [a] דאיגא מילתא 𝔅 En mend. | [b] En.

קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא[c] שקלתיה לדסתנא[d] דיהבת לי, יהבתיה ניהליה[b].“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות[e]“ [h]ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה[h].

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית“. אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי“. אדיתבי, [a]אול ואתא[a]. קם אבלט[a] שדיה לטוניה[b], אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה[c], הוה קמכסיף[c]. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא“. כי מטאי לגביה[d], שואי נפשאי כמאן דשקלי[a] מיניה, כי היכי דלא ליכסיף“. אמר ליה: „מצוה[h] עבדת“. נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה“.

17. Bedecke dein Haupt. *Cover thy Head.* Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „בריך גנבא הוי[a]“. לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישיך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא[a] דשמיא, ובעי רחמי“. לא הוה[a] ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא מעילוי[a] רישיה, דלי עיניה, חזא[b] לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא[a] בשיניה.

---

[c] M. | [d] Ar. | [e] Pr. 11[4]. || **16.** [a] M. | [b] En לטוני ℵB. | [c] En. | [d] En לגבי ℵB. || **17.** [a] M. | [b] חזאה ℵB En.

18. Die Zerstreuung Israels. ***Israel's Dispersion.*** Pes 86^{b} M$_{1}$.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפינן מיניכו: בדידכו כתיב[a]: ‚כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום', ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי". [h]אמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?" נטפל ל[h]ו רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונהו כולהו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונהו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטיעתא". אמר ליה: „[h]גפה של[h] רומי[p], בה סלקינן ובה נחתינן".

19. Werdet ihr wie wir. ***Be ye like unto us.*** Sanh 39^{a} B.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד". אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותייכו; אתון מהליתו והוו כוותן". אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת[a], מיהו כל דוכי למלכא לשדיוה לביבר". שדיוה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה[a], משום דלא כפון הוא". שדיוה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. ***The Messiah's Ass.*** Ib. 98^{b} B.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „[a]אמריתון, משיח[ah] על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא[b] דאית לי". אמר ליה: מי אית לך [a]כאר הור גונא?[ac]"

21. Heute, wenn ihr gehorcht. ***To-day, if ye hearken.*** Ib. 98^{a} K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?"

ח

18. [a] 1 Reg 11[16]. || **19.** [a] MEn. || **20.** [a] Ar. | [b] בהרג Ar[lect.] | [c] גו(ו)נג KM.

א[מרו] ליה: „[h]אם ירצה אדון זה[h]“. אמר רבי יהושע בן לוי: [h]שנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי[h]“. אמר להו: „לאימת אתי משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“ — „אפיתחא דרומי“. — „ומאי סימניה?“ — „יתיב ביני עניי [h]סובלי חלאים[h], וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא[a] ולא איעכב“. אול לגביה, אמר ליה: „[h]שלום עליך, רבי[ab]!“ אמר ליה: שלום עליך, בר ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום[h]“. אתא לגבי[c] אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי „היום“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“[d]. אמר ליה: מאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה: „אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 28[a] F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא[a] למערתא דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה: „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע[b] ד[h]יצר הרע[h] בהאי עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערתא דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה[a]. אתא אביי, בעא במטותא מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה[a]. אתא אביי, ולא שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגזיוה[b] לדיקניה[a].

---

21. [a] ת superscr. | [b] + ומורי superscr. | [c] לגביה K. | [d] Ps 95[7]. || 22. [a] מתא F | [b] ירדע M. || 23. [a] ℵB. | [b] וגזו F וגזזוה H.

24. Idem. Ber 18b M.

זעירי אפקיד ווזי גבי [a]בת אושפיזכניה[a]. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרביתא[b] ולא פקידא. אזל בתרה ל[h]חצר מות[h], אמר לה: „ווויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי[c] צינורא דדשא בדוך פלן; זיל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, תשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר“.

25. Idem. Ber 18b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי ווזי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל[a] ווזי דיתמי. אזל בתריה[b] לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא[c] טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא אבוה דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חזייה ללוי דיתיב אבראי. אמר ליה: „מאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה[d] לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, [e]חזייה, בכא[e] ואחיך. אמר ליה: „מאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלענל אתית, דקריבו יומך לממת“. — „ואמאי חייכת[f]?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, ניעיילוה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילוה. — אמר ליה: „ווזי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחיא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי[g] דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

---

24. [a] אושפיזכתיה ℵB. | [b] superscr. | [c] מתחות Ar. || **25.** [a] prm מאן ד superscr. | [b] superscr.; אבתריה ℵB. | [c] + נמי ℵB. | [d] ואחליתיה ℵB. | [e] חזייה דהוה קא בכי ℵB. | [f] אחיכת ℵB. | [g] ומיצעי ℵB.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.
Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60b M.

רבי עקיבא הוה קאזיל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא להההוא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיזא. נפק ובת בדברא; אתא אריא ואכלא לחמרא, אתא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אתא ויקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב". אתא גייסא שבייה[a] לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב."

27. Heilige den Sabbat. ***Keep the Sabbath Holy.*** Šab 119a ℬ.

יוסף מוקר[a] שבי הוה ההוא גוי[h] בשבבותיה, דהוו[a] נפישי נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסיך[b] יוסף מוקר שבי אכיל להו". אול ובנינהו לכולהו נכסיה[b], וכן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה ויקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?" אמרי להו: „וילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דוכין". אמטיוה ניהליה, וזניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, וזבנה[b] בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיזיף שבתא, פרעיה שבתא".

28. Wahrheitsstadt. ***Truth-town.*** Sanh. 97a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי להההוא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[ה], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא[a] שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני". יומא חד הוה יתבא דביתהו וקא חייפא רישיה, אתיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

---

26. a ℬ En. || 27. a M. | b Ar. || 28. a בלא rell.

לאו אורח ארעא; אמרי לה: ליתה הכא.“ שכיבו לה בני[b]; אתו אינשי לקמי[ה], אמרו: „מאי האי?“ „אמינא להו: הכי הוה מעשה[h]; אמרו לי: במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי.“

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86[b] M_1.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: „מאי שמך?“ אמר להו: „רב הונא“. אמרי ליה: „תיב אפוריא“, ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא וימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: „מאי טעמא קרית נפשך ‚רב הונא‘?“ אמר להו: „[h]בעל השם[h] אנא. — „מאי טעמא קבילת כסא בחדא וימנא?“ אמר להו: „[h]מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול“[h]. — „ומאי טעמא כי אמרו לך: ‚תיב אפוריא‘, איתיבת?“ אמר להו: „[h]כל שאומר לך בעל הבית עשה[h]“. — „ומאי טעמא אישתיתיה לכסך בתרי[a] וימני?“ אמר להו: „דתניא: [h]השותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן[h].“ — „ומאי טעמא לא אהדרת אפך?“ אמר להו: „„כלה“[h] תנן“.

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109[b]—110[a] K.

אמר רב: [h]און בן פלת אשתו הצילתו[h]. אמרה ליה: „מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה“. אמר לה: „ומאי איעביד? הואי בעיצה[h] ואישתבעי בהדייהו“. אמרה ליה: „ידענא[a] דכולה כנישתא[a] קדישי נינהו, (דכתיב[b]: ‚כי כל העדה כולם קדושים‘)“. אמרה ליה: „תיב דאנא מצילנא לך“. אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה[c] על בבא וסתרה למוייה; כל דאתי, חזייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

[b] = בניה ℵB En. ‖ **29.** [a] ℵBM. ‖ **30.** [a] ℵBM. | [b] Nu 16^3. | [c] En.

ליה: „חזית מאי קא עביד משה? איהו הוה[a] מלכא, לאחוה שויה כהנא רבא, לבני אחוה שוי [h]סגני כהנים[h]; אי אתיא תרומה[h], אמר: תיהוי לכהן[h]; אי אתיא חלה[h], אמר: תיהוי לכהן; [h]מעשר ראשון[h] דשקליתו אַתו[d], אמר[e]: הבו חד מעשרא לכהן; ותו, גייו לכו למזייכו ומטליל בכו[f] כנפותא, עייניה[e] יהיב במזייכו[g]". אמר לה: „הא איהו נמי קא עביד!" אמרה ליה: „כיון דכולהו[a] רבותא בהדיה נינהו[g], תמות נפשי עם פלשתים' הוא דקא עביד". ועוד דקאמר לכו: ‚עיבידו תכלת'[h]; אי סלקא דעתך תכלתא [h]חשיבא היא[h] מצוה[h], אפיק [a]גליתי דתכלתא[a] וכסינהו לכולהו מתיבתך". והינו דכתיב[i]: ‚חכמת[j] נשים בנתה ביתה', [h]זו אשתו של און[h]; ‚ואולת בידה[k] תהרסנה', [h]זו אשתו של קרח[h].

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in 𝔅).

[a]אמרי אנשי סדום[a]: ‚דאית ליה תורא נרעי[b] חד יומא; דלית ליה, נרעי[b] תרי יומי'. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית ליה תורא[c], נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי". אמרו ליה: „מאי האי?" אמר להו: „סוף דינא כתחלת[h] דינא; מה תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי[b] חד יומא, דלית ליה נרעי[b] תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית ליה נישקול תרי".

‚דעבר במברא, ניתיב זווא; דלא עבר במברא, ניתיב תרי'. דהוה רמי ליבני, אתי כל חד, שקיל חד; אָמר ליה: „אנא חדא דשקלי!" דהוה שדי תומי או שמכי, אתי כל חד, שקיל חד; אָמר ליה: „אנא חד דשקלי!"

---

[d] אתון K[c]. | [e] superscr. | [f] M. | [g] K[c]. | [h] mg. | [i] Pr 14[1]. | [j] sic; חכמות 𝔅M (ut Biblia). | [k] בירדיה En (ut Biblia) ‖ **31.** [a] superscr. | [b] En Ar. | [c] K.

ארבעה[d] דייני הוו בסדום: שקראי ושקרוראי זייפאי[e] ומצלי דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה[c] ניהליה דמיעברה ניהליך[e]. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי ליה: „הבה[c] ניהליה עד דקדחה“[f].

דפדי[g] ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אגרא, דשקיל לך דמא“. מאן דעבר אארבא[h] יהיב[h] ארבעה ווזי; דעבר במיא, יהיב[h] תמניא ווזי. זימנא חדא אתא ההוא כובס[h], איקלע להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה ווזי“. אמר להו: „אנא במיא עברי“. אמרו ליה: „[h]אם כן[h], הב תמניא ווזי“. לא יהב. פדיוה[i]. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „זיל הב ליה ארבעה ווזי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבד[h] אברהם איתרמי להתם, פדיוה[i]. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „הב ליה אגרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדייה[j] לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אגרא דנפיק לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי, קיימי!“

הויא להו פורייתא[k] דהוו מגנו עלה[l] אורחי; כי מאריך, גייזי מיניה; דהוה גוץ מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „נידרא נדרי, מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא, וכתיב שמיה עליה, וריפתא לא הוו ממטו ליה[a]. כי הוה מאית, אתו כל חד וחד שקיל דידיה.

[m]כי הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומזמין יתיה חד מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם אזל אשכח להו הלולא, אזל יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

---

[d] M* = rell; ששה M[c], duo nomina אפשקר קפשקר M[mg] addit. | [e] זריפא K. | [f] + וכן לאמתא M[superscr.] | [g] M*K[t]F; דפדע M[c] דפדעיה K[mg]. | [h] FK. | [i] M*K*; פדעוה M[c]K[c]. | [j] M*KF; פדעיה M[c]. | [k] אב En K כורסייתא M. | [l] rell; עליה M. | [m] mg.

אמר ליה: „מאן זמנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „מאן זמנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כולהו גלימייהו ורהוט. יתיב עלוי[n] סעודתא ואכלה[m].

ההיא רביתא[o] דקא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי[o] מילתא; שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתו זיבורתא[p] ואכלוה. והיינו דכתיב[q]: „ויאמר יי ועקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“[h].

32. Sanherib. ***Sennacherib.*** Sanh. 95[b] M.

אמר רבי אבהו: [h]אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו[h], דכתיב[a]: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אזלת לגבי הנך [h]מלכי מזרח ומערב[h] דאיתיתינהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא[b] יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“[c] אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוך“. — „במאי אשני?“[c] אמר ליה: „ויל אייתי לי מספרא ואיגוייך“. — „מהיכא?“ אמר ליה: „עול להההוא[d] ביתא ואייתי“. אול אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון[e] חד גריוא דקשייתא[c][f] וניתן לך“. טחן חד גריווא דקשייתא[c], יהבו ליה מספרא. עד דאת[א][g], איחשיך[b]“. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. [h]אייתי ליה[h]. בהדי דקנפח[i] ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גוזיה ולרישיה[j]. היינו דכתיב[a]: „וגם את הוקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: „גרידת[יה][k] לארמאה שפיר[l], איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

---

n עלויה Mmg. | o rell. | p זיבורי(ר)בורי ℵBF דבורי En. | q Gen 18[20]. ‖ **32.** a Is 7[20]. | b K. | c mg. | d ℵB En. | e טחן K. | f ℵB En K. | g דאתי K. | h superscr. | i פח eras. | j לרישיה rell. | k = K גרעתיה Ar. | l + ליה, quod postea deletum. שפיר ליה En K ושפר ליה Ar.

חוכא[h] מיניה'.) אזל אשכח דפא מתיבותא דנח, אמר: ,היינו אלהא רבא דשוביה[ן][m] לנח מטופנא; אי אויל ההוא גברא ומצלח, מקרב להו לתרין בנוהי קמ[ן]'. שמעו בנוהי וקטלוה.

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83[b]—84[b] F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה ל[a]פרהגבנא[a] דמלכא דתפיש גנבי. אמר ליה: ,,היכי יכלת להו? לאו בחיותא[b] מתילי, דכתיב[c] בהו: ,בו תרמוש כל חיתו יער'?" (איכא דאמרי: מהאי קרא[d] אמר ליה: ,יארוב במסתר כאריה בסוכו יארב לחטף עני יחטף עני[e] במשכו ברשתו.')[f] אמר ליה: ,,מאי אעביד? הרמנא דמלכא הוא". אמר ליה: ,,תא אגמרך, היכי תעביד: עול בארבע[g] שעי לחנותא וחזי מאן שתי חמרא וקמנמנם[h], עַיֵּן אבתריה: אי עיבידתיה בליליא הוא, רדודי קא רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים לגירסיה; אי פועל[h] הוא, קדומי קדים לעבידתיה[i]; דלא הכי והכי, תפשיה[j]". אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ' ל': ,,קרֵינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא". הוה קא תפיש ואויל. שלח ליה רבי יהושע בן קרחה: ,,[h]חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר בניו של אלהינו להריגה?[h]" שלח ליה: ,,[h]קוצים אני מכלה מן הכרם[h]". שלח[k]: ,,[h]בעל הכרם יכלה את קוציו[h]". פגע[l] ההוא כובס[h], אמר ליה: ,,חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה?" אמר: ,,מדחציף כולי האי, שמע מינה, רשע[k] הוא". אחוי עליה, תפשוה. בתר דעבד, תב מדעתיה, ובָעי

א

[m] דשיזביניה K. ‖ **33.** [a] = M Ar פרה גנבא H פרהגונה ℵ En. | [b] ב = HMvid כ ℵ En. | [c] Ps 104[20]. | [d] Ps. 10[9]. | [e] למשכו ברשותו F. | [f] + (א"ל) דילמא (ק)שקלת צדיקי ו(ק)שבקת (H רשיעי) ℵ En HM. | [g] rell. | [h] וקמנמם F. | [i] לעבודתיה F. | [j] תיפשי' M. | [k] + ליה rell. | [l] + ביה rell.

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קָרי אנפשיה: ,שומר פיו ולשונו שומר מצרה[m] נפשו[n]. אסקוה לזקיפה, קא אויל ואתי תותיה וקא מצטער. [h]אמ[רו] לו: ,,רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה[o] ביום הכיפורים". הניח ידו על כרסו, אמר: ,,כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כך, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין רימה ותוליעה שולטת בכם[h]". ואפילו הכי, לא מייתבא דעתיה. אשקיוה[p] סמא דשינתה[q], ועילוה לביתא[r] דשישא, וקרעוה[s] לכרסיה, והוו מפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשימשא בתמוז[p] ואב[p], ולא מסרח[t].

ואפילו הכי לא סָמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה[u]. קביל עליה יסורי. בלילא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עָבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני[v] ליפדא דהוה אכיל ובארי[w], ולָא שָׁבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סָברא, דילמא חל[י]ש. בלילא אָמר: ,,[h]אחי וריעי, בואו[h]!" לצפרא אָמר: ,,[h]אחיי וריעי, צאו (מפני ביטול תורה[h])! יומא חד שמעתיה דביתהו, אָמרה ליה: ,,[h]כילתה ממון של בית אבא[h]!" שבקתיה ונפקת לבי[x] נשה. ההוא יומא אתו[y] שיתין[z] ספוני[a], ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיתין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: ,,איזילי חזי אבוך מאי קא הָוִיא עָליה!" אתאי חואי, אמר לה: ,,[h]שלנו גדולה משלכם[h]". קרי אנפשיה: ,היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה[b].

---

[m] text. masor. מצרות. | [n] Pr 21[23]. | [o] = HM; art. > 𝔅 En. | [p] = H. | [q] דשונאתא H. | [r] + בי F* (דבי F[c]); confusae sunt duae lectt. | [s] H עיה-F[vid]. | [t] + כל — מסרח? (כל תרבא נמי לא תרבא כי אית ביה סוריקי סומקי מסרח, האי אפ"ג דאית ביה שוריקי H שוריקי M = [סוריקי F[mg]; סוריקי סומקי לא מסרח) 𝔅 En; סוריקי] סוריאקי H שוריקי M. | [u] rell. | [v] נימי F. | [w] ובוארי F? | [x] inscr. | [y] אייתו F. | [z] > rell. | [a] סיפני F. | [b] Pr 31[14].

ההוא יומא איברי[c] ליה עלמא ונפק[d] לבי מדרשא. איתייו[e] שיתין מיני דמא, טהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אָמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא[h]? אמר להו: „[h]אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן". היו[f] כולם זכרים, והעלו[g] להם אלעזר על שמו. (אמר רבא[h]: [h]כמה פיריה וריביה בטלה אשה[i] זו מישראל[h]!)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן נָקטי בדעתיהו עילוַי[j], ולא נהגי בי יקרא כדמִבְּעי לי[k]; אסקין אגניין בעיליתא, ולא תיסתפי מינאי". אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן[l] דאישתעיא לה[m] דביתהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סרי[n] ולא טפי מעשרין וארבע[o] דאגניתיה בעיליתא; וכי הוה מעְיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שעריה, מְלא דוכתא דמא. יומא חד חזייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה[p]; איתחזי[q]: „לההיא דשמעית בצורבא[r] מרבנן, ולא מחאי[s] כי דימבעי ליה". כי הוו אָתו בתרי[t] לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נָפקא בת קלא מעיליתא ואמ[רה]: „[h]איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב![h]" יומא חד הות קא מינצייא שיבבתה[u], אָמרה: „[h]תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה[h]". אָמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה[v] לבני בירי לאסוקיה[w], סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלטא[x] בהו [h]חיה רעה[h]. איתחזי ליה רבי שמעון בן יוחיי אבוה דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „[h]פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי[h]". יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

---

c ראי־F. | d ונפקא F. | e איתו M אייתו rell. | f יהו F. | g ויעלה F. | h ר' HM. | i cf. Ra; רשעה rell. | j ויה־F; ואי־H. | k להו F. | l יוחנן HM יונתן 𝔅 En. | m ליה F. | n 𝔅 EnM סר FH. | o וארבעה F ותרתין HM ותרין 𝔅 En. | p תיה־F. | q +לי בחילמא מידי אלא ??א"ל לי Fmg. | r בזילותא דצורבא Fc. | s 𝔅 EnM אמחאי H מיחאי F. | t H בתריה F. | u prm בהדי rell. | v l. להו. | w quaedam hic omissa videntur. | x שליטא F.

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו[y], [z]אול ואמטיה[z] למערתא דאבוה, אשכחו עכנא דאהדרה[a] למערתא דאבוה. אמרו ליה[b]: „עכנא עכנא, [h]פתח[c] פיך, ויכנס בן אצל אביו[h]". פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Ḥijja. *The Greatness of R. Ḥiyya.*
Ib. 85[b] H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אמר ליה רבי חנינא: „בהדאי דידי מינצית? דאי משתכחא תורה[h] מישראל[p], מהדרנא לה מפילפולאי". אמר ליה רבי חייא: „בהדאי דידי מינצית? אנא עבידנא [h]לתורה שלא תשתכח מישראל[h]: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידרי, ואמינא להו: ‚עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי'; ועבדי לתורה[h] דלא משתכחא מישראל".

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: חזאי להההוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדמיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: „מאי האי?" אמר: „דאמרי לאליהו: ‚אחוי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא'; ואמר לי: ‚בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל'. — ‚ומאי סימני[a]?' — ‚בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית'. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה". אתו תרי בוטאטי[b] דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. „אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: ‚מתניתא דמר תנינא'. ואיתפאי".

---

y l. יוה. | z l. אזול ואמטיוה. | a F. רו־ | b l. לה = rell. | c rell. פתחי |
35. a F. סימניה | b = בוטטי FM Ar בוטאשי H.

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיח במתיבתא[a] דרבי. יומא חד איעכב ולא אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב[b]?“ אמר ליה: „אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומיגיננא[c] ליה, ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי[d] ומגיננא, וכן ליעקב“. אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי ליה[e] שעתא, ואתי משיח[h] בלא ומניה“. אמר ליה: „[h]יש דוגמתן בעולם הוה[h]?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו[h]“. גור[f] תעניתא, אותבינהו קמי[g] תיבותא[h], אמ[רו] [h]משיב הרוח[h], נשא ויקא; אמ[רו], [h]מוריד הגשם[h], אתא מיטרא; כי מטא, [h]מחייה המתים[h], אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה כי דובא; על[i] ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a.*

B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אמאי לא צניעא הך איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו: „כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „זילו חבוטו[a] לקבריה דאבוכון, עד דאמר לכו“. אזול, פש חד מיניהו דלא אול. אמר: „בולהו נכסי דהאי“. אזלו ואכלו ביה קורצא [b]בי מלכא[b], אמרו ליה: „איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממונא בלא סהדי ובלא מידי[c]“. אתיוה, חבשוה[d]. אתת דביתהו, אמרה להו: „עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

---

36. [a] F c. | [b] adde מר. | [c] ומגנינא rell. | [d] ומצליה F. | [e] l. לה? | [f] גזור F. | [g] קמיה F. | [h] H תיבתא F vid. | [i] F superscr. ‖ **37.** [a] ℵ En F חבטו H. | [b] rell קמיה דשבור מלכא H. | [c] rell ראיה H. | [d] rell > H.

משקו ביה מיא; לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי". לא הוו ידעי, מאי קאמרה להו. אָמרי: „אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע". נפק אמר להו: „זרנוקא קאמרה". אָמרי: „הואיל[h] וחכים כולי האי, ליתיב אבבא ולידין דינא". חזא דכתיב אבבא דאבולא: „כל דיין דמתקרי לדין, לא שמיה דיין". אמר: „[h]אלא מעתה[h], אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה ומנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא [e]הכי כתובו[e]: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לא שמיה דיין".“ כתבו הכי: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לא שמיה דיין".“ חזא תוב דהוה כתיב: „בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין[f] אנא חמר". אמר להו: „אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דדם קטיל ליה? ודימטא לממת[g] ואשקיוה חמרא, חיי? אלא כתובו הכי: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר'." [h]כתבו: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר[h]; באתר[i] דלית חמר, תמן מתבעין סמנין".“

38. Die Bekehrung des Reš Lakiš.

The Conversion of Resh Lakish. B. m. 84[a] F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש [a]דמייה באיתתא[a], דצייה לרומחא, [b]שוור לירדנא[b] אבתריה[c]. אמר ליה: „חילך לאורייתא[d]!" אמר ליה: „שופרך לנשי!" אמר ליה: „אי הֲדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויָהיבנא לך". הדר ביה. בעא[e] למיהדר לאיתויינהו למניה, ולא אמצי. אקריה ואיתנייה ושוייה גברא רבה. יומא חד[f] הוה יתיב[g] בית מדרשא וקאָמרי: [h]הסיף והסכין והרומח והפגיון מגל קציר ומגל

---

[c] היכי כתיבי H, sed cf. infra. | [f] ℵB F חייא M חיי HEn. | [g] FM למימת ℵB En לימות H. | [h] mg. | [i] rell באתרא H ובאתרא Hmg. ‖ 38. [a] אדמיי' כאיתת' M = סבר איתתא הוא H. | [b] tr F. | [c] אברתיה F. | [d] Fc. | [e] H בציא F. | [f] > F. | [g] l. יתבי.

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איזהו גמר מלאכתן?[h] ר' יוחנן אמר: [h]משעה שיצרפינו בכבשן[h]; ריש לקיש אמר: [h]משעה שיצחצחינו במים[h]. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה[h] ידע". אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו לי[i] רבי, הכא קרו לי[i] רבי". אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך [h]תחת כנפי השכינה[h]?"

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתהו אמרה ליה: „חזי לדידי!" לא אשגח בה[j]. — „חזי לבניה[k] ולבנתיה[l]!" לא אשגח בה[m]. קרי עלה: ‚עזבה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחו[n]'[o]. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אָמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא[p] דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחדדן[q] שמעתתיה, ניעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה [r]קאמר, הוה[r] אמר ליה: „תניא דמסייעא לך". [s]אמר ליה: „את[s] כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי לי[t] עשרין וארבעה קושייתא[u], ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי[v], וממילא[w] רווחא שמעתא; ואת אָמרת: ‚תניא דמסייעא[x] לך'! אטו אנא[y] לא ידענא דשפיר קאמינא?" הוה אזיל קא קרע מניה[z] ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?" עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Naḥmani.

The Death of Rabba b. Naḥmani. Ib. 86[a] F.

אמר רבינא[a]: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא[b], דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אזלו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

---

[h] H 𝔅 En בליסטאותיה M בליסטאיה F. | [i] ליה F. | [j] H ביה F. | [k] l. לבניי? | [l] נותיה-F; l. ולבנתיי? | [m] ביה F. | [n] חי-F חנה-En. | [o] Je 49[11]. | [p] H דליתייבה F. | [q] HM דו-F[vid]. | [r] H >F. | [s] F[c]. | [t] ליה F. | [u] 𝔅 En H יאתא-M שמעתתא F. | [v] HM פרוקי 𝔅 En פירקי F. | [w] 𝔅 En M ומימלא F. | [x] H. | [y] H אנן F. | [z] מיניה F. || 39. [a] רב כחנא rell. | [b] superscr.

אמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא". שדרו פריסתקא[c] דמלכא אבתריה, ערק[d] לצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח[e], אזל פריסתקא דמלכא אבתריה, [f]איקלע להההוא אושפיזא דהוה ביה[f], אשקיוה תרי כסי [g]ודליוה לתכא מקמיה[g], הדר פרצופיה לאחוריה. אתו[h] לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא". אמר להו: „הדרו[i] לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר[j] פרצופיה". עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; טיהו, אי קטלי להההוא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע". עיליה[k] לביתיה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אזל לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: [h]אם בהרת קודמת[l] לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק[h] מאי? אמר [h]הקדוש ברוך הוא: טהור[h], מתיבתא דרקיעא אמרי: „טמא[h]. אמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: [h]„אני יחיד בנגעים ואהילות[h]". אתא שליח אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא[m] באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: [h]„טהור, טהור[h]". [h]יצתה בת קול ואמרה: „אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתך[n] בטהרה[h]". נפל פיתקא ארישא דאביי: „רבה בר נחמני [h]נתבקש לישיבה של מעלה[h]". לא הוו ידעי, היכא הוה שכיב. חזו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה[o] טולא[p]. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: [h]„כל הפורש יהא בנדוי[h]". ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא מרקיעא: [h]„לכו לביתכם[q] לשלום[h]". [r]ההוא יומא דנח

---

[c] prm פרירי. | [d] HM. | [e] codd. inter se omnino differunt. | [f] cf. H. | [g] H. | [h] אתא F. | [i] הדורו F. | [j] הדור F. | [k] עילויה F. | [l] rell. [m] ריגשא F, sed prm דגרסיה, quod deletum est. | [n] rell תיך-F. | [o] H להו F. | [p] H תולא F. | [q] rell כו-F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה לההוא טייעא כי רכיב אגמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני“. [h]אמר לפניו[h]: „ריבוניה דעלמא! רבה דידך, ועלמא דידך; אמאי מחרבת ליה?[r] מיד נח ועפא.

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20[b]—21[a] M_1.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעלְיָתא דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייר ליה[a] לכולה מתא: כל אשיתא דהוה[b] רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבתא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר[c] להו[c] לגינאי, וזבין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לדשא, אמר: „כל דצריך ליעול וליתי“. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה [d]מזמין ליה[d] כווא דמיא ותלי ליה[e], אמר: „כל דצריך, ליעול ליתי[f], דלא ליסתכן.“) אמר ליה: „בולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישי בני חילא במחווא“.

b) Ib. 21[a] M_1.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: „ניקום ניזיל נעביד עיסקא ונקיים[a] בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון[b].“ אולו איתיבו[c] תחותי ההיא אשיתא רעיעא[d]. הוו קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה [e]מלאך

---

r H. ‖ 40a. a לה ℵ En. | b דהו(ו)ת id. | c M_1c. | d M_1c מלי ℵ En. | e ℵ En לה M_1. | f + ולידכי ידיה mg. ‖ 40b. a rell ומקיים M_1. | b De 15[4]. | c אותיבו M_1. | d exspectaveris רעיעתא. | e M_1c. |

ל[e]חבריה: „תא נשדַיֵה עלייהו ונקטלינהו[f], [h]שמניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה[h]“. אמר ליה אידך: „שבקינהו, דחד מניהו קיימא ליה שעתא“. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: „שמע מר מידי?“ אמר ליה: „לא“. אמר: „שמע מינה, אנא הוא דקיימא לי שעתא. [g]איהדר אֵזיל[g] אנא אקיים בנפש[h], כי לא יחדל אביון מקרב הארץ‘[i].“ עד דאתא אילפא, מלך רבי יוחנן. כי אתא אילפא, אמרו ליה: „אי איתיב מר וגרים, לא מר הוה מליך?“

c) Ib. M.

ומאי[a] קרו ליה נחום איש גם זו? דכל דהוה סלקא ביה, הוה אמר: [h]‚גם זו לטובה‘[h]. זימנא חדא שדרו רבנן דורון לקיסר מלכא. אָמרי: ‚בהדי מאן נשדר?‘ אָמרי: ‚בהדי נחום איש גם זו, ד[h]מלומד בניסין[h]‘. שדרוה בהדיה. אזל גנא בההוא דיורא, קמו הני דיוראי שקלו כל מה דהוה בסיפטיהו ומלונהו עפרא. כי מטא להתם, שרינהו[b] לסיפטיהו, חזנהו דמְלו עפרא, אמר: ‚אחוכי קא מחייכי בי[b] יהודאי; פקידו[b] עליה למיקטליה‘. אמר: ‚גם זו לטובה‘. אתא אליהו, אידמי ליה כחד מיניהו. אמר להו: „דילמא מעפרא דאברהם הוא, דהוו שדו מיניה גילי והוו גירי וחרבי למיקטל שנאוהי (שנאמר[h][c]: ‚יתן כעפר חרבו‘)“. [b]הויא ההיא[b] מדינתא דלא מצו למיכבשה; בדקו מיניה[b] עלה, וכבשוה. עיילונהו לבי גנזא, ומלנהו[d] לסיפטייהו[e] [h]אבנים טובות ומרגליות[h]. אמטו לההוא דיורא. אמרו ליה: „מאי אמטית בהדך, דעבדו לך כולי האי?“ אמר להו: „מאי דשקלי[b] מהכא, אמטאי להתם“. קמו אינהו נמי, אמטו מההוא עפרא. קם מלכא, בדקו וקטלונהו להו לכולהו דיוראי[b].

---

[f] -הי M_1. | [g] אי הדר אזיל M_1* איהדר אזיל M_1c. | [h] בנפשאי M_1c. | [i] De 15^{11}. || **40c.** [a] ואמאי 𝔅 En. | [b] M_1. | [c] Is 41^2. | [d] ומלינהו M_1 ומלונהו En. | [e] לטיפטייהו mend.

d) Ib. 21b—22a M.

אבא אומנא כל יומא אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא, לאביי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאביי, והוה קחלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית למעבד כעובדי דאבא אומנא". מאי עובדיה דאבא אומנא? כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי לחודייהו, והוה ליה לבושא [a]דאית ביה ביזעי ביזעי[a], דכי אָתיא איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, רָמי; דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אזיל, ולא מיכסיף. כי הוה חזי צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי בהלואה[h] ואיבראי נפשך[a]". זימנא חדא[a] שדור זוגא דרבנן למיבדקיה[a], אזלו לביתיה, אוכלינהו[a] ואשקינהו ומך להו ביסתרקי. לצפרא כרכינהו[b] ואייתינהו לשוקא. [a]אמרו ליה[a]: „לישיימינהו מר". אמר להו: „הכי והכי שוו". אָמרי: „דילמא שוו טפי". אמר להו: „בהכי שקלי להו". אמרו ליה: „במה חשדתינן?" אמר להו: „מילתא דמצוה[h] איזדמנא להו לרבנן, וכסיפא להו למימרא". אמרו ליה: „לישקלינהו מר". אמר להו: „מההיא שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה[h]". הוה קא חלשא[c] דעתיה דרבא באביי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא זכותיך אכולה כרכא".

e) Ib. 22a M_1.

רב ברוקא חוזאה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו איתחזי ליה. אמר ליה: „מאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא דאתי?" אמר ליה: „לא איניש". אדהכי[a], אתא גברא דסָיים מסאני אוכמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

40d. [a] M_1. | [b] כרכונהי M_1. | [c] 𝔅. || 40e. [a] + והכי M.

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אזל[b] בתריה. אמר ליה: „מאי עובדך?" אמר ליה: „זנדקנא[c] אנא, ואָסרנא גברי לחודיהו ונשי לחודיהו, ובליליא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי דלא ליתעבֵד איסורא. כי חָזינא [h]בת ישראל[h] דיהבי גוים[h] עיניהו עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. זימנא חדא איתרמאי [h]נערה המאורסה[h], בְּעו לְמֵינסה[d]; איתאי דורדיא דחמרא, שדאי[e] לה בשיפולה[f], אָמינא להו: ‚דשתנא היא'." — „מאי שנא דסָיימת מְסָני אוכמי?" — „כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא; דכי הוה מילתא דצינעא ובָעו למיגזר גזירתא, מגלו לי ואמינא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה". — „מאי טעמא כי קריתך, לא אֲתית?" — „בההיא שעתא הוו גזרי גזירתא, אָמינא: ‚ברישא אֶשמעַה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא'." אדהכי[a] אתו תרי אחריני[g], אמר ליה: „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו". אמר להו: „מאי עובדיכו?" אמרו ליה: „אינשי בדוחי[f] אנן; וכי חָזינן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא".

f) Ib. 23[a] M_1.

אמר רבי יוחנן: [h]כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה[h] ‚שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים'[a]. אָמר: ‚איפשר [h]שבעים שנה[h] כחלמא?' יומא חד הוה קא אזיל באורחא, חזא ההוא גברא דקא נָטע חרובא, אמר: „מכדי חרובא עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דחָיֵית שבעין שנין ואָכלת מיניה?" אמר ליה: „ואנא עלמא אשכחתיה: כי היכי דשתלי[b] לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי". איתיב קא כריך[c] ריפתא, אתיא ליה שינתיה, נַיים. אהדריה ליה משינתא, איכסי מעינא, ניים שבעין שנין. כי קם[c], חזא גברא דקא מנקיט חרובי

---

[b] + איהו M. | [c] זנדוקנא 𝔅 זנדוקא En; an leg. est זנדנקא? | [d] En למינסבה MM_1 mend. | [e] Ar. | [f] M. | [g] אחי M. || **40f.** [a] Ps 126[1]. | [b] שתלו En שתילו M. | [c] rell.

מההוא[d] חרובא. אמר ליה: „יָדְעַת מאן שתיל להאי חרובא?“ אמר ליה: „הכי, אבוה דאבא“. — „ומאן את?“ — „בר בריה דההוא סבא“. אמר: „ודאי[h] שבעין שנין כחלמא. אול לביתיה, אמר להו: „בריה דחוני[p] המעגל[h] מי מַקַּיִם?“ אמרו ליה: „בריה ליתיה, בר בריה איתיה“. אמר להו: „אנא הוא“. לא הֲמנוה[e]. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא להו[f] שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא, כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא“. לא המנוה, לא נהגו[g] ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח נפשיה. (אמר רבה[h]: הינו דאמרי אינאשי: „או חברא או מיתותא[i]“.)

g) Ib. 23 M_1.

אבא חלקיה[p] בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן וזגא דרבנן לגביה למבעא רחמי ומיתא מטרא. אזול[a] לביתיה, לא אשכחוה. אזלו לגביה לדברא, אשכחוה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סָיים מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. [b]כי מטא היזמי והגי, דלייה ללבושיה[bc]. [b]כי מטא למתא, נפקא דביתהו לאפיה כי מְקַשטא[b]. כי מטא לביתיה, עילא דביתהו ברישא, והדר עייל איהו אבתרה. איתיב, כרך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן: „איתיבו כרוכו ריפתא“. פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא חדא, ולזוטרא תרתי. אמר לה לדביתהו: „יָדְעַנא דרבנן [d]אמטול מטרא[d] אֲתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי קודשא בריך הוא ואתי מטרא“. קם איהו בהא וויתא, ודביתהו בהא וויתא; קדים סְליק עננא מוויתא [e]דביתהו. נְחית, אמר

---

[d] En. | [e] + אנא הוא M_1. | [f] לן rell. | [g] נהגוה M_1. | [h] רבא ℵ En. | [i] מיתתא M_1. ‖ **40g.** [a] M_1c. | [b] M_1c; tr ord M_1*. | [c] M. | [d] אמטו ולמטרא M_1. | [e] ℵ En.

להו: „מאי[f] אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרינן לגביה דמר למבעא רחמי ומיתי[g] מטרא“. אמר להו: „[h]ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא[h] חלקיה[h]“. אמרו ליה: „ידעינן דמטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהבינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיר יומא הואי, אֲמינא: ‚לא איפגר‘.“ — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „[h]טלית שאולה היא[h]: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה לי[i]“. — „מאי טעמא כל[j] אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חזינא, במיא לא קא חזינא.“ — „מאי טעמא כי מטא מר היזמי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „[h]זה מעלה ארוכה[k], ווה אינו מעלה ארוכה[h].“ — „מאי טעמא נפקא דביתהו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „[h]שלא אתן עיני באשה אחרת[h].“ — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אבתרה?“ אמר להו: „לא בדיקיתו לי.“ — „מאי טעמא לא אמר לן מר: ‚כרוכו ריפתא‘.“ — „לא הוה נפישא רִפתא[a], ואמינא: ‚לא אחויק בהו ברבנן [h]טובת חנם[h]‘.“ — „מאי טעמא יהיב[l] ליה לקשישא חדא, ולווטרא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא.“ — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא וויתא דהות קימא דביתהו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה.“ [m](אי נמי, „הנך ביריוני דהוו בשיבבותי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)[m].

h) Ib. 24[b]—25[a] M_1.

אמר רב יהודה אמר רב: [h]בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: ‚כל העולם כולו אינו נזון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב חרובין מערב שבת לערב שבת‘[h]. כל מעלי

---

[f] אמאי rell. | [g] מיתי M_1. | [h] rell. | [i] M ליה M_1. | [j] En M כולא ℵB > M_1. | [k] הוא quod sequitur deletum est. | [l] יהב En. | [m] > M.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: ‚מכדי ידענא דמידי לית לה, אֲויל אחוי, מאי האי'. אולא אשכחתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא[a] לישה[b], אמרה לה: ‚‚פלניתא, איתא[c] מסא, דחריכא[d] ליך ריפתיך'." (תנא: [h]אף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין[h].)

אמרה ליה[e] דביתהו: ‚‚מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלמא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי." בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חואי בחילמה[f] דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, ואינהו[g] על תרתי כרעי[g]. אמרה: ‚‚בעי רחמי ולשקלוה." בעא רחמי ושקלוה. (תנא: [h]גדול נם האחרון יותר מן הראשון[h], דגמירי: ‚מיהב יהבין, משקל לא שקלין'.)

i) Ib. 25[a] G.

חד יומא דמעלי שבתא חז[ייה] לברתיה דהוה[a] עציבה. אמר לה: ‚‚בתי[h], אמאי עציבת?" אמרה ליה[b]: ‚‚אבא, חליף[c] לי כווא דמשחא לכווא דחַלא, ושדיתיה בשרגא." אמר לה: ‚‚[h]בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק[h]." (תנא: [h]היתה דולקת והולכת עד שנטלו מטנה אור להבדלה[h].)

הוו[d] ליה הנך עיוני. אמרו ליה: ‚‚קא מפסדן עיוך." אמר להו: ‚‚אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא." לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא.

הויא ליה ההיא[e] שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: ‚‚רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי." אמר לה[f]: ‚‚מה שמך?" אמרה ליה: ‚‚איכו[g]." אמר לה: ‚‚איכו[g], איכו[g], נימטו[h] כשוריך." (תנא: [h]פלימו[p] אומר:

40h. [a] = En דמלי M. | [b] ליגישא M. | [c] איתאי M איתי Ar[M]. | [d] M. | [e] M$_1$c. | [f] בחילמיה M$_1$. | [g] mg. | [h] ואיהו EnM. ||
40i. [a] דהוו(ו)ת ℵ EnM. | [b] לה G. | [c] איחליף M$_1$ איחלף EnM. | [d] הווירין M הויא M$_1$. | [e] ℵ En. | [f] rell. | [g] G^{vid} ℵ איבו EnMM$_1$. | [h] ℵ MM$_1$ לימטו En אימטו G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: ‚זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו‘[h]. ואמרי לה: [ih]סניפין עשאום[ih]‘.)

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק[a] ליה עלמא טובא. אזל ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אזל גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזיוה דבכא וחַייך ונפק[b] צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בְכית וחַייכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: „אתא שכינה[h], אמרי קמיה: ‚רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיזיל[c] בהאי דוחקא?‘ אמר לי: ‚ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמזוני!‘ אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחַיִי נפישי, או דחָיינא?‘ אמר לי: ‚דחַיֵּית‘. — ‚אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יָהבת לי?‘ — ‚יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמָשית בהו ידך ומענגת בהו‘. ואמרי קמיה: ‚ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?‘ — אמר לי: ‚ולחברך מאי ניתיב להו?‘ אמרי קמיה: ‚ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא‘. טרק לי באסקוטלא[d] באפותאי ואמר לי: ‚אלעזר ברי, גרו[e] בך גיראי‘.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Giṭ 55[b]—57[a] M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב[a] ‚אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה‘? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק[b] חריב ביתר.‖

---

[i] סנאפי הוה M_1. ‖ **40k.** [a] דחיקא G. | [b] 𝔅 EnM_1 ונפיק G. | [c] ואזיל $EnMM_1$ ואיזול G. | [d] G^c. | [e] א(י)גרו $EnMM_1$. ‖ **41.** [a] Pr 28^{14}. | [b] דד־ספק En Ar.

,אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, דההוא גברא דרחמיה
קמצא ובעיל דבביה בר קמצא עבד סעודתא, אמר לשמעיה:
„,זיל אייתי לי קמצא". אזל אייתי ליה בר קמצא. אתא
אשכחיה דהוה יתיב, אמר ליה: „,מכדי ההוא גברא בעיל דבביה
דההוא גברא הוא, מאי בעית הכא?" א״ל: „,הואיל[h] ואתאי,
שבקן, ויהיבנא לך דמי דאכילנא ושתינא." א״ל: „,לא." —
„,יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך". א״ל: „,לא". — „,יהיבנא
לך דמי כולא סעודתיך". א״ל: „,לא". נקטיה בידיה ואפקיה.
אמר: ,הואיל והוו יתבי רבנן ולא מַחו ביה, איזיל איכול בהו
קורצא בי מלכא'. אזל אמר ליה לקיסר: „,מרדו בך יהודאי."
א״ל: „,מי יימר?" א״ל: „,שדר להו קָרְבנא, חָוית אי מקרבי
ליה." אזל שדר בידיה עיגלא תילתא[c]. בהדי דקאתי, שדא ביה
מומא ב[h]ניב שפתים[h] (ואמרי להּ: ב[h]דוקין[d] שבעין[h]), דוכתא
דלדידן מומא ולדידהו לאו מומא. סבור רבנן לקרוביה משום
[h]שלום מלכות[h]. אמר להו ר' וכריה בן אבקולס: „,[h]יאמרו, ,בעלי
מומין קרבין לגבי מזבח[h]'." סבור למיקטליה, דלא ליזיל ולימא.
א' להו ר' וכריה בן אבקולס: „,[h]יאמרו, ,מטיל מום בקדשים
יהרג[h]'." א״ר יוחנן: [h]ענותנותו של ר' וכריה בן אבקולס החריבה
ביתינו ושרפה את היכלנו, והגלתנו מארצנו[h]. || שדר עילויהו לנירון
קיסר. כי אתא, שדא[e] גירא למורח[h], אתא ונפל בירושלם; [f] למערב[h],
אתא נפל בירושלם[f]; [h]לארבע רוחות השמים[h], אתא נפל בירושלם.
א״ל לינוקא: „,פסוק לי פסוקך." א״ל: ,ונתתי את נקמתי באדום
ביד עמי ישראל'[g]. [h](וההוא ינוקא הוה מגמגם בין ,באדום' ובין
,באדם'.)[h] אמר: ,קודשא בריך הוא בָּעי לַחֲרוֹבי ביתיה, ובעי
לכפורי ידיה בההוא גברא!' ערק ואול איגייר, ונפק מיניה ר'
מאיר. || שדריה עילויהו לאספסיינוס, אתא צר עלה תלת שני.
הוו בה הנהו תלתא[f] עתירי: נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע
ובן ציצ[ת] הכסת ... חד אמר: ,אנא ויינא[i] לכו בדחיטי ושערי';

---

[c] תולתא Ar. | [d] בחריץ Ar. | [e] שדר M. | [f] En. | [g] Ez. 25 14. | [h] > En. | [i] זיינא En.

וחד אמר: ,בדמשחא ומילחא'; וחד אמר: ,בדציבי'. ושבחו רבנן לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה, בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי דציבי). הוה[f] להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוו בהו הנהו בריוני. אמרו להו רבנן: ,,ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו". לא שבקונהו[f]. אמרו להו אינהו: ,,ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו". אמרו להו רבנן: ,,לא מסתייעא מילתא". קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה כפנא. || מָרְתָא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה, אמרה: ,,אייתי לי סמידא". אדאול, אודבן. אמר לה: ,,סמידא ליכא, חיור[תא] איכא". אמרה ליה: ,,ויל אייתי". אדאול, אודבן. אתא אמר לה: ,,חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא". אמרה ליה: ,,ויל אייתי". אדאול, איודבן. אתא אמר לה: ,,גושקרא ליכא, קמחא דשערי איכא". אמרה ליה: ,,ויל אייתי". אדאול, אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: ,איפוק ואחזי אי משכחנא מידי למיכל'. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה[h]. קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי: ,הרכה בך והענוגה וגו'".[k] (ואיכא דאמרי: גרוגרת[h] אכלה מדרבי צדוק, ומתה[h]. דר' צדוק איתיב ארבעין שנין בתעניתא[l]. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחזי מאבראי; וכי הוה ברי, מייתו ליה גרוגר[ות], מייץ מיהו ושדי להי.) כי הוה ניחא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא. אמרה: ,האי למאי מבעי לי?' והיינו דכתיב[m]: ,כספם בחוצות ישליכו וגו'". || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה. שלח ליה: ,,תא בצנעא לגבאי". אתא אמר ליה: ,,עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?" א"ל: ,,ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי." א"ל: ,,חזי[f] לי תקנתא לדידי; איפוק, איפשר דהוי הצלה[h] פורתא". א"ל: ,,נקוט נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה; ואייתי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא". עבד הכי. [h]נכנס בו רבי אליעזר מצד

---

[k] De 28[56]. | [l] + דלא ליחרוב ירושלם ℵBEn. | [m] Ez 7[19].

אחד, ורבי יהושע מצד אחד[h]. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „[h]יאמרו: ‚רבן דקרו'[h].“ בעו למדחפיה, אמר להו: „[h]יאמרו: ‚רבן דחפו'[h].“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא“. א״ל: „מיחייבת תרי קטלי: חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד[h], אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי?“ א״ל: „דקאמרת ‚לאו מלכא אנא', סברא[n] מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מימסרא ירושלם בידך, דכתיב[o]: [p]והלבנון באדיר יפול, [h]ואין ‚אדיר' אלא מלך[h], שנאמר[q]: ‚והיה אדירו ממנו'[r]; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אתית לגבאי?', בריוני דאית בן[s] לא שבקין.“ א״ל: „[h]אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון[h]?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): ‚משיב חכמים אחור ודעתם יסכל[t]'; איבעי ליה למימר: ‚שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא[f] שבקינן לה'.) אדהכי, אתא פריסתקא, א״ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו חשיבי דרומאי לאותבך ברישא.“ הוה סיים מסאניה חדא, בעי למיסיימיה לאחרינא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א״ל: „לא תצטער, דכתיב[u]: ‚ושמועה טובה תדשן עצם'.“ א״ל: „מאי תקנתיה?“ — “ליתי אניש דלא מייתבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב[v]: ‚ורוח נכאה תיבש גרם'.“ עבד הכי, עייל. — „ומאחר[h] דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אתיתו לגבאי?“ א״ל: „ולא אמרי לך?“ — „אנא נמי אמרי לך.“ א״ל: „מיזל אוילנא, ואניש אחרינא משדרנא.“ א״ל: „בעי מינאי מילתא, ואתן לך.“ א״ל: „[h]תן לי יבנה וחכמיה[h], ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): ‚משיב חכמים אחור ודעתם יסכל'; איבעי ליה למימר: ‚שבקינהו האי ויימנא'. והוא סבר: ‚דילמא

---

[n] איברא 𝔅En. | [o] Is 10[34]. | [p] M[c]. | [q] Je 30[21]. | [r] + ואין לבנון אלא 𝔅En. | [s] דאיבן En M. | [t] Is 44[25]. | [u] Pr 15[30]. | [v] ib. 17[22]. בית המקדש שנ' החר הטוב הזה והלבנון

כולי האי לא יהבו[w], והצלה פורתא נמי לא הויא'. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקיוה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מיעיה פורתא פורתא.) . . .

,אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא'. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, [h]כלומר: ,פרו ורבו כתרנוגלין[h]'. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: ,,מרדו בך יהודאי." אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: ,רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה להההוא גברא לדידיה ולמלכותיה בידן] דחד גברא." אכשליה פומיה להההוא בר דרומא ואמר: ,הלא אתה אלהים זנחתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו.[x] (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל[h]בית הכסא[h], אתא דרקונא, שמטיה לכרכשיה. אמר: ,הואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי זימנא'. שבקינהו, ואול[f]. איזדקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחזי ביליונא[f] דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: ,מיחד[א] קא חדו לי'. הדר אתא עליהו. א"ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילוותא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני . . .

,אשקא דדייספק חריב ביתר'. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שחלי ארוא, ינוקתא תו שחלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גננא. יומא חד הוה קחלפה ברתיה דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארוא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: ,,מרדו בך יהודאי." אתא עילוויהו.

---

[w] + עביד M; est alt lectio. | [x] Ps 60[12].

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories.*

B. b. 73a—74b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיה[a] דגלא תלת מאה פרסי, זמנא חדא דלינן גלא וחזיתיה בי[b] מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבזק[c] ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קָלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבַקת מידי בעלמא דלא חָריבתיה?“ אמר ליה: „תא חזי בגבורתיה דמריך, דאפלו כמלא חוטא דחלא[d] לא עברי; שנאמר[e]: ‚האותי לא תיראו נאם ‚י,‘.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי[f] לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חיורא, ואית להו[g] אילואתא דחקיק עליהו, [h]אהיה אשר אהיה ‚י, צבאות[h], ומחינן ליה בגויהו[h], ונייח.

ואמר רבא: לדידי חזי לי הורמיז[i] בר לילואתא[k] דהוה קא משואר אקובנאה[l] דמחוזא, ורהיט פרשא בי רכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. זמנא חדא סרגי[m] ליה תרתי כודניאתא אתרי גשרי דאגנג[n], ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מזגי מיא בידיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף[o] נטופתא[p] מיניהו. וההוא יומא ‚יעלו שמים ירדו תהומות‘[q]. שמע[r] מלכותא עילוה וקטעתיה[s].

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי אוזילא[t] בר יומיה דהוה [h]כהר תבור[h] (והר תבור כמה הָוי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, בי מרבעיה[u] דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפותא וסכריה לירדנא.

---

42. a ו pr > H. | b l. לבי. | c H* = מבזק M cf Ar. | d דחרדלא H. | e Je 5[22]. | f דאתיא H. | g l. לן. | h בגויה H. | i = Ar cf RŠbM, הורמיך rell. | k לילאת׳ M לילתא Ar En. | l = Ar. | m סרגו Ar. | n דרוגנג 𝔅 דדונג En דרונג M דדורנג Ar. | o נטפא 𝔅 En M. | p פ superscr. | q Ps 107[26]. | r שמעת En. | s = M. | t H^c = M. | u + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי ההיא[v] אקרוקתא דהויא[v] כי אקרא דהגרוניא (ואקרא דהגרוניא כמה הָוי[w]? שיתין בתי). אתא תנינא בלעהּ, אתא פשקצא[x] בלעת[y] לתנינא, וסליק ויתיב באילנא. תא חזי חיליה דאילנא כמה הוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אזילנא בספינתא וחזינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה[z] מיא ושדייה[a] לגודא: חריבו מיניה שתין מחוזי, אכלו מיניה שיתין מחוזי[b], מלחו מיניה שתין מחוזי, מגולגלא דעיניה עבדי תלת מאה גרבי משחא. לישְׁנא כי הדרינן ואתינן, הוה[c] קא מנסרין מגרמיה קורי למבנְיָה להנך מחוזי.

ואמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה קא אזילנא בספינתא וחזינא לההוא כוורא דיתיב[d] חָלתא על גביה, וקדח עליה חיזרתא. סברינן דיבישתא הוא, וסלקינן לישינן ואפינן. חם גביה[e] דכוורא, ואיתהפיך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע[f] לן.

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אזילנא בספינתא ואזלא ספינתא בין שיצא לשיצא דכורא תלת יומי ותלת לילואתא, איהו בדלא[g] ואנן בשפלא[g]. (ודילמא אמרת לא מסגיא ספינתא טובא? כי אתא רב דימי, אמר: [h]כי חם[h] קומקומא, סגיא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדי[i] גירא פרשא, ולא יכיל לה[j]. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דימא הוא, דאית ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אזילנא בספינתא, וחזינא לההיא צפורתא[k] דהוה קימא עד קרסולה במיא, ורישַׁיהּ[l] מטי לרקיעא. סברנא דליכא מיא דנפישין[m], בעינא למיחת לצנוני נפשין. נפק בת קלא ואמרה לן: „הכא בעיתו לצנוני

---

[v] 𝔅M (האי H ההוא En, דהוה H En). | [w] הויא 𝔅M. | [x] = Ar. | [y] ובלעיה MAr. | [z] ואדחוהי 𝔅En. | [a] ושדיוה id. | [b] ־זא H. | [c] pl. M. | [d] דיתבא 𝔅EnM. | [e] rell גבה H. | [f] ־עא H. | [g] = M. | [h] כמיחם rell. | [i] cf. 𝔅EnM שדיא H. | [j] ליה H. | [k] צפרתא En. | [l] sic omn. | [m] ־שן H.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבע[n] שנין ולא מטא ארעא?" ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי: ההוא [h]זיו שדי[h] הוה, דכתיב[o]: „וזיו שדי עמדי".)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אזילנא במדברא וחזינא להנך אווזי דינתור גדפיהו טשומניהו, ונגיד ואתי חוטא דמשחא מיניהו. אמרי להו: „את לן בגויכו חולקא לעלמא דאתי?" חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: [h]עתידין ישראל ליתן עליהן דין[h].

אמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אזילנא במדברא, והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אמר: „האי אזיל לדוכתא פלן, והאי אזיל לדוכתא פלן". הבנן ליה עפרא אמר: „מרחקיתון ממיא תמניא פרסי." הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון[p] תלתא[q] פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו [h]מתי מדבר[h]". אולאי וחואי דדמוכי כמאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע ביה[r]. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן. אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי, דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה." הדרינן ליה וסגינן. כי אתאי לבי מדרשא, אמרי לי: „כל אבא חמור[h] כל בר חנה סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי [h]כבית שמאי[h] אי [h]כבית הלל[h], הוה מיבעי לך למימנינהו ומיתי ומימר".

אמר לן: „תו אחוי לכו [h]הר סיני[h]." אולאי וחואי דהדרי עקרבי כחמרי לוביתא. נפק בת קלא ואמרה: „[h]אוי לי שנשבעתי; ועכשיו שנשבעתי, מי מפר לי[h]? כי אתאי לבי מדרשא, אמרו: „כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: „[h]מופר לך, מופר לך[h]"". ואנא סברי: דילמא שבועה ד[h]דור המבול[h] הוה. (ורבנן? — „אוי' לא לימא.)

---

[n] prm הא rell. | [o] Ps 50[11]. | [p] מרחיקיתין H. | [q] M תלת H. | [r] rell בי H = ביה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרח. אחוי לן [s]ההוא בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא, אמשייה[t] במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה[s]; איקלי ואיחרך. אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי: [h]„משה ותורתו אמת והן בדאין[h].“ אמר לי: „כל תלתין יומין מהדרא להו גיהנם כ[h]בשר בקלחת[h], ואמרי הכי: [h]„משה ותורתו אמת, והן בדאין[h].“

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיף[u] רקיעא עילוי ארעא.“ אחוי לן. חואי להההיא כוּתא, שקלתה[v] לסלתאי ואנחתה בגווה. עד דצלי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה[w]. אמרי: „דילמא [h]חס ושלום[h] גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא, הדר גלגילא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא הוה קא אוילנא ב[h]ספינה[h] ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמיין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא מתרי[x] זימיה[y] כתרי מברי[z] דסורא.

רב ספרא משתעי: ומנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי ההוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחקוק[a] עליהו: [h]„אני בריה קלה שבים[h], והֲוינא תלת מאה פרסי, ומזמן לפומיה ד[h]לויתן[h].“ (אמר רב אשי: ההוא עיוא דימא הוא וכחישא[b].)

רבי יונתן משתעי: זמנא חדא הוה אזלינן ב[h]ספינה[h], וחוינא להההיא קרטליתא דהוה מְדבק בה [h]אבנים טובות ומרגליות[h], והדר לה מינא דכוורא דשמיה כרשי[c]. נחית בר אמודאי לאיתויי[d], בעא למקטליה. סליק, דרא ויקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא ואמרה: „מאי עב[י]דתיכו בהרי קרטליתא דדביתהו דרבי חנינא בן דוסא, דאית בה תכלתא דשריא[e] חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?

---

[s] cf Ar nomine ספרים אחרים. | [t] וטמשיה Ar. | [u] פא־ H. | [v] שקלתא ℵBM שקליתיה En שקלתיה H. | [w] = M חתיה H. | [x] מתרתי rell. | [y] ℵBMAr קימיה H אוסייה En cf RŠbM. | [z] ℵBAr מיכרי M מכרי En סברי Ar ed. pr. ℙV סכרי Geršms. | [a] וחקוק rell. | [b] דבחישא rell. | [c] כרישא ℵB כריש Ar כרישו M. | [d] לאיתויה M. | [e] l. דשדיא.

רבי יהודה הינדואה משתעי: ומנא חדא הוה קא אזילנא בספינתא וחוינא להההוא[f] אבן[h] טבא[g] דהדר לה תנינא, נחית בר אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בָּלַעֲה לספינתא. אתא פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אתא תנינא חבריה, שקלה[h], אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בָּלַע לספינתא, הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה[h] ופרח. בהדי דקא פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפורי[i] דהוו מליחי. חַיָּון, שקלוה ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: ומנא חדא הוה קא אזילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה עילוי עשבי וחלמה. איתינן ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי, הוה קא מלחשן[j] גומרי. כי אתא[י] לקמיה דאמימר, אמר לי: „עשבי סמתרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2[a]—3[a] M.

תנא היכא קאי, דקתָני ‚מאמתי‘? ותו, מאי שנא דתָני, בערבין‘, ניתני ‚בשחרין‘ ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב[a]: ‚בשכבך ובקומיך‘, והכי קָאָמר: [h]‚ומן קריאת שמע[h] ד[h]שכיבה[h] אימת? [h]משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן‘[h]. || ואיבָעית אימא: תנא יָלִיף מ[h]ברייתו של עולם[h], דכתיב[b]: ‚ויהי ערב ויהי בקר יום אחד‘. || אי הכי, סיפא דקתני: ‚בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה, בָּערב שתים לפניה ושתים לאחריה‘, ניתני ‚בערב‘ ברישא? — תנא[c] תָּנֵי ‚ערבית‘ ברישא[e] והָדר תני ‚שחרית‘, ואדקאי[d] ב‚שחרית‘ מְפָרֵשׁ כל מילי ד‚שחרית‘, והדר מפרש מילי ד‚ערבית‘.

---

[f] ‚החרי‘ M. | [g] ‚טוב‘ M. | [h] MEn ‚ליה‘ H. | [i] rell. ציפרי. | [j] mg מלחינן H לחי M. || **43 a.** [a] De 6[7]. | [b] Ge 1[5]. | [c] ordo verborum M[c]. [d] א pr. superscr.

מתני'[e]. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן] [f]מִכְּדֵי, כָּהני מאימת קאָכלי בתרומה[h]? [h]מצאת הכוכבים[hf]; ניתני, משעת צאת הככבים!' — מילתא אגב אורחיה קמשמע לַן, דכהני[g] אימת אָכְלִי[h] בתרומתן[h], משעת צאת הככבים. ו[i]הא[i] קמשמע לן, דכפרה[h] לָא מעכבא להו[i], כִּדְתַנְיָא: ,ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים'[j] ביאת שמשו מעכַּבתּוֹ לאכול בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו לאכול בתרומה. || וממאי דהאי ,ובא השמש וטהר' [h]ביאת שמשו[hk] הוא ,ומאי ,וטהר' ,טהר יומא', ו[l]דילמא [h]ביאת אורו[hk] הוא, ומאי ,וטהר' ,טהר גברא'? אמר רבא בר רב שילא: [h]אם כן[h], ליכתוב קרא ,וְיטהר ואחר יאכל מן הקדשים', מאי ,וטהר'? שמע מינה ביאת שמשו הוא, [i]ומאי ,וטהר'? ,טהר יומא'[i], כִּדְאָמרי אֱינָשֵׁי: ,[i]אִי[i]עְרִב[m] שימשא ואיהַכִּי יומא'.

במערבא האי דרבה בר רב שילא לא שמיע להו, וּבָעוֹ לה מִיבְעָא: האי[n] ,ובא השמש וטהר' ביאת שמשו הוא, ומאי ,וטהר' ,טהר יומא', או[n] דילמא ביאת אורו הוא, ומאי ,וטהר' ,טהר גברא'? ופשטו[o] לה[p] מַבְרַיְיתָא, מדקתני בברייתא: ,סימן לדבר, עד צאת הככבים', שמע מינה, ביאת שמשו הוא, ומאי ,וטהר' ,טהר יומא'.

אמר מר: ,משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן'. ורמינהֵי: ,מאמתי קורין את שמע בערבין? משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח ועד שעה שעומד ליפטר מתוך הסעודה'. סיפא ודאי פליגא אמתניתַין, רישא מי אָמְרִינַן דִּפְלִיגא אמתניתין? — דילמא[i] ,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא. || ו,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: ,מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבין? משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים: משעה שהכהנים וכאין לאכול

---

[e] sup ras. | [f] mg. | [g] Mc דכהנין M*. | [h] אַוכְּלִי Mc אוכלין M*. | [i] superscr. | [j] Le 22[7]. | [k] tr Ar; lectio Ar.ina laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | [l] M*. | [m] sic vocal. instruct. | [n] Mc. | [o] ופשיטו M וּפַשְׁטוּ sic voc. instr. Mc. | [p] 𝔅 ליה M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הכוכבים. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר; שנאמר[q]: ,ואנחנו חציים[r] עשים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים'; ואומר[s]: ,והיה[t] לנו הלילה ל[u]משמר, והיום ל[u]מלאכה'. (מאי ,ואומר'? — וכי תימא ,מעלות השחר' לאו יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום [h]בנין בית המקדש[h] אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע ,והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה'). קַלְקא דעתך ד[h],בני אדם בערבי שבתות'[h] היינו ,עניים', ואי סלקא דעתך, ,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד,עני' לחוד, ושיעורא ד,כהן' לחוד! — לא לעולם[hi] ,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא [f]ו[h]רוב בני אדם[h] לאו היינו עניים[f]. || ו,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: ,מאמתי מתחילין לקרות קריית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים[v] לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב.' ואי סלקא דעתך, ,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד,עני' לחוד, ושיעורא ד,כהן' לחוד? || הי מינייהו מאוחר[h]? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד,עני' מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד,עני' מוקדם[h], רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד,עני' מאוחר, שמע מינה!

אמר מר: ,א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין'. שפיר קָאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר[f]: מי סברת א[h]בין[w] השמשות[h] דידך קָאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: [h]בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא[h]. || במאי קמיפַלְגי? — בבית השמשות

---

q Ne 4[15]. | r > text mas. | s ib.[16] | t והיו text. mas. (cf Norzi). | u > text. mas.; cf v. [10] | v seq נכנסין. | w Mc; אבית M* vid.

קמיפלגי; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הָוי, ʰהילכך, מבעוד יום טובלין[h]; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי וַאֲלִיבָּא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102[b]—104[a] M_1.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יְקַנֵּחַ; ושמואל אמר: יְנַקֵּחַ; ורבה אמר: יְהַנֵּק; ולוי אמר: קַנֵּחַ; [a]ורבנן אמרי: קְנוֹחַ[a]; מר בריה דרבנא אמר: נְקוֹחַ; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נְהוֹק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „ʰילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך?“[h] שלח ליה[b]: „ʰכך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נְהוֹק“. || אמר ר' חנינא: ʰמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מַלְוִין את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס[h]. || היכי דאיכא זמן[h], היכי עָבִיד? אביי אמר: יְקַנֵּחַ; רבא אמר: יְקַנֵּחַ. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ʰמאור ובשמים[h], שִׁקל וּבְרִיך אבשמים ברישא. אֲמרי ליה: „והא ביה שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, [h]ואחר כך[h] בשמים (דתנן[c]: בית שמאי אומרין: נר ומזון בשמים והבדלה; ובית הלל אומ': נר בשמים מזון והבדלה)“! עָנִי רבא בָּתְרֵיה: ʰ„וו דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המזון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שבית שמאי או': מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומ': בשמים, ואחר כך מאור[h]. ו[d]אמר ר' יוחנן: ʰנהגו העם כבית הלל[h], ואליבא דר' יהודה“.

---

43 b. [a] mg. | [b] ℵBM לו M_1. | [c] ℵBM דתניא M_1. | [d] ℵBM.

ולוה'. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרינן ,יום אחד בשנה חשוב שנה' [h]בסוף[b] שנה, אבל בתחלת שנה[h] לא אמרינן, קמ"ל. || ,מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני'. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה[a] מאדר ו[h]מלך בן מלך[h] הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל.

אמ' ר' יוחנן: [h]מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר[c]: ,ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל [d]מארץ מצרים[d] בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל'. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן[h].

ויציאת מצרים גופה[e] מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד[f], דכתיב[g]: ,ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש'. וכתיב[h]: ,ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש'. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל ד[h]ראש השנה[h] לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפרש ליציאת מצרים, אלא האי, ממאי דליציאת מצרים, דילמא [h]להקמת המשכן[h]? כדאמר רב פפא: ,,,שנת עשרים[i]' [h]לגזירה שוה[h]", הכא נמי ,ארבעים[j]' לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה[h] ד[d]אב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב[k]: ,אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי', וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב[l]: ,וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב' [h]מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב[m], ויראו כל העדה כי גוע אהרן', ואמר ר' אבהו: אל תיקרי ,ויראו'

---

[b] prm חני מילי M_1superscr. | [c] I Reg 6^1. | [d] superscr. = ℵBM. | [e] ℵB גיפריה MM_1. | [f] mg = ℵBM. | [g] Nu 33^{38}. | [h] De 1^3. | [i] Ne 1^1. | [j] mg. | [k] De 1^4. | [l] Nu 21^1. | [m] ib. 20^{29}.

אלא ,ויראו[n]', וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ,כי' משמש בארבע לשונות[h]: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא[o] כנען, הכא סיחון! — תאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; ,סיחון' שדומה לסייח שבמדבר, ,כנען' על שם מלכותו, ומה שמו? ,ערד' שמו. איכא דאמרי: ,ערד' שדומה לערוד שבמדבר, ,כנען' על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה איר? — לא ס"ד ,דכתיב[p]: ,ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן', וכתיב[q]: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד'; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, [j]וקאי באייר וקרי ליה שנה שנית[j], מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב[r]: ,בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים'; ואם איתא, ,בחדש השלישי בשנה השנית[s] מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ,ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו'[t]; מאי ,שני'? לאו [h]שני לירח שמונין בו למלכותו[h]'? || מתקיף לה רבינא: ואימא ,שני בחדש'? — [h]אם כן[h], ,שני בחדש' בהדיא הוה[u] כתיב. || ואימא ,שני בשבת'? אמר רב אשי: חדא ד,שני בשבת' לא אשכחן דכתיב; ועוד[h], מקיש ,שני' בתרא ל,שני' קמא, מה ,שני' קמא חדש, אף[h] ,שני' בתראה חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ,ויהי בשמונים שנה'; ואומר: ,ויעל אהרן'; ואומ': ,ויהי בארבעים'; ואומ': ,אחרי הכותו'; ואומ': ,וישמע הכנעני מלך ערד'; ואומ': ,ויראו כל העדה'; ואומ': ,ויהי בחדש הראשון'; ואומ': ,ויהי בשנה השנית'; ואומ': ,בחדש השלישי': ואומ': ,ויחל לבנות בחדש השני בשני'.

---

[n] vocalis in cod. | [o] התם ℵBM. | [p] Ex 40[17]. | [q] Nu 10[11]. | [r] Ex 19[1]. | [s] ℵBM השני M_1. | [t] II Chr 3[2]. | [u] ℵBM $>M_1$.

d) Giṭ 36a—37a M.

והילל הוקן כו'] תנן התם: פרוסבל אינו משמט, ווה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם[a] זה, ועברו על מה שכתוב בתורה[b] ,השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו", התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: ,מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שאלצה', והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין[h] הילל דלא משמטא? אמר אביי: [h]בשביעית בזמן הזה[h], ורבי היא; דתניא: רבי אומר: ,ווה דבר השמטה שמוט[c]', בשתי[d] שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינו רבנן ד[h]תשמט, וכר לשביעית[h]; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא[d] שביעית, ותקינו רבנן דתשמט? אמר אביי: [h],שב ואל תעשה'[h] הוא. || רבא אמר: [h]הפקר בית דין הפקר[h]. דאמר רבי יצחק: [h]מניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר[e]: ,כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה'. רבי אלעזר אמר: מהכא: ,אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'[f]; [h]וכי מה ענין ,ראשים' אצל ,אבות'? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו.[h] || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדָרְיה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא [h],אין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין'[h]; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: ,לא כתבינן

---

43 d. [a] את ℵB. | [b] De 15[9]. | [c] ib. [1]. | [d] ℵB. | [e] Ezr 10[8]. [f] Jos 19[51].

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא'. ואי סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי ממונא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, [h]אם אישר חיל[h], אבטליניה'. — הכי[g] קאמר: אי [h]איישר חייל יותר מהללי[h] אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה'? הא מיקיים[h] וקאי! אלא אימא ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב[h] ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: [h]עלובה כלה שוינתה בקרב חופתה'[h]. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו'[i]. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב נתן', ולא כתיב הסריח'[h]. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין[d], עליהן הכתוב אומר[k]: ואהביו כצאת השמש בגבורתו'.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי' [h]אלו עשירים[h] (דכתיב[l]: ושברתי את גאון עזכם'. תני רב יוסף: [h]אלו בולאות שביהודה[h]), בוטי' [h]אלו עניים[h] (דכתיב[m]: העבט תעביטנו'). א"ל רבא ללעוזא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

---

g prm אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבריו אלא א"כ גדול חימני בחכמה ובמניין! ℵ. | h ℵ מיקם M. | i Ca 1[12]. | k Jd 5[31]. | l Le 26[19]. | m De 15[8].

Addenda.

p 24*, l. 9. [1] Ber 6[b] Ar.

p 25*, l. 12. [1] Taan 24[a], pr pars Ar, alt M_1.

p 29*, l. 15, 23. [1] Ḳid 81[a] M (דל ℵ). || [2] sic M (אר superscr).

p 32*, l. 14 ff. [1] Ar. || [2] Ḳid 58[a] (פלגאה M). || [3] Ḳeb 58[a] M. || [4] En. || [5] Sanh 93[a] Ar. || [6] H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis.

Aramaic Glossary.

א

א (§4*ej*) = עַל q. v.

אב (§13*c*) n. m.; d. אַבָּא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. †אֲבוּנָא, אֲבוּן; 2 s. m. & f. אֲבוּךְ; 2 p. אֲבוּכוֹן; 3 s. m. †אֲבוּהִי, אֲבוּהַּ; 3 s. f. †אֲבוּהָא, אֲבוּהַּ; p. a. אֲבָהָן (§20*g*), d. אֲבָהָתָא; sf. 1 s. †אֲבָהָתִי; 1 p. אֲבָהָתִין; 2 p. אֲבָהָתֵיכוֹ; 3 p. אֲבָהָתֵיהוֹ: Vater, *father;* אֲבוּהַּ דְּאַבָּא mein Großvater, *my grandfather;* p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors.*

אבד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אֲבָדַן (§61*e*); Pt. p. m. †אָבְדִין: verloren gehen, *be lost.* | **Itpe.**, Pt. מִתְּבֵד: id. | **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. לְאַבְּ[וֹ]דֵנְהוֹ: vernichten, *destroy.* | **Af.**, Imp. s. m. אוֹבֵד: verlieren, *lose.*

אבוב v. נבב.

אֲבוּלָא (ass.) n. m. Stadttor, *city gate.*

[אַבְקָא] n. m. Staub, *dust.*

אִבְרָא v. בְּרַם.

אַגְדְּתָא v. נגד.

אַגְמָא n. m. Sumpf, *swamp.*

אַגָּנָא n. m. (f.) Becken, *basin.*

אגר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. †אֲגַרְנָן, sf. 3. s. m. †אֲגַרְנוֹהִי; Pt. act. 1 s. אָגְרָנָא, אוֹגַרְנָא; pass. אָגִיר: mieten, *hire.* | **Itpe.**, Pf. 2 s. אִתְגַּרְתְּ: sich vermieten, *hire oneself out.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אוֹגַר; Inf. c. sf. 3 s. f. אוֹגָרָהּ; Pt. act. מוֹגַר: vermieten, *rent.* | **Ittaf.**, Pt. מִתּוֹגַר: vermietet werden, *be rented.* || אַגְרָא n. m. Lohn, *hire, reward.*

אִגָּר n. m.; c. אִגְּרָא: Dach, *roof.*

אִגַּרְתָּא n. f. Brief, *letter.*

אַד־ (= אַד דְּ §4*k*) = עַד דְּ §4*e* v. עַד.

[אֻדָּדָא] §4*e* n. m.; p. אֻדָּדֵי: Wollflocken, *flakes of wool.*

אֻדְנָא (et אֻנָּא §4*j*) n. f.; sf. 3 s. m. אֻנֵּהּ; p. אֻדְנֵי, c. sf. 2 s. m. אֻנָּיךְ: Ohr, *ear.*

אוֹ conj.: oder, *or.* אוֹ ... אוֹ entweder – oder, *either – or.*

אוב. אָבָא n. m. Wald, *forest.*

אוּדָא n. m.; p. אוּדֵי: Schürholz, Brand, *kindling wood, firebrand.*

[אֲוַזָּא] n. m.; p. אֲוַזֵּי: Gans, *goose.*

אוץ vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 p. f. מיצאנהי l. מֵאָצְנְהֵי; Pt. act. אָיֵץ: drücken, *press.* | **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. מַיָּצְנְהוֹ; Pt. act. מַיֵּץ: id.

אוֹרְיָן, אוֹרָיְתָא v. ירא.

[1]אֲזַל (אֲזָא §4*o*) vb. **Pe.**, Pf. 1 s. אֲזַלִי (אַזְלַי); 3 f. †אַזְלַת, אֲזַלָא, p. †אֲזַלוּ, אֲזוּל; Impf. 1 s. אֵיזֵל; 3 p. לֵיזְלוּ; Imp. s. m. זֵל, f. זְלִי, אֱזֵלִי; Pt. אָזֵל, 1 s. אָזֵלְנָא (אָזְלִינָא); 2 s. m. אָזְלַתְּ, f. אָזְלַת, p. אזילתו l. אָזְלִיתוּ: 1. gehen, *go, walk;* 2. fortsetzen, *go on:* הֲוָה קָא תָפֵשׂ וְאָזֵל er fuhr fort, (Diebe) zu fangen, *he went on capturing (thieves);* קָא אָזֵל וְאָתֵי er ging fortwährend, *he kept walking.*

[2]אזל. אֻזֵּילָא n. m. Gazellenjunges, *the young of a gazelle.*

אח (§13*c*) n. m.; sf. 1 f. †אַחִי, †אַח; p. אַחֵי (§20*a*), sf. 3 s. f. אַחֶהָא: Bruder, *brother.* || אֲחָתָא n. f.; sf. 1 s. †אֲחָתִי, אֲחָתַי; 2 s. m. אֲחָתָיךְ; p. אַחֲוָתָא, sf. 3 s. m. אַחֲוָתֵהּ: Schwester, *sister.*

[1][אחד.] חַד (§6*a*) adj., d. חֲדָא, f. חֲדָא (constructio §52*b*): eins, ein, einzeln, einzig, *one, single.* | כָּל־חַד וְחַד ein jeder, *every one.* | ... חֲדָא וַחֲדָא die eine – und die andere, *the one – and the other.* | חַד בְּשַׁבָּא Sonntag, *Sunday.* | עַל־חַד תְּרֵין doppelt, *double.* || כַּחֲדָא zusammen, *together.* || לְחוֹד besonders, *separately;* sf. 2 s. m. לְחוֹדָךְ du allein, *by thyself,* 3 p. לְחוֹדַיְהוֹ. || הֲדָדֵי (§4*e*) einander, *each other.* || בַּהֲדֵי

(ib.) praep., sf. 1 s. בְּהָדַי; 2 s. m. בְּהָדָךְ; 2 p. בְּהָדֵיכוֹ; 3 s. m. בְּהָדֵיהּ; 3 p. m. בְּהָדֵיהוֹ; f. בְּהָדַיהִי: bei, mit, *with.* ‖ בְּהָדֵי דְ conj. während, *while.* ‖ לָהָדֵי präp. in der Richtung auf, *toward.* ‖ חַד סָרֵי, f. חַדְסָר, חַד סַר 11.

[2] אחד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֲחָדָא: schließen, *close.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְּחַד pass.

אחך vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. אָחֵךְ: lachen, *laugh.* V. חוך.

אחר vb. **Pa.**, Imp. p. c. sf. 3 s. f. אַחֲרוּהָ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחוֹרֵהּ; zurückhalten, *delay.* ‖ אָחְרִינָא adj., f. אָחְרִתִּי (§18*b*); p. m. אָחְרִינֵי, f. אָחְרִנְיָתָא: ein anderer, *another.* ‖ אָחוֹרֵי praep., sf. 1 s. לְאַחוֹרַי; 3 s. m. לְאַחוֹרֵיהּ: hinter, *behind.*

אחתא v. אח.

אטו v. טען.

אַטְמָא (§4*e*) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh.*

אי conj. wenn, *if* (§73). אִי ... אִי ... ob – oder, *whether – or.* | אִיכוֹ wenn doch, *if only, would that.*

אידי (?§9*e*) pron. dem. אִידֵי וְאִידֵי dieses und jenes, beides, *this and that one, both.*

אידי v. יד.

אידך (?§9*g*) pron. dem., f. אִידָךְ: jener, der andere, *that, the other.*

אידן v. דן.

אידו (§8*b*,*ε*) pron. pers., f. אִידְהִי: er, sie, *he, she.*

איוי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now.*

איזא v. אית. ‖ איכו v. אי.

אילימא v. אמר.

אילנא (§18*b*) n. m., p. d. †אִילַנְיָא: Baum, *tree.*

אימתא n. f. Furcht, *fear.* אֵימְתָא דְשָׁמַיָּא die Furcht Gottes, *fear of God.*

אין adv. ja, *yes.*

[*אן, אַן] מָנָא (§24*g*) adv.: woher? *whence?*

אית, איתי part., sf. 1 p. אִיתַנַן; 2 p. אִיתְנְכוֹ; 3 s. m. אִיתֵהּ; s. f. אִיתָא; p. m. אִיתְנֵהוֹ, f. אִיתְנַהִי: es gibt, *there is, are* (§62). | אִיכָּא id. | לֵית, לָא אִית (§6*b*; 5*d*) sf. 3 s. m. †לֵיתֵהּ, לֵיתוֹהִי, f. לֵיתַהּ, p. m. לֵיתְנֵהוֹ; .. לֵיכָּא es gibt

nicht, *there is not, are not* (ib.).

אֲבַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. אֲבַלְתִּי, sf. 3 s. f. אֲבַלַתְהָ; 3 p. †אֲבָלוּ, אֲבוֹל, sf. 3 s. f. אֲבָלוּהָ; Impf. 1 s. אֵיכֹל; 2 p. †תֵּיכְלוּן, sf. 3 p. m. תֵּיכְלִינְהוּ (pro ־לֻנְהוּ); 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נֵיכְלַהּ, 3 p. m. c. sf. 3 s. f. נֵיכְלִינְהִי; Imp. s. m. אֱכֹל, †כֹּל; p. אִכְלוּ; Inf. לְמֵיכַל; Pt. act. p. m. †אָכְלִין; 1 s. אָכְלְנָא, 2 s. אָכְלַתְּ; pass. אֵכִיל: essen, verzehren, *eat, consume.* אֲבַל קְרָצָא בְּ verleumden, *slander.* | **Itpe.**, Pt. pl. m. מִתַּכְלִי, pass. | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אוֹכְלֵנֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אוֹכְלִינְהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אוֹכְלֵךְ; Inf. לְאוֹכוֹלֵי; Pt. act. מְאָכֵל: speisen, *feed.* ‖ טִינָא (?) אָכְלָה Schlammfresser, *mud-eater.* ‖ מֵיכְלָא n. m. Speise, *food.*

אכלבא (pers.?) n. m., p. אכלבי: Speicher, *store-room.*

[אָכָם] adj., d. אָכְמָא, p. a. אָכְמִי; f. d. אָכְמְתָא, אָכְמְתִי: schwarz, *black.*

אַכְסַנְיָא (gr.) n. m. Fremder, *stranger.*

אכף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. אֲכָפַת לָהּ אַ· es kümmert ihn um, es geht ihn an, *he has concern for;* Pt. act. s. f. אָכְפָה sie drängt, *she urges.*

אָכָפָא n. m. Sattel, *saddle.*

אַכַּתַי (etym.?) adv. noch, *yet.*

אַל v. אן.

אֱלָהָא n. m. Gott, *God.*

[אלותא] n. f., p. אִלְוָתָא: Kolben, *club.*

אַלְיְתָא n. f., sf. 3 s. m. אַלְיְתֵהּ: Fettschwanz, *fat tail.*

אִלֵּ(י)ן (§9*a*) pron. dem. p. diese, *these.*

אִלֵּךְ (§9*f*) pron. dem. p. jene, *those.*

אַלַכְסוֹנָא (gr.) n. m. Diagonale, *diagonal.*

אלם vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַלְמֵהּ: überwältigen, *overcome.* ‖ אַלִּים adj., p. אַלִּימֵי: stark, *strong.*

אלף (ילף) vb. **Pe.**, Pf. 1 s. יְלַפְתִּי; Impf. 1 p. נֵילַף; 3 p. f. †לֵילְפָן; Inf. לְמֵילַף; Pt. act. יָלֵף, 1 p. יָלְפִינַן: lernen, deduzieren, *learn, derive.* | **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נַלְפָּךְ (§4*l*); Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

מַלְפָּךְ; pass. s. f. מַלְפָּא: unterrichten, *instruct.*

אַלְפָּא n. m., p. †אַלְפִּין, אַלְפֵּי: tausend, *thousand.*

אַלְתַּר v. אַתְרָא.

אֲמָא v. אֲמַר.

[אמברא] (pers.) n. m., p. אַמְבָּרֵי: Magazin, *store.*

אמד (§4*e*) vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. לֵימֹד: tauchen, *dive.* ‖ [אמודא] n. m., p. אָמוֹדָאֵי: Taucher, *diver.* בַּר אָמוֹדָאֵי id.

אַמְתָא (§13*b*) n. f., s. f. 3 s. m. אַמְתֵּהּ; p. d. אַמְהָתָא: Magd, *maid.* ‖ אַמְהוּתָא: Magddienst, *servitude.*

אַמַּטּוּל v. נטל.

[1] אמם. אִמָּא n. f., sf. 1 s. אֵם; 2 s. f. אִמֵּךְ; p. אִמָּהָתָא: Mutter, *mother.*

[2] אמם. אַמְּתָא n. f., sf. 3 s. m. אַמְּתֵהּ; p. אַמְּהָתָא: 1. Elle, *cubit.* 2. membrum virile.

[3] אמם. אַמְתָא n. f., c. אַמַּת, אַמַּת רִחְיָא, אַמְתָא דְרִחְיָא; das Gestell der Mühle, *the frame of a mill.*

[4] אמם. [אֻמְּתָא] n. f., sf. 3 s. m. אֻמְּתֵהּ: Volk, *people.*

[אמן] vb. **Haf.,** Pf. 1 s. הֵימֵנִי; 3 p. c. sf. 3 s. m. הֵמְנוּהַּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m. נְהֵמְנִנְהוֹ; Pt. pass. מְהֵימַן, 1 s. מְהֵימַנָּא (־מַנְנָא): glauben, *believe*; pt. pass. glaubenswürdig, *trustworthy.* ‖ הֵימָנוּתָא n. f. Treue, *faith.*

אֻמָּנָא n. m. Handwerker, Aderlasser, *artisan, cupper.*

אֲמַר vb. **Pe.,** Pf. 1 s. אֲמַרִי, sf. 3 s. f. אֲמַרְתַּהּ (אַמְרִיתַהּ); 1 p. אֲמַרְן; 3 s. c. sf. 3 s. f. אַמְרַהּ; 3 p. †אֲמַרוּ, אֲמוּר, sf. 3 s. f. אַמְרוּהַּ; Impf. 1 s. אֵימַר (אֵימָא); 2 p. m. †תֵּימְרוּ (תֵּימְ׳), תֵּאמְרוּן; 3 s. †יֵימַר, לֵימָא, sf. 3 p. m. לֵימְרִנְהוֹ; Imp. s. m. אֱמָא, f. אֱמַרִי (אִמְרִי); Inf. לְמֵימַר, לְמֵימְרָא; Pt. act. s. m. אָמַר, p. m. †אָמְרִין; 1 s. אָמַרְנָא (אָמֵינָא); 1 p. אָמְרִינַן; 2 s. אָמְרַתְּ; 2 p. אָמְרִיתוּ(ן): sagen, *say.* | אֵימַר דְּ: ich sage, daß, *I say, that.* | וְאִיתֵימָא: und wenn du sagst, *and if you say* = oder, *or.* | אִילֵימָא wenn etwa, *if perchance.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִתְּמַר; Impf. 3 s. f. תִּתְּמַר; Pt. s. f. מִתְאַמְרָא: pass. ‖ אָמוֹרָא n. m., d. אָמוֹרָאָה:

1. Dolmetscher, *interpreter;* 2. Āmōrā.

אִמַּר n. m., pl. d. †אִמְרַיָּא: Lamm, *lamb.*

אִמַּת adv. wann? *when.* | עַד־אִמַּת: wie lange? *how long?* | כָּל־אִמַּת דְּ conj. so oft als, *as often as.*

[אִן־: wenn, *if.*] | אֶלָּא conj. nisi.

אֲנָא (§8*b*) pr. pers. 1 s. ich, *I.*

†אִנּוּן, אִנְהוֹ (§8*b*) pron. pers. 3 p. m.; אִנְהֵי 3 p. f. sie, *they.*

אנח vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְּנַח; Inf. אִתְּנוֹחֵי; Pt. s. m. מִתְּנַח; 2 s. מִתַּנְחַתְּ: seufzen, *sigh.*

†אֲנַחְנָא (§8*b*) pron. pers. 1 p. wir, *we.*

אִנֵּךְ (§9*g*) pron. dem. pl. jene, die andern, *those, the others.*

אֲנַן (§8*b*) jüngere Form für, *the common form for* אֲנַחְנָא.

אנס vb. **Pe.**, Inf. מֵינַס, sf. 3 s. f. לְמֵינְסַהּ; Pt. pass. אֲנִיס: zwingen, notzüchtigen, *force, rape.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְּנֵס: pass.

אנף . [אַפֵּי] n. du., c. אַפֵּי; sf. 2 s. m. אַפָּךְ; 3 s. m. אַפֵּיהּ: Gesicht, *countenance;* Art, *species.* ‖ †בְּאַנְפֵּי, בְּאַפֵּי praep., sf. 1 s. †בְּאַנְפַּי, לְאַפַּי; 1 p. †בְּאַנְפַּנָא; 2 s. m. בְּאַפָּךְ; 3 s. m. בְּאַנְפּוֹהִי (בְּאַפּוֹי); 3 p. m. †בְּאַנְפַּיְהוֹ, בְּאַפַּיְהוֹ: vor, *before.* ‖ כְּלַפֵּי praep. gegen hin, *towards.* ‖ אַפּוּתָא n. f., sf. 1 s. אַפּוּתַי; 2 s. m. אַפּוּתָיךְ; 3 s. m. אַפּוּתֵהּ: Nase, Stirn, *nose, forehead.*

אֱנָשׁ, אֱנֵשׁ, אֱנֹשׁ n. m., p. אֱנָשֵׁי: 1. Mensch, *man;* 2. jemand, *some one.* לָא אֱנֹשׁ: niemand, *none.* | בַּר אֱנָשׁ, בַּר נָשׁ – p. בְּנֵי אֱנָשֵׁי: Mensch, *man (individual).* | בֵּי נָשֵׁי, נָשַׁהּ: das Haus meiner, ihrer Eltern, *the home of my, her parents.*

אַנְתְּ, אַתְּ (§8*b*) pron. pers. 2 s. du, *thou.*

†אִנְתְּתָא, אִתְּתָא n. f., s. c. †אִתַּת; sf. 2 s. m. אִתְּתָךְ; 3 s. m. †אִנְתְּתֵהּ, אִתְּתֵהּ; p. נְשֵׁי, †נְשַׁיָּא, sf. 2 p. m. נְשַׁיְכוֹ: Frau, *woman, wife.*

אַנְתּוּ, אַתּוּן, אַתּוּ (§8*b*) pron. 2 p. m. ihr, *you.*

אסא vb. **Pa.**, Inf. †אַסָּאָה, אַסּוֹיֵי; Pt. act. p. m. †מַסַּיִן, מַסּוֹ; 1 s. מַסֵּינָא: heilen, *cure.* |

Itpa., Pf. 1 s. אִתַּסִּי; 3 s. m. אִתַּסִּי, s. f. †אִתַּסִּיאַת; Impf. 3 s. m. לְתַסִּי: pass. ‖ אָסְיָא n. m., p. d. אָסְוָתָא: Arzt, *physician.* ‖ אָסוּ n. f., d. אָסְוָתָא; p. a. אָסְוָן: Heilung, Heilmittel, *cure, medicament.*

[אַסְדָּא] n. m., sf. 1 p. אַסְדָּן: Polster, *cushion.* בֵּי סַדְיָא, sf. 3 s. m. בֵּי סַדְיֵהּ: id. | אַאַסְדָּן uns zu Häupten, *by our head-side.*

[אָסְיָא] n., p. c. sf. 3 s. m. אָסְיֵהּ: Nasenloch, *nostril.*

אַסְמַכְתָּא v. סמך.

אַסְקְטָלָא (gr.) n. Fingerschnippchen, *snapping with the thumb.*

אַסְקַרְיָא (gr.) n. Segelstange, *sail-yard.*

אֲסַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֲסָרַתֵּהּ, 3 p. m. אֲסָרַתְנֵהוּ; Pt. act. אָסֵר (אָסַר), p. אָסְרִי 1 s. אָסַרְנָא; pass. s. f. אָסִירָא: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid.* | **Itpe.**, Impf. 1 s. אִתְאֲסַר; 3 s. m. לִתְאֲסַר, f. תִּתְאֲסַר: verboten werden, *be forbidden.* ‖ אִסְרָא n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation.* ‖ אִסּוּרָא n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin.*

אַסְתְּנָא n. m. Nordwind, *north-wind.*

[אסתנים *ἀσθενής* adj.] vb. denom., Pf. 3 s f. אִתְאַסְנָא: siech werden, *fall sick.*

אֲפָא vb. **Pe.**, Inf. לְמֵיפָא, sf. 3 p. m. לְמֵיפְנֵהוּ; Pt. act. 1 p. אֲפֵינָן: backen, *bake.*

אַפַּדָּנָא n. m. Palast, *mansion.*

אַפּוּתָא v. אנף.

אפך v. הפך.

אפל vb. **Af.**, Pt. act. 2 s. מַאְפֵּלַתְּ: dunkel machen, *darken.*

אַפַּרְסְמָא n. m. = *βάλσαμον* = hebr. בָּשֶׂם.

אִפְשַׁר v. פשר.

אצבעא v. צבע.

אַקְטַרְתָּא v. קטר.

[אקלידא] (gr.) n. m., p. אַקְלִידֵי: Schlüssel, *key.*

אַקְרָא (gr.) n. Burg, *citadel.*

אַקְרוֹקְתָּא (§4*e*) n. f. Frosch, *frog.*

אַרְבָּא (§4*e*) n. f. Boot, *boat.*

אַרְבְּעָה, אַרְבַּע v. רבע.

אַרְזָא n. m., p. †אַרְזֵי, אַרְזַיָּא: Zeder, *cedar.*

אֹרְחָא n. f., c. אֹרַח; sf. 1 p. אָרְחָן; p. אָרְחָן: Weg, Gewohnheit, *way, habit.* אֹרַח אַרְעָא Sitte, *custom.* אַגַּב אָרְחֵהּ beiläufig, *by the way.* || [אוֹרְחָא n. m.], p. אוֹרְחֵי: Reisender, Gast, *traveller, wayfarer.*

אֲרֵי conj. weil, *because.*

אַרְיָא n. m. Löwe, *lion.*

[אָרְיָא] n. m., sf. 3 s. m. אָרְיֵהּ: Krippe, *stall.*

[1]ארך vb. **Af.**, Impf. 2 s. m. תְּאוֹרֵךְ; 2 p. m. תְּאוֹרְכוּ; Pt. act. מַאֲרֵךְ: 1. lang machen, *prolong;* 2. lang sein, *be long.* || אֲרִיךְ adj., p. אֲרִיכֵי: lang, *long.*

[2]ארך. אֲרִיךְ adj. schicklich, *proper.* || אֲרַךְ vb. denom. **Pe.**, Pt. act. 1 s. אֲרַכְנָא: passend machen, zubereiten, *make fit, prepare.*

אַרְמָאָה n. m. Heide, *pagan.*

אַרְמַלְתָּא n. f. Witwe, *widow.* || אַרְמְלוּת, c. אַרְמְלוּת n. f. Witwenschaft, *widowhood.*

[ארנקא] (gr.) n. f., p. אַרְנְקֵי: Beutel, *bag.*

[1]ארע. אַרְעָא n. f., sf. 1 p. †אַרְעָנָא; 2 s. m. אַרְעָךְ, p. m. †אַרְעֲכוֹן; p. אַרְעָתָא: Erde, Land, *earth, land.*

[2]ארע (§4*e*) vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְרַע, f. אִתְרְעָא: sich ereignen, *occur.*

אשד vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. אָשֵׁד: vergießen, *shed.*

אֲשִׁיתָא n. f., sf. 1 s. אֲשִׁיתַי; 2 s. m. אֲשִׁיתָךְ: Wand, *wall.*

אֲשְׁפִּיזָא (pers.), sf. 2 s. m. אֲשְׁפִּיזָךְ: Herberge, *lodging.* || אֲשְׁפִּיזְכְנָא, sf. 3 s. אֲשְׁפִּיזְכְנֵהּ: Wirt, *host, landlord.*

אֶשָּׁא n. f. Feuer, *fire.*

אשר vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּאַשַּׁר; Imp. אַשַּׁר: glauben, *believe.*

אַתְּ v. אַנְתְּ.

אֲתָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †אֲתֵיתִי, אֲתַי; 1 p. †אֲתֵינָן, אֲתַן; 2 s. אֲתֵית, p. אֲתִיתוּ; 3 s. f. †אֲתַת, אֲתָא, אֲתַי; p. m. †אֲתוֹן, f. אֲתָאן; Impf. 1 p. נֵיתֵי; 3 p. †יֵיתוֹן, נֵיתוֹ (לֵיתוֹ); Imp. s. m. תָּא, f. תֵּי; p. m. תּוֹ, אֵתוֹ; Inf. מֵיתָא, sf. 2 s. m. מֵיתָיךְ; Pt. act. s. m. אָתֵי, f. אָתְיָא; p. m. †אָתַן, אָתוֹ; 1 s. אָתֵינָא: kommen,

come. | **Af.**, Pf. 1 s. אַיְתַי (אֵיתַי, et sic infra), sf. 3 s. f. אַיְתִיתַהּ, 3 p. m. אַיְתְנְהוֹ; 1 p. †אַיְתִינַן; 2 s. m. אַיְתִית, sf. 3 s. f. אַיְתִיתַהּ, 3 p. m. אַיְתִיתְנְהוֹ; 3 s. m. אַיְתִי, sf. 2 s. m. אָתְיָךְ, 3 s. m. אֵיתְיֵהּ (אָתְיֵהּ, אַיְתִיתֵהּ); 3 s. f. †אָתִיאַת, אַיְתַיָא, sf. 3 s. m. אַיְתִיתֵהּ, 3 p. m. †אַיְתִיו, אַיְתוֹ (אָתוֹ), sf. 3 s. m. אֵיתְיוּהַּ, אָתְיוּהַּ, 3 p. m. †אַיְתִינּוּן, אַיְתִינְהוֹ; Impf. 1 s. אַיְתֵי; 3 p. נַיְתוֹ, sf. 3 s. m. נָתְיוּהַּ, 3 s. f. †לַיְתוֹהָא; Imp. s. m. אַיְתִי, f. אֵיתָא; p. m. †אַיְתִיאוּ, sf. 3 s. m. אָתְיוּהַּ; Inf. אֵיתוֹיֵי (אָתוֹיֵי), sf. 3 s. f. אֵיתוֹיַהּ, 3 p. m. אַיְתוֹיְנְהוֹ; Pt. act. s. m. מַיְתֵי, f. מָתְיָא; p. m. †מַיְתֵין, מַיְתוֹ, f. מַיְתְיָן; 1 s. מַיְתֵינָא: bringen, einschließen, herleiten, *bring, include, derive.*

(ן)אַתּוּ v. אַנְתּוּ.

אַתְרָא n. m., c. אֲתַר; sf. 1 p. אַתְרַין; 3 s. f. אַתְרַהּ: Ort, *place.* ‖ בָּתַר praep., sf. 2 s. m. בָּתְרָךְ; 3 s. m. אַבָּתְרֵהּ; 3 s. f. בָּתְרַהּ, אַבָּתְרַהּ; 3 p. m. אַבָּתְרֵיהוֹן, בָּתְרַיְהוֹ: nach, hinter, *after.* | בָּתְרָא adj. d., p. m. בָּתְרָאֵי; f. d. בָּתְרַיְתָא; p. f. d. בָּתְרָיָתָא: der letztere, letzte, *the latter, last.* | לְבָתַר דְּ conj. nachdem, *after.* ‖ אַלְתַּר (= עַל אֲתַר): auf der Stelle, sofort, *on the spot, forthwith.*

ב

בְּ praep., sf. 1 s. בִּי; 1 p. בַּן; 2 s. m. בָּ(י)ךְ, p. m. בְּכוֹ; 3 s. m. בֵּהּ, s. f. בַּהּ, p. m. בְּהוֹ, p. f. בְּהֵי: in, an, für, um, durch, *in, into, for, by, with, through.*

בְּאַנְפֵּי, בְּאַפֵּי v. אנף.

באר . בֵּירָא n. f., p. בֵּירֵי: Grube, *pit.*

באשׁ . בִּישׁ adj., f. p. d. בִּישָׁתָא: schlecht, böse, das Übel, *bad, evil, the evil.* | בִּישׁוּ n. f. Bosheit, *malice.* | בִּישׁוּת adv. böse, *angrily.*

בָּבָא n. m. (et f.?), c. בָּב: Tor, Tür, *gate, door.* | אַבָּב: an der Tür, *at the door.*

בָּבְלָאָה adj., p. בָּבְלָאֵי: Babylonier, *Babylonian.*

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back.*

בדח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. בְּדִיחָא: heiter, *cheerful.* | **Pa.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s. תְּבַדְּחַן; Pt. act. 1 p. מְבַדְּחִינַן: erheitern, *cheer, make laugh.* | **Itpa.**, Impf. 3 p. m. נִבַּדְּחִי: pass. ‖ בָּדוֹחָא n. m., p. בָּדוֹחֵי: Lustigmacher, *merry-maker.*

בְּדִיל v. לְ.

בדל vb. denom. **Af.**, Inf. לְאַבְדּוֹלֵי: den Segenspruch am Sabbatausgang sagen, *recite the benediction at the outgoing of the sabbath.*

בְּדַק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. בדקיניה l. בְּדַקְנֵהּ; 3. p. m. †בְּדַקוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אֶבְדְּקִנְכוֹ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִבְדְּקֵהּ; Pt. pass. 2 pl. בְּדִיקִיתוּ: prüfen, untersuchen, *try, examine.*

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. בַּדַּרְתִּנְכוֹ; Pt. pass. p. f. מְבַדְּרָן: zerstreuen, *scatter.*

בַּהֲדֵי v. אחד.

בהת vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. בָּהֲתָא: sich fürchten, *be afraid.*

בּוֹצִינָא n. m., p. בּוֹצִינֵי: junger Kürbis, *young pumpkin.*

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp.*

בזא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּבַזֵּי; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבַזּוֹיֵהּ: verachten, *insult.*

בְּזַע vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. בָּזַע: spalten, *cleave.* ‖ בִּזְעָא n. m., pl. בִּזְעֵי (בִּזֵּי): Ritze, Öffnung, *cleft, rent.* | בִּזְתָא n. f.: id.

בזק vb. **Pe.**, Inf. מִבְזַק: streuen, *scatter.*

בִּזְרָא v. זַרְעָא.

בִּזְתָא v. בזע.

בְּחַשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. בָּחֵשְׁנָא: suchen, *search.*

בטח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אַבְטְחָךְ: versichern, *assure.*

[בֻּטָּטָא] n. m., p. בֻּטָּטֵי: Funken, *spark.*

בְּטֵל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. †בָּטְלִין: nichtig sein, *be void.* | **Pa.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. בַּטְּלוּהַּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲבַטְּלִנֵּהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבַטּוֹלֵהּ; Pt. act. s. m. מְבַטֵּל, p. m. †מְבַטְּלִין, 1 p. מְבַטְּלִינַן: müßig machen, ungültig machen, *make idle, make void.* | **Itpa.**, Imp. 3

p. m. לְבַטְלוֹן: pass. ‖ בַּטְלָנָא n. m., p. בַּטְלָנֵי: Müßiggänger, *idler*.

בְּטַשׁ vb. **Pe.**, stampfen, *kick*.

בֵּיבָר (lat.) n. vivarium.

בֵּי דִינָא v. דִּין.

בֵּי דִרֵי v. דּוּר.

בֵּי הִלּוּלָא v. הִלּוּלָא.

בֵּי וִינָא v. וִינָא.

בֵּי כְנִישְׁתָּא v. כנשׁ.

בֵּין, בֵּינֵי praepos., sf. 1 p. †בֵּינָנָא; 3 p. m. בֵּינֵיהוֹ: zwischen, *between*. בֵּין טָב לְבִישׁ zwischen dem Guten und Bösen, *between the good and the evil*. ‖ בֵּינֵי וּבֵינֵי adv. dazwischen, *between*.

בֵּי נָשֵׁי v. אנשׁ.

בֵּי סָדָא v. אֲסָדָא.

בֵּיעָא n. f., p. †בֵּיעִין, בֵּיעֵי: Ei, *egg*.

בֵּיתָא n. m., c. בֵּי; sf. 2 s. m. בֵּיתָךְ; 3 s. m. בֵּיתֵהּ; p. בָּתֵּי; sf. 2 p. m. בָּתֵּיכוֹן: Haus, *house*. | דְּבֵיתְהוּ seine Frau, *his wife*. ‖ בִּית vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. בָּת; 3 p. m. בִּיתוּ; Inf. מְבָת; übernachten, *pass the night*.

בֵּי, בֵּית praep. zwischen, *between*. בֵּי תְרֵי zwei zusammen, ein Paar, *a pair*.

בְּכָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. בְּכֵית; Impf. 3 s. m. †יְבְכֵּה; 3 p. m. †יִבְכּוֹן; Pt. act. s. m. בָּכֵי, f. בָּכְיָא; p. m. בָּכֵי, בָּכוֹ; weinen, *weep*.

בְּכְדִי v. הוא.

בְּלִיוֹנָא (etym.?) n. m. eingravierte Figur, *impression*.

בלל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m. לְבַלְבַּל: vermischt werden, *be confused*.

בלע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. בְּלָעֵהּ, 3 s. f. בְּלָעַהּ; 3 s. f. †בְּלַעַת; Pt. act. s. m. בָּלַע, c. sf. 3 s. f. בָּלְעֵהּ; 2 s. בָּלַעְתָּ; pass. p. m. בְּלוּעֵי: verschlingen, *swallow*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִבְּלַע, s. f. אִבְּלְעָא, אִבְּלַעָא: pass.

בְּנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †בְּנֵיתִי, בְּנֵית, בְּנֵי; 3 s. m. c. sf. 3 p. f. בְּנָנְהִי; 3 s. f. †בְּנָת; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְנֵיהּ; Infin. לְמִבְנֵי, c. sf. 3 p. f. לְמִבְנְנְהִי; Pt. act. s. m. בָּנֵי, c. sf. 3 s. m. בָּנֵיהּ; 1 s. בָּנֵינָא: bauen, *build*. ‖ בַּנַּי n. m. Baumeister, *builder*. ‖ בִּנְיָנָא n. m. Gebäude, *building*.

בְּצִיר adj. wenig, *lacking;* sq. מִן־ weniger als, *less than.*

בָּקָא n. m., בָּקְתָא n. f. Mücke, *gnat.*

בקא vb. **Pe.**, Imp. s. בְּקִי: untersuchen, *examine.*

בקק. בְּקָא n. m., p. בְּקֵי: Krug, *pitcher.*

בר (§13*b*), c. בַּר; d. בָּרָא; sf. 1 s. †בְּרִי, †בַּר, †בָּרַי; 2 s. m. בָּרָךְ; s. f. בָּרֵךְ; s. f. בָּרַהּ; p. †בְּנִין, בָּנֵי, c. בְּנֵי; sf. 1 s. בְּנַי; 2 s. f. †בְּנַיְכִי, בְּנַיִךְ; 2 p. m. בְּנֵיכוֹ; 3 s. m. †בְּנוֹהִי, בְּנֵיהּ; 3 p. m. בְּנֵיהוֹ: Sohn, *son.* בַּר בְּרַהּ sein Enkel, *his grandson.* | בְּרָתָא, c. בַּת; sf. †בְּרָתִי, †בְּרַת; 2 s. m. בְּרָתָךְ; 3 s. f. בְּרָתַהּ; p. a. בְּנָתָא, d. בְּנָתָא; sf. 1 s. בְּנָתַי; 1 p. בְּנָתַיִן: Tochter, *daughter.*

[1]ברא **Pe.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְרֵיהּ: erschaffen, *create.* | vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִתְבְּרִיָא, p. אִתְבְּרוֹ; Pt. 2 s. מִתְבְּרֵית: pass. || [בְּרִיתָא] n. f., p. בְּרִיָתָא: Geschöpf, *creature.*

[2]ברא vb. **Pe.**, Pt. act. בָּרֵי: stark werden, *become*

בסם vb. **Itpa.**, Infin. לְאִתְבַּסּוֹמֵי (לְבַּ׳); Pt. p. m. מִתְבַּסְמֵי: sich berauschen, *become drunk.* || בַּסִּים adj. süß, *sweet.*

בְּסַתָּרֵי (pers.) n. p. Polster, Teppiche, *covers, rugs.*

בְּעָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. בְּעֵי; 1 p. †בְּעֵינָא, †בְּעַן, בְּעֵינָן; 2 p. m. בְּעֵיתוּ; 3 p. בְּעוֹ; Impf. 1 p. נִבְעֵי; 3 p. †לִבְעוֹן, לִבְעוֹ; Inf. מִבְעָא, לְמִבְעֵי; Imp. s. m. בְּעִי; Pt. act. s. f. בָּעְיָא; p. m. †בָּעִין, †בָּעוֹן, בָּעוֹ; 1 s. בָּעֵינָא 2 s. בָּעֵית, 2 p. בָּעֵיתוּן; pass. s. m. בְּעֵי: fragen, bitten, nötig haben, *ask, require.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְבְּעִי, s. f. אִתְבְּעָיָא; Impf. 3 s. f. תִּתְבְּעִי; Pt. s. m. מִ(תְ)בְּעִי, f. מִתְבְּעָיָא; p. m. †מִתְבְּעִין, מִתְבְּעוֹ; 1 s. מִ(תְ)בְּעִינָא: pass. || בְּעָיָא n. (f.), sf. 1 p. בְּעָיָן: Frage, *question.*

[בעלא] n. m., c. בְּעַל: Herr, *master.* | בְּעַל דְּבָבָא, sf. 2 s. m. בְּעַל דְּבָבָךְ: Feind, *enemy.*

[1]בער. [בעורא] n. m., p. †בְּעוּרִין: Fackel, *torch.*

[2]בער vb. **Pa.**, Imp. p. בַּעֲרוּ: entfernen, *remove.*

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִתְבְּרִי לֵהּ עָלְמָא er genas, *he became well.* | **Af.**, Imp. s. m. איבראי l. אַבְרִי: nähren, *nurse.*

בַּרְדָּא n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*

בַּרְוָא (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*

בַּרְחָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.*

[בַּרְיוֹנָא] (etym.?) n. m., p. בְּרְיוֹנֵי: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*

ברך vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְבְרוֹךְ, נְבְרוֹךְ; Pt. pass. בְּרִיךְ; sed usitatius **Pa.**, Pf. 1 s. בָּרֵכִי, sf. 2 s. m. בָּרְכָתָךְ, 3 p. m. בָּרְכָתְנָהוֹ; 1 p. בָּרְכִינָא†, בָּרְכִינַן†; 3 s. m. בָּרֵךְ; 3 p. m. c. sf. 1 s. בָּרְכוּן; Impf. 1 s. אֲבָרֵךְ, p. נְבָרֵךְ; 3 s. m. c. sf. 1 s. לְבָרְכַן; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. לְבָרְכוּכִי; Inf. בָּרוֹכֵי; Pt. act. 1 p. מְבָרְכִינַן: segnen, eine Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* ‖ [בִּרְכָּא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכֵּיהּ: Knie, *knee.* ‖ בִּרְכְתָא n. f., p. d. בִּרְכָתָא: Segen, *blessing, benediction.*

בְּרַם v. ברר.

ברקא (בחרג) (pers.): vortrefflich, *excellent.*

בַּר . ברר adj., d. בָּרָא: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בָּרַי adj., s. f. d. בָּרְיְתָא, p. f. d. בָּרְיָתָא: äußerer, *external.* | לְבָרָא, (מִן)אַבָּרַי adv.: draußen, *outside.* | לְבַר מִן, בַּר מִן: außer, *except.* | אֲבָרָא, בְּרַם: aber, fürwahr, *but, of a truth.*

בִּשְׂרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*

בשל vb. **Pa.**, Imp. s. f. בַּשְּׁלִי: kochen, *seethe.*

בַּשָּׁשׁ n. m. Bergraute, *wild rue.*

בְּתוּלְתָא n. f. Jungfrau, *virgin.*

בָּתַר v. אַתְרָא.

ג

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. †יִגְבוֹן; Inf. לְמִגְבָּא; Pt. act. 2 s. f. גָּבֵית (גְּבִית): erheben, *collect.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. אַגְבֵּהּ; Pt. act. 1 p. מַגְבִּינַן, 1. = **Pe.**; 2. ein-

kassieren lassen, *order collected.*

[1]גבב . גֻּבְּתָא n. f. Rohr, *tube.*

[2]גבב . [גבתא n. f.], p. גֻּבֵּי: abgeschnittenes Stück, *a piece cut off.*

[3]גבב . גְּבָבָא n. m. Flocken, *flake.*

גבה vb. **Af.**, Pt. 2 p. מַגְבְּהִיתוּ: erheben, *lift up.*

גבל vb. **Pe.**, Pt. pass. גְּבִיל: kneten, *knead.*

גְּבַר n. m., d. גַּבְרָא; sf. 1 s. גַּבְרַי, 3 s. f. גַּבְרַהּ, גַּבְרָא; p. †גַּבְרִין, †גֻּבְרִין, גַּבְרֵי, גֻּבְרֵי; sf. 2 p. f. גַּבְרַיְכֵי: Mann, *man, husband.* ‖ גְּבוּרְתָּא n. f., sf. 3 s. m. גְּבוּרְתֵּהּ: Macht, *power.*

[1]גדא . גַּדְיָא n. m. Böckchen, *kid.*

[2]גדא vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַגְדֵּהּ: auswerfen, *cast up.*

[1]גדד . גַּדָּא n. m. Geschick, *fortune.*

[2]גדד . גֻּדָּא (גִּדָּא) n. m. Wand, Uferwand, *wall, bank of a river, shore.*

[3]גדד . גֻּנְדָּא n. m. Bande, *band, troop.*

גדל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. גָּדֵלְנָא: flechten, *twine.*

גַּדְפָּא (גַּפָּא) n. m., p. sf. 3 p. גַּדְפַּיְהוֹ: Flügel, *wing.*

גּוֹהַרְקָא (pers.) n. m., p. †גּוֹהַרְקִין: Tragsessel, *litter.*

[גו] בְּגוֹ praep., sf. 2 s. f. †בְּגַוַּיְכִי, בְּגַוַּיִךְ, p. m. בְּגַוַּיְכוֹ; 3 s. f. בְּגַוַּהּ, p. m. בְּגַוַּיְהוֹ: innerhalb, in, *within, in.* | לְגוֹ praep., sf. 3 s. m. לְגַוֵּהּ: in, *into.* | מִגּוֹ praep. infolge, *on account of.* | מִגּוֹ דְ conj. infolgedessen daß, *because.* ‖ גַּוַּי adj., p. f. d. גַּוָּיְתָא: innerer, *inner.*

גַּוָּזָא n. m. Eunuch, *eunuch.*

גּוֹזָלָא n. m., p. d. †גּוֹזָלַיָּא: junge Taube, *pigeon.*

גַּוְנָא (גַּוְנַג) (pers.) n. m. Farbe, *color.* | כְּגוֹן praep. wie, *like.* כְּהַי גַּוְנָא: auf diese Weise, *in this manner.*

גּוּם vb. **Pe.**, Pt. act. גָּיֵם: dreist sein, *be bold.*

גּוּפָא n. m., sf. 3 s. m. גּוּפֵהּ: Körper, Person, Wesen, *body, person, essence.* | הוּא גּוּפֵהּ er selbst, *himself.* אַנְתּוּ גּוּפַיְכוֹ ihr selbst, *yourselves.*

גּוּץ adj., f. גּוּצָא: klein, *small.*

גִּיּוֹרָא n. m. = hebr. גֵּר.

גִּיּוֹרְתָא n. f. | גור vb. denom. **Itpa.**, 3 s. m. אִגַּיַּר: Proselyt werden, *become a proselyte.*

גַּזָּא, גִּנְזָא (pers.) n. m. Schatz, *treasure.* בֵּי גִנְזָא Schatzhaus, *treasury.* || גנז vb. denom. **Pe.**, Pt. pass. s. f. גְּנִיזָא: aufheben, *store up.*

גזז vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גַּזֵּהּ, גַּזְזֵהּ, גַּזְיֵהּ; 3 p. m. †גַּזּוּ, sf. 3 p. m. גַּזְיוּהַּ, 3 p. f. גַּזּוּ[נְ]הֵי; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אֶגְזְיָךְ; 3 p. m. לִגְזוּ (לִגֳּזוּ), לִגְזְזוּ; Pt. act. גָּיֵז, גָּזֵז, p. m. גָּיְזִי: scheren, abschneiden, *cut, cut off.* || גְּזִיזָא n. m., p. גְּזִיזֵי: Stück, *piece.*

גזם vb. **Pe.**, Pt. act. גָּזֵם: drohen, *threaten.*

גְּזַר vb. **Pe.**, Inf. לְמִגְזַר; Pt. act. p. m. גָּזְרִי: beschließen, anordnen, *determine upon, order.* || גְּזֵרְתָא: Beschluß, Dekret, *decree.*

גחן vb. **Pe.**, Imp. גְּחֵן: sich beugen, *bow down.*

גַּיְסָא n. m. Räuberschar, *band of robbers.*

גְּלָא vb. **Pe.**, 1 s. גְּלֵי; 1 p. †גְּלֵינַן; 2 p. †גְּלֵיתוּן; Impf. 1 s. אֶגְלֵי; Pt. pass. p. m. גְּלַן: 1. offenbar machen, *reveal;* 2. in die Verbannung gehen, *go into exile.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִגְּלַי, p. f. †אִגַּלְיָן: geoffenbart werden, *be revealed.* | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. גַּלְיָא; Impf. 2 p. m. תְּגַלּוֹ; Inf. גַּלּוֹיֵי; Pt. pl. m. מְגַלּוֹ; 1 s. מְגַלֵּינָא; entblößen, offenbaren, *uncover, reveal.*

גלד vb. **Pe.**, Pt. pass. pl. m. †גְּלִידִין: mit Eis überzogen, *covered with ice, congealed.*

גֻּלְדָּנָא (גֻּל׳) n. m., p. גִּלְדָּנֵי: Name eines kleinen Fisches, *a certain small fish.*

גלל[1]. גַּלָּא n. m. Welle, *wave.* || גִּלָּא n. m., p. גִּלֵּי: dürres Gras, *dried grass.* || גֻּלְּתָא n. f. Mantel, *cloak.* || גְּלָלָא n. m. Stein, *stone.* || [גְּלָלָן] adj., f. d. גְּלָלָנִיתָא: klumpenförmig, *in lumps.* || גַּלְגְּלָא (גֻּל׳) n. m. Rad, *wheel.* || גִּלְגְּלָא (גֻּל׳) n. m. Augapfel, *apple of the eye.* || גֻּלְגָּלְתָּא

n. f. id. ‖ [מְגִלְּתָא] (hebr.), p. מְגִלָּאֵי: Rolle, *scroll.*

[2]גלל. גַּלָּא n. m., p. גַּלֵּי: Tür, *door.*

גָּלִילָאָה n. m. d. Galiläer, *Galilean.*

גְּלִימָא n. m., p. c. sf. 3 p. m. גְּלִימַיְהוֹ: Mantel, *cloak.*

גַּמְלָא n. m. f., sf. 1 p. גַּמְלַן: Kamel, *camel.* ‖ [גַּמְלָן] adj., f. d. גַּמְלָנִיתָא: groß, *large.*

גמל vb. **Pe.**, Pt. act. c. גָּמֵל: vergelten, antun, *requite, deal out, do.* גָּמֵל חֶסְדִין der Wohltaten erweist, *a doer of kindnesses.*

גמם vb. **Palp.**, Pt. act. מְגַמְגֵּם: stottern, *stammer.*

[1]גמר vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. גְּמַרְתְּ; Impf. 3 s. m. לִגְמַר; Inf. מִגְמַר; Pt. pass. s. m. גְּמִיר, p. m. גְּמִירֵי; 1 s. גְּמִירְנָא, 2 s. גְּמִירַתְּ: lernen, *learn.* | **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אַגְמְרָךְ; 3 s. m. c. sf. 1 s. לְגַמְרַן; 3 p. m. c. sf. 1 p. נְגַמְרִינַן; Imper. p. m. אַגְמְרוּ; Inf. אַגְמוֹרֵי, sf. 1 s. לְאַגְמ[וֹ]רַן, 3 s. m. לְאַגְמוֹרֵהּ: unterrichten, *instruct.*

[2]גמר [גמרתא] n. f., p. גְּמָרֵי: Kohle, *coal.*

[1]גנא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּגְנֵי; Imp. גְּנֵי; Pt. s. m. גָּנֵי, p. m. גָּנְנוּ; 1 s. גְּנֵינָא: schlafen, *sleep.* | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אַגְנֵיתֵהּ; 3 s. f c. sf. 3 s. m. אַגְנֵיתֵהּ; Imp. אַגְנֵי, sf. 1 s. אַגְנֵן; Inf. c. sf. 3 s. f. לְאַגְנוֹיַהּ; Pt. p. m. מַגְנוּ; 1 s. מַגְנֵינָא: zu Bett legen, *put to bed.*

[2]גנא vb. **Itpa.**, Inf. †מִתַּגְנָיָא; Pt. s. f. מִתְגַּנְיָא: beschämt werden, häßlich sein, *be ashamed, be ugly.*

[1]גנב. [גַּנְבְתָּא] n. f., sf. 3 s. m. גַּנְבְתֵּהּ: Schwanz, *tail.*

[2]גנב. [גַּבָּא] n. m., sf. 3 s. m. גַּבֵּהּ: Rücken, *back.* | (לְ,בְּ)גַבֵּי praep., sf. 1 s. m. לְגַבַּי; 1 p. גַּבַּן; 2 s. m. לְגַבָּךְ(י); 2 p. m. גַּבַּיכוּ(בְּ); 3 s. m. לְגַבֵּיהּ, גַּבֵּי: bei, zu, *with, to.* | אַגַּב praep. wegen, *on account of.* | אַגַּב דְּ conj. während, *while.* | אַף עַל־גַּב דְּ conj. obgleich, *although.*

[3]גנב vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. לִגְנְבוּ; Imp. גְּנֹב; Pt. act. p. m. גְּנָבֵי: stehlen, *steal.* |

Itpe., Pt. מִגְּנֵב, p. מִגַּנְבִי: pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m. מְגַנְּבוּ: = **Pe.** || גַּנָּבָא n. m., p. גַּנָּבֵי: Dieb, *thief.* | רֵישׁ גַּנָּבֵי: Anführer von Dieben, *chief of thieves.*

גנדר vb., Impf. 3 s. m. נְגַנְדַּר: rollen, *roll.* | **It.**, Pt. מִגַּנְדַּר: pass.

גנז v. גַּזָּא.

גנן vb. **Af.**, Inf. אַגּוֹנֵי; Pt. act. s. f. מַגְּנָא; 2 s. מגנית l. מַגְּנַתְּ; pass. s. f. מ(י)גניא l. מַגְּנָא, p. מַגְּנוֹ: beschützen, *protect.* || גִּנְּתָא n. f. Garten, *garden.* | גִּנָּאָה n. m., p. גִּנָּאֵי: Gärtner, *gardener.* || גֻּנָּנָא (בֵּי) n. m.: Brautgemach, *bridal chamber.* | גנן vb. denom. **Pe.**, Pt. act. 2 p. †גָּנִּיתוּן: das Brautgemach herstellen, *build the bridal chamber.*

גסס . גִּסָּא n. m. Seite, *side.*

גֻּפְנָא n. m., p. גֻּפְנֵי: Rebe, Weinstock, *vine.* | עֲמַר גֻּפְנָא: Baumwolle, *cotton.*

גרא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּגָרֵי: reizen, *incite.* | **Itpa.**, Pf. 3 p. m. אִגָּרוֹ; Impf. 2 s. m. תִּתְגָּרֵי: streiten, *contend.* || תִּגְרָא n. m. Streit, *quarrel.*

גרב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. גָּרְבִי: gefangen nehmen, *take captive.*

גְּרָבָא (pers.) n. m., p. גְּרָבֵי: Krug, *pitcher.*

גַּרְגְּלִידָא (גֻּ׳, גֻּל׳) (gr.) n. m., p. ־לִידֵי: Rübe, *turnip.*

גַּרְגִּירָא n. m. Rauke, *water-cress, rocket.*

גרד vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גָּרַדְתֵּהּ: kratzen, *scratch.* | גִּרְדָּא n. m. Stumpf, *stump.*

גִּרְדָּאָה (gr.) n. m., p. גִּרְדָּאֵי: Weber, *weaver.*

גְּרִיוָא (pers.) n. m. s., p. d. †גְּרִיוַיָּא: ein Maß, *a measure* = סְאָה.

[1]גרם . גַּרְמָא n. m., sf. 3 s. m. גַּרְמֵהּ; p. גַּרְמֵי; sf. 3 s. m. גַּרְמֵיהּ: Knochen, *bone.*

[2]גרם vb. **Pe.**, Pt. act. גָּרֵם: verursachen, *cause.*

גַּרְמִידָא n. m., p. גַּרְמִידֵי: Elle, *cubit.*

גרס vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. נִגְרְסוּ (ל); Pt. act. s. m. גָּרֵס, p. m. גָּרְסִי: studieren, *study.* || גִּרְסָא n. m., Studium, *study.*

גרע vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גְּרַעְתֶּהָ: scheren, *cut (the hair).*

[1]גָּרַר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נְגָרֲרֶהּ; Inf. מְגָרַר: schleppen, ziehen, *drag, draw.*

[2]גרר . גָּרָא n. m., sf. 3 s. m. גָּרֵהּ; p. גָּרֵי, sf. 1 s. גָּרַי: Pfeil, *arrow,* ‖ גָּרָאָה n. m.: Pfeilmacher, *arrow-maker.*

גרשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. 2 p. מְגָרְשִׁיתוּ: zermalmen, *grind.*

גרשׁ (hebr.) vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גֵּרַשְׁתִּיךְ; Pt. act. 2 s. מְגָרַשְׁתְּ: scheiden, *divorce.*

גֻּשְׁפַּנְקָא (pers.) n. m. Siegelring, *seal ring.*

גֻּשְׁקָרָא (pers.) n. m. Kleie, *bran.*

גֶּשְׁרָא n. m., p. גִּשְׁרֵי: Brücke, *bridge.*

גשׁשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גַּשְׁשֵׁהּ, גַּשְׁשֵׁהּ: betasten, *touch, feel.*

ד

דְּ v. דִּי

דָּא (§9*a*) pron. dem. s. f. diese, *this.*

דאג vb. **Pe.**, Pt. act. דָּאֵג: besorgt sein, *be anxious, concerned.*

[1]דבב . דְּיְבָא (§17*b*) n. m. (f.) Fliege, *fly.*

[2]דבב . דָּבָא n. m., p. דָּבֵי: Bär, *bear.*

דְּבָחָא n. m. = חַג הַפֶּסַח. ‖ מַדְבְּחָא n. m. Altar, *altar.*

דבק vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אִדְּבַקִי; 1 p. †אִדְּבַקְנָא; Pt. מִדְּבַק: anhangen, ankleben, *cleave, adhere.* | **Pa.**, Pt. pass. מְדַבַּק: angeheftet, *clinging.*

[1]דבר . דְּבוּרָא (hebr.) n. m., 3 p. m. דְּבוּרֵיהוֹ: Wort, Ausspruch, *word, utterance.*

[2]דְּבַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דַּבְּרֵהּ, 3 p. m. דַּבְּרֵנְהוֹ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבְרֵנְהוֹ: führen, den Brauch haben, *lead, be accustomed.* | **Pa.**, Pt. act. p. מְדַבְּרֵי: leiten, *guide.* ‖ דַּבְרָא n. m. Feld, *field.* ‖ מַדְבְּרָא n. m. Wüste, *wilderness.* ‖ מְדַבְּרָנָא n. m. Führer, *leader.*

דְּבָשָׁא n. m. Honig, *honey.*

דַּגְלָא n. m. Lügner, *liar.*
דַּהֲבָא n. m. Gold, *gold.*
דהן vb. **Itpe.**, Imp. אִדְּהַן: fett werden, *become fat.* || [דַּהִין] adj., d. דְּהִינָא: fett, *fat.*
דון vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֵדוֹן: fortfahren, *go on, continue.*
דוץ (= דעץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּצָיֵהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דְּצָתַהּ: einstecken, *thrust in.*
דוק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דָּאֵק, דָּיֵק; pass. s. f. דִּיקָא, p. m. דַּיְקִי: sorgfältig betrachten, genau sein, *observe carefully, be exact;* Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with.*
[1]דור vb. **Pe.**, Pf. 1 p. †דָּרִינַן; Impf. 2 s. m. †תְּדוּר; Inf. מְדָר; Pt. act. s. m. דַּיָּר, f. דַּיָּרָא, p. m. דַּיָּרִי; 1 s. דָּאָרְנָא, דַּיָּרְנָא: wohnen, *dwell.* | **Itpe.**, Pt. מִתְדָּר wohnbar, *habitable.* || דָּרְתָּא n. f., sf. 3 s. m. דָּרְתֵּהּ: Hof, *court.* || בֵּי דָּרֵי Hürde, *sheepfold.* || דּוֹרָא n. m. Dorf, *village.* || דִּיוָרָא n. m. Herberge, *inn.* || דִּיוָרָאי n. m., p. דִּיוָרָאֵי: Gastwirt, *inn-keeper.* || דָּרָא n. m., p. דָּרֵי: Geschlecht, *generation.* || דָּרָא n. m., p. דָּרֵי: Reihe, *row.*
[2]דור vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דַּיְּרוּהִי; Pt. act. מְדַיֵּר: einholen, *overtake.*
דוֹרוֹן (gr.) n. m. Gabe, *gift.*
דחא vb. **Pe.**, Imp. דְּחִי: stoßen, *push.* || **Af.**, Pt. act. p. m. †מַדְחַן: id.
דחל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. (ו)תִּדְחֲלִי; Pt. act. דָּחֵל, p. דְּחֵלִי(ו): fürchten, *fear.*
דחף vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְחֲפֵהּ: stoßen, *push.*
דחץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּחָצֵהּ: einstecken, *thrust in.*
דחק vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. נְדָחֲקוּהִי; Pt. act. p. m. דָּחֲקִי; pass. s. m. דָּחִיק, f. דְּחִיקָא: drängen, *crowd, push;* Pt. pass. eng, *straitened.* || דְּחָקָא (דָּחֲקָא) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress.*

†דִּי, דְּ nota relationis (§70),

conj. (§71). | דִּיל־ v. לְ; דִּיד־ v. יַד.

דַּיָּלָא n. m. Staatsdiener (insbes. Steuereinnehmer), *public official (esp. tax-gatherer).*

דִּילְמָא v. מָה.

דִּין, דּוּן vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. לֵדִין, לֵדוּן, נֵדוּן; Imp. s. m. דּוּן, p. m. דּוּנוּ: richten, *judge.* | **Itpe.,** Pf. 3 p. אִתְּדוּן; Pt. s. f. מִתְּדָנָא: pass. | **Pa.,** Impf. 3 p. m. לְדַיְּנוּ, sf. 3 s. m. נְדַיְּנוּהַּ; Imp. c. sf. 3 s. m. דַּיְּנֵהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לִמְדַיָּנֵהּ: = **Pe.** || דִּין n. m., d. דִּינָא; sf. 1 p. †דִּינַנָא: Gericht, Prozeß, Gesetz, *court, lawsuit, law.* | בְּדִינָא adv. mit Recht, *rightfully.* | בֵּי דִינָא Gerichtshof, *court of justice.* || דַּיָּן n. m., a. דַּיָּנָא: Richter, *judge.* || מְדִינְתָּא n. f., p. מְדִינָתָא: Bezirk, *district, province.*

דִּינָרָא n. m., p. †דִּינָרִין, דִּינָרֵי: denarius.

דיספק n. m. Sänfte, *litter.*

דכא vb. **Itpa.,** Pf. 3 s. m. אִדַּכִּי: abgetan sein, *be gone.*

דֵּכִי (§9*f*) pron. dem. s. m. jener, *that.* מָרֵי דֵכִי der Herr jenes (Windes), *the Lord of that (wind).*

דֻּכְתָּא n. f., a. דֹּךְ; sf. 3 s. m. דֻּכְתֵּהּ: Ort, Stelle, *place.*

דכר vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. †יִדְכְּרִנָּךְ, לִדְכְּרָךְ; Pt. pass. p. m. דְּכִירִי, 1 s. דְּכִירְנָא: eingedenk sein, *remember.* | **Itpe.,** Pf. 2 p. †אִדְּכַרְתּוּן: sich erinnern, *remember.* | **Af.,** Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. אַדְכַּרְתַּן; Inf. לְאַדְכּוֹרֵי: erinnern, *remind;* sq. בְּ erwähnen, *make mention.* || דֻּכְרָנָא n. m., c. דֻּכְרָן: Andenken, *memorial.*

דלא vb. **Pe.,** Pt. act. 1 s. דָּלֵינָא, 2 s. דָּלֵית; pass. p. m. דְּלוֹ: schöpfen, erheben, *draw, lift.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִדְּלִי; Pt. מִדְּלֵי: sich erheben, hoch sein, *be lifted, be high.* | **Pa.,** Pf. 3 s. m. דַּלִּי, sf. 1 p. דַּלִּינַן, 3 s. m. דַּלְּיֵהּ, 3 p. דַּלִּינְהוֹ; 3 s. f. דַּלַּיָּא; 3 p. c. sf. 3 s. m. דַּלְּיוּהַּ; Imp. דַּלִּי, דַּל, p. דַּלּוֹ: erheben, wegnehmen, *lift up, take away, deduct.* || דְּלָא n. m. Höhe, *height.*

דלל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּדֹּל: spinnen, *spin.*

דלק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַדְלֵק; 3 p. אַדְלִקוּ; Pt. act. מַדְלֵק, p. m. מַדְלְקִי: anzünden, *light, kindle.*

דם (§13*b*) n. m., d. דָּמָא; sf. 2 s. m. דָּמָךְ: Blut, *blood.*

דמא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמֵי, p. m. דָּמוּ, f. דָּמְיָן: gleich sein, *be like.* | מִי דָּמֵי: ist es denn gleich? *is it at all like (the case mentioned)?* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִדְּמִי: in der Gestalt von ... erscheinen, *appear in the likeness of.* | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דַּמְיֵהּ; Pt. pass. p. f. מְדַמְיָן: vergleichen, als ... vorstellen, *liken, imagine.* || דְּמֵי n. p. m., c. דְּמֵי; sf. 3 p. דְּמֵיהוֹ: Preis, *equivalent, price.*

דמוך adj., p. m. דְּמוּכֵי: schlafend, *sleeping.*

[דִּמְעָתָא] n. f., p. דִּמְעֵי et דִּמְעָתָא; sf. 3 s. m. דִּמְעֵיהּ: Träne, *tear.*

דֵּן, דֵּנָן (§9*a*) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

מְדִנְחָא . דנח n. m. Osten, *east.*

דַּנָּא . דנן n. m., p. דַּנֵּי: Faß, *wine-jar.*

דְּסָתָנָא (pers.) n. m. Portion, *portion.*

דעדק v. דקק.

דַּעֲתָא v. ידע.

דַּפָּא . דפף n. m. Brett, *board.*

דְּקָלָא n. m. Dattelpalme, *palm-tree.*

דְּקוּלָא n. m, Korb, *basket.*

דְּקָנָא n. m. Bart, *beard.*

דקק vb. **Pe.**, Imp. דֹּק; Pt. pass. דַּיִק: zermalmen, *grind.* | דַּקְדָּקְתָּא adj., s. f. d. דַּקְדָּקְתָּא, p. m. †דַּעְדְּקִין (§4*h*): klein, *small.* דַּרְדְּקֵי: kleine Kinder, *small children.*

דקר vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְקְרֵהּ: durchbohren, *pierce through.*

דּוֹר v. דָּרָא.

דרא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּרֵי, 2 s. (דָּרְיַת) דָּרֵית: tragen, *carry.*

דַּרְגָּא n. m. Stufe, *step.*

[דְּרְדָּא] n. m., p. d. †דְּרְדַיָּא: Hefe, *dregs.*

דרדק v. דקק.

דַּרְכָּא n. m. Weg, *way.*

דָּרוֹמָא (hebr.) n. m. Süden, *south.* | דרם vb. denom. **Af.**, Imp. p. אַדְרְמוּ; Inf. אַדְרוֹמֵי:

sich südwärts wenden, *turn towards the south.*

דַּרְקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, *dragon.*

דְּרַשׁ vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. דַּרְשַׁהּ; p. m. דָּרוּשׁ; Impf. 2 p. †תִּדְרְשׁוּן: 1. den Schrifttext erklären, *interpret the Scriptural text;* 2. vortragen (im allgemeinen), *deliver in public (in general).* ‖ בֵּי מִדְרָשָׁא: Haus des Vortrages, Schule, *school.*

[1]דַּרְשָׁא . דשׁשׁ n. m. (f.?): Tür, Tor, *door, gate.*

[2]דשׁשׁ vb. **Af.,** Pf. 3 s. m. אַדֵּשׁ: schweigen, *be silent.*

דַּשְׁתָּנָא (pers.) n. f. menstruierendes Weib, *menstruating woman.*

ה

הָ part. interr. = num. | הָלָא = nonne.

הָא (§9*c*) pron. dem. s. f. diese, *this;* im neutrischen Sinne *(in a neuter sense):* dieses, *this.* ‖ הָא, הָךְ interj. siehe, *behold.* ‖ הָהָא conj. weil, *because.*

הַאדָנָא v. עדד.

הָאֵךְ (§9*f*) pron. dem. s. m. jener, *that.*

הַבְלָא n. m. Hauch, Dampf, *breath, vapor.*

הַבְרָא n. m. Finsternis, *darkness.*

הָדָא (§9*a*) pron. dem. s. f. diese, *this.*

הֵדֵי v. אחד.

הֵדֵי v. אחד.

בְּהֵדְיָא . הֵדְיָא adv. ausdrücklich, *explicitly.*

הָדֵן (§9*a*) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

הַדַּר vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †הַדַּרְנָא, †הַדְרִנָן, †הַדְרִינָן; 2 s. m. †הַדַּרְתְּ; Impf. 1 s. אֶהְדַּר; 3 p. m. לֶהְדְּרוּ, לֶהְדּוּר; Inf. לְמֶהְדַּר; Pt. act. הָדַר, הָדַר, f. הָדְרָא, p. m. הָדְרִי; 1 s. הָדְרְנָא: zurückkehren, *return;* sq. בְּ seinen Sinn ändern, *change one's mind;* sq. לְ umringen, *encircle.* | הָדַר adv. wiederum, *again.* | **Pa.,** Pf. 1 p. †הַדְּרִינָן: zurückerstatten, *restore.* | **Af.,** 1 s. אַהְדַּרִי, sf. 3 p. m. אַהְדַּרְתְּנֵהוֹ; 2 s. m. אַהְדַּרְתְּ; 3 s. m. אַהְדַּר,

f. אַהֲדָא ; 3 p. m. c. sf. 3 p. m. אַהֲדְרוֹנַהוּ ; Impf. 3 s. m. לְהַדַּר, נֶהְדַּר, sf. 3 s. m. לְהַדְּרֵהּ ; Imp. s. m. c. sf. 3 s. f. אַהֲדְרֵהּ ; Inf. אַהֲדוּרֵי ; Pt. act. מַהְדַּר ; 1 s. מַהְדַּרְנָא : zurückerstatten, wiederherstellen, erwidern, betteln, *restore, reply, beg.* ‖ מַהְדּוֹרָא n. m. Bettler, *beggar.*

הָהוּא m., הָהִיא f. (§9*f*) pron. dem. jener, jene, *that.*

הוּא m., הִיא f. (§8*b*) pron. pers. 3 s. er, *he;* sie, *she.* ‖ כָּל־דְּהוּא : was es nur ist, *whatever it may be.* ‖ כְּדִי adv. nur so, zwecklos, *only so, without aim.* | בְּכְדִי adv. um nichts, *for nothing.* ‖ מִכְּדִי conj. da, *since.*

[הוּגָנָא] (gr.) n. m., p. הוּגְנֵי : Dromedar, *dromedary.*

הָוָה vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †הֲוֵיתִי, הֲוֵי ; 1 p. †הֲוֵינָא, הֲוֵינַן ; 2 p. m. †הֲוֵיתוּן ; 3 s. f. †הֲוָת, הֲוֵי, חֲוָא, הֲוָה ; 3 p. m. הֲווֹ ; 3 p. f. הֲוָן ; Impf. 2 s. f. †תֶּהֱווֹיִין ; 2 s. m. תֶּהֱוֵא ; 1 p. לֶהֱוֵי ; 2 p. m. תֶּהֱווֹ ; 3 s. m. †יְהֵא, †יְהֵי, לֶהֱוֵי, יְהֵי ; 3 s. f. תֶּהֱוֵי, תֶּהֱוֵא ; 3 p. m. נְהוֹ ; Imp. הֱוֵי, p. הֲוֹוֹ ; Inf. מֶהֱוֵי ; Pt. act. s. m. הָוֵי, f. הָוְיָא ; p. m. הָוֹן, f. הָוְיָן ; 1 s. הָוֵינָא, p. הָוְיֵתוּ ; 2 s. הָוְיֵת : sein, *be.* | מַי קָא הָוְיָא : wie geht es ihm? *how is he faring?* | נְהֵי דְּ conj. wenn auch, *even if.* | מֵיהָא, מֵיהָת, מֵיהוֹ adv. jedenfalls, *at all events.* | הוה c. Pt. cf. §58*g*.

הוּצָא n. m. Palmblättchen, *spathe of a palm.*

[הוזמתא] n. f., p. הָוְזֵי : eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*

הָוָר pers. hazār = 1000.

הַי (§9*c*) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

הֵי (§11*c*) pron. interr. welcher? *which?*

[היגתא], p. הֵיגֵי (הָגֵי) : eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*

הֵיכָא adv. wo? *where?* | מֵהֵיכָא : woher? *whence?* | הֵיכָא דְּ conj. wo, *where.*

הֵיכִי adv. wie? *how?* | הֵיכִי דְּ conj. damit, *in order that.*

הימן v. אמן

הַיְנוּ m., הַיְנִי f. (§9*d*): das ist, *it is.*

הָךְ (§9*f*) pron. dem. s. f. jene, *that.*

הָכָא adv. hier, *here.* | מֵהָכָא: von hier, *hence.*

הָכִי adv. so, *so.* | בַּר הָכִי: fähig dessen und dessen, *capable of this and that.*

הָלֵין (§9*a*) pron. dem. pl. diese, *these.*

הלך vb. **Pe.,** Imp. לֵךְ: gehen, *go.* | **Pa.,** Pt. act. מְהַלֵּךְ: wandeln, *walk.* || הִלְכְתָא n. f. Brauch, Rechtssatz, Rechtsentscheidung, *custom, law, legal utterance, legal decision.*

הִלּוּלָא n. m., p. הִלּוּלֵי: Festlichkeit, Hochzeit, *feast, wedding feast.* | בֵּי הִלּוּלָא, בֵּי הִלּוּלֵי id.

הַלֵּלָא (hebr.) n. m.: ה׳ מִצְרָאָה = Ps. 113—118.

הנא vb. **Itpe.,** Pf. 2 s. אִתְהֲנִית; Impf. 1 s. אִתְהֲנֵי: genießen, *enjoy* | **Af.,** Pf. 1 s. אַהְנֵי; 2 s. אַהְנִית; 3 s. m. אַהְנִי; Pt. act. s. m. מַהְנֵי, p. f. מַהְנְיָן: Nutzen bringen, *benefit.* || הֲנָיְתָא n. f., sf. 3 s. f. הֲנָיְתַהּ: Nutzen, *benefit.*

הִנְדְּוָאָה n. m. indisch, *Hindoo.*

הָנְהוּ (§9*f*) pron. dem. pl. jene, *those.*

הָנֵי (§9*c*) pron. dem. pl. diese, *these.*

הָנֵךְ (§9*f*) pron. dem. pl. jene, *those.*

הַסְפֵּדָא v. ספד.

הפך (אפך) vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †אֲפַכִת; Impf. 2 s. m. תֵּיפֹךְ; Imp. הֲפֹךְ, אֱפֹךְ: wenden, sich beschäftigen mit, *turn, busy oneself with.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִתְהֲפֵךְ; 3 p. m. †אִתְהֲפִכוּ: sich wenden, sich verwandeln, *turn about, be changed.*

הַפְקֵרָא v. פקר.

הרר vb. **Palp.,** Pf. 3 s. m. הַרְהַר: nachdenken, *muse.*

הַרְמָנָא (pers.) n. m. Dekret, *decree.*

הַרְסָנָא n. m. Gericht von zerschnittenen Fischen, *fish-hash.*

ו

וְ־ conj. und, aber; *and, but.*
וָי interj. wehe, *woe.*
וְלַד v. ילד.

וַרְדָּא (pers.) n. m. Rose, *rose.* | וַרְדִּינָא n. m. Rosenstrauch, *rose-bush.*

ז

זְבִילָא n. m. (f.) Spaten, *spade.*
זְבַן vb. **Pe.,** Pf. 1 s. זְבַנִי, sf. 3 s. f. זְבַנְתַּהּ (זְבִינִיתַהּ); 2 s. m. זְבַנְתְּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. זַבְנֵהּ; Impf. 2 p. m. תִּזְבְּנוּן†, תִּזְבְּנוּ; 3 s. m. לִזְבֵּן; Imp. זְבֹן, זְבֵן; Inf. לְמִזְבַּן; Pt. act. s. m. זָבֵן: kaufen, *buy.* | **Pa.,** Pf. 1 s. זַבֵּנִי; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. זַבְּנַהּ, 3 p. m. זַבְּנִנְהוֹ; Impf. 2 s. m. תְּזַבֵּן; 3 p. c. sf. 3 p. נְזַבְּנִינְהוֹ; Imp. זַבֵּן, p. זַבְּנוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְזַבּוֹנֵהּ, f. לְזַבּוֹנַהּ, p. m. לְזַבּוֹנִנְהוֹ, p. f. זַבּוֹנִנְהֵי; Pt. act. s. m. מְזַבֵּן, f. מְזַבְּנָה; 1 s. מְזַבֵּנָא (מְזַבֵּנְנָא); 2 s. c. sf. 2 s. f. מְזַבֵּנְתַּהּ: verkaufen, *sell.* | **Itpa.,** Pf. 3 s. m. אִזְדַּבַּן; Impf. 3 p. לִזְדַּבְּנוּ; Pt. 1 p. מִזְדַּבְּנִינַן, 2 s. מִזְדַּבְּנַתְּ: pass. || זְבִינָא n. m., sf. 2 s. m. זְבִינָךְ; p. זְבִינֵי, sf. 2 p. זְבִינַיְכוֹ: Kauf, *purchase.* || זָבוֹנָא n. m. Käufer, *buyer.*
זִבּוֹרָא n. m., זִבּוֹרְתָא n. f., p. זִבּוֹרֵי, זִבּוֹרָתָא: Wespe, *wasp.*
זגג vb. **Pe.,** Pt. pass. זִיג, זַיִג: klar, *clear.* || מִזְגָּא n. m., p. מִזְגֵי: Becher, *cup.*
זהר vb. **Itpe.,** Impf. 3 s. m. יִזְדְּהַר†; Inf. לְאִזְדְּהוֹרֵי: vorsichtig sein, *take care.* || **Af.,** Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אַזְהַרְתָּךְ: verwarnen, *forewarn, admonish.*
זוא. זָוִיתָא n. f. Winkel, *corner.*
זוֹגָא n. m., p. זוֹגִין, Paar, *pair.*
זְוָדָא n. m., p. זְוָדִין†: Reisekost, *provision for a journey;* p. זְוָדָתָא Sterbekleid, *shroud.*
זוּזָא n. m., p. זוּזֵי, sf. 1 s. זוּזַי: Silberdenar, *silver denarius;* p. Geld, *money.*
זוטר vb. **It.,** Pf. 3 s. m. אִזּוֹטַר; Pt. s. f. מִזְדּוֹטְרָא: klein werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוֹטַר adj., d. זוֹטָא, זוֹטָא; f. זוֹטְרָא, d. זוֹטַרְתִּי; p. m. זוֹטְרֵי, זוֹטֵי, 1 p. זוֹטְרִינַן: klein, *small.*

זוּן vb. **Pe.**, Inf. מְזָן; Pt. act. 1 s. זָיְנָא (זַיְנָא): ernähren, *feed.* | **Itpe.**, Impf. 3 p. נִתְזָנִי: pass. || מְזוֹנָא n. m., sf. 3 s. m. מְזוֹנֵהּ; p. מְזוֹנֵי, sf. 2 p. m. מְזוֹנֵיכוֹ: Speise, *food.*

זוע vb. **Itpalp.**, Pf. 3 s. f. אִזְדַּעְזָעָא: beben, *quake.*

זִיוָנָא (בֵּי) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house.*

זִיוָתָן adj. strahlend, *bright.*

זִימָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זִימֵיהּ: Nasenloch, *nostril.*

זיף vb. **Pe.**, Pt. pass. d. זְיֵפָא: fälschen, *falsify.* || זַיָּפָא n. m. = זַיְפָא = זַיְפָנָא: Fälscher, *falsifier.*

זִיקָא n. m. Wind, *wind.*

זֵיתָא n. m., p. †זֵיתַיָּא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree.*

זכי vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶזְכֵּי; Pt. act. זָכֵי: 1. würdig sein, *be worthy;* 2. überwinden, *conquer.* || זְכוּתָא, c. זְכוּת; sf. 2 s. m. זְכוּתָךְ: Gerechtigkeit, *righteousness.*

זלל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. †זַלַּת, זָלָא; Pt. pass. s. f. זְיֵלָא: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value.* | **Ittaf.**, Impf. 3 p. m. לִתְזוֹלוּ: an Wert verlieren, *lose in value.* | **Palp.**, Inf. לְזַלְזוֹלֵי; Pt. act. 1 s. מְזַלְזְלָנָא: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously.* || זִילוּתָא n. f. Geringschätzung, *contempt.*

זְמָנָא n. m., p. †זְמָנִין, זְמָנֵי: Zeit, Mal, *time.* | זְמָנָא חָדָא: einmal, *once.* | בְּלָא זְמֵנֵהּ: vorzeitig, *prematurely.* || זמן vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זַמֵּנְתַּן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זַמְּנָךְ, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זַמְּנַתֵּהּ; Pt. act. s. m. מְזַמֵּן; f. מְזַמְּנָא, sf. 3 s. m. מְזַמְּנַתֵּהּ; pass. s. m. מְזוּמָּן: 1 einladen, *invite;* 2. bereiten, *prepare.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. אִזְדַּמְּנָא: sich treffen, *occur.* | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אַזְמַנְתֵּהּ; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אַזְמִנָּךְ; 3 p. c. sf. 3 s. f. †אַזְמִנוּהָא: einladen, *invite.*

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמָר: singen, *sing.* ‖ זֶמֶר n. m. Musik, *music.*

זָנָא (§13*b*) n. m., p. זְנֵי: Art, *kind.*

זנא . זָנִיתָא n. f. Hure, *harlot.* ‖ זַנַי n. m. Buhle, *whoremonger.*

זַנְדַּנָקָא (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זַעֲפָא u. m. Sturm, *storm.*

זְעִיר adj., f. זְעֵירָא: klein, *small.*

זקף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זַקְפוּהִי: aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ‖ זְקִיפָא n. m. Kreuz, *cross.*

זקק[1] . זָקָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זקק[2] . זִקִּין† n. m., p.: Funke, *spark.*

זקק[3] vb. **Itpe.**, Pf. 1 p. אִזְדַּקִּינָן†; Inf. אִזְדַּקָּקָא; Pt. act. 1 s. מְזַדַּקְקְנָא, 1 p. מְזַדַּקְקִינָן: sich verpflichten, *obligate oneself.*

זקן vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. אַזְקְנָה: alt werden, *grow old.*

זקר vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. אִזְדְּקוּר: aufspringen, *leap forth.*

זְרִיז adj. rüstig, *strenuous.*

זרנוקא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זרע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּזְרַע: säen, *sow.*

זרק vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִזְדְּרֵק, אִזְדָּרֵק: gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חבא . חֲבִיתָא n. f., p.: Weinfaß, *wine-cask.*

חביבותא . חֲבִיבוּתָא n. f. Liebe, *affection.*

חבט vb. **Pe.**, Imp. p. חֲבְטוּ: schlagen, klopfen, *beat.* ‖ מַחְבָּטָא n. m. Schlagen, *beating.*

חבל n. m. Strick, *rope.* ‖ חֲבוּלְיָא n. Wucher, *usury.*

חבל sq. עַל- interj. wehe, *woe.*

חבר n. m., sf. 2 s. m. חַבְרָךְ; p. d.† חַבְרַיָּא, sf. 2 s. m. חַבְרָךְ; 3 s. m. חַבְרוֹהִי: Genosse, *companion.* | חַד לְחַבְרֵהּ: einer zum andern, *one to the other.* ‖ חַבְרוּתָא n. f. Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חבשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. חַבְּשׁוּהִי: fesseln, *put in prison.*

חגג. [חָנָא] n. m., p. חֲנָגֵי: Reigen, *dance.*

חָגְרָא n. m. lahm, *lame.* ‖ מְחַגְּרָא (pt. pass. d. **Pa.**) id.

חדד vb. **Pa.**, Imp. חַדֵּד; Pt. pass. p. f. מְחַדְּדָן: wetzen, *whet;* Pt. pass. scharfsinnig, kühn, *sagacious, keen.*

חדא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לֶחֱדֵי, יְחֵדֵי†; Imp. s. f. חֲדֵי; Inf. מֶחְדָּא; Pt. act. p. m. חָדוֹ: sich freuen, *rejoice.* ‖ חֶדְוָא n. m. Freude, *joy.* ‖ [חדותא], n. f., c. חֶדְוַת: id.

חַדַת adj., d. חַדְתָּא; f. d. חַדְתָּא, חַדַתְּי, p. f. d. חַדְתָּא: neu, *new.*

חוא vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַחְוִי; Impf. 1 s. אַחְוֵי; Imp. אַחְוִי; Pt. act. s. m. מַחְוֵי, p. m. מַחְוִוֹ: zeigen, *show;* sq. עַל־, anzeigen, *inform on.*

חוב vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְחַיְּבִי: verpflichten, *obligate.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִתְחַיַּב, אִתְחַיַּב: schuldig befunden werden, *be found guilty.* ‖ חוֹבְתָא n. f., p. חוֹבִין†; sf. 3 s. f. חוֹבֵיהּ: Schuld, *guilt.*

חוו. מָחוֹזָא (ass.) n. m., p. מָחוֹזֵי: Stadt, *town.*

חוט n. m., p. חוּטֵי†: Faden, *thread;* p. Schaufäden, *fringes.*

חִוְיָא n. m. Schlange, *snake.*

חוך vb. **Pe.**, Pt. act. חָיֵךְ, p. חָיְכִי, 1 s. חָיֵכְנָא, 2 s. חָיְכְתְּ: lachen, *laugh.* | **Pa.**, Pf. 3 s. m. חַיֵּךְ; Inf. חַיּוֹכֵי: Pt. act. מְחַיְּכֵי, p. מְחַיְּכֵי: id. | **Af.**, Pf. 2 s. m. אַחֵיכְתְּ; 3 s. m. אַחִיךְ; Impf. 2 p. m. תְּחִיכוּ; Inf. אַחוֹכֵי; Pt. act. p. m. מְחַכוּ: id. V. אחך. ‖ חוֹכָא n. m. Gelächter, *laughter.*

חול. חָלָא n. m. Sand, *sand.* ‖ חֶלְתָא f. nomen unitatis.

חום vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָס; Impf. 3 p. m. לְחָסוּ; Pt. act. חָיֵס: schonen, Mitleid haben, *spare, have pity.*

חור vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. מְחַוְּרֵי: reinigen, *clean;* pass. s. f. d. מְחַוַּרְתָּא: die richtige Meinung, *the correct opinion.* ‖ חִוַּר adj., d. חִוָּרָא; s. f. d. חִוָּרְתָּא, חִוָּרְתִי, p. f. d. חִוָּרָתָא: weiß, *white.* ‖ חִוָּרְתָא n. f. weißes Mehl, *white flour.*

חֲוָא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †חֲוֵיתִי, †חֲוֵית, חֲוַי, sf. 2 p. m. חֲוֵיתְנְכוֹ, 3 s. m. חֲוֵיתֵהּ, 3 p. m. חֲוֵיתְנְהוֹ; 1 p. †חֲוֵינַן, חֲוַן, sf. 2 s. m. חֲוֵינָךְ, 3 p. m. חֲוַנְהוֹ, 3 p. f. חֲוֵינְהֵי; 2 s. m. חֲוֵית, sf. 1 p. חֲוֵיתְנַן, 3 s. m. חֲוֵיתֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. חַזְיֵהּ, f. חַזְיַהּ, p. m. חֲוָנְהוֹ (חֲוֵנְהוֹ); 3 s. f. †חֲוָת, חֲוָיָא, חֲוַי, sf. 3 s. m. חֲוִיתֵהּ; 3 p. m. חֲווֹ, sf. 3 s. m. חַזְיוּהַּ, 3 p. m. חֲוֹנְהוֹ (חזנהו), 3 p. f. חזנהי l. חֲוֹנְהֵי; Impf. 1 s. אֶחֱוֵי; 2 p. m. תֶּחֱוֹ(ן); Imp. s. m. חֲוִי, p. m. חֲווֹ; Inf. לְמֶחֱוֵי; Pt. act. s. m. חָזֵי, p. m. חָזוֹ; 1 s. חָזֵינָא, 1 p. חָזֵינַן, 2 s. חָזֵית; pass. s. m. חֲזֵי: sehen, *see;* sq. בְּ betrachten, *look at.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִתְחֲזִי; Pt. מִתְחֲזֵי מֵחֲזֵי: gesehen werden, aussehen, *be seen, look.* | **Af.,** Imp. אַחֲזִי: zeigen, *show.* | **Ittaf.,** Perf. 3 s. m. אִתַּחֲזִי; Impf. 2 p. m. תִּתַּחֲזוֹ; Inf. †אִתַּחֲזָאָה, אִתַּחֲזוֹיֵי: erscheinen, *appear.*

חזק (hebr.) vb. **Af.,** Impf. 1 s. אַחְזֵק: halten, *hold;* sq. טוֹבָה et בְּ zu Dank verpflichten, *oblige.*

חִזְרְתָא n. f., p. חִזְרֵי: eine Dornart, *a species of thorns.*

חֲזִירָא n. m., p. חֲזִירֵי: Schwein, *swine.*

חֲטָא vb. **Pe.,** Impf. 2 s. m. תֶּחֱטֵי: sündigen, *sin.* || חֶטְאָה n. m., p. c. sf. 3 s. m. חֲטָאֵיהּ (חֶטְאֵיהּ): Sünde, *sin.*

חטט vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. חַט; Pt. act. חָיֵט, חָטֵט: aushöhlen, ausgraben, *hollow out, dig out.* | **Pa.,** Pt. act. מְחַיֵּט: ausgraben, *dig out.* | **Pā.,** Pt. act. מְחָטֵט: id. || מְחַטָּא n. m. Nadel, *needle.*

חֲטַף vb. **Pe.,** Pf. 1 s. חֲטַפִי; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. חַטְפַהּ; Imp. חֲטֹף; Inf. מֶחְטַף: fortreißen, rauben, *snatch away, take by force.*

[1]חֻטְרָא n. m. Stab, Rute, *rod.* || מַחְטְרָא n. m. Züchtigung mit dem Stock, *beating with a stick.*

[2]חֻטְרָא n. m. Hürde, *sheepfold.*

חיא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †חַיִּת, חַיִּי; 2 s. m. חַיֵּית; 3 p. f. †חַיָּן; Pt. act. חָיֵי, 1 s. חָיֵינָא, 2 s. חָיֵית: leben, genesen,

live, become well. | **Af.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַחְיֵהּ; Inf. אַחוּיֵי; Pt. act. s. m. מַחְיֵי: wieder beleben, *revive.* ‖ †חַיִּין, חַיֵּי n. p. m., sf. 2 s. m. חַיָּךְ: Leben, *life.* | לְחַיֵּי wohlauf, *well and good.* ‖ חַי adj., d. חַיָּא: lebendig, *living.* ‖ חֵיוָתָא n. f., p. חֵיוָתָא: Tier, *animal.*

חַיָּתָא n. f. (= syr. ḥettā, √אחד?) Sack, *sac.*

חֵיל n. m., sf. 1 s. חֵילַי, 2 s. m. חֵילָךְ: Kraft, *strength.* | בְּנֵי חֵילָא Soldaten, *soldiers.*

חַכִּים adj., 2 p. חַכִּיטֵיתוּ: weise, *wise.* ‖ חָכְמְתָא n. f. Weisheit, *wisdom.*

חכר vb. **Pe.,** Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. חַכַרְנוֹהַ: verpachten, *give in rent.*

[1]חלא. חֲלֵי adj. süß, *sweet.* ‖ חֶלְיָא n. m. Süßigkeit, *sweetness.*

[2]חלא vb., Pt. חָלֵי: bekümmert, *moved.*

[3]חלא. [חליתא] n. f., p. חֲלִיָתָא: Glied, Stück, *portion.*

חַלְבָא n. m. Milch, *milk.*

חלט vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. לֶחְלֹט: mischen, *mix.* | **Pa.,** Impf. 3 s. m. נָחַלֵּט, id.

[1]חלל. חַלָּא n. m. Essig, *vinegar.*

[2]חלל. חֲלָלָא n. m., p. a. et c. חֲלָלֵי: Höhlung, *hollow space;* p. verborgene Schätze, *hidden treasures.*

[3]חלל vb. **Pa.,** Pt. act. p. מְחַלְּלֵי: entweihen, *desecrate.* | **Af.,** Pf. 3 p. m. אַחְלוּ; Impf. 2 p. m. c. sf. 3 s. f. תְּחַלְּוִנַהּ; Pt. act. מַחֵל, p. m. מָחֲלִין, id. | **Ittaf.,** Impf. 3 s. m. נְתַחַל, לְתַחַל (לְתִחִיל); Pt. s. m. מִתְחַל, s. m. מִתְחֲלָא, pass. ‖ [תְּחִלָּה hebr.] תחל vb. denom. **Af.,** Inf. אַתְחוּלֵי; Pt. s. f. מַתְחֲלָא; 1 p. מַתְחֲלִינַן: anfangen, *begin.*

[1]חלם vb. **Pe.,** Pf. 3 s. f. חַלְמָה: fest werden, *become solid.*

[2]חלם. חֶלְמָא n. m., 1 s. f. חַלְמַי; 1 p. חַלְמִין; 3 s. f. חֶלְמֵי; p. †חֶלְמִין, חֶלְמֵי; Traum, *dream.*

חלף vb. **Pe.,** Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. חַלְפוּהַ; Impf. 2 s. m. תַּחְלֹף; 3 s. m. לֶחְלֹף, יַחְלֹף; Pt. act. s. m. חָלֵף, f. חֲלָפָה; pass. חֲלִיף: vorübergehen, *pass by;* Pt. pass. verwechselt, *changed.* | **Itpe.,** Pf.

3 s. m. אֶחֱלַף; Pt. מֶחֱלַף: verwechselt werden, *be changed.* ‖ **Pa.,** Inf. c. sf. 3 p. f. חֲלוֹפִנְהִי: umtauschen, *change.* ‖ חֲלָף praep. anstatt, *in the place of.*

חִלְפָּא n. m., p. חִלְפֵי: eine Dornart, *a species of thorns.*

חֶלְקָא, חֻלְקָא n. m. Anteil, *portion.*

חֲלַשׁ vb. **Pe.,** Pf. 3 s. f. חֲלַשָׁא; Pt. act. חָלֵשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִחֲלַשׁ, id. | **Pa.,** Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חַלֵּשְׁתֵּהּ: schwach machen, *weaken.* | **Af.,** Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אַחֲלֵשְׁתֵּהּ, id. ‖ חֻלְשָׁא n. m. Schwäche, *weakness.* ‖ חַלָּשׁ adj., f. חַלָּשָׁא: schwach, *weak.*

[חם] (§13*c*) n. m., sf. 3 s. m. חֲמוּהַּ: Schwiegervater, *father-in-law.* ‖ חֲמָתָא n. f., sf. 2 s. m. חֲמָתָךְ: Schwiegermutter, *mother-in-law.*

חמא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †חֲמִיתִי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חֲמִיתֵהּ: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחֱמִנֵּהּ: sehen, *see.* | **Itpe.,** Pf. 3 p. †אִתְחֲמִיאוּ, pass.

חמם vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. חַם; Inf. מֵחַם; Pt. act. חָאֵם, חָיֵם, s. f. חָיְמָא: warm sein, *be warm.* | **Af.,** Pt. act. מַחֵם: erwärmen, *warm up.* ‖ חַמִּים adj., p. m. d. חַמִּימֵי: warm, *warm.*

[1]חמר. חֲמָר n. m. et f., d. חֲמָרָא; p. חֲמָרֵי: Esel, Eselin, *he-, she-ass.* | חֲמָרְתָא n. f. Eselin, *she-ass.* | בַּר חֲמָרָא Esel, *ass.* ‖ חַמָּרָא (בַּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver.*

[2]חמר. חֲמַר n. m., d. חַמְרָא; sf. 2 s. m. חַמְרָךְ; 3 s. m. חַמְרֵהּ: Wein, *wine.* ‖ חֲמִירָא n. m. Sauerteig, *fermented dough.*

חֲמֵשׁ, חַמְשָׁה n. m. et f. 5. ‖ חֲמֵ(י)סַר, f. †חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה, חֲמֵשׁ סְרֵי, חֲמֵ(י)סְרֵי 15. ‖ חֻמְשָׁא n. m., p. חֻמְשֵׁי: $\frac{1}{5}$.

חֲמָתָא v. חם.

חנא. חָנוּתָא n. f., p. חָנְוָן: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store.* ‖ חָנְוָאָה, חָנְוָנָאָה n. m. Krämer, *shop-keeper.*

חנט. [חִטְּתָא] n. f., p. חִטֵּי: Weizen, *wheat.*

חנן vb. **Itpa.,** Pf. 3 s. f. אִחַנַּנָא: um Erbarmen flehen, *supplicate.*

חנף vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חִנַּפְתִּי: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. †חֲסָדִין: Gnade, Huld, *favor;* p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חסן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. †יְהֵסְנוּן: Besitz ergreifen, *occupy*.

חָסַר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חַסּוֹרֵי; Pt. pass. s. m. מְחַסַּר, f. מְחַסְּרָא: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חפף vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חָיֵף, f. חָיְפָא: abreiben, *rub*.

חֲפוּרָא n. m. junges Gras, *young grass*.

חֲפִשְׁתָּא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חַצְבָּא n. m., p. חַצְבֵי 1 sf. 3 p. חַצְבַיְהוֹ: Krug, *pitcher*.

חצד vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תֵּחֲצַד: ernten, *reap*.

חצל . [מחצלתא] n. f., p. †מַחְצַלַיָּא: Matte, *mat*.

חֲצִינָא n. m. Axt, *axe*.

חַצִיף adj. frech, *impudent*. || חֲצָפָא n. m. Frechheit, *impudence*.

חַקְלָאָה n. m. Bauer, *rustic*.

חקק vb. **Pe.**, Pt. pass. חָקִיק (חָקוּק): eingravieren, *engrave*.

חָרוּבָא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חַרְבָּא n., p. חַרְבֵי: Schwert, *sword*.

חָרַב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. †חֲרִבוּ, חָרוּב; Impf. 3 s. m. לֶחֱרַב, לֶחֱרֹב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חֲרַבְתֵּהּ; Inf. לְחַרוֹבֵי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲחַרְבֵהּ; Pt. act. מַחְרֵב, 2 s. מַחְרַבְתְּ, id. || חֲרָבָא n. m. Schaden, *injury*.

חַרְדָּלָא n. m. Senf, *mustard*.

חרט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. תִּתְחָרַט; Imp. אִתְחָרַט: bereuen, *regret*.

חרך vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חֲרִיכָא: anbrennen, *burn*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חרכינהו l. חֲרָכוּנְהוֹ; Impf. 3 s. m. לְחָרֵךְ, נָחֲרֵךְ; Pt. act. מְחָרֵךְ; pass. p. f. מְחָרְכָן: versengen, *singe, scorch*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִתְחָרַךְ; Inf. אִתְחָרוֹכֵי, pass.

[1]חָרִיף. חרף adj., s. f. d. חָרִיפְתָּא: scharf, *sharp, keen.* ‖ חֲרָפָא n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter).*

[2]חרף vb. **Af.**, Imp. p. m. אַחְרִפוּ: früh sein, *be early.*

חריצא n. m., p. חֲרִיצֵי: Graben, *ditch.*

חרק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. יֶחְרֹק: einschneiden, *make an incision.*

[1]חר. חרר adj., p. m. חָרֵי; p. f. חָרָתָא: frei, *free.* | חֵרוּ n. f. Freiheit, *freedom.*

[2]חרר. חֹרָא n. m. Loch, *hole.*

חשב vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. מֶחְשַׁב, Inf. לֶחְשֹׁב; Pt. pass. חָשִׁיב, f. חֲשִׁיבָא; p. d. חֲשִׁיבֵי; 1 s. חֲשִׁיבְנָא, 1 p. חֲשִׁיבִינַן, 2 s. חֲשִׁיבַתְּ: rechnen, achten, *count, esteem.* | **Pa.**, Pt. act. p. m. †מְחַשְׁבִין: planen, *plan.* ‖ מַחֲשַׁבְתָּא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מַחֲשַׁבְתֵּהּ: Gedanken, Plan, *thought, plan.*

חשד **Pe., Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חַשַּׁדְתָּנַן: verdächtigen, *suspect.*

חשך vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְחֲשֵׁךְ: finster werden, *grow dark.* | **Pa.**, Imp. p. m. חַשְׁכוּ; Pt. act. p. m. מְחַשְׁכִי, pass. p. f. מְחַשְׁכָן: dunkel machen, spät sein, *darken, be late.* ‖ **Af.**, Imp. p. m. אַחְשְׁכוּ: spät sein, *be late.* ‖ חֲשׁוֹךְ adj., d. חֲשׁוֹכָא; p. d. †חֲשׁוֹכָיָא: finster, elend, *dark, poor.* ‖ חֲשׁוֹכָא n. m. Finsternis, *darkness.*

חשׁשׁ vb., **Pe.**, Pf. 1 s. חַשִׁי, חַשֵׁי; 3 s. m. חַשׁ; 3 s. f. †חַשַׁת; Impf. 1 p. נֵחַשׁ; Pt. act. 1 p. חָיְשִׁינַן: leiden, besorgt sein, *suffer pain, care.*

חתך vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חַתְכִנְהִי: schneiden, *cut.*

חתם vb. **Pe.**, Imp. p. חֲתֶמוּ; Pt. act. 1 s. חָתְמִינַן; pass. p. m. חֲתִימֵי; 2 p. חֲתִימֵיתוּ: unterzeichnen, *sign, subscribe;* schließen, *close.*

חתן n. m., p. חַתְנֵי, חַתְנָא: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law.*

ט

טבח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טָבַחְתָּ: schlachten, *kill.* ‖ טַבָּח n. m. Schlächter, *butcher.*

טַבְיָא n. m., p. טְבִי: Gazelle, *antelope.*

טְבַל vb. **Pe.**, Imp. p. טִבְלוּ: eintauchen, *be immersed.*

טַבְלָא n. m. Pauke, *drum.*

טבע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טָבַעְנָא, 1 p. טָבְעִינַן: versinken, *be drowned.* ‖ **Pa.**, Inf. לְטַבּוֹעֵי Pt. act. מְטַבַּע; pass. p. f. מְטַבְּעָן: versenken, einsenken, *drown, fix deep.*

[1]טְהַר vb. **Pe.**, rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone.* ‖ **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טְהַרְנְהוֹ: für rein erklären, *pronounce clean.*

[2]טהר. טְהָרָא n. m. Mittag, *noon.*

טוא **Pa.**, Pf. 1 p. †טַוִּינָא: rösten, *roast.*

טוט interj. tut! *toot!*

טוֹפָנָא n. m. Sintflut, *deluge.*

טור n. m. Berg, *mountain.*

טְחַן vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טְחַנְתְּ; Imp. טְחַן; Pt. act. p. m. †טָחֲנִין, sf. 3 s. m. †טָחֲנַיִן; pass. s. m. d. †טְחִינָא: mahlen, *grind.*

טיב, טוב vb. **Af.**, Pt. act. †מְטִיב: Gutes tun, *do good, deal well.* ‖ טָב adj., d. טָבָא; s. f. טָבָא: gut, *good.* | יוֹמָא טָבָא Feiertag, *holiday.* ‖ טוּבָא n. m. Güte, *goodness.* | טוּבֵיהּ דְּ heil dem, der, *happy he, who.* ‖ טוּבָא adv. viel, sehr, *much, very.* ‖ טִיבוּ n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2 s. m. טִיבוּתָךְ: Güte, Wohltat, *goodness, kindness.*

טִינָא n. m. Schlamm, *mud.*

טַיָּא n. m. Araber, *Arab.* | טַיָּעוּת ad. arabisch, *in Arabic.*

[1]טלל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m. †אִתְטַלֵּיתוּן: spielen, *play.* | **Pa.**, Pt. act. מְטַלֵּל: scherzen, *sport.*

[2]טלל. טַלָּא n. m. Schatten, *shadow.* | טלל vb. denom. **Pe.**, Pt. act. p. מְטֻלָּלִי: überschatten, *overshadow.* ‖ טַלָּא n. m. Dach, *roof.* ‖ מַטְלַלְתָּא n. f., p. מַטְלֻלָּתָא, מַטְלֻלֵּי:

Bedachung, Hütte, *roofing, booth.*

טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַטְלַע; Imp. אַטְלַע: nach einer Seite stellen, *turn sidewards.*

טמר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d. טְמִירְתָא: verbergen, *hide.* | **Itpe.**, Imp. p. m. אִטְמַרוּ: sich verbergen, *hide oneself.* | **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְטַמְּרָן: verborgen, *hidden.*

טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. טַמְּשֵׁהּ; Pt. act. טָמֵשׁ: eintauchen, *dip.*

טען v. טָנָא.

טַנְדוּ (pers.) adv. zu zweien, *two together.*

טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לְטַעוּ; Inf. מְטָעָא: irren, *err.*

טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טְעֵמְתְּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. †טְעֲמִנּוּן; Impf. 3 s. m. לְטַעֵם; Imp. s. m. טְעַם, p. m. טְעַמוּ; Inf. מְטַעֲם: kosten, *taste.* | טַעֲמָא n. m., sf. 2 s. m. טַעֲמִיךְ: Grund, Meinung, *reason, opinion.*

טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טְעוֹן; Pt. act. טָעֵן; pass. s. m. טָעִין, p. m. טְעִינִי: 1. beladen, tragen, *load, bear,* 2. anklagen, *sue.* || טָנָא n. m. Last, *burden.* || אַטּוּ praep. um willen, wegen, *for the sake of, on account of;* part. interr. = num.

טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. טָפֵי, f. טַפְיָא, p. טְפוֹ: überfließen, *be abundant.* | טְפֵי adv. viel, sehr, mehr, *much, very, more.*

טְפָרָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. טְפָרֵיהּ: Klaue, *claw.*

[טִפְּשָׁאי] n. m., p. טְפְּשֵׁי: dummer Mensch, *fool.*

טָרָא vb. **Pe.**, werfen, *throw.*

טָרַד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. m. טָרְדִנְהוּ; Pt. pass. טָרִיד, p. טְרִידִי: vertreiben, *drive away;* Pt. pass. beschäftigt, *busy.* | **Itpe.**, 3 s. m. אִטְּרֵד; Impf. 2 p. m. תִּטַּרְדוּ; Inf. לְאִטְרוֹדֵי; Pt. מִטְּרְדָנָא, 1 s. מִטְּרֵד: beschäftigt sein, *be busy.*

טרח vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶטְרַח; Pt. act. 1 s. טָרְחָנָא, 1 p. טָרְחִינַן; pass. s. f. טְרִיחָא: sich mühen, *take pain, trouble oneself;* Pt. pass. lästig, *burdensome.* | **Af.**,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. אַטְרְחוּהַּ, 3 p. m. אַטְרְחוּנְהוֹ; Pt. act. מַטְרַח: bemühen, *trouble.*

[1]טרף vb. **Pe.,** Pf. 3 s. f. טְרַפָּא: klopfen, *knock.* ‖ **Itpe.,** Pt. f. s. מִטַּרְפָּא: entrissen werden, *be snatched.*

[2]טרף . טַרְפָּא n. m., sf. 2 s. m. טַרְפָּךְ: ein gerichtliches Dokument, das dem Gläubiger gestattet, vom Schuldner verkaufte Grundstücke den Käufern zu entreißen, *a document which permits the seizure of property sold by the debtor.*

טְרַק vb. **Pe.,** Imp. p. m. טְרֻקוּ; Pt. act. טָרֵק: 1. schlagen, stechen, *strike, sting;* 2. verschließen, *close.*

טשא vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. טְשׁוֹ; Pt. pass. טְשֵׁי, p. טְשׁוֹ: sich verbergen, *hide oneself.*

י

יאה vb. **Pe.,** Pt. act. יָאֵי: schön, passend, *fair, comely.*

יַבְלָא n. m. Gras, *grass.*

יבל vb. **Af.,** Pt. act. p. m. †מֹוּבְלִין, p. f. מֹוּבְלָן: hinführen, bringen, *conduct, bring.*

יבם vb. **Pa.,** Imp. יַבֵּם; Inf. c. sf. 3 s. f. לְיַבּוֹמַהּ: die Schwagerehe vollziehen, *do a brother-in-law's office.*

יבש vb. **Pa.,** Pt. pass. p. m. מְיַבְּשִׁי: trocken machen, *dry up.* ‖ יַבִּישׁ adj. trocken, *dry.* | יַבִּישְׁתָּא (= s. f. d.): trockenes Land, *dry land.*

יְדָא n. f., sf. 1 s. †יְדִי, †יַד, יְדַי; 2 s. m. יְדָךְ; p. (sive du.) c. sf. 3 s. m. יְדֵיהּ, 3 p. m. יְדֵיהוֹ: Hand, *hand.* ‖ אַיְדֵי דְ (= עַל־יְדֵי) conj. da, weil, *since, because.* ‖ בִּידֵהּ דְּ praep. durch, *through.* ‖ דִּידִי etc. (§§10*b*; 48*d*) mein, *my* etc.; לְדִידִי etc. (§61*b*) mich, *me* etc.

ידא vb. **Af.,** 3 s. m. אוֹדִי; Inf. אוֹדוֹיֵי; Pt. act. מוֹדֵי, p. מוֹדוֹ: 1. gestehen, *confess;* 2. danken, *give thanks.*

ידע vb. **Pe.,** Impf. 3 p. m. לִדְּעוּ, sf. 2 s. m. לִדְּעוּךְ; Inf. מִדַּע; Pt. act. s. m. יָדַע, p. m. יָדְעִי, 1 s. יָדַעְנָא,

1 p. יָדְעִינַן, 2 s. יָדְעַתְּ, 2 p. יָדְעִיתוּ(ן); pass. s. m. יְדִיעַ: wissen, *know.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. †הוֹדַעַתְּ, sf. 1 s. אוֹדַעְתַּן; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נוֹדְעֵהּ; Inf. לְאוֹדוֹעֵי; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדְעֵהּ; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתַּן: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform.* ‖ דַּעְתָּא n. f. (m.), sf. 1 s. דַּעְתַּי; 1 p. דַּעְתַּ(י)ן; 2 s. m. דַּעְתָּךְ; 2 p. m. דַּעְתַּיְכוֹ: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion.* V. s. נפל, סלק. ‖ מוֹדָעָא n. m. Erklärung, *declaration.* ‖ אשתמודע vb. denom., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אִשְׁתְּמוֹדַעְנוֹהִי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify.* ‖ †מִדַּעַם, מִדֵּי: etwas, *something.*

יְהַב vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יְהַבְתֵּהּ; 1 p. †יְהַבְנָא, †הַבְנַן, †יְהַבִינַן; 2 s. m. יְהַבְתְּ; 3 s. m. דִּיהַב, וִיהַב, c. sf. 2 s. m. יְהַבָּ(י)ךְ; 3 s. f. †יְהַבַת†; 3 p. m. †יְהַבוּ (הַבוּ); Impf. 1 p. נִתֵּב (§30*dζ*), 3 s. m. נִתֵּב; Imp. s. m. הַב, sf. 3 s. m. יְהַבֵּהּ, הַבְיֵהּ, f. הַבֵּהּ; p. הַבוּ; Inf. מֵיהַב, מִתַּב, מִתְּבָא; Pt. act. s. m. יָהֵב, f. יָהֲבָא, p. m. †יָהֲבִין, יָהֲבִי, יָהֲבוּ; 1 s. יָהֲבְנָא, 2 s. יָהֲבַתְּ; pass. p. m. יְהִיבִי: geben, *give;* Pt. pass. gelegen, *placed.* | י׳ שְׁלָמָא sq. לְ grüßen, *greet.* | י׳ עֵינֵיהּ sq. עַל־ begehren, *desire.* ‖ **Itpe.**, Pf. 3 s. f. †אִתְיְהַבַת, pass.

יְהוּדָאָה n. m. Jude, *Jew.*

יהר vb. **Itpa.**, Pt. מִיַּהַר: sich überheben, *be overbearing.* ‖ יַהִיר adj., p. f. יַהִירָן: übermütig, *arrogant.* ‖ יֻהְרָא n. m., יַהִירוּתָא n. f. Übermut, *arrogance.*

יוֹמָא n. m., p. a. †יוֹמִין, יוֹמֵי; sf. 2 s. m. יוֹמָךְ: Tag, Tageslicht, *day, daylight.* ‖ בִּימָמָא adv. am Tage, *during the day.* ‖ מִן־ יוֹמָא דְ conj. seit, *since.*

[יוֹנְתָא] n. f., sf. 1 f. †יוֹן; 2 s. m. יוֹנָ(י)ךְ; p. יוֹנֵי: Taube, *dove.*

יזף vb. **Pe.**, Pt. act. יָזֵף: 1. borgen, *borrow;* 2. leihen, *lend.* | **Af.**, Pf. 1 s.

c. sf. 2 s. m. אֹוֹזִפְתָּךְ; 2 s. m. אוֹזֵפְתְּ; Inf. c. sf. 3 p. f. אוֹז[וֹ]פִנְהֵי; Pt. p. m. מְוֹזְפִי: leihen, *lend.*

יכח vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. נוֹכַח; Pt. pass. s. f. מוֹכְחָא: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove.*

יכל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †יְכֵלֵת, יְכֻלִי; Pt. act. יָכֵל, 1 p. יָכְלִינַן, 2 s. יָכְלַתְּ: können, vermögen, *be able;* sq. לְ überwältigen, *overcome.*

ילד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. יְלֵדַת, יְלֵדָה: gebären, *bear.* | **Itpe.**, Pf. 3 p. f. אִתְיְלִדָא; Pt. מִתְיְלֵד, pass. | **Af.**, Impf. 2 s. m. תּוֹלֵד; Imp. אוֹלֵד: zeugen, *beget.* ‖ וְלַד n. m., sf. 3 s. f. וַלְדַהּ: Kind, *child.*

ימם. יַמָּא n. m. Meer, *sea.*

יַמִּין adj., s. f. יַמִּינָא: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot).* ‖ ימן vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַיְמֵן: rechts stehen, *choose the right.*

יָנוֹקָא n. m., p. יָנוֹקֵי: Knabe, *boy.* | יָנוֹקְתָא n. f. Mädchen, *girl.* ‖ יָנְקוּתָא n. f., sf. 3 s. m. יָנְקוּתֵהּ: Jugend, *youth.*

יסף vb. **Af.**, Pf. 1 s. †אוֹסֵפִת; Inf. לְאוֹסוֹפֵי: hinzufügen, *add.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. f. אִתּוֹסַפָא, Impf. 3 p. m. לִתְּוֹסְפוּ, pass.

[יִסּוּרָא] n. m., p. יִסּוּרֵי: Züchtigung, *chastisement.*

יעד. [מוֹעֲדָא] n. m., p. †מוֹעֲדַיָּא: Fest, *festival.*

יעץ (hebr.) vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. יָעֲצִי, יָעֲצוּ: raten, *advise.* | **Pa.**, Pt. act. p. m. מְיָעֲצִי: Rat pflegen, *take counsel.*

יַצִּיב adj., d. יַצִּיבָא: einheimisch, *native.*

יִצְרָא (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse.*

יקד vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. s. m. אוֹקְדוּהַּ: anzünden, *kindle.*

יקר vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. מְיַקְּרָא: ehren, *honor.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִיַּקַּר; Inf. אִתְיַקּוֹרֵי: teuer werden, *become dear;* geehrt werden, *be honored.* | **Af.**, Imp. p. m. אוֹקְרוּ; Pt. act. s. m. מוֹקֵר, 2 s. מוֹקְרַתְּ: ehren, *honor.* ‖ יַקִּיר adj., f. יַקִּירָא: teuer, *dear.*

ירא vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אוֹרִי; Pt. act. p. m. מוֹרֵין, מוֹרַן:

lehren, *teach.* ‖ אוֹרְיָן n. m., אוֹרָיְתָא n. f. = תּוֹרָה.

יַרְחָא n. m., p. יַרְחֵי: Monat, *month.* | רֵישׁ יַרְחָא: Neumond, *new moon.* ‖ יַרְחִינָאָה: n. m. Astronom (Berechner des Mondlaufes), *astronomer (computer of the course of the moon).*

יִרּוֹק, יֻרָּק adj., d. יֻרָּקָא; s. f. יִרּוֹקְתִי; p. יִרּוֹקֵי: grün, *green.* | יְרַקְרַק adj., s. f. יְרַקְרָתִי (§17*c*), id. ‖ יַרְקָא n. m. Kraut, *herbs.*

ירת vb. **Pe.,** Impf. 2 p. m. †תֵּרְתּוּן; 3 s. f. תֵּרֹת; 3 p. †יֵרְתּוּן: erben, *inherit.*

ישן. שִׁנְתָא n. f. Schlaf, *sleep.*

יָת nota accus., sf. 1 s. יָתִי; 2 p. m. יָתְכוֹן; 3 s. m. יָתֵהּ.

יְתֵב (אִיתֵב) vb. **Pe.,** Pf. 2 s. m. יְתֵבְתְּ, אִיתֵבְתְּ; 3 p. m. †יְתִבוּ; Impf. 1 s. אִתֵּב; 2 p. m. תִּתְּבוּ; 3 s. m. נִתֵּב, לִתֵּב; Imp. תֵּב (יְתֵב), p. m. אִיתִבוּ; Pt. act. s. m. יָתֵב, f. יָתְבָא, p. m. יָתְבִי, f. †יָתְבָן, 2 s. יָתְבַתְּ, 2 p. †יָתְבִיתּוּן: sitzen, wohnen, bewohnt sein, *sit, dwell, be inhabited.* | **Pa.,** Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְ נְיַתְּבֵהּ; Pt. pass. s. f. מְיַתְּבָא: beruhigen, *quiet, soothe.* | **Af.,** Pf. 1 s. אוֹתֵבִי; 1 p. c. sf. 3 s. m. אוֹתֵבְנֵהּ; 3 s. m. אוֹתֵב; sf. 3 s. m. אֹתְבֵהּ, 3 p. m. אֹתְבִנְהוֹ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֹתְבוּהַּ; Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. נֹתְבוּהַּ; Imp. s. m. c. sf. 3 s. f. אֹתְבַהּ; p. m. c. sf. 1 s. אֹתְבוּן; Inf. אֹתוֹבֵי, sf. 2 s. m. לְאֹתוֹבָךְ; Pt. act. s. m. מוֹתֵב, p. m. מֹתְבִי; 1 p. מֹתְבִינַן; pass. s. f. מֹתְבָא: setzen, *seat, set, place.* | **Ittaf.,** Impf. 3 p. m. †יִתּוֹתְבוּן; Pt. s. m. מִתּוֹתַב: sich niederlassen, *settle.* ‖ מֹתְבָא n. m., c. מוֹתַב; sf. 2 s. m. מֹתְבָךְ: Sitzung, Sitz, Wohnort, *session, seat, home.* ‖ מְתִיבְתָא n. f. (§16*c*V^{a}): Schule, *college.* | רֵישׁ מְתִיבְתָא: Schuloberhaupt, *head of an academy.*

יַתְמָא n. m., p. יַתְמֵי: Waise, *orphan.*

יַתִּיר adj., d. יַתִּירָא: überschüssig, *in excess.* ‖ בְּיַתִּירְתָא adv. übermässig, *to excess.*

כ

כְּ praep. wie, *like, as.* ‖ כַּד, כִּי conj. als, wenn, *when.* ‖ כַּדּוּ adv. schon, jetzt, *now.*

כאב vb. **Pe.,** Pt. כָּאֵב: schmerzen, *pain.* ‖ כְּאֵבָא, כֵּיבָא n. m. Schmerz, *pain.*

כאר = pers. ḫar Esel, *ass.*

כבא vb. **Pa.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. כַּבְּיֵהּ: auslöschen, *extinguish.*

[1]כבב . כִּבָּא n. m. Eiter, *pus.*

[2]כבב . כּוֹכְבָא n. m. Stern, *star.*

כבן . מַכְבַּנְתָּא n. f., sf. 3 s. f. ־נְתַהּ: Kapuze, *hood.*

כְּבָר adv. längst, *already.*

כברי vb. denom., Inf. כַּבְרוֹיֵי: schwefeln, *fumigate with sulphur.*

כבש vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †כְּבַשְׁת; 3 s. f. c. sf. 3 p. f. כְּבַשְׁתִּנְהֵי; 3 p. c. sf. 3 s. f. כַּבְשׁוּהַּ; Inf. c. sf. 3 s. f. לְמִכְבְּשַׁהּ; Pt. act. 1 s. כָּבֵשְׁנָא: unterdrücken, unterwerfen, *suppress, subdue.* ‖ כִּבְשָׁא n. m., p. כִּבְשֵׁי: Geheimnis, *secret.*

כַּד v. כְּ.

כדד . כַּדָּא n. m. Krug, *pitcher.*

כַּדּוּ v. כְּ.

כְּדִי v. היא.

כֹּדַנְיָא n. m. et f., p. כֹּדַנְיָתָא: Maultier, *mule.*

כָּהֲנָא n. m. = כֹּהֵן. ‖ כָּהֲנְתָּא n. f., p. כָּהֲנָתָא = בַּת כֹּהֵן, אֵשֶׁת כֹּהֵן.

[כְּוָת] praep., sf. 1 s. †כְּוָתִי, כְּוָתַי, כְּוָת†; 2 s. m. כְּוָתָ(י)ךְ; 2 p. m. כְּוָתַיְכוֹ; 3 s. m. כְּוָתֵהּ; 3 p. m. כְּוָתַיְהוֹ = כְּ.

כַּוְּתָא n. f., p. כַּוֵּי: Öffnung, Fenster, *aperture, window.*

כּוּזָא (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*

כון vb. **Pa.,** Pf. 3 s. m. כַּוֵּן; Impf. 3 s. m. לְכַוֵּן; Pt. pass. p. f. †מְכַוְּנָן: richten, *direct.* | **Itpa.,** Pf. 1 s. אִכַּוַּנִי: beabsichtigen, *intend.* ‖ כֵּן adv. so, *thus.*

כוס . כָּסָא n. m., p. כָּסֵי: Becher, *cup.*

כְּוָרָא n. m., p. כְּוָרֵי: Fisch, *fish.*

כַּחֲדָא v. אחד.

כְּחָלָא n. m. Schminke, *eye-paint* (stibium).

כחש vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. לִכְחֹשׁ, f. תִּכְחֹשׁ; Pt. pass. כְּחִישׁ: mager werden,

become lean; Pt. pass. schwach, *weak.*

כִּי v. כְּ

כַּיְבָא v. כאב.

כיל, כול vb. **Pe.,** Impf. 2 s. m. תְּכוֹל; 3 s. m. לְכֵיל; Pt. act. p. m. כָּיְלִי: abmessen, *measure off.*

כִּיסָא n. m., sf. 2 s. m. כִּיסְ(י)ךָ: Beutel, *purse.*

כֵּיפָא n. m., c. כֵּיף: Ufer, *shore.*

כָּךְ adv. so, *thus.*

ככך. בַּכָּא n., p. בַּכֵּי; sf. 1 s. בַּכַּי; 2 s. m. בַּכָּיךְ: Zahn, *tooth.*

כַּכְרָא n. m., p. כַּכְרֵי: Talent, *talent.*

[1]כלא vb. **Pa.,** Pt. act. s. f. מְכַלְיָא: vernichten, *wear out.*

[2]כלא . [כליתא] n. f., p. כְּלְיָתָא: Niere, *kidney.*

כַּלְבָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m. כַּלְבּוֹהִי†: Hund, *dog.*

כַּלְדָּאָה n. m. Mager, *astrologer.*

אכלכא = כלכא q. v.

[1]כלל . כְּלָא n. m. כָּל־; sf. 3 s. m. כֻּלֵּהּ = כֻּלֵּי, כֻּלָּהּ, s. f. כֻּלַּהּ, כָּלָא, p. m. כֻּלְּהוֹן†, כֻּלְּהוֹ, p. f. כֻּלְּהֵי, cf. §46. ‖ כְּלוּם: irgend etwas, *anything.* ‖ כְּלָלָא n. m., p. כְּלָלֵי: allgemeine Regel, *general rule.* | מִכְּלָלָא adv. impliciter, *in an implied manner.* | מִכְּלָל דְּ: es ergibt sich, daß, *it follows that.* | כְּלָל . . . לָא: gar nicht, *in no way.* ‖ כלל vb. denom. **Pe.,** Pt. act. s. m. כָּיֵל, כָּלֵל: eine Regel aufstellen, *establish a rule.* ‖ כְּלִילָא n. m. Krone, *crown.*

[2]כלל . כַּלְתָּא n. f., sf. 3 s. f. כַּלְתָּהּ; p. c. sf. 2 s. m. כַּלְתָּךְ: Braut, Schwiegertochter, *bride, daughter-in-law.*

כְּלוּם v. [1]כלל.

[כַּלְמָתָא] n. f., p. כַּלְמֵי: Wurm, *worm.*

כַּלַּפֵי v. אנף.

כֵּן v. כון.

כנן . כַּנָּא n. m. Stamm, *stem.*

כנע vb. **Itpe.,** Pf. 3 s. f. אִתְכַּנְעָא, אִכַּנְעִי: sich demütigen, *humble oneself.*

כַּנְפָּא n. f., sf. 3 s. f. כַּנְפַּהּ; p. (sive du.) c. sf. 2 s. m. כַּנְפָּיךְ: Flügel, Zipfel, *wing, skirt.* ‖ כנף vb. denom. **Pa.,** Impf. 3 p. לְכַנְפֵי: versam-

meln, *assemble.* ‖ כְּנוּפְיָא n. Versammlung, *assembly.*

כְּנִישְׁתָּא n. f., p. כְּנִישָׁתָא: Versammlung, *assembly.* | בֵּי כְּנִישְׁתָּא: Synagoge, *synagogue.*

כסא vb. **Pe.,** Pt. pass. p. m. כְּסַן: verbergen, *hide.* | **Pa.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. כַּסְיַן; Imp. כַּסִּי, sf. 3 p. m. כַּסִּינְהוֹ; Pt. pass. 2 s. m. מְכַסְּיתָ: bedecken, *cover.* | **Itpa.,** Pf. 3 s. m. אִתְכַּסִּי; 3 s. f. c. sf. 3 p. אִתְכַּסִּיתִנְהוֹ pass.

כסס . מְכָסָא n. m. Zoll, *tax.*

כסף vb. **Pe.,** Pt. pass. s. f. כְּסִיפָא לְהוֹ: sie schämen sich, *they are bashful* (§55*d*). | **Itpe.,** Impf. 2 p. m. תִּתְכְּסְפוּ; 3 s. m. לִכְסֵף; 3 p. m. לִכַּסְפוּ; Pt. s. m. מִכְסֵף: sich schämen, beschämt werden, *be ashamed, be put to shame.* | **Pa.,** Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. כַּסְפַתֵּהּ: beschämen, *put to shame.* ‖ כַּסְפָּא n. m., a. כְּסַף: Silber, *silver.* ‖ כְּסוּפָא n. m. Scham, *shame.*

כְּפוֹתָא n. f., p. כְּפוֹוֵי (כְּבוֹוֵי): Mist, *dung.*

כפל vb. **Itpe.,** Imp. אִתְכַּפֵּל: sich angelegen sein lassen, *make it one's business.*

כפן vb. **Pe.,** Pf. 1 p. כְּפֵנַן; 3 p. כְּפוֹן; Pt. act. 1 p. כָּפְנִינַן, 2 s. כָּפְנַתְּ: hungrig sein, *be hungry.* ‖ כְּפֵן adj. hungrig, *hungry.* ‖ כַּפְנָא n. m. Hunger, *hunger.*

כפף vb. **Pe.,** Imp. לֵךְ; Pt. act. כָּיְפָה; pass. p. f. כְּיִפָּה: beugen, überwinden, *bend, subdue.* | **Pa.,** Impf., 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְכַיְּפֵהּ: umbiegen, *bend over.* ‖ כַּפָּא n. f., Schale, *bowl.*

כפר vb. **Pe.,** Pt. act. כָּפֵר: abwischen, *wipe.* | **Pa.,** Inf. כַּפּוֹרֵי; Pt. pass. מְכַפַּר: abwischen, sühnen, *wipe off, expiate.* | **Itpa.,** Impf. 3 s. m. לְכַפַּר; Pt. מִתְכַּפַּר: gesühnt werden, *be expiated.* ‖ כִּפּוּרָא n. m., p. כִּפּוּרֵי: Versöhnung, *atonement.* ‖ יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי: Versöhnungstag, *day of atonement.*

כפת vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. כַּפְתֵּהּ: fesseln, *chain.*

כֹּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a measure.*

כרא . כַּרְיָא n. m. Haufe, *heap.*

כְּרָבָא n. m. Kohl, *cabbage.*

כְּרָגָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax.*

כְּרַךְ vb. **Pe.,** Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. כְּרַכְתֵּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. כַּרְכֵּהּ; 3 p. m. c. sf. 3 p. m. כַּרְכִינְהוֹ, 3 p. f. כְּרַכְוּנְהִי; Imp. p. m. כִּרְכוּ; Pt. act. כָּרֵךְ, p. כְּרִיכִי: umwickeln, zusammenwickeln, *wrap, wrap up.* כְּרַךְ רִיפְתָּא: eine Mahlzeit halten, *dine.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִכְּרַךְ: eingehüllt sein, *be wrapped up.* || כַּרְכָא n. m., p. c. כַּרְכֵי: Stadt, *city.*

כרכ״ש vb., Inf. כַּרְכּוֹשֵׁי: abschütteln, *shake off.*

כַּרְכְּשָׁא n. m., sf. 3 s. m. כַּרְכְּשֵׁהּ: Mastdarm, *gut.*

כַּרְכְּשְׁתָּא n. f. Wiesel, *weasel.*

כַּרְמָא n. m., p. d. †כַּרְמַיָּא: Weingarten, *vineyard.*

כַּרְסָא n. m., sf. 2 s. m. כַּרְסָךְ; 3 s. m. כַּרְסֵהּ: Bauch, *belly.*

כְּרָעָא n. f., sf. 1 s. כְּרָעַי; 3 s. f. כְּרָעָא; p. (sive du.) כְּרָעֵי, sf. 2 s. m. כְּרָעָיךְ; 3 s. m. כְּרָעֵיהּ; 3 p. m. כְּרָעֵיהוֹ: Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg, foot.*

כרשי (כרשא, כריש, כרישא) n. m. Haifisch, *shark.*

כשל vb. **Af.,** 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַכְשְׁלֵהּ: straucheln machen, *cause to stumble.*

כֻּשׁוֹרָא (ass.) n. m., p. כֻּשׁוֹרֵי: Balken, *beam.*

כתב vb. **Pe.,** Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. כַּתְבְנֵהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. כַּתְבִנְהוֹ; Impf. 2 p. m. תִּכְתְּבוּ; Imp. p. m. כְּתְבוּ, כְּתִבוּ; Inf. לְמִכְתַּב; Pt. act. 1 s. כָּתֵבְנָא, 2 p. †כָּתֵבִיתוּן; pass. s. m. כְּתִיב: schreiben, *write.* || **Itpe.,** Pt. p. f. מִכַּתְבָן: eingetragen werden, *be registered.* || מַכְתְּבָא n. m. Griffel, *stile.*

כְּתָנָא n. m. Flachs, *flax.*

כַּתְפָּא (כַּפָּא) n. f. (m.), sf. 3 s. m. כַּתְפֵּהּ (כַּפֵּהּ): Schulter, *shoulder.* || כתף vb. denom. **Pa.,** Pt. act. מְכַתֵּף, p. מְכַתְּפִי; 1 s. מְכַתְּפְנָא, 1 p. מְכַתְּפִינַן: aufladen, tragen, *carry on the shoulder.*

ל

לְ praep., sf. 1 s. לִי, נַהֲלִי; 1 p. נַהֲלָן, לָן, לַנָא†; 2 s. m. נַהֲלָךְ, לָךְ, f. נַהֲלָךְ, לָךְ(י), p. m. נַהֲלָכוֹן, לָכוֹן†; 3 s. m. לֵהּ, נַהֲלֵהּ, f. לַהּ, נַהֲלַהּ, p. m. נַהֲלֵיהוֹן, לָהוֹן†, p. f. נַהֲלַיְהוֹ, לְהוֹן†: zu, für, *to, for;* nota accusativi (§61*b*). | 1 p. דִּילָן; 2 p. m. דִּילְכוֹן; 3 s. m. דִּילֵהּ, p. m. דִּילְהוֹן (§48*d*). | בְּדִיל praep. wegen, *on account of.*

לָא, לָו (§67) adv. nicht, nein, *not, no.* | לָא אִית v. אִית.

לְאֵי vb. **Pe.**, Pt. pass. לְאֵי: müde, *tired.*

לאך. מַלְאָכָא n. m., d. מַלְאָכָא; p. מַלְאֲכֵי: Engel, *angel.*

לבב[1]. לִבָּא n. m., sf. 1 s. לִבַּי; 2 s. m. לִבָּךְ: Herz, *heart.* אַלְבָּא דְ: im Sinne von, *according to.*

לבב[2]. לוּלָבָא n. m. Palmzweig, *branch of a palm.*

לבן. לִבְנָתָא n. f., p. לִבְנֵי: Ziegel, *brick.*

לבשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. לְבֵשְׁתְּנְהוֹ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶלְבְּשִׁנֵּהּ, אֶלְבְּשִׁנֵּהּ; 3 s. m. יִלְבַּשׁ; Imp. לְבַשׁ; Inf. לְמִלְבַּשׁ; Pt. pass. p. c. sf. 3 p. f. לְבִישָׁיְהִי: anziehen, *put on;* Pt. pass. bekleidet, *clothed.* | **Af.**, Pt. act. מַלְבֵּשׁ: bekleiden, *clothe.* || לְבוּשָׁא n. m., sf. 3 s. m. לְבוּשֵׁהּ: Gewand, *garment.*

להא vb. **Šaf.**, Pt. pass. מְשַׁלְהֵי: ermüdet, *tired.*

לְהֲדֵי v. אחד.

לוא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְלֵי: sich anschließen, *join.* | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְוָיָךְ; Impf. 3 s. m. יְלַוֵּה†; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. יְלַוּוֹנֵהּ†: begleiten, *accompany.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אַלְוָיָךְ id.

לְוָאָה n. m. Levit, *Levite.* | בַּר לְוָאִי id.

לוּבָא, לוּבָאָה n. m., p. m. לוּבָאֵי, f. d. לוּבְיָתָא: aus Libyen, *Libyan.*

לוּגָא n. m. Log, *log* (ein Maß, *a measure*).

לוט vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לְטֵתֵהּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶלְטֵיהּ; 3 s. m. יִלְטְ; Inf. מִלְטְ 1 sf. 3 s. m.

לְמִלְטְיֵהּ; Pt. act. s. m. d. לָאֲטָא, לָיְטָא, 2 s. לָיְטַתְּ; pass. s. m. d. לוּטָא, לַוְטָא: verfluchen, *curse.* | **Pā.**, Pt. act. s. m. d. מְלָטְטָא id.

לוּשׁ, לִישׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m. תְּלוּשׁוּ, תְּלִישׁוּ; Imp. p. m. לוּשׁוּ, לִישׁוּ; Pt. act. 1 p. לָיְשִׁינַן: kneten, *knead.* ‖ לַיְשָׁא, לֵישָׁה n. m. Teig, *dough.*

לְוָת praep., sf. 1 s. †לְוָתִי, †לְוָת; 2 s. m. לְוָתָ(י)ךְ: zu, *to.*

לְחוֹד v. אחד.

לְחַיֵּי v. חיא.

לַחְמָא n. m., sf. 2 s. f. לַחְמֵךְ: Brot, *bread.*

[1]לְחֵשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּלְחֹשׁ; Imp. s. m. לְחֹשׁ: flüstern, *whisper.*

[2]לחשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְלַחֲשָׁן: glühend, *glowing.*

לֶיכָּא v. אִית.

לֵילְיָא n. m., p. לֵילְוָתָא, לֵילְוֵי: Nacht, *night.* ‖ לִילִיתָא n. f. = לִילִית (weiblicher Dämon, *female demon*).

לֵיצָנוּתָא n. f. Spott, *scoffing.*

לֵית v. אִית.

למד. תַּלְמִידָא n. m., p. †תַּלְמִידִין, תַּלְמִידֵי, sf. 2 s. m. תַּלְמִידָךְ; 3 p. m. †תַּלְמִידֵיהוֹן: Schüler, *disciple.* ‖ תַּלְמוּדָא n. m. Talmud.

לִסְטָאָה (gr.) n. m. Räuber, *robber.* ‖ לִסְטָיוּתָא n. f. Räuberei, *the robber's business.*

לָעוֹזָא n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language.*

לִפְדָּא (gr.) n. m. Pfanne, *pan;* eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs.*

לקא vb. **Pe.**, Pt. act. לָקֵי: geschlagen werden, *be beaten.*

לִשָּׁן n. m., d. לִשָּׁנָא: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression.*

לתת vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. לָתֵתִי: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain).*

מ

מְאָה n. f., du. מָאתַן, 100.

מוּמָא (hebr.) n. m. Makel, *blemish.*

מָ(א)נָא n. m., p. מָ(א)נֵי; c. מָאנֵי; sf. 2 p. m. מָנַיְכוֹ; 3 s. m. מָאנֵיהּ; 3 p. m. מָנַיְהוֹ(ן): Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מאס vb. **Pe.,** Inf. מִמְאַס; Pt. pass. מְאִים: verachten, *despise;* Pt. pass. widerlich, *loathsome.*

מַבּוֹרָא, מַבְּרָא v. עבר.

מַגָּן adv. umsonst, *gratuitously.*

אַמְגּוֹשָׁא n. m. Magier, *magician.*

מַדְבְּרָא, מְדַבְּרָנָא v. דבר.

מדד . מַדָּא n. m., sf. 2 s. m. מַדָּךְ: Kleid, *garment.*

מִדֵּי v. ידע.

מְדִינְתָּא v. דִּין.

מַדְנְחָא v. דנח.

מִדַּעַם v. ידע.

מָה, מָא, מַי pron. interr. (§§11*a;* 50*ad*) was? *what?* | אַמַּי: warum? *wherefore?* | בְּמַי: worin? womit? *wherein? wherewith?* | כְּמָה: wie, *how.* | לְמָה: wozu? *wherefore?* | דִּילְמָא: daß nicht etwa, *lest;* vielleicht, *perchance.* | מָה דְ, מַי דְ: dasjenige, welches, was, *that which, what.* | כְּמָה דְ conj. wie, *as.*

מַהְדּוֹרָא v. הדר.

מהל vb. **Pe.,** Imp. p. m. מְהֻלוּ; Pt. act. 1 p. מָהֲלִינַן, 2 p. מָהֲלִיתוּ: beschneiden, *circumcise.* ‖ מָהוֹלָא n. m. Beschneider, *circumciser.*

מְוֹדָעָא v. ידע.

מון (?). מָמוֹן n. m., d. מָמוֹנָא: Geld, *money.*

מְוֹעֲדָא v. יעד.

מְוֹרָנָא n. m. Made, *worm.*

מוּשׁ vb. **Pe.,** Impf. 3 s. f. תְּמוּשׁ; imp. מוּשׁ: zubereiten, *prepare.*

מות, מִית vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. מִית, f. †מִיתַת, מִיתָא; 3 p. m. †מִיתוּ; Impf. 3 s. m. †יְמוּת, f. †תְּמוּת; 3 p. m. †יְמוּתוּ(ן), †לִמְּתוּן, לֵמוּתוּ, לִמְּתוּ; Inf. מְמָת, מֵמָת; Pt. act. s. m. מָאֵת, p. m. †מָיְתִין, מָיְתִי; 1 p. מָיְתִינַן, 2 s. מָיְתַתְּ; pass. s. d. מִיתָא: sterben, *die;* Pt. pass. tot, *dead.* ‖ מִיתָנָא n. m. Toter, *a dead person.* ‖ מוֹתָא n. m., מוֹתָנָא n. m., מִיתוּתָא n. f. Tod, *death.*

מוא(?) . מַזְיָא n. m., sf. 1 s. מִזְיַי; 3 s. m. מַזְיֵהּ, f. מַזְיַהּ: Haar, *hair.* ‖ [מִזְּתָא n. f., p. מִזֵּי;] sf. 2 p. m. מִזַּיְכוֹ; 3 s. m. מִזֵּיהּ id.

מוֹתְבָא v. יתב.

מִזְגָּא v. זגג.

מַזָּלָא v. נזל.

מחא vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מַחְיַן, 2 s. m. מַחְיָךְ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. מַחְיוּהַּ, מְחוֹהַּ, 3 p. m. מְחוֹנְהוֹ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לִמְחֵיהּ; Inf. מִמְחָא, sf. 3 s. m. לְמִמְחֵהּ; Pt. מָחֵי, 1 p. מָחֵינַן, 2 s. מָחֵית: schlagen, *strike, smite.* | **Pa.,** Pf. 1 s. מַחַי; 3 p. מַחוֹ: verwehren, verhindern, *protest against, hinder.*

מַחְבָּטָא v. חבט.

מָחוֹזָא v. חוז.

מחח . מֹחָא n. m., sf. 1 s. מֹחַי: Gehirn, *brain.*

מְחַטָּא v. חטט.

מַחְטָרָא v. חטר.

מחל vb. **Pe.,** Pt. act. 1 s. מָחֵלְנָא: verzeihen, *forgive.*

מחצלתא v. חצל.

(לְ)מְחָר adv. morgen, *to-morrow.*

מַחֲשַׁבְתָּא v. חשב.

מְטָא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. מְטַי; 3 p. m. מְטוֹ, sf. 3 s. m. מַטְיוּהַּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לִמְטְיַן: 3 p. נִמְטוֹ; Pt. act. s. m. מָטֵי, f. מָטְיָא, p. m. מָטוֹ, f. מָטְיָן, 2 s. מָטֵית absol., sq. לְ sive accus.: gelangen, reichen, einholen, *arrive, reach, overtake.* | **Af.,** Pf. 2 s. m. אַמְטִית; 3 p. m. אַמְטוֹ, sf. 3 s. m. אַמְטְיוּהַּ, 3 p. m. אַמְטִינְהוֹ; Imp. †אַמְטִיו, sf. 3 s. m. אַמְטְיוּהַּ; Pt. act. p. m. מַמְטוֹ: bringen, führen, *carry, conduct.* || מָטוּתָא n. f. Bitte, *petition.* בְּמָטוּתָא מִנָּךְ, מִנַּיְכוֹ: bitte, *I pray thee, you.*

מַטְלַלְתָּא v. טלל.

מִטְרָא n. m. Regen, *rain.*

מִי part. interr. = num. || מִיהָא, מִיהָת, מִיהוֹ v. הוה.

מַיָּא n. p. m., sf. 2 s. m. מַיָּיךְ; 3 p. m. מַיְהוֹ: Wasser, *water.*

מֵיכְלָא v. אכל.

מִילָא n. m. = *μίλιον.*

מִילְתָא (gr.) n. f., p. מִילָתָא: Wolle, wollener Mantel, *wool, woolen cloak.*

מִינָא n. m., sf. 3 s. f. מִינַהּ; p. מִינֵי: Art, *kind;* Häretiker, *heretic.*

מֵיתְיָא v. אתא.

מַכְבַּנְתָּא v. כבן.

מִכְדִי v. הוא.

מכך vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. מַךְ; Imp. מֹךְ; Pt. act. p. m. †מָיְכִין:

unterbreiten, *lay, spread.* | **Af.,** Pt. act. מַמֵּךְ: niedrig machen, *lay low.* || מַכִּיךְ adj., 2 s. מַכִּיכַתְּ: niedrig, *low.*

מִכְסָא v. כסס.

מַכְתְּבָא v. כתב.

מְלָא vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. †מְלַאוּ, מְלוֹ; Impf. 3 s. f. תִּמְלֵי; Pt. act. מָלֵי, p. m. מָלוֹ, f. †מָלְיָן, מָלְיָא; pass. מְלֵי, f. מַלְיָא, p. m. †מְלַיִן, מְלוֹ: voll sein, füllen; *be full, fill.* | **Pa.,** Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מַלּוּנְהוֹ; Impf. 1 s. אֱמַלֵּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְמַלְיֵהּ, f. לְמַלְיַהּ; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מְמַלְיָא: füllen, *fill.* || מְלָא n. m. Fülle, *fulness.*

מַלְאַךְ v. לאך.

מִלְחָא n. m. (f.) Salz, *salt.* || מלח vb. denom. **Pe.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מְלַחְנְהֵי; p. m. †מְלַחוּ; Pt. pass. p. m. מְלִיחֵי: salzen, *salt.*

[1]מֶלֶךְ n. m., d. מַלְכָּא: König, *king.* || מַלְכְּתָא n. f. Königin, *queen.* || מַלְכוּתָא n. f. sf. 2 s. m. מַלְכוּתָךְ: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty.* || מְלַךְ vb. denom. **Pe.,** Impf. 3 s. m. †יִמְלֹךְ; Pt. act. s. m. מָלֵךְ, 2 p. מָלְכִיתוּ: regieren, *reign.* | **Af.,** Pf. 3 s. m. אַמְלֵךְ; Impf. 3 s. m. נַמְלֵךְ id.

[2]מלך vb. **Itpe.,** Impf. 1 s. אִמְּלֵךְ; Inf. אִמְּלוֹכֵי; Pt. s. m. מִמְּלַךְ, p. m. †מִתְמַלְכִין: sich beraten, andern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind.*

מלל . מִלָּא n. f., d. מִלְּתָא, sf. 3 s. m. מִלְּתֵהּ; p. מִלֵּי, sf. 3 s. m. מִלֵּיהּ, 3 p. m. מִלַּיְהוֹ: Wort, Ding, *word, thing.* || מִמֵּלָּא, מִמִּלָּא adv. von selbst, *of itself.* || מִלּוּלָא n. m. Rede, *speech.*

מָמוֹן v. מון.

מִמֵּלָּא, מִמִּלָּא v. מלל.

מְמַשָּׁא v. משׁשׁ.

מִן־, מִ·, מֵ praep., sf. 1 s. †מִנִּי, †מִן, מִנַּי; 1 p. מִנַּן; 2 s. m. מִנָּךְ; 2 p. m. †מִנְּכוֹן, מִנַּיְכוֹ; 3 s. m. מִנֵּהּ, f. מִנַּהּ, p. m. †מִנְּהוֹן, מִנַּיְהוֹ, f. מִנַּיְהֵי: von, aus, als, *of, from, out of, than.* || מְנָא v. אָן.

מַן pron. interr. (§§11*a*; 50): wer? *who?* || מַנּוּ, מַנִּי

(§11*b*): wer ist es? *who is it?* ‖ מַן דְּ (§51*b*): derjenige, welcher, *he who, whosoever.*

מנא vb. **Pe.,** Impf. 3 p. m. נִמְנוֹ; Imp. מְנִי; Inf. מִמְנֵי, sf. 3 p. m. מִמְנִנְהוֹ; Pt. act. 1 p. מָנֵינַן: zählen, *count.* | **Itpe.,** Pf. 3 p. m. אִמְּנוֹ, sq. עַל־: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot.* ‖ מִנְיָנָא n. m., p. מִנְיָנֵי: Zahl, Zählung, *number, count.*

מנע vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לִמְנְעַן: zurückhalten, *restrain.* | **Itpe.,** Pt. p. m. מִמַּנְעִי, pass.

מַסָּא n. m. Schaufel, *shovel.*

מְסָ(א)נָא v. סאן.

מַסְפְּרָא, מַסְפֹּרְתָּא v. ספר.

מַסְקָנָא v. סְלֵק

מסר vb. **Pe.,** Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תִּמְסְרֵהּ; Pt. act. s. m. מָסַר, 1 s. מָסַרְנָא; pass. p. f. מְסִירָן: überliefern, *hand over.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִמְּסַר; Impf. 3 s. m. לִמְּסַר, לִתְמְסַר, יִמְּסַר†; Pt. s. f. מִמַּסְרָא, pass.

מִסְּתָא n. Genüge, *sufficiency;* sf. 1 s. מִסְּתַי; 2 s. m. מִסְּתָ(י)ךְ, מִסְתְּיָךְ; 3 s. m. מִסְתְּיֵהּ: es ist genug für, *it is enough for.*

[מְעָא] n. m., sf. 3 s. m. מְעֵהּ; p. c. sf. 3 s. m. מְעֵיהּ, מַעְיָנֵיהּ: Eingeweide, *intestines.*

מעט vb. **Pa.,** Inf. מָעוֹטֵי: ausschließen, *exclude.* ‖ מָעוּטָא n. m. Ausschließung, *exclusion.*

מַעְיָנָא v. עֵינָא.

מֶעָלֵי, מַעְלֵי v. עלל.

מְעַלְּיוּתָא v. עַל־.

מַעְלָנָא v. עלל.

מְעָרְתָא v. ערר.

מַפְּקָנָא, מַפַּקְתָּא v. נפק.

מְצִי, אִמְצִי vb. **Pe.,** Pf. 1 s. מְצַי; 3 p. m. מְצוֹ; Pt. pass. מְצֵי, 1 s. מְצֵינָא, 2 s. מְצֵית: vermögen, können, *be able.*

מצע. מְצִיעַ adj,, p. m. מיצעי l. מְצִיעֵי, s. f. d. מְצִיעֲתָא: mittelster, *middle.* ‖ [אֶמְצְעָאָה] adj., p. אֶמְצְעֵי (= אֶמְצְעָאֵי), id.

מצץ vb. **Pe.,** Pf. 2 s. m. מַצְתְּ, מַצֵּית; Pt. act. מָיֵץ: saugen, *suck.*

מִצְרָא n. m., sf. 1 s. מִצְרַי; p. c. sf. 3 p. f. מִצְרָנֶהָא: Grenze, *boundary.*

מִצְרָאָה n. m. Ägypter, *Egyptian.*

מֻקְרָא n. m., sf. 1 s. †מֻקְרִי: Gehirn, *brain.*

[1]מרא . מָרָא n. m., c. מָרֵי; sf. 1 s. †מָרִי, †מָר; 1 p. †מָרַנָא; 2 s. m. מָרָ(י)ךְ, p. m. מָרַיְכוֹ; 3 s. m. מָרֵהּ, f. מָרַהּ, p. m. מָרַיְהוֹ; 1 p. מָרָוָתָא, sf. 3 p. m. מָרָוָתַיְהוֹ: Herr, *lord, master.*

[2]מרא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִמַּרְיָא, אִמְּרַי = מרד q. v.

מַרְבְּעָא, מַרְבַּעְתָּא v. [2]רבע.

מַרְגָּנִיתָא (gr.) n. f. Perle, *pearl.*

מרד vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †מְרַדוּ; Pt. act. מָרֵד: sich empören, *revolt.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִמְּרַדָה id.

מַרְזְבָא v. רזב.

מרטט vb. **It.**, Pf. 3 s. m. אִמַּרְטַט; Inf. אִמַּרְטוֹטֵי: in Fetzen zerrissen werden, *be torn in shreds.* || מַרְטוּטָא n. m., p. מַרְטוּטֵי: Fetzen, *rag.*

מַרְעָא n. m., sf. 3 s. m. מַרְעֵהּ; p. †מַרְעִין: Krankheit, *sickness.*

מָרִיר adj. bitter.

משא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְשֵׁית; Impf. 3 s. m. נִמְשֵׁי; Imp. מְשִׁי; Pt. act. s. m. מָשֵׁי, f. מָשְׁיָא, 1 s. מָשֵׁינָא: waschen, *wash.* | **Af.**, 1 s. c. sf. 3 s. m. אַמְשִׁיתֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַמְשְׁיֵהּ id.

[1]משח vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נִמְשַׁח: messen, *measure.* || מִשְׁחָא n. m., c. מְשַׁח: Maß, *measure.*

[2]משח . מִשְׁחָא n. m., c. מְשַׁח: Öl, *oil.*

משך vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. מָשְׁכִי: ziehen, *draw.* || מַשְׁכָּא n. m., sf. 3 s. m. מַשְׁכֵּהּ; p. מַשְׁכֵי: Haut, Fell, *skin.* || מְשָׁכָא n. m. Ausdehnung, *extent.*

משש . מְמַשָּׁא n. m. Wesentliches, *something tangible.*

מִשְׁתְּיָא v. שְׁתִי.

מָתָא n. f., c. מָת; sf. 1 s. מָתַי; 3 p. m. מָתַיְהוֹ: Stadt, *city.*

מתח vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. מָתְחִי: spannen, *stretch.*

מְתִיבְתָּא v. יתב.

מתל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m. מְתִילִי, sq. בְּ sive כְּ: vergleichen, *liken.* ‖ מַתְלָא n. m. Gleichnis, Sinnspruch, *simile, parable.*

מַתָּנָא n. m. Strick, *rope.*

מַתַּנְתָּא v. נתן.

נ

נאה vb. **Pe.**, Pt. act. נָאֵי: passen, *become.*

נבא . נבי [נְבִיאָה (hebr.)] n. m., p. †נְבִיָּא: Prophet, *prophet.*

נבב . אֲבוּב n. m. Flöte, *flute.*

נְבַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. נָבַח, p. m. †נָבְחִין: bellen, *bark.*

נִבְלְתָא n. f. Aas, *carcass.*

נבע vb. **Af.**, Pt. act. s. m. מַבַּע, p. f. מַבְּעָן: sprudeln lassen, *cause to gush forth.*

נגב vb. **Pe.**, Pt. act. נָגֵב: sich trocknen, *dry oneself.*

נגד vb. **Pe.**, Inf. מְנָגַד; Pt. act. s. m. נָגֵד, p. m. נָגְדִי: 1. wegziehen, *remove;* 2. fließen, *flow;* 3. geißeln, *scourge.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְנְגַד, אִנְגֵד; Pt. s. m. מִנְגַד, מִנְגֵד: 1. in Ohnmacht fallen, verscheiden, *faint, pass away;* 2. gegeißelt werden, *be scourged.* | **Pa.**, Inf. נַגּוֹדֵי; Pt. act. p. m. †מְנַגְּדִין: geißeln, *scourge.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַגֵּד, = הֶאֱרִיךְ. ‖ נַגְּדָא n. m., p. m. ניגדי l. נַגְדֵי: Zieher, Schlepper, *one who draws (a ship).* ‖ נָגוֹדָא n. m. Führer, *leader.* ‖ אַגָּדְתָא n. f. = הַגָּדָה, Haggada.

נְגַהּ vb. **Pe.**, sich verspäten, *come late.* נְגַהּ לֵהּ, נְגַהּ לֵהּ: er verspätete sich, *he came late* (§55*d*).

מַגְלָא . נגל n. m. Sichel, *sickle.*

נְגַע vb. **Pe.** sq. בְּ: berühren, *touch.* ‖ **Itpa.**, Pf. 3 s. f. אִנְגַּעַי, אִנְגַּעָא: aussätzig werden, *become leprous.*

נַגָּרָא n. m. Tischler, *carpenter.*

נְגָרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נְגָרֵיךְ: 1. Kanal, *canal;* 2. Fuß, Schritt, *foot, step.*

נדא vb. **Af.**, Pt. 1 p. מַדַּיְנָן: sprengen, *sprinkle.*

נדב vb. **Pa.**, Pt. act. מְנַדֵּב, **Itpa.**, Pt. מִתְנַדַּב, מִנְדַּב:

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift.*

נדח vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. †אַדְּחוּהִי: ausstoßen, *thrust out.*

נדר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נְדַרִי: geloben, *vow.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אַדַּרְתַּהּ; 3 m. c. sf. 3 s. f. אַדְּרַהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אַדַּרְתַּהּ: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow.* || נִדְרָא n. m. Gelübde, *vow.*

נִהוּ m., נִהִי f. (§63*a*), p. נִנְהוּ m., נִנְהֵי f. pron. 3 pers. er, sie, *he, she;* sie, *they.*

נהג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †נְהַגּוּ, נְהוּג; Impf. s. f. נְהֻגִי; Pt. act. p. m. נָהֲגִי, pass. p. m. נְהִיגִי: führen, beobachten, *conduct, conduct oneself, observe;* Pt. pass. gewohnt, *accustomed.* (בְּ) נְהַג יְקָרָא: Ehre erweisen, *honor.*

נַהֲמָא n. m. Brot, *bread.*

[1]נְהַר vb. **Pe.**, hell werden, *dawn.* | **Af.**, 3 s. m. c. sf. 3 p. f. אַנְהֲרִנְהֵי: erleuchten, *cause to shine.* || נַהִיר adj., p. m. נַהִירִי, s. f. נַהִירָא, p. f. נַהִירָן: leuchtend, klar, *bright, clear.* || נְהוֹרָא n. m., sf. 2 s. m. נְהוֹרָיךְ: Licht, *light.* | סַגִּי נְהוֹר, p. סַגִּי נְהוֹרֵי: blind, *blind.*

[2]נהר . נַהֲרָא n. m., c. נְהַר, p. נַהֲרֵי, נַהֲרָוָתָא: Strom, *river.*

נוד vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נָדְיָא: sich bewegen, *move.*

נוּחַ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָח; Impf. 3 s. m. נֵנַח, לֵנַח, f. תֵּנַח; Inf. מֵנַח; Pt. act. s. m. נָיַח, pass. s. m. d. נִיחָא, s. f. נִיחָא: ruhen, zur Ruhe kommen, *rest, enter into rest;* Pt. pass. angenehm, annehmbar, *pleasing, acceptable.* | תֵּנַח: es ist annehmbar, *it is acceptable.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִתְּנָחָא, Inf. אִתְּנוֹחֵי: sich hinlegen, *lie down;* darauf eingehen, *acquiesce.* | **Af.**, Pf. 1 s. אַנַּחִי, sf. 3 s. f. אַנַּחְתַּהּ; 1 p. †אַנַּחְנָא; Impf. 3 s. m. נַנַּח; Inf. אַנּוֹחֵי, sf. 3 p. לְאַנּוֹחִנְהוֹ; Pt. act. מַנַּח; pass. s. m. מַנַּח, s. f. מַנְּחָא: legen, hinlegen, lassen, *lay, place, leave.* || נְיָחָא n. m., c. נְיָח: Ruhe, *rest.* || נִיחוּתָא n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness.* ‖ תנח vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַתְנַח = אַנַּח.

נוּם, נִים vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִים; Impf. 1 p. נָנוּם; 3 s. m. נָנוּם; Inf. מְנָם; Pt. act. s. m. נָיֵם, f. נָיְמָא, 1 s. נָיְמָנָא: schlummern, schlafen, *slumber, sleep.* | **Pa.**, Pf. 1 s. נַיֵּמִי, id. | **Palp.**, Pt. act. מְנַמְנֵם, id.

נור n. m. (f.), d. נוּרָא: Feuer, *fire.*

נול . מַוָּלָא n. m. Schicksal, *fortune.*

נוף . נְוִיפוּתָא n. f. Verweis, *rebuke.*

נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. אַוּקַתַּן; Inf. אַוּקֵי; Pt. act. מַוֵּק: schädigen, *injure.* | **Ittaf.**, Pf. 1 s. אִתַּוַּקִי; 2 s. m. אִתַּוַּקְתָּ; 3 s. m. אִתַּוַּק; Pt. p. m. מְתַוְּקִי: Schaden erleiden, *suffer injury.*

נְוִירָא (hebr.) n. m. = נָיִר.

נַחֲלָא n. m., p. נַחֲלֵי: Bach, *brook.*

נְחַת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †נְחַתוּ; Impf. 2 p. m. תֶּחֱתוּ (תֶּחֲתוּ); Imp. s. m. נְחַת, p. m. חֲתוּ; Inf. לְמֵחַת; Pt. act. s. m. נָחֵת, 1 p. נָחֵתִינַן: herabsteigen, *descend.* | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אחתיניה l. אַחֲתִנֵּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אַחֲתִנֵּהוֹ, f. אַחֲתִנֵּהִי; 3 p. m. †אַחְתוּ; Impf. 1 p. נַחֵת; Pt. act. s m. מַחֵת; pass. p. m. מְחָתֵי, f. מְחָתָן: herabkommen lassen, niederlegen, *cause to descend, place.* ‖ נָחוֹתֵי יַמָּא n. m.: = יָרְדֵי יַמִּים.

נטל vb. **Pe.**, Imp. טֹל: nehmen, *take.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. †אִנְטַלַת: pass. ‖ אַמַטוּל, אַמַטוּ praep. wegen, um willen, *on account of, for the sake of.* ‖ אַמַטוּל דְּ conj. weil, *because.*

נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נְטָעֵהּ: pflanzen, *plant.*

נְטַף vb. **Pe.**, tropfen, *drop.* ‖ נְטָפָא n. f. Tropfen, *drop.*

נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f. †נְנַטְרָן; Imp. s. m. נְ(א)טַר: 1. bewahren, *guard;* 2. warten, *wait.* | **Itpe.**, Pt. p. f. מִנְּטָרָא: bewacht werden, *be guarded.* | **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. m. לְנַטּוֹרְנֵהוֹ: bewachen, *guard.*

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. נִיבֵיהּ: Zahn, *tooth.*

נכא vb. **Pe.,** Pt. pass. נְכֵי: abziehen, *subtract.*

נכס vb. **Pe.,** Imp. כֹּס: schlachten, *slaughter.* | **Pa.,** Inf. לניכסא leg. לְנַכָּסָא, id. || נִכְסֵי n. p. m., sf. 1 s. נִכְסַי; 2 s. m. נִכְסָ(י)ךְ; 3 s. m. †נִכְסוֹהִי, נִכְסֵיהּ: Besitz, *possessions.*

נֻכְרָאָה n. m. fremd, *foreign.*

נַמְטָא n. m., p. נַמְטֵי: Decke, *cover.*

נַמֵּי adv. auch, *also.* || אִי נַמֵּי: oder, *or.*

נסב vb. **Pe.,** Pf. 1 s. נְסֵבִי; 1 p. †נְסֵבְנָא; 2 s. m. נְסֵבְתְּ; Impf. 2 s. m. תִּנְסַב, תִּסַּב, תִּנְסֵב; 3 s. m. לִנְסֵב; sf. 1 s. נִנְסְבַן; 3 p. m. †יִסְּבוּן; Imp. נְסֵב; Pt. act. p. m. נָסְבִי(ן): nehmen, heiraten, *take, marry (take a wife).* | **Itpe.,** Pf. 3 s. f. †אִתְנַסְבַת, אִנַּסְבָא, אִנְסְבָא; Inf. †אִתְנְסָבָא, אִנְסוֹבֵי; Pt. s. f. מִנַּסְבָה, p. m. מִנַּסְבִי, p. f. †מִנַּסְבָן; 1 s. מִנְסֵבְנָא (מִנַּסְבִינָא), 1 p. מִנַּסְבִינַן, 2 s. f. מִנַּסְבַת: sich verheiraten, verheiratet werden, *be married (take a husband).* || **Af.,** Pt. act. מַנְסֵב: verheiraten, *marry off (give a wife to).*

נסח vb. **Af.,** Pf. 1 s. c. sf. 3 p. m. אַסַּחְתִּנְהוֹ: entfernen, *remove.*

[1]נסך . מַסֶּכְתָּא n. f. Traktat, *treatise.*

[2]נסך . נִסְכָּא n. m. Metallbarren, *bar of metal.*

[1]נסס . נִסָּא n. m., p. †נִסִּין, נִסֵּי: Wunder, *miracle.*

[2]נסס . סִסְיָא n. m. Mißmut, *bad humor.*

נסר vb. **Pa.,** Pt. act. p. m. †מְנַסְּרִי(ן): sägen, *saw.*

נעל . [מנעלא] n. m., p. †מַנְעָלִין: Schuh, *shoe.*

נפא . [נְפָתָא] n. f., p. נְפָוָתָא: Sieb, *sieve.*

נפח vb. **Pe.,** Pt. act. נָפַח: anfachen, *blow.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִנְפַח pass. || נַפָּחָא n. m. Schmied, *smith.*

נְפַל vb. **Pe.,** Pf. 3 s. f. נְפַלָה; 3 p. m. †נְפַלוּ, נְפוּל; Pt. act. s. m. נָפֵל, 1 s. נָפֵלְנָא: fallen, *fall.* | **Af.,** Pt. s. f. מַפְּלָא: abortieren, *give premature birth to.*

נפץ vb. **Pe.,** Imp. פֹּץ: schütteln, ausklopfen, *shake out, beat.*

נָפַק vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. נָפְקָא; 3 p. m. נָפוֹק; Impf. 1 s. אֵפֹק; 1 p. נִפֹּק; 3 s. m. יִפֹּק, f. תִּפֹּק; 3 p. (ן) לִפְקוּ; Imp. פֹּק, p. פְּקוּ; Inf. לְמִפַּק; Pt. act. s. m. נָפֵק, f. נָפְקָא p. m. נָפְקֵי, 1 s. נָפְקָנָא: herausgehen, hervorgehen, *come out, go forth.* | מַי נָפְקָא לַן מִנַּהּ: was ergibt sich uns daraus? *what follows for us therefrom?* לְמַי נָפְקָא מִנַּהּ: was für Bedeutung hat es? *what is the significance thereof?* | **Af.,** Pf. 1 s. אַפְקֵת, sf. 2 p. m. אַפְקִיתְנְכוּ; 2 s. m. אַפְקֵת, sf. 3 s. m. אַפְקְתֵהּ; 3 s. m. אַפֵּק, sf. 3 s. m. אַפְקֵהּ; 3 s. f. אַפְקָה, sf. 3 s. m. אַפְקָתֵהּ; 3 p. m. †אַפְקוּ, sf. 3 s. m. אַפְקוּהִי; Impf. 2 s. m. תַּפֵּק; 3 p. m. †יַפְקוּן; Imp. s. m. אַפֵּק, p. m. אַפְקוּ; Inf. לְאַפּוֹקֵי; Pt. act. s. m. מַפֵּק, f. מַפְקָא, p. m. (ן) מַפְקֵי, 1 s. מַפְקָנָא, 1 p. מַפְקִינַן: hervorgehen machen, herausziehen, *cause to come out, cause to go forth, bring out, lead out.* ‖ מַפְקָתָא n. f., sf. 3 s. m. מַפְקָתֵהּ, מַפְקָנָא n. m. Ausgang, *exit.*

נֶפֶשׁ n. m., sf. 1 s. †נַפְשִׁי, נַפְשַׁי, †נַפְשִׁ, 1 p. נַפְשַׁן; 2 s. m. נַפְשָׁךְ; 2 p. m. נַפְשֵׁיכוֹ; 3 s. m. נַפְשֵׁהּ; 3 s. f. נַפְשַׁהּ: Seele, *soul;* c. suff. = pron. reflex. (§48*e*). | מִנַּפְשֵׁהּ: aus sich selbst, *of himself.* | מִדְּנַפְשֵׁהּ: aus seinen eignen Mitteln, *out of his own means.* ‖ נפשׁ vb. **Pe.,** Pt. pass. s. m. נָפִישׁ, f. נָפִישָׁא, p. m. נָפִישִׁין: viel, groß, *numerous, large.* | **Af.,** Impf. 3 s. f. תַּפֵּשׁ: vermehren, *multiply.*

נצא vb. **Itpe.,** Pt. s. m. מִנְצִי, f. מִנְצְיָא, p. m. מִנְצוֹ, 2 s. מִנְצִית: streiten, *quarrel.* ‖ מַצּוּנָא n. m. streitsüchtig, *quarrelsome.*

נצל vb. **Af.,** Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְצַלַּן; Pt. act. 1 s. מַצְלְנָא: (er)retten, *save, deliver, rescue.* | **Ittaf.,** Pf. 3 s. m. אִתְצַל; Pt. 2 s. מִתְצְלַת pass.

נקב vb. **Itpe.,** Pf. 3 s. m.

אֶנְקֵב; Pt. s. m. מְנֻקָּב: durchlöchert werden, *be perforated.*

נָקַט, אֶנְקַט vb. **Pe.,** Pf. 2 s. m. נָקַטְתָּ; 3 s. m. c. sf. 1 s. נְקָטַן, 3 s. m. נְקָטַהּ; Impf. 1 s. אֶנְקֹט; 2 s. m. תִּנְקֹט; 2 p. m. תִּנְקְטוּ; 3 s. m. לִנְקֹט; 3 p. m. נִקוּט, נִנְקְטוּ; Imp. נְקֹט; Inf. c. sf. 3 p. m. לְמִנְקְטָנֵהוּ, f. לְמִנְקְטָנֵהוּ; Pt. act. נָקֵט, 1 s. נָקֵטְנָא, 1 p. נָקֵטִינָן 2 s. נָקֵטְתָּ; pass. p. m. נְקִיטִי, 1 p. נְקִיטִינָן: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep;* Pt. pass. = act. | אַ· נָקַט בְּדַעְתֵּהּ (sc. מִלְּתָא), jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with.* | **Pa.,** Pt. act. מְנַקֵּט: sammeln, *gather.* | **Af.,** Pt. act. מְנַקֵּט: auflesen, *pick.*

נקף vb. **Af.,** Pt. act. 1 s. מַקְפְנָא: umringen, *encompass.*

נקר vb. **Pa.,** Pf., 1 p. †נַקְּרָנָא: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins.*

נקש vb. **Pe.,** Pt. act. נָקֵשׁ: klopfen, *knock.* || **Af.,** Pt. act. מַקֵּשׁ: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing.*

נַרְנָא n. m. Beil, *axe.*

נשׂא . נְשִׂיאָה n. m. Fürst, *prince.*

[1]נשׁא vb. **Itpe.,** Pf. 1 s. אִנַּשִׁי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אִנַּשִׁיוּהִי; Pt. s. f. מִנַּשְׁיָא: vergessen, *forget.*

[2]נְשָׁא vb. **Pe.** = נְשַׁב.

נְשַׁב vb. **Pe.** wehen, *blow.*

נְשַׁבָּא n. m., p. נְשַׁבֵּי: Netz, *net.*

נשׁט vb. **Pe.,** Imp. נְשֹׁט: enthäuten, *skin.*

נשׁף vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. שַׁף: fortrücken, *depart.*

נשׁק vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נְשָׁקָךְ; 3 p. m. נְשׁוּק; Pt. act. s. f. נָשְׁקָא, p. m. נָשְׁקִי: küssen, sich berühren, *kiss, touch.*

נתן vb. **Pe.,** Impf. 1 s. אֶתֵּן; 3 p. m. †לִתְּנוּן; Imp. תֵּן: geben, *give.* || מַתַּנְתָּא n. f. Geschenk, *gift.*

נְתַר vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. נְתוֹר, f. †נְתָרָן: abfallen, *fall off.*

ס

[סָאתָא] n. f., p. סָאוֵי: Seah, ein Maß, *a measure.*

סאן . מְסָאנָא n. m., sf. 3 s. f. מְסָאנָא; p. מְסָ(א)נֵי sf. 3 s. m. מְסָאנֵיהּ: Schuh, *shoe.* ‖ סְיָנָא n. m., sf. 3 s. m. סְיָנֵהּ, id.

סבל vb. **Pe.,** Pt. act. s. m. c. סָבֵל: ertragen, *bear.*

סְבַר vb. **Pe.,** Pf. 1 s. סְבַרִי; 1 p. †סְבַרְנָא, †סְבַרְנַן; 2 s. m. סְבַרְתְּ; 3 s. f. סְבַרָה; 3 p. m. סְבוּר; Impf. 3 s. m. לִסְבַּר; Pt. act. s. m. סָבֵר, 1 p. סָבְרִינַן; 2 s. סָבְרַתְּ; pass. s. f. סְבִירָא: meinen, nachdenken, verstehen, *think, reason, understand;* סְבִירָא לִי: es ist meine Meinung, *it is my opinion.* | **Itpa.,** Pt. s. f. מִסְתַּבְּרָא: für richtig befunden werden, *be found correct.* | **Af.,** Pf. 3 s. m. אַסְבַּר, sq. אַפֵּי et לְ: freundlich sein, anerkennen, *be friendly to, recognize.* ‖ סְבָרָא n. m. etwas mit dem Verstande Erschlossenes, *something arrived at by reasoning.*

[1]סגא vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †סְגֵינַן; 3 s. f. סְגַיָא, סְגַי; Pt. p. m. †סָגְיַן, †סָגַן, 1 p. סָגֵינַן: gehen, wandeln, *walk.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. f. אִסְתַּגְיָא; Pt. s. m. מִסְתְּגֵי: vorwärts kommen, *proceed;* אִסְתְּגֵי לֵהּ id. | **Af.,** Pt. act. s. m. מַסְגֵּי, f. מַסְגְּיָא, p. מַסְגַּן, = **Pe.** ‖ סַגִּי adj., p. m. †סַגִּיאִין; p. f. סַגִּיאָן: viel, *numerous.* סַגִּי לֵהּ: es genügt ihm, *it is enough for him.* לָא סַגִּי דְלָא אָזֵלְנָא: ich muß gehen, *I must go.* סַגִּי נְהוֹר v. נְהוֹרָא.

[2]סְגָא vb. **Pe.** = סְגַר: zuschließen, *lock.*

סגד vb. **Pe.,** Imp. סְגֵד, sq. לְ: sich niederwerfen vor, *prostrate oneself before.*

[סגנא] n. m., p. סִגְנֵי: Fürst, *prince.*

סדד . סַדָּא n. m., sf. 3 s. m. סַדֵּהּ: Fußblock, *stocks.* ‖ סַדָּאָה n. m., סַדָּנָא n. m.

Verfertiger von Fußblöcken, *maker of stocks.*

סדן . סְדִינָא n. m., sf. 3 s. m. סְדִינֵהּ: leinenes Tuch, *linen wrapper.*

סדר vb. **Pa.**, Pt. act. מְסַדֵּר: ordnen, *arrange.* ‖ סִדְרָא n. m., p. סִדְרֵי: Ordnung (= Teil der Mišna), *order (= part of the Mishna).*

סהד . סָהֲדָא (שָׁהֲדָא): Zeuge, *witness.* ‖ סהד vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַסְהֵד; 3 p. m. †אַסְהִדוּ; pt. act. מַסְהֵד: Zeugnis ablegen, *bear testimony.*

סהר . סַהֲרָא n. m., p. סַהֲרֵי: Mond, *moon.*

סוס, סוּסְיָא n. m., p. c. sf. 3 p. m. סוּסְוָתֵיהוֹ: Pferd, *horse.*

סוֹפָא, סֵיפָא (§14*g*) n. m. Ende, letzter Fall, *end, latter case.* | לְסוֹף, לְבָסוֹף adv. zuletzt, endlich, *at last.*

סחא vb. **Pe.**, baden, *bathe.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַסְחֵהּ: baden, *bathe.* ‖ מַסוֹתָא (§16*c*) n. f. Bad, *bath.*

סחף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. סְחִיפָא: niederwerfen, *throw down;* pass. ruhen, *rest.*

סחר . סְחוֹר adv. rings herum, *round about.* | סַחֲרָנֵי n. p. m., sf. 3 s. m. †סַחֲרָנוֹהִי: Umgebung, *surroundings.*

סָטָנָא (שָׂטָנָא) (hebr.) n. m. Satan.

סְטָרָא n. m. Seite, *side.*

סיב vb. **Pe.**, alt werden, *grow old.* ‖ סָבָא n. m. Greis, *old man;* p. die Ältesten, *the elders.* ‖ סָבְתָא n. f. Greisin, *old woman.* ‖ סִיבוּתָא, סֵיבוּתָא n. f., sf. 3 s. m. סִיבוּתֵהּ (שֵׂי'): Greisenalter, *old age.*

סים, סום vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נְסִים, נְסוֹם; Pt. act. סָיֵם: anlegen, *put on.* ‖ **Pa.**, Pf. 3 s. m. סַיֵּם; Inf. לְסַיָּמָא, sf. 3 s. m. לְסַיֵּמֵהּ; Pt. act. p. m. מְסַיְּמֵי, id.; anlegen lassen, *cause to put on.* ‖ סִימָא n. m. Schatz, *treasure.*

סִימָנָא (gr. ?) n. m., sf. 2 s. m. סִימָנָיךְ: Zeichen, *sign.* ‖ סים vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. סִיַּמְתְּנָהוֹ: schließen, *conclude.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. f. תִּסְתַּיַּם: bestimmt werden, *be correctly ascertained, fixed.*

[1]סְיָנָא v. סאן.

[2]סְיָנָא n. m., sf. 3 s. m. סְיָנֵהּ: Hut, *hat.*

סיע vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סַיְעֵהּ; Imp. s. m. c. sf. 3 p. סַיְעִנְהוֹ; Inf. סַיּוֹעֵי; Pt. act. s. m. מְסַיַּע, f. מְסַיְּעָא: unterstützen, *support.* | **Itpa.**, Pt. s. f. מִסְתַּיְּעָא (מִסְתַּיְּעַת): gelingen, *succeed.*

סיף. סַיְפָא, סֵיפָא n., p. סַיְפֵי: Schwert, *sword.* || סַיָּפָא n. m.: Schwertträger, *swordsman.*

סֵיפָא v. סוֹפָא.

סכא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. מְסַכְּיָא: ausschauen, erwarten, *look for, expect.*

סַכִּינָא n. f.: Messer, *knife.*

סכך. [סִכְּתָא] n. f., p. סִכֵּי: Pflock, *peg.*

סכל vb. **Itpa.**, Pf. 1 s. אִסְתַּכַּלִי; Impf. 2 s. m. תִּסְתַּכַּל; 3 s. m. נִסְתַּכַּל, p. f. לִסְתַּכְּלָן; Imp. אִסְתַּכַּל; Inf. אִסְתַּכּוֹלֵי sq. בְּ: schauen, betrachten, *look at, consider.*

סכן vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. סַכֵּנְתָּךְ; 2 p. †סַכֵּנְתּוּן, sf. 1 s. סכינתין l. סַכֵּנְתּוּן: gefährden, *endanger.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לִסְתַּכַּן; Pt. מִסְתַּכַּן: pass.

סִכְסָא n. m.: dummer Mensch, *stupid person.*

סכר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סַכְרֵהּ; Pt. act. 1 s. סָכַרְנָא: verstopfen, *stop up.*

סלא. סִלְיְתָא, סִלְתָּא v. שִׁלְיְתָא.

סִלְוָא n. m.: Dorn, *thorn.*

סלל. סַלְּתָא, סִלְּתָא n. f., sf. 1 s. סַלְּתַי; 2 s. m. סִלְּתָיךְ; 3 s. m. סִלְּתֵהּ: Korb, *basket.*

סְלֵק vb. **Pe.**, Pf. 1 s. סְלֵקִי; 2 s. m. סְלֵקְתְּ; 3 p. m. †סְלִקוּ (סַקּוּ ?), סְלוּק; Impf. 1 s. אֶסַּק; 1 p. נִסַּק (נִסְלַק, נִסְלֹק); 2 s. m. תִּסַּק; 3 s. m. †יִסַּק; Imp. סַק; Inf. לְמִסַּק; Pt. act. s. m. סָלֵק, f. סָלְקָא, p. m. סָלְקִי, 1 s. סָלֵקְנָא, 1 p. סָלְקִינַן, 2 s. סָלְקַתְּ: aufsteigen, *ascend.* סְלֵק אַדַּעְתָּא: in den Sinn kommen, *come into the mind.* סָלְקָא דַעְתָּךְ: du denkst, *you think.* | **Pa.**, Inf סַלּוֹקֵי; Pt. act. 1 p. מְסַלְּקִינַן: entfernen, *remove.* | **Itpa.**, Pt. 1 s. מִסְתַּלַּקְנָא, 2 p. מִסְתַּלְּקִיתּוּ: sich entziehen, *withdraw.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַסֵּק, sf. 3 s. m.

אַסְּקֵהּ; 3 p. m. †אַסְּקוּ, sf. 3 s. m. אַסְּקוּהַּ; Imp. s. f. c. sf. 1 s. אַסְּקִין; Inf. לְאַסּוֹקֵי; Pt. act. s. m. מַסֵּק, 1 s. מַסֵּקְנָא: aufsteigen lassen, *cause to ascend;* wachsen lassen (Fleisch), *cause to grow (flesh);* benennen, *name;* vollenden, *complete;* מַסֵּקְנָא בָךְ (זוּזֵי): du bist mir (Geld) schuldig, *you owe me (money).* ‖ מַסְּקָנָא n. m.: Ausgang, *result.*

סמא vb. **Pa.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סַמְּיוּהַּ, 3 p. סַמּוֹנְהוֹ: blind machen, *blind.* ‖ [סְמֵי] adj., s. f. d. סְמִיתָא: blind. ‖ סַמְּיוּתָא n. f. Blindheit, *blindness.*

סְמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl, *fine flour.*

סְמַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. סְמַכִי; Imp. p. m. סְמֻכוּ, סִמְכוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִסְמְכֵהּ; Pt. act. s. m. סָמֵךְ, 1 p. סָמְכִינַן, 2 s. סָמְכַתְּ; pass. s. סְמִיךְ: anlehnen, sich anlehnen, die Hand auflegen (bei der Ordination), ordinieren, *join, lean, lay the hand upon (a person to be ordained), ordain;* pass. *lean.* | **Af.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m. אַסְמְכִינְהוֹ: anlehnen (einen Lehrsatz an einen Bibelvers), *cause (a scholastic proposition) to rest (on Scripture).* ‖ אַסְמָכְתָא n. f. Anlehnen, *causing to rest.*

סמם. סַמָּא n. m., p. †סַמָּנִין, סַמָּנֵי: Medizin, *medicine.* ‖ סַמְתְּרֵי: Drachenblut (Name eines Gewächses), *dragon's blood (name of a plant).*

סֻמָּק adj., d. סֻמָּקָא; p. m. סֻמָּקִי: rot, *red.*

סמר vb. **Itpe.**, Inf. לְאִסְתְּמוֹרֵי: sich in acht nehmen, *take care, beware.*

סַמְתְּרֵי v. סמם.

סנא vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. מִסְנֵהּ, מִסְנְיֵהּ; Pt. act. s. m. סָנֵי, f. סָנְיָא, p. s. m. c. sf. 3 s. m. †שָׂנְאוֹהִי, 3 p. m. †שָׂנְאֵיהוֹן; p. f. c. sf. 1 s. †סָנְוָתִי; pass. s. m. סְנֵי, f. סַנְיָא, p. m. סְנוֹ: hassen, *hate.* | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. †אִשְׂתְּנִיו: pass.

סִסְיָא v. נסס.

סעד vb. **Pe.**, Inf. מִסְעַד: speisen, *dine.* ‖ סְעֹדְתָא n. f.,

sf. 2 s. m. סְעֻדָּתְיִךְ: Mahlzeit, *meal.*

סער vb. **Pe.**, Pt. act. סָיֵר (§5*f*): untersuchen, *examine.*

[1]ספא vb. **Itpe.**, Impf. 2 s. תִּסְתַּפִּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid.*

[2]ספא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. סְפִית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed.* | **Af.**, Imp. אַסְפִּי, id.

ספד vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סַפְדוּהִי; Impf. 3 s. m. †יִסְפֹּד; 3 p. m. †יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person).* || סַפְדָּא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech.*

סַפְטָא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סַפְטַיְהוֹ: Kasten, *chest.*

סְפִינְתָא n. f., c. סְפִינַת: Schiff, *ship.* || סַפּוּנָא n. m., p. סַפּוּנֵי, סַפּוּנָאֵי: Schiffer, *sailor.*

סַפְסָלָא (lat.) n. m., p. סַפְסָלֵי: Bank, *bench.*

סְפוּנְקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran.*

סַפְסָרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword.*

סַפְסָרוּתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage.*

סַפָּא. סַפָּא n. m. Schwelle, Pfoste, *threshold, post.*

סְפָקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt.*

סִפְרָא n. m., c. סֵפֶר: Buch, *buch.* || סַפְרָא n. m., p. סַפְרֵי: Schreiber, *scribe.* || מַסְפְּרָא n. m., p. d. †מַסְפְּרָיָא, מַסְפְּרָתָא n. f. Schere, *scissors.*

סרג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †סְרַגוּ; Pt. act. p. m. סָרְגֵי: satteln, *saddle.* | **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְסָרְגָן: id.

סרא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. סְרִי; Pt. pass. s. f. סְרִיָא: stinken, *stink.*

סרב. סָרְבְּנוּתָא n. f., sf. 3 s. m. סָרְבְּנוּתֵהּ: Vornehmheit, *assumption.*

[1]סָרַח adv. mehr, *more.*

[2]סרח vb. **Pe.**, Pt. pass. סְרִיחַ: verderben, verwesen, *spoil, decay.* | **Af.**, Pt. act. s. m. מַסְרַח, p. m. מַסְרְחִי: id.

סרך vb. **Pe.**, Pt. act. סָרֵךְ: anhangen, *cling to.*

סרק. מַסְרָקָא n. m., sf. 1 s. סַרְקִי: Kamm, *comb.*

סתר vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. †סְתָרָהּ; 3 p. m. †סָתְרוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶסְתְּרֵהּ; Pt. act. סָתֵר, 1 s. סָתְרָנָא: niederreißen, *tear down;* auflösen, *loosen.*

סָתָם adj., p. סְתִימֵי: leer, *empty.* סָתָוָא n. m. Winter, *winter.* סָתָמָא n. m. Unbestimmtes, *something undefined.* | adv. schlechtweg, ohne weitere Bestimmung, *simply, without further qualification.*

ע

עָנָא n. coll., sf. 3 s. m. עָאנֵהּ: Kleinvieh, *small cattle, sheep and goats.*

עבד vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עֲבַדִי; 2 s. עֲבַדְתְּ; 2 p. עֲבַדִיתוּ; 3 s. f. †עֲבַדַת; 3 p. m. †עֲבַדוּ; Impf. 1 s. אֶעְבֵּד; 1 p. נַעְבֵּד; 2 s. m. תַּעְבֵּד, f. תַּעְבְּדִי, p. m. תַּעְבְּדוּ; 3 s. m. יַעְבֵּד, p. m. יָעְבְּדוּ; Imp. s. m. עֲבֵד, p. m. עִבְדוּ; Inf. מֶעְבַּד; Pt. act. s. m. עָבֵד, f. עָבְדָא, p. m. עֲבִדִי(ן), f. עָבְדָן, 1 s. עָבְדָנָא (עֲבִדְנָא), 1 p. עָבְדִינַן, 2 p. עָבְדִיתוּ; pass. s. m. עָבִיד, p. m. עֲבִידִי: tun, arbeiten, *do, work;* pass. beschaffen sein, pflegen, *be liable, likely, accustomed.* | עֲבַד יְקָרָא לְ: Ehre erweisen, *honor.* ע' טִיבוּתָא בְּ: eine Gefälligkeit erweisen, *do a favor.* | **Itpe.**, Impf. 3 s. m. לְהִתְעֲבַד, f. תִּתְעֲבַד: getan werden, gemacht werden, *be done, be made.* | **Šaf.**, Inf. שַׁעְבּוּדֵי; Pt. act. מְשַׁעְבֵּד; pass. p. m. d. מְשַׁעְבְּדֵי: unterwerfen, verpflichten, *subject, obligate.* | **Ištaf.**, Pt. s. f. מִשְׁתַּעְבְּדָא, p. m. מִשְׁתַּעְבְּדִי, 1 s. מִשְׁתַּעְבְּדָנָא: pass. ‖ עַבְדָא n. m., p. עַבְדֵי: Knecht, *slave.* ‖ עָבְדָא n. m., sf. 2 p. m. עִבְדֵיכוֹ; p. c. sf. 3 s. m. עִבְדֵיהּ: Tat, Werk, Geschäft, Ereignis, *deed, work, business, occurrence.* ‖ עֲבִידְתָא n. f., sf. 2 p. m. עֲבִידַתֵיכוֹ: Arbeit, Geschäft, *work, business.* | מַי עֲבִידַתֵיכוֹ בְּהַדֵי: was habet ihr zu tun mit . . .? *what have*

you to do with . . .? ‖ שִׁעְבּוּדָא n. m. Verpflichtung, *obligation.*

עבַר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עֲבַרִי, 1 p. †עַבְרִינַן; 2 s. m. עֲבַרְתְּ; Pt. act. עָבַר: überschreiten, *cross;* sq. עַל־ übertreten, *transgress.* | **Itpa.**, Pt. s. f. מֵעַבְּרָה: schwanger werden, *become pregnant.* ‖ עֶבְרָא n. m., c. עֵבֶר: Seite, Gegend, *side, region.* ‖ מַבְּרָא n. m. Fähre, *ferry.* ‖ מַבּוֹרָא n. m. Fährmann, *ferryman.*

[1]עגל. לַעֲגַל adv. alsbald, *soon.*

[2]עגל. עִגְלָא n. m. Kalb, *calf.*

עַד praep. bis, *until.* ‖ אַדְּ־, עַד־דְּ (§4*ek*) conj. während, als, *while, when* (§§56*c*; 58*b*).

עָדָא (§9*b*) pron. dem. s. f. diese, *this.*

עדד. עִדָּנָא n. m., c. עִדָּן; sf. 3 s. m. עִדָּנֵהּ: Zeit, *time.* | הָאִדָּנָא adv. jetzt, *now, at this time.*

עָדֵי (§9*b*) pron. dem. s. m. dieser, *this;* p. diese, *these.*

עדף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. עֲדִיף, f. עֲדִיפָא, 1 p. עֲדִיפִינַן, 2 s. עֲדִיפַתְּ, sq. מִן־ besser, *better.*

עוק. עָקְתָא n. f., p. a. עָקָן: Not, *distress.*

[1]עור vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְּעַר: erwachen, *awake.*

[2]עור vb. **Itpa.**, Pt. s. f. מִתְעַוְּרָא: blind werden, *become blind.* ‖ עֲוִיר adj., f. עֲוִירָא: blind. ‖ עִוָּרָא n. m. Blindheit, *blindness.*

עות vb. **Pa.**, Inf. לַעֲוּוֹתֵי: verderben, *spoil.*

עִזָּא v. ענז.

עַזִּיז adj., f. עַזִּיזָא: stark, *strong.*

עטף **Itpa.**, Pt. מֵעַטַּף: sich einhüllen, *wrap oneself.*

עֵיבָא n. m., עֵיבְתָא n. f. Wolke, *cloud.*

עַיְנָא, עֵינָא n. f., p. (du.) c. sf. 1 p. עַיְנַיִן; 3 s. m. †עֵינוֹהִי, עֵינֵיהּ, עַיְנֵיהּ, f. עֵינַיהּ: Auge, *eye.* ‖ עין vb. **Pa.**, Pf. 1 p. עַיְנִינַן; 3 s. m. עַיֵּן, 3 p. m. †עַיְנוּ; Impf. 1 p. נְעַיֵּן (לְעַיֵּנַן = לְעַיֵּן אֲנַן); Imp. עַיֵּן; Pt. act. s. m. מְעַיֵּן, f. מְעַיְּנָא, 1 s. מְעַיֵּנָא: betrachten, untersuchen, *consider, examine.* ‖ מַעְיָנָא n. m. Quelle, *spring.*

עכב vb. **Pa.**, Pt. act. מְעַכֵּב: aufhalten, verhindern, *delay,*

check. | **Itpa.**, Impf. 1 s. אֶעַכַּב: verweilen, *tarry.*

עַכְבְּרָא n. m. Maus, *mouse.*

עַכְנָא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder.*

[עַל־], עִלָּוֵי praep., sf. 1 s. עִלָּוַי, עֲלַי; 1 p. עִלָּוַן; 2 s. m. עִלָּוָ(י)ךְ, עֲלָ(י)ךְ; 3 s. m. עִלָּוֵיהּ, עֲלֵיהּ, עֲלוֹהִי†; 3 s. f. עִלָּוַהּ; 3 p. m. עֲלֵיהוֹן†, עֲלַיְהוֹ, עִלָּוַיְהוֹ: auf, über, wegen, *upon, over, on account of.* || לְעֵלָּא, מִלְּעֵל adv. oben, *above.* || עִלַּי adj. עִלָּאָה; p. עִלָּאֵי oberer, oberster, *upper, uppermost;* לְעִלַּי oben, *above.* || עִלִּיתָא n. f., p. עִלְּיָתָא; Oberstock, Söller, *upper story, room.* || עלא vb. denom. **Pa.**, Pt. pass. s. m. מְעַלֵּי, d. מְעַלְּיָא, s. f. d. מְעַלַּיְתָא (־לִּיתָא), p. m. מְעַלּוֹ, p. f. d. מְעַלְּיָתָא, 1 p. מְעַלֵּינַן: vorzüglich, *excellent.* || מְעַלְּיוּתָא n. f. Vorzüglichkeit, *excellence.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. אִעַלְּיָא, אִעַלְּיַת†: vorzüglich werden, *become excellent.*

עלב. עֻלְבָּנָא n. m. Bedrückung, *oppression;* p. 83: Anmaßung, *excess of authority.*

עלל. עֲלִילוּתָא n. f. Ränke, *insidiousness.*

עלל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עַלִּת†; 3 s. m. עָל, f. עַלַּת†, עַלָּא; 3 p. m. עַלּוּ†, עוּל; Impf. 1 s. אֵעֹל; 3 s. m. נֵעֹל; 3 p. m. לֵעֲלוּן†; Imp. s. m. עֹל, p. m. עֹלּוּ; Inf. מֵעַל; Pt. act. s. m. עָיֵל, f. עָיְלָא, p. m. עָיְלִי, עָיְלוּ, f. עָיְלָן†; 1 s. עָיֵלְנָא, 2 s. עָיְלַתְּ, 2 p. עָיְלִיתּוּ: hineingehn, *enter.* | **Pa.**, Pf. 2 s. m. עַיֵּלְתְּ; 3 s. m. עַיֵּל, עַלֵּל, sf. 3 s. m. עַיְלֵהּ; 3 s., f. עַיְלָא; 3 p. m. עַיְלוּ†, עַיּוּל, sf. 3 s. m. עַיְלוּהַּ, p. m. עַיְלוּנְהוֹ; Impf. 2 s. m. תְּעַיֵּל; 3 s. m. לְעַיֵּל; 3 p. m. נְעַיְלוּ, sf. 3 s. m. נְעַיְלוּהַּ; Imp. עַיֵּל; Pt. act. s. m. מְעַיֵּל, p. m. מְעַיְלִין†, 1 p. מְעַיְלִינַן: 1. hineinbringen, hineinführen, *cause to enter;* 2. intr. = **Pe.** || מֶעָלֵי, מַעְלֵי n. p. m. c. Eingang, Rüsttag, *entrance, commencement, day before.* || מַעְלָנָא n. m. Eingang, *entrance.*

עָלְמָא n. m. Welt, Äon, *world, aeon;* das Volk, *the people.* |

עָלְמָא דְּאָתֵי die zukünftige Welt, *the world to come.* | לְעָלַם adv. auf immer, *for ever.* | בְּעָלְמָא adv. bloß, *merely.* | מִלֵּי דְעָלְמָא weltliche Dinge, *secular matters;* Gegensatz *(opposite):* מִלֵּי דְשַׁמַיָּא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality).* | כָּלֵי עָלְמָא tout le monde. | אֱנָשׁ מֵעָלְמָא irgend ein Mann, *any man.*

עֶלֶם n. m. Jüngling, *young man.*

עַמּוּדָא n. m., p. עַמּוּדֵי: Säule, *column.*

עמם. עַמָּא n. m., sf. 3 s. m. עַמֵּהּ; p. †עַמְמִין; d. †עַמְמַיָּא: Volk, *people;* p. = גּוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles.*

עֲמִיקְתָּא adj., s. f. d. עֲמִיקֵי; p. עֲמִיקֵי: tief, *deep.*

עֲמַר n. m., d. עַמְרָא: Wolle, *wool.* | עֲמַר גַּפְנָא v. גַּפְנָא.

עמא. עַמִּיתָא n. m., sf. 2 s. m. בַּר עַמִּיתָא; עַמִּיתָךְ: Volksgenosse, *fellow-tribesman.*

[1] ענא vb. **Pe.**, Pf. s. m. c. sf. 2 s. m. עַנְיָךְ; Pt. act. עָנֵי: antworten, *answer.*

[2] ענא. עִנְיָנָא n. m., c. עִנְיָן: Angelegenheit, *affair.*

[3] ענא. עָנֵי adj., d. עַנְיָא; p. עַנְיֵי: arm, *poor.* || עַנְיוּתָא n. f., sf. 1 s. †עַנְיוּתִי: Armut, *poverty.* || ענא vb. denom. **Itpe.**, Pt. מְתַעֲנֵי: arm werden, *become poor.* || תַּעֲנִיתָא n. f., p. תַּעֲנִיתָתָא: Fasten, *fasting.*

עִנְבָא n. m., p. עִנְבֵי: Weintraube, *grape.* || עִנְבְתָּא, עַנְבְתָּא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule.*

ענג vb. **Pa.**, Pt. pass. 2 s. מְעַנַּגְתְּ: vergnügt machen, *delight.*

ענז. עִזָּא n. f., p. עִזֵּי: Ziege, *goat.*

עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנֵי: Wolke, *cloud.*

ענף n. m., p. c. sf. 3 s. m. עַנְפֵּהּ; †עַנְפּוֹהִי: Zweig, *branch.*

ענש vb. **Pe.**, Pt. act. עָנֵשׁ: bestrafen, *punish.*

עסק vb. **Pe.**, Pt. act. 1 p. עָסְקִינַן, 2 p. עָסְקִיתוּ; pass. s. m. עָסִיק, 1 p. עָסִיקִינַן, 2 p. עָסִיקִיתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied.* | **Itpa.**, Pf. 2 s. m. אִתְעַסַּקְתְּ, אֵעַסַּקְתְּ; Impf. 3 p. m. †יִתְעַסְּקוּן; Inf. לְאֵעַסּוֹקֵי; Pt. p. m. מֵעַסְּקִי: sich beschäftigen, *busy oneself.* || עֵסֶק n. m., d. עִסְקָא; sf. 2 s. m. עִסְקָךְ: Geschäft, *business.*

עפף vb. **Pe.**, Pt. act. עָיֵף; pass. עִיף, עַיִף: doppelt legen, verdoppeln, *fold twice, double.* | **Pa.**, Pt. pass. מְעַפַּף: verdoppeln, *double.*

עַפְרָא n. m., sf. 2 s. f. עַפְרֵךְ; 3 s. m. עַפְרֵהּ: Staub, *dust.*

עצב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. עֲצִיבָא, p. m. d. עֲצִיבֵי, 2 s. f. עֲצִיבָת: betrübt, *sad.* | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. †אִעֲצִבוּ: sich betrüben, *become sad.* || עֻצְבָּא n. m. Betrübnis, *sadness.*

עֲצַרְתָּא n. f. Wochenfest, *Pentecost.*

עִקְבָא n. m. Ferse, *heel.* | בְּעִקְבָא דְ: hinter, nach, *behind, after.*

עִקָּרָא n. m. Wurzel, *root.* | מֵעִקָּרָא adv. anfänglich, *at first.* || עֲקַר vb. denom. **Pe.**, Pt. act. s. m. עָקַר, f. עָקְרָא, 1 s. עָקַרְנָא: entwurzeln, zu Grunde richten, losreißen, *uproot, destroy, remove.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְעֲקַר, p. m. †אִתְעֲקַרוּ; Pt. מִתְעֲקַר: losgerissen werden, entwurzelt werden, *be pulled, move, be uprooted.* | **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּעַקַּר: ziehen, *pull out.* || עַקְרָא m. n. unfruchtbar, *barren.* || עֲקִירָא, עִקְּרָא n. m. Kastrierter, *castrate.*

עַקְרַבָּא n. (m.), p. עַקְרַבֵּי: Skorpion, *scorpion.*

[1] ערב. עָרָבָא n. m., p. †עָרָבִין: Bürge, *sponsor.*

[2] ערב vb. denom. **Pe.**, Pt. act. s. f. עָרְבָא: untergehen, *set.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִעֲרַב: id.

עַרְטֵל, עַרְטִלַּי adj. nackt, *naked.*

עַרְסָא n. m., sf. 3 s. m. עַרְסֵהּ: Bahre, *bier.*

עַרְפִּלָּא n. m. Gewölk, *clouds.*

[1] עֲרַק vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. †עֲרַקַת, עֲרַקָא; Impf. 3 s. f. תֶּעְרֹק, תֶּעֱרֹק: fliehen, *flee.*

[2] ערק. עַרְקְתָא n. f. Riemen, *thong.*

ערר. מְעָרְתָא n. f., sf. 3 s. m. ־תֵהּ; p. מְעָרָתָא: Höhle, *cave.*

עשׂא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 p. m. עַשִּׁיתָנְהוֹ; Inf. c. sf. 3 p. עַשְׁוֹנְהוֹ: zwingen, *force.*

עִשְׂבָּא n. m., p. עִשְׂבֵי: Kraut, *herb, herbage.*

עֲשַׂר n. m., עֲשָׂרָה n. f. 10. ‖ עֲשִׂירָאָה n. m. zehnter, *tenth.* ‖ עֶשְׂרִין n. p. 20.

עֲשִׁיק adj. teuer, *dear.*

עֲתִיד adj. zukünftig, *future;* sq. Inf. sive Pt. in der Zukunft, *in the future.*

עַתִּיק adj., f. d. עַתִּיקְתָּא: alt, *old.* ‖ עָתְקָא n. m. Alter, *old age.*

עתר vb. **Itpa.**, Pf. 1 s. אֶעַתַּרִי, 3 s. m. אִתְעַתַּר; Impf. 2 p. m. תִּתְעַתְּרוּ: reich werden, *grow rich.* ‖ עָתִיר adj., s. f. d. עַתִּירְתָּא; p. m. עַתִּירֵי: reich, *rich.* ‖ עַתִּירוּתָא n. f., sf. 1 s. †עַתִּירוּתִי: Reichtum, *riches.*

פ

פְּגַע vb. **Pe.**, sq. בְּ treffen, *meet.*

פגר vb. **Itpa.**, Impf. 1 s. אִתְפַּגַּר: müßig gehen, *be idle.* ‖ פַּגְרָא n. m. Schadenersatz, *compensation for damages.*

פדא, פדע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פַּדְעֵהּ, פַּדְיֵהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. פַּדְעוּהִי, †פַּדְיוּהִי; Pt. act. פָּדַע, פָּדֵי: verwunden, *bruise, wound.* ‖ פִּדַעְתָּא n. f. Wunde, *bruise, wound.*

פוש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. פָּשׁ; 3 p. m. פּוּשׁ, f. פָּשָׁא; Pt. act. פָּיֵשׁ: übrig bleiben, *remain.*

פַּוְיָו adj., d. פַּוְיָא: übereilt, *hasty.* ‖ פַּוְיוּתָא n. f., sf. 2 p. m. פַּוְיוּתַיכוֹ: Übereilung, *haste.*

פְּחַדָּא n. m., sf. 2 s. m. פְּחַדָּךְ: Furcht, *fear.*

פְּחָרָא n. m. Töpfer, *potter.*

פחת vb. **Pe.**, Inf. לְמִפְחַת: sq. מִן verringern, *diminish.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִפְחַת: schadhaft werden, *become rickety.*

פטם vb. **Pa.**, Inf. פַּטּוֹמֵי: (mästen), besänftigen, *mollify.*

פטר vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m. אִפְתַּרִיתוּ; 3 p. m. אִפְתּוֹר; Inf. לְפַטּוֹרֵי: sich verab-

schieden, *take leave.* | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. †פַּטַּרְתַּנּוּן; 2 p. m. †פַּטַּרְתּוּן; 3 s. m. פַּטַּר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation.*

פִּילָא n. m. Elefant, *elephant.*

פכח vb. **Pa.**, Inf. לְפַכּוֹחֵי: schwinden machen, *cause to vanish.*

פלא פְּלָן adj., d. פְּלָנְיָא; s. f. d. פְּלָנְיְתָא: ein gewisser, *a certain one.*

פְּלַג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †פְּלַגוּ; Impf. 3 p. m. נִפְלְגֵי; Imp. s. m. פְּלֹג, p. m. פְּלָגוּ; Inf. מִפְלַג; Pt. pass. s. f. פְּלִינָא; p. m. פְּלִיגֵי: teilen, austeilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish;* Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion.* | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. †אִפְלְגוּ; Pt. p. m. מִפַּלְגֵי: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion.* || פַּלְגָא n. m. Hälfte, *half.* || פַּלְגָא n. m. ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man.*

פלך vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. פָּלְכָא: spinnen, *spin.*

פֻּלְכָא (lat.?) n. m., p. פֻּלְכֵי: Schlag, *stroke.*

פִּלְפְּלְתָא (sanscr.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper.* || פִּלְפּוֹלָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפּוֹלַי: Scharfsinn, *keen mind.*

פֻּמָּא n. m., c. פֻּם; sf. 2 s. m. פֻּמָּךְ(י); 3 s. m. פֻּמֵּהּ; 3 p. m. פֻּמֵּיהוֹן: Mund, *mouth.* || לְפֻם praep. gemäß, *according to.*

פנא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְפְּנִי; Impf. 2 p. †תִּתְפְּנוֹן; 3 p. m. †יִפְּנוֹ, לִפְּנוֹ; Pt. s. m. מִתְפְּנֵי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself.* || פְּנְיָא n. m. Abend, *evening.*

פנק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f. †מְפַנְּקָן: verweichlichen, *pamper.* || מְפַנְּקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition.*

פסד vb. **Pe.**, Pt. pass. פְּסִיד: schädigen, *injure.* || **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. אַפְסַדְתְּנֵהוֹ; Pt. act. p. f. מַפְסְדָן, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פְּסָלָהּ; pass. 1 s. פְּסִילְנָא: untauglich machen, *render unfit.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַפְסֵל, id.

פְּסַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פְּסָקֵהּ; 3 p. m. †פְּסַקוּ, sf. 3 s. m. פְּסָקוּהִי; Inf. מְפְסַק; Pt. act. s. m. פָּסֵק, p. m. פָּסְקִי; pass. s. m. פְּסִיק: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through.* | **Pa.**, Inf. לְפַסּוֹקֵי: zerschneiden, *cut through.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַפְסֵק; Pt. act. s. f. מַפְסְקָא: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself.* ‖ פְּסוֹקָא n. m., sf. 2 s. m. פְּסוֹקָךְ: Bibelvers, *Scriptural verse.* | פסק vb. denom., Imp. פְּסֹק: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse).*

פְּקָא v. פקע.

פקד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פַּקְדָא; Imp. p. m. פַּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. מְפַקְדְתְּ: befehlen, *command;* ein Testament hinterlassen, *leave a will.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַפְקֵד; Pt. act. s. m. מַפְקֵד, p. m. מַפְקְדֵי: in Verwahrung geben, *deposit.*

פקע vb. **Af.**, Infin. לְאַפְקוֹעֵי; Pt. act. מַפְקַע: entziehen, *withdraw.* ‖ פְּקָא, פְּקָעָא n. m. Spalte, *fissure.* ‖ פְּקָעְתָא n. f. Ebene, Tal, *plain, valley.*

[1]פְּקַר n. m. Geschäfte, *dealings.*

[2]פקר vb. **Af.**, Imp. אַפְקַר: freigeben, *give free.* ‖ הַפְקָרָא (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness.*

פקע v. פקע.

פַּרְדֵּסָא n. m. Baumgarten, *park.*

פַּרְדַּכְשָׁא (pers.?) n. m. Fürst, *prince.*

פרהגבנא (orig.?) n. m. Beamter, *official.*

בְּפַרְהֶסְיָא (gr.) adv. öffentlich, *publicly.*

פַּרְוָנְקָא (pers.) n. m. Bote, *messenger.*

פַּרְזְלָא n. m. Eisen, *iron.*

פְּרַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. †פְּרַחוּ, פָּרוּחַ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרְחָן: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

אַפְרְחֵהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נְפַרְחַהּ: fliegen lassen, *cause to fly off.*

פרט vb. **Pa.**, Pt. act. מְפָרֵט: einzeln aufzählen, *specify.* || [פְּרִיטָא] n. f., p. פְּרִיטַיָּא, פְּרִיטֵי: Kleingeld, *small change.*

פְּרְיָא (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרְיַי; 2 s. m. פְּרְיָךְ: Lager, *couch.* | פְּרִיתָא n. f. id.

פרך vb. **Pa.**, Inf. לְפַרּוֹכֵי, **Af.**, Inf. לְאַפְרוֹכֵי: zerreiben, *bruise.*

פַּרְסָא (pers.) n. m., p. פַּרְסֵי: Parasange, *parasang.*

פִּרְסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance.*

פִּרְסָאָה n. m. Perser, *Persian.*

פִּרְסְתָּקָא (pers.) n. m. Bote, *messenger.*

פרע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פְּרַעְתָּיךְ, 3 s. m. פְּרַעְתֵּהּ; Imp. s. m. c. sf. 1 s. פְּרַעַ(י)ן; Pt. act. פָּרַע, sf. 3 s. m. פָּרְעֵהּ, 2 s. c. sf. 1 s. פָּרַעְתַּיִן: bezahlen, *pay.* | **Itpe.**, Imp. אִתְפְּרַע: sich bezahlen lassen, *be paid.*

פרץ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. פְּרִיצָא: ausgelassen, *licentious.*

פִּרְצוֹפָא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פִּרְצוֹפֵהּ: Gesicht, *countenance.*

פרק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרְקָנַן: 1. einstürzen, *fall in;* 2. erlösen, *deliver.* | **Pa.**, Inf. לְפָרּוֹקֵי, sf., 3 s. m. לְפָרּוֹקֵהּ, 3 p. m. לְפָרּוֹקְנֵהוֹ; Pt. act. מְפָרֵק, 1 s. מְפָרְקְנָא: 1. trennen, *separate;* 2. erlösen, *deliver;* 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection.* || פִּרְקָא n. m. Vortrag, *discourse.* || פְּרוּקָא n. m., p. פְּרוּקֵי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection.*

פרקד. אַפַּרְקֵד adv. rücklings, *on the back.*

פרר. [פְּרְתָא] n. f., p. פְּרֵי: Kleie, *bran.*

[1]פרש vb. **Pe.**, Inf. לְמִפְרַשׁ; Pt. act. p. m. פְּרִישֵׁי: 1. sich absondern, *separate oneself;* 2. reisen, *travel.* | **Pa.**, Pt. act. מְפָרֵשׁ; pass. s. m. מְפָרַשׁ, p. m. מְפָרְשֵׁי: 1. absondern, *separate;* 2. genau angeben, *specify.* ||

פֻּרוּשָׁא n. m., sf. 3 s. m. פֻּרוּשֵׁהּ: Erklärung, *explanation.* | בְּפֻרוּשׁ adv. ausdrücklich, *explicitly.*

[2]פרש. פָּרָשָׁא n. m. Reiter, *horseman.*

פַּרְתָּא n. m. Exkrement, Mist, *excrements, dung.* | פְּרָתָא adv. ein wenig, *a little.*

פשט vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. †פְּשַׁטוּ, sf. 3 s. m. פַּשְׁטוּהִי; Imp. פְּשֹׁט; Pt. act. 1 s. פָּשְׁטְנָא; pass. s. f. פְּשִׁיטָא: 1. ausstrecken, *stretch out;* 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty;* Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear, self-evident.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. f. אִתְפְּשַׁטָא: gelöst werden, *be solved.* || פְּשָׁטָא n. m. natürlicher Lauf, *natural course.*

פְּשָׁקְצָא n. m. Rabe, *raven.*

פשר vb. **Pa.,** Pt. act. מְפַשַּׁר; pass. מְפַשַּׁר: deuten, *interpret.* || אֶפְשָׁר n. m. Möglichkeit, *possibility;* möglich, *possible.*

פִּתְגָמָא n. m., p. פִּתְגָמֵי: Wort, *word.*

פתח vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †פְּתַחְנָא; 3 s. f. פְּתַחָא, p. m. †פְּתַחוּ; Imp. s. m. פְּתַח, p. m. פְּתַחוּ; Inf. לְמִפְתַּח; Pt. act. פָּתַח: öffnen, *open.* || פִּתְחָא n. m. Tür, *door.*

פַּתְיָא n. m. Topf, *pot.*

פְּתְיָא n. m. Breite, *breadth.*

פְּתִילְתָּא n. f., p. פְּתִילֵי: Docht, *wick.*

פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, *tablet.*

פְּתוֹרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתּוֹרָךְ: Tisch, *table.*

פַּתָּא n. m. Brot, *bread.*

צ

צבא vb. **Pe.,** Pt. act. 2 s. צָבֵית: wollen, *want.* || צְבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will, thing, need.*

צבע. [אֶצְבַּעְתָּא, אֶצְבְּעָא] n. f., p. c. sf. 1 s. †אֶצְבְּעָתַי; 3 s. m. אֶצְבְּעָתֵהּ: Finger, *finger.*

צְבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, *congregation.*

[1]צבת, צות vb. **Itpa.,** Pt. s. f. מִצְטַבְּתָא (מִצְטַוְּתָא): sich ge-

sellen, *be attached.* | צַבְתָּא (צַוְתָּא) n. m. (f.), sf. 1 p. צַבְתַּיִן (צַוְתַּיִן): Gesellschaft, *company.*

[2]צבת. צַבְתָּא n. f. Zange, *tongs.*

צַדְיָקָא n. m., p. צַדְיְקֵי: Gerechter, *righteous man.* || צְדָקָתָא n. f. Almosen, *almsgiving.*

צַוָּא(א)רָא n. m. Hals, *neck.*

צוד vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. צוֹד; Pt. act. 1 s. צָיְדְנָא: jagen, fangen, *hunt, catch.* | **Itpe.,** Impf. 3 p. f. לִתְצָדָה; Inf. אִתְצוֹדֵי; Pt. p. m. מִתְצָדֵי: pass. || צַיָּוְדָנָא n. m., p. †צַיָּוְדִין: Fischer, *fisherman.*

צוח vb. **Pe.,** Inf. מְצַוַּח; Pt. act. 1 p. צָוְחִינַן: schreien, *cry.*

צוּצִיתָא n. f. = צִיצָתָא q. v.

צור vb. **Pe.,** Pf. 3 s. m. צָר: sq. עַל: belagern, *besiege.*

צות vb. **Pe.,** Pt. act. s. m. צָאֵת, f. צָיְתָא, 2 s. צָיְתַתְּ: gehorchen, *obey.* | **Af.,** Impf. 2 p. m. תְּצִיתוּ; Imp. אֲצִית: hören, *hearken.*

צות v. צבת.

צחא, צְחֵי vb. **Pe.,** Pt. act. 2 s. צָחֵית: dürsten, *be thirsty.*

צִיבֵי n. p. m. Brennholz, *kindling wood.*

צין vb. denom. **Pa.,** Pf. 3 s. m. צַיֵּן; Pt. act. מְצַיֵּן: kenntlich machen, bezeichnen, *mark.*

צִיצָתָא n. f. Haarlocke, Flamme, *forelock, flame.*

צלא vb. **Pa.,** Pf. 1 s. †צַלֵּיתִי, צְלֵי; Impf. 1 s. אֲצַלֵּי; 3 s. m. לְנִצְלֵי; Pt. act. s. m. מְצַלֵּי, p. m. מְצַלּוֹ, 1 s. מְצַלֵּינָא: beten, *pray.* | **Af.,** Inf. אַצְלוּיֵי; Pt. act. אַצְלֵי, p. מַצְלוֹ: neigen, beugen, *incline, bend.*

צלב vb. **Pe.,** Pt. act. p. m. †צָלְבִין: kreuzigen, *crucify.*

[1]צלח vb. **Pa.,** Pt. act. p. m. מְצַלְּחֵי: spalten, *cleave.*

[2]צלח vb. **Af.,** Pt. Act. מַצְלַח: Erfolg haben, *succeed.*

[1]צלל vb. **Pe.,** Impf. 3 s. m. לְצַל; Pt. pass. s. m. צִיל, צָיֵל, צָלִיל, f. צִילָא, צָיְלָא, p. m. צִילִי: klar sein, *be clear.* || צִילוּתָא n. f. Klarheit, *clear mind.*

[2]צלל. צַלָּא n. m. Fell, Leder, *hide, leather.* || צַלָּלָא n. m. Gerber, *tanner.*

[צַלְמָא] n. m., p. †צַלְמַיָּא: Bild, Götzenbild, *image, idol.*

צמת vb. **Pe.**, Inf. מְצַמֵּת: zusammenziehen, *contract.*

צַנָּא n. m. Korb, *basket.*

צנן vb. **Pa.**, Inf. לְצַנּוֹנֵי: abkühlen, *cool off.*

צנע vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. צְנִיעָא, p. f. a. צְנִיעָתָן, 2 s. f. צְנִיעַת: züchtig, heimlich, *modest, secretive.* ‖ צִנְעָא n. m. Verborgenheit, *secrecy.* בְּצִנְעָא: heimlich, *secretly.* ‖ צְנִיעוּתָא n. f. Züchtigkeit, Verborgenheit, *modesty, secrecy.*

צנף vb. **Pe.**, Pt. act. צָנֵף: wiehern, *neigh.*

צְנוֹרָא n. m. Loch (in der unteren Türschwelle), *door-socket.*

צער vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. צַעֲרַתֵּהּ; 2 s. m. c. sf. 1 s. צַעֲרַתָּן; 3 p. m. c. sf. 1 s. צַעֲרוּן; Imp. s. m. c. sf. 1 s. צַעֲרַן; Inf. צָעוֹרֵי; sf. 1 s. לְצָעוֹרַן; Pt. act. s. m. c. sf. 1 s. מְצַעֲרַן, p. m. מְצַעֲרַי(ן), 2 s. f. מְצַעֲרָת: quälen, beschimpfen, *vex, insult.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִצְטַעַר; Impf. 1 s. אֶצְטַעַר, 1 p. נִצְטַעַר; 3 s. m. יִצְטַעַר; Pt. act. s. m. מִצְטַעַר: sich quälen, sich grämen, *be vexed, be grieved.*

צְפוֹנָא n. m. Norden, *north.*

צפף. צְפָתָא n. f. Matte, *mat.*

צפר[1]. צַפְרָא n. m. Morgen, *morning.* לְצַפְרָא, בְּצַפְרָא: morgens, *in the morning.*

צפר[2]. צִפְּרֵי n. m., p. צִפְּרֵי: Vogel, *bird.* ‖ צִפְּרְתָא n. f. id.

צפר[3]. צְפִירָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.* ‖ צְפִירְתָא n. f. Ziege, *she-goat.*

צרא. צְרִיָּא n. m. Spalt, *crack.*

צ׳ מְרַבָּנָן (etym.?) n. m.: צָרְבָּא: Gelehrter, *scholar.*

צרך vb. **Pe.**, Pt. pass. צְרִיךְ, 2 p. צְרִיכִיתוּ: nötig, *necessary;* bedürftig, *in need.* | **Itpe.**, Pf. 1 s. אִצְטְרֵכִי; 3 s. m. אִצְטְרֵךְ; Pt. s. m. מִצְטְרֵךְ: bedürftig sein, nötig haben, *be in need, need.*

צרף vb. **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לִצְטְרַף, 3 p. m. לִצְטְרְפִי; Pt. p. m. מִצְטְרְפִי: vereinigt werden, *be joined.*

צרר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. צַר; Inf. מִצַּר, מִצְרַר; Pt. act. s. m. צָיַר, צָרֵר: einwickeln, zusammenbinden, *wrap up, tie up.* | **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְצַיְרֵהּ: id.

ק

קַבָּא n. m., p. קַבֵּי: Ḳab (ein Maß, *a measure).*

[לִקְבַל] praep., sf. 1 s. †לְקִבְלִי; 1 p. †לְקִבְלַנָא: entgegen, gegen, *opposite, against.* | קבל vb. denom. **Pa.**, Pf. 1 s. †קַבֵּלִת; 1 p. †קַבֵּלְנָא, sf. 2 s. m. קַבֵּלְנָךְ; 2 s. m. קַבֵּלְתְּ, sf. 1 s. קַבֵּלְתַּן, 3 s. m. קַבֵּלְתֵּהּ; 2 p. m. †קַבֵּלְתּוּן; 3 s. m. קַבֵּל, sf. 3 s. m. קַבְּלֵהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קַבְּלוּהַּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. f. אֶקַבְּלַהּ; 1 p. c. sf. 3 s. f. נְקַבְּלַהּ; 3 p. m. לְקַבְּלוּ; Pt. act. מְקַבֵּל, 2 p. מְקַבְּלִיתּוּ: erhalten, empfangen, *receive, accept.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. f. תִּתְקַבַּל, תִּקַּבַּל; Pt. s. m. מִקַּבַּל: angenommen werden, aufgenommen werden, *be received, be accepted.* | **Af.**, Inf. אַקְבּוֹלֵי, sq. אַפֵּיהּ דִּפְלָנְיָא: begrüßen, *greet, salute.*

קֻבְנָאָה n. m. Zinne, *turret.*

קבע vb. **Af.**, Pt. act. מַקְבַּע: festsetzen, *fix, appoint.*

קבץ vb. **Pe.**, Imp. קְבֹץ = קפץ q. v.

קבר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. †יִקְבְּרוּן, sf. 3 s. m. †יִקְבְּרֻנֵּהּ; Pt. pass. קְבִיר: begraben, *bury.* | **Pa.**, Impf. 3 s. m. †יְקַבֵּר: id. ‖ קִבְרָא n. m., sf. 3 s. m. קִבְרֵהּ; p. קִבְרֵי: Grab, *tomb.*

קִבּוּרָא n. m. Knäuel, Blütenknäuel, *coil, cluster.*

קְדַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. קָדְחָה: aufsprossen, *sprout up, grow up.*

[קֳדָם] praep., sf. 1 p. †קֳדָמַנָא, †לָקֳדָמַנָא; 2 p. m. †קֳדָמֵיכוֹן; 3 s. m. †מִן־קֳדָמוֹהִי; קַמֵּי praep., sf. 1 p. קַמַּן; 2 s. m. קַמָּךְ; 3 s. m. קַמֵּהּ; 3 p. m. קַמַּיְהוֹ: vor, *before.* | †מִן־קַדְמַת דְּנָא adv. vormals, *heretofore.* ‖ מִקַּמֵּי דְ conj. sq. Impf. bevor, *before.* | †קַדְמָאָה, קַמָּא adj., f. קַדְמֵיתָא, קַמַּיְתָא, p. m. קַמָּאֵי, p. f.

קַדְמָיְתָא, קַדְמַיְתָא: erster, *first.* ‖ קָדַם vb. denom. **Pe.,** Pt. act. sf. קָדְמָהּ, sq. לְ vorangehen, überholen, *precede, overtake.* | **Pa.,** Pf. 3 s. m. קִדֵּם; 3 p. m. קִדּוּם (sive קְדוּם **Pe.**), sf. 2 s. m. קִדְּמוּךָ; Impf. 1 p. נְקַדֵּם (לְקַדֵּם); Imp. s. m. קַדֵּם, p. m. קַדְּמוּ; Inf. קַדּוֹמֵי; Pt. act. p. מְקַדְּמֵי, sq. לְ (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69*a*): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate.* | **Af.,** Impf. 3 p. m. לְקַדְּמוּ; Imp. s. אַקְדֵּם; p. אַקְדְּמוּ, sf. 3 s. f. אַקְדְּמוֹהָ; Inf. אַקְדּוֹמֵי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick.*

קְדָרָא n. f., sf. 2 s. m. קִדְרָךְ: Topf, *pot.*

קֻדַּשׁ vb. **Pe.,** heilig werden, *become holy.* יוֹמָא קֻדַּשׁ: der (Sabbat)Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced.* | **Pa.,** Inf. לְקַדּוֹשֵׁי: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אִתְּתָא) trauen, *betroth;* 2. den Segenspruch am Eingange des Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath.* | **Af.,** Pf. 1 s. אַקְדַּשִׁי: weihen, *dedicate.* ‖ קַדִּישׁ adj., d. קַדִּישָׁא: heilig, *holy.* ‖ קֻדְשָׁא n. m. Heiligkeit, *holiness.*

קָל n. m., c. קָלָא: Stimme, *voice.*

קוּם vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †קָמְנָן; 2 s. m. קָמְתְּ; 3 s. m. קָם; 3 s. f. קָמַת, קָמָה; 3 p. m. †קָמוּ, קוּם; Impf. 1 s. אֶקוּם, אֵקוּ; 1 p. נְקוּם, נֵקוּ; 2 p. m. תְּקוּמוּ; 3 s. m. †יְקוּם, לֵקוּ; 3 s. f. †תְּקוּם, תֵּקוּ; 3 p. m. לְקוּמוּ; Imp. s. קוּם; Pt. act. s. m. (קָ)קָא, קָאֵי, קָאֵם (§38*d*), f. קָיְמָא, p. m. קָיְמֵי, p. f. †קָיְמָן; 1 s. קָאֲמְנָא (קָאֲמִינָא), 2 s. קָיְמַתְּ; pass. s. m. קִים, f. קְיָמָא: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain;* Pt. pass. feststehend, *certain.* תִּקּוּ: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered.* | **Pa.,** Pf. 1 s. †קַיֵּמִת; Impf. 1 s.

אֲקַיֵּם, 1 p. נְקַיֵּם; Imp. p. קַיְּמוּ; Pt. act. 1 s. מְקַיְּמָנָא; pass. s. m. מְקַיָּם, s. f. מְקַיְּמָא: erfüllen, feststellen, *fulfil, establish;* מְקַיֵּם: am Leben erhalten, *living.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִתְקַיַּם; Impf. 3 s. f. תִּתְקַיַּם; Pt. מִתְקַיֵּם: erhalten bleiben, *remain.* | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אוֹקְמַנַהּ; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אוֹקְמַתָּא; 2 p. m. †אוֹקְמַתּוּן; 3 s. m. אוֹקֵם, sf. 2 p. m. אוֹקְמַנְכוֹ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אוֹקְמוּהָ; Impf. 1 s. אוֹקֵם, sf. 3 s. m. אוֹקְמִנֵּהּ, 3 s. f. אוֹקְמַנַּהּ; 3 s. m. לוֹקֵם, sf. 3 p. לוֹקְמִנְהוֹ; Imp. אוֹקֵי, sf. 1 s. אוֹקְמַן; Inf. אוֹקוֹמֵי; Pt. act. s. m. מוֹקֵם, מוֹקֵי; 1 s. מוֹקְמָנָא, 1 p. מוֹקְמִינַן, 2 s. מוֹקְמַתְּ, 2 p. מוֹקְמִיתוֹ: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer.* | **Ittaf.**, Pt. מִתּוֹקַם: sich beziehen, *refer.* ‖ קַיָּם adj. am Leben, beständig, *living, abiding.*

קוּפָּא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle.*

[קוֹרְתָּא] (hebr.) n. f., p. קוֹרֵי: Balken, *beam.*

קטל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קְטָלְתֵּהּ; 2 s. קְטַלְתְּ, sf. 3 p. m. קְטָלְתִנְהוֹ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קְטָלֵהּ, 3 p. m. קְטָלְנְהוֹ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְטָלוּהִי, 3 p. m. †קְטַלִינוּן; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. †אֶקְטְלִנְהוֹ, אֶקְטְלִנּוּן; 1 p. נִקְטוֹל, sf. 3 p. m. †נִקְטְלִנּוּן; 2 s. m. †תִּקְטוֹל; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. תִּקְטְלוּנְהוֹ; 3 p. c. sf. 2 s. f. לְקָטְלוּהְ; Imp. s. m. קְטוֹל, sf. 3 s. f. קְטוֹלַהּ, p. f. †קְטֹלָן; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִקְטְלֵהּ; Pt. act. s. m. קָטֵל, p. m. †קָטְלִין, 1 s. קָטְלָנָא, 1 p. קָטְלִינַן, 2 s. קָטְלַתְּ, 2 p. קָטְלִיתוּ; pass. s. m. קָטִיל, d. קְטִילָא: töten, *kill, murder.* | **Itpe.**, Impf. 2 p. m. †תִּתְקַטְלוּן; Pt. מִקְטַל: pass. ‖ קְטָלָא n. m. Tod, *death.*

קְטִין adj., d. קְטִינָא; p. קְטִינֵי: klein, *small.* ‖ קְטָנָא n. m. Winzigkeit, *smallness.*

קטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קְטָעַתְהּ; Pt. pass. s. f. d. קְטִיעָתָא: abschnei-

den, verstümmeln, *cut off, curtail.*

קטף vb. **Itpe.**, Pt. מְקֻטָּף: abgeschnitten werden, *be cut off.*

קטר vb. **Pe.**, Imp. קְטַר: binden, *tie.* ‖ קִטְרָא n. m., p. קִטְרֵי: Knoten, *knot.*

קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke.* ‖ אַקְטָרְתָּא n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke.*

קַיְטָא, קִיטָא n. m. Sommer, *summer.*

קִיסָא n. m., p. קִיסֵי: Holzstück, *piece of wood.*

קֵיסָר: Caesar.

קֵירָא n. m. Wachs, *wax.*

קלא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. קְלֵית; 3 p. c. sf. 3 p. קְלוֹנְהִי; Impf. 3 s. m. לְקְלֵי, sf. 3 s. m. לְקְלֵהּ; Pt. act. קָלֵי; pass. s. f. קָלְיָא: sengen, verbrennen, *parch, roast.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִקְּלִי; Pt. p. f. מִקְּלִינָן, 1 p. מִקְּלִינַן: pass.

[1]קלל. קַלָּא (?) n. m. Stein, *stone.*

[2]קלל vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. קִיל, f. d. קִילְתָּא, p. m. קִילֵי: leicht, *light.* | **Itpalp.**, Pt. s. f. מִתְקַלְקְלָא: verdorben werden, *become spoiled.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. אַקֵּלְתְּ; Impf. 3 s. m. לַקֵּל; Imp. אַקֵּל; Pt. act. מַקֵּל; pass. מְקַל: erleichtern, *lighten.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אִתְּקִיל: pass. ‖ קַלִּיל adj. leichf, *light;* adv. ein wenig, *a little.*

קלע vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. †אִקְּלַעְתְּ, אִקְּלַעִי; 1 p. †אִקְּלַעְנַן (אִקְּלַעִינַן), אִקְּלַעַן; Pt. s. m. מִקְּלַע, p. m. †מִקְּלַעִין: eintreffen, *arrive;* begegnen, *strike.*

קְלָקְלְתָּא, קִיקְלְתָּא, קִלְקְלֵי, קִיקְלֵי: Misthaufen, *dung heap.*

קְמָא v. קדם.

קְמְחָא n. m. Mehl, *flour.*

קְמֵי v. קדם.

קְמְקְמָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle.*

קנא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּקַנֵּא: eifersüchtig sein, *be jealous.* ‖ קְנָא n. m., sf. 3 s. m. קִנְאָה: Eifersucht, *jealousy.*

קְנָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. קְנֵית; Impf. 3 s. m. לְקְנֵי; Imp.

קָנֵה; Pt. act. s. m. קָנֵי, p. m. קָנוֹ: erwerben, kaufen, *acquire, purchase.*

קָנְיָא n. m., p. קָנֵי: Rohr, *reed.*

קְנָסָא (gr.) n. m. Strafe, *fine.*

קפץ vb. **Pe.,** Imp. קְפֹץ; Pt. קָפֵץ: springen, *leap.*

[קַצָּבָא] n. m., p. d. קַצָּבַיָּא: Fleischhauer, *butcher.*

קצץ vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. †קָצוּ; Impf. 1 s. אֶקְצֹץ; 2 s. m. תִּקְצֹץ; 3 p. m. יִקְצוּ; Imp. s. m. קְצֹץ, p. m. קְצוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִקְצֵיהּ; Pt. act. קָאֵץ, p. m. קָיְצִי; pass. קִיץ: abhauen, bestimmen, *cut off, determine.* | **Itpā.,** Pf. 3 p. m. †אִתְקְצוּ: abgehauen werden, *be cut off.*

קְצִיר adj., d. קְצִירָא; p. d. קְצִירֵי: krank, *sick.*

קָקָא n. m., p. קָקֵי: Pelikan, *pelican.*

קָקוֹלֵי (pers.) p. m. Amomum Cardamomum.

קָרָא n. m., p. קָרֵי: Kürbis, *gourd.*

[1]קָרָא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. קָרֵאי, sf. 2 s. m. קְרִיתָ(י)ךְ; 2 s. m. קְרִית, sf. 3 s. m. קְרִיתֵהּ; 3 s. m. c. sf. קְרָיֵהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְרִיוּהִי; Imp. קְרִי; Inf. מִקְרָא, מִקְרֵי; Pt. act. קָרֵי, p. קָרוֹ, 1 p. קָרִינַן: rufen, nennen, lesen, *call, read.* | **Itpe.,** Impf. 3 s. m. †יִתְקְרֵי; Pt. s. m. מִתְקְרֵי, s. f. מִתְקְרָא, p. f. מִתְקְרָן: pass. | **Af.,** Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. †אַקְרִינוֹהִי; 2 s. m. c. sf. 1 s. אַקְרִיתַנִי; 3 s. m. c. sf. 1 p. אַקְרִינַן, 2 s. m. אַקְרִיךְ, 3 s. m. אַקְרֵיהּ; 3 p. m. c. sf. 1 s. אַקְרִיוּן; Imp. p. m. אַקְרוֹ; Pt. act. s. m. מַקְרֵי, p. c. מַקְרֵי, 1 s. מַקְרֵינָא: lesen lassen, *cause to read.* ‖ קְרָא n. m., sf. 2 s. m. קִרְאָךְ, קִרְיָךְ; 3 s. f. קִרְאָהּ; p. קִרְאֵי: Bibelvers, *Scriptural verse.* ‖ קַרְיָנָא n. m. Leser, *reader.*

[2]קִרְיְתָא. קרא n. f., p. קִרְיָתָא: Stadt, Dorf, *town, village.*

קרב vb. **Pe.,** Pf. 3 p. m. †קָרְבוּ; Impf. 2 s. m. תִּקְרַב; 3 s. m. לִקְרַב; Imp. קְרַב; Inf. לְמִקְרְבָא: nahen, *come near.* | **Pa.,** Pf. 1 s. †קָרֵבְת, sf. 2 s. m. קָרֵבְתָּךְ; 3 p. m. †קָרְבוּ; Imp. p. קָרְבוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְקָרוֹבֵהּ; Pt. act. p. m.

מְקָרְבִין†; pass. s. m. מָקְרָב, f. מָקְרָבָא, 1 s. מָקְרְבָנָא: nahebringen, darbringen, opfern, *bring near, offer;* Pt. pass. verwandt, *related.* || **Af.**, Pf. 3 s. f. הַקְרֲבַת†; Pt. act. מַקְרֵב: bringen, opfern, *bring, offer.* || קָרִיב adj., d. קָרִיבָא; sf. 1 s. קָרִיבִי†, קָרִיבַי; 2 s. m. קָרִיבָךְ; 3 s. m. קָרִיבֵהּ; 3 s. f. קָרִיבַהּ; 1 s. קָרִיבְנָא: verwandt, *related.* || קָרְבָא n. m. Krieg, *war.* || קָרְבָּנָא n. m. Opfer, *sacrifice.*

קָרַח adj., d. קָרְחָא: kahl, *bald.*

קַרְטָלִיתָא (gr.) n. f. Kästchen, *chest.*

קָרְיָא n. m. Wurm, *worm.*

[1]קָרְמָא n. m., p. קָרְמֵי: eine gewisse Pflanze, *a certain plant.*

[2]קָרְמָא n. m. Haut, Kruste, *skin, crust.*

קַרְנָא n. f., p. (du.) קַרְנִין, קַרְנֵי: Horn, *horn;* p. קַרְנָתָא Ecke, *corner.*

קָרְנָמָא n. m. Hammer, *hammer.*

[קַרְסָלָא] n. m., p. c. sf. 3 s. f. קַרְסֻלָּהּ: Knöchel, *ankle.*

קרע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קַרְעֵהּ; 3 p. m. קַרְעוּ†; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְנִקְרְעֵהּ; Pt. act. קָרֵעַ: zerreißen, *tear.* || **Itpe.**, Pf. 3 p. f. אִתְקְרָעָן†: pass.

קרץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. קְרָצַתְנִי: kneifen, *nip, pinch.* || קְרָצָא n. m. Stück, *piece,* v. אכל.

קרר vb. **Pe.**, Inf. מְקַר; Pt. act. s. m. קָאֵר, f. קָיְרָא: kalt sein, *be cold.* || **Af.**, Impf. 1 p. נַקֵּר; Inf. אַקּוֹרֵי; Pt. act. s. f. מַקְּרָא: abkühlen, *cool off.* || קָרִיר adj. kalt, *cold.*

קָרְתָא v. [2]קרא.

קָשֵׁי adj., f. קַשְׁיָא, p. m. קָשׁוֹ, f. קַשְׁיָן: hart, schwer, *hard, difficult.* || קְשִׁיתָא n. f., p. קְשִׁיָתָא: Kern, *kernel.* || קְשָׁיָא, p. קְשָׁיָתָא (קְשָׁיֵי): Schwierigkeit, Frage, *difficulty, question.* || קשׁא vb. denom. **Af.**, Pt. act. מַקְשֵׁי: einen Einwand erheben, *raise a point of objection.*

קשט vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. f. אִתְקַשְׁטָא; Imp. s. f. אִתְקַשְׁטִי; Pt. s. f. מִתְקַשְׁטָא: sich

putzen, *dress.* | קְשֻׁטָא n. m. Wahrheit, *truth.*

קשקש vb., Inf. לְקַשְׁקוֹשֵׁי; Pt. p. m. †מְקַשְׁקְשִׁין: behacken, *hoe.*

קשש vb. **Pe.**, Pf. 1 p. †קַשֵּׁינָא, †קַשֵּׁינַן, †קְשֵׁשְׁנָא, קְשֵׁשְׁן; 3 s. m. קַשׁ, f. קַשָּׁא: alt werden, *grow old.* || קַשִּׁישׁ adj., d. קַשִּׁישָׁא: alt, *old.*

קַשְׁתָּא n. Bogen, *bow.*

קַתָּא n. f., p. sf. 3 p. f. קַתַּיְהֵי: Stiel, *handle.*

ר

ראם. רֵימָא n. m. Wildochse, *wild ox.*

ראש. רֵישָׁא n. m., c. רֵאשׁ, רֵישׁ; sf. 1 s. רֵישַׁי; 2 s. m. רֵישָׁ(י)ךְ; 3 s. m. רֵאשֵׁהּ, רֵישֵׁהּ, f. רֵאשַׁהּ, רֵישָׁא; p. c. רֵישֵׁי: Haupt, Anfang, *head, beginning.* | בְּרֵישָׁא adv. anfangs, *at first.* | מֵרֵישׁ adv. id.

רבא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. רַבִּיתֵהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. רַבִּיתֵהּ; Impf. 3 s. f. תְּרַבֵּי; Imp. רַבִּי: großziehen, *bring up.* | רְבִיתָא n. f. Mädchen, *girl.* || רְבוּתָא n. f. Auszeichnung, *distinction.*

רבב. רַב adj., d. רַבָּא, רַבָּה; sf. 1 s. †רַבִּי, רַבַּי; s. f. d. רַבְּתִי; p. m. c. sf. 1 p. רַבָּנַן: groß, *great;* Lehrer, *teacher.* || רְבַבְתָּא, רִבּוֹתָא n. f., p. רִבְּוָן, d. רִבְּוָתָא: 10 000. || רִבּוֹנָא n. m., c. רִבּוֹן; sf. 3 s. m. רִבּוֹנֵהּ; Herr, *Lord.* | רַבָּנוּתָא n. f., sf. 3 s. m., רַבָּנוּתֵהּ: herrisches Wesen, *lordship.* || [רַבְרַב] n. m., p. m. c. sf. 3 s. m. †רַבְרְבָנוֹהִי, רַבְרְבָנֵיהּ; p. f. רַבְרְבָן: groß, *large;* Großer, *grandee.*

[1]רבע. אַרְבַּע n. m., אַרְבְּעָה n. f. 4. || אַרְבֵּ(י)סַר, f. אַרְבַּע †עֶשְׂרֵה, אַרְבֵּ(י)סְרֵי 14. || †אַרְבְּעִין, אַרְבְּעֵי n. p. m. 40. || רִבְעָא n. m. ¼. || רִבּוּעָא n. m. Quadrat, *square.*

[2]רבע vb. **Af.**, Pf. 2 s. m. אַרְבַּעְתְּ: lagern lassen, *cause to lie down.* || מַרְבְּעָא n. m. מַרְבַּעְתָּא n. f. Lagerstätte, *resting-place.*

רגז vb. **Pe.**, Pt. act. רָגֵז: zürnen, *be angry.* || רַגְזָן adj. jähzornig, *given to anger.*

רַגְלָא (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m. רַגְלֵיהוֹן†; 3 p. m. רַגְלֵיהוֹן: Fuß, *foot.* || רגל vb. denom. **Pe.,** Pt. pass. רָגִיל, 2 p. רְגִילִיתוּ: gewöhnt, *accustomed.*

רְגַשׁ vb. **Pe.** rauschen, *be in commotion.* | **Af.,** Pf. 1 s. אַרְגֵּשׁ; Impf. 3 p. m. לַרְגְּשׁוֹן†; Pt. act. מַרְגֵּשׁ: 1. in Bewegung bringen, *stir;* 2. empfinden, merken, *perceive.* || רְגָשָׁא n. m. Geräusch, *noise, commotion.*

רדד vb. **Pa.,** Pf. 3 s. m. רַדֵּד; Inf. רַדּוּדֵי: plattschlagen, *beat out.*

רדף vb. **Pe.,** Pt. act. p. m. רָדְפִי; pass. p. f. רְדִיפִי: rasch fließen, *flow vehemently.*

רָהַט vb. **Pe.,** Pf. 3 p. רָהוּט; Imp. s. m. רְהַט, p. m. רָהְטוּ; Pt. act. s. m. רָהֵט, p. m. רָהֲטִין†, f. רָהֲטָן: laufen, *run.* | **Af.,** Imp. s. m. c. sf. 1 s. אַרְהֲטֵנִי: laufen lassen, *cause to run.* || רָהֲטָא n. m. Laufen, *running.* || רָהוֹטָא n. m., p. רָהוֹטֵי: Läufer, *runner.*

רוא vb. **Pe.,** Impf. 2 s. m. תִּרְוֵי; Pt. pass. s. m. d. רְוָיָא: sich berauschen, *be drunk.* | **Af.,** Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אַרְוִיתֵהּ: berauschen, *make drunk.*

רוח vb. **Pe.,** Pt. act. s. m. רָוַח, f. רָוְחָא; pass. s. m. רְוִיחַ: sich erweitern, *become wide.* | **Pa.,** Pt. pass. מְרַוַּח weit, *wide, ample.* || רַוְחָא n. m. Raum, *space.*

רוֹמָא n. m. Höhe, *height.*

רוֹמָאָה n. m. Römer, *Roman.*

רָזָא n. m., p. d. רָזַיָּא†; sf. 3 s. m. רָזוֹהִי†: Geheimnis, *secret.*

מַרְזְבָא n. m. Rinne, *waterspout.* רוב.

רְחָיָא n. m. Mühle, *mill.* רחא.

רַחֲמֵי n. p. m. Mitleid, *compassion.* | רחם vb. denom. **Pe.,** Pt. act. s. m. רָחֵם; sf. 3 s. m. רְחֵמֵהּ; p. m. רְחֵמֵי, 1 s. רָחֲמְנָא: lieben, *love;* Pt. act. Freund, *friend.* | **Pa.,** Pt. act. מְרַחֵם: sich erbarmen, *have compassion.* || רַחֲמָתָא n. f., sf. 1 p. רַחֲמָתַן: Liebe, *love.* || רַחֲמָנָא n. m. der Barmherzige, *the Compassionate One.*

רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s. רְחִיצְנָא vertrauen, *trust.* ‖ רְחָצְנָא n. m., sf. 1 s. †רְחָצָנִי: Vertrauen, *trust.*

רחק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְרֻחָקָא, 1 s. מְרֻחָקִינָן, 2 p. מְרֻחֲקִיתוּ: entfernen, *remove.* ‖ רְחִיק adj., d. רְחִיקָא; s. f. רְחִיקָא: fern, *far, distant.* ‖ רְחוֹקָא n. m., c. רְחוֹק: Entfernung, *distance.*

רחש **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְרְחֵשׁ; Pt. s. m. מִתְרְחֵשׁ, p. m. מִתְרַחֲשֵׁי: sich ereignen, *occur.* ‖ רְחָשָׁא n. m. coll. Gewürm, *worms.* [*moist.*

רַטִּיב adj., d. רַטִּיבָא: feucht,

רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רָטֵן: murmeln, *murmur.*

ריח vb. **Af.**, Pt. act. מְרַח: riechen, *smell.* ‖ רֵיחָא n. m., sf. 3 s. m. רֵיחֵהּ: Geruch, *smell.* ‖ רֵיחָנָן adj., d. רֵיחָנָא: wohlriechend, *of a sweet odor.*

רֵיטָא v. ראם.

רֵיפְתָא v. רעף.

ריק vb. **Af.**, Pt. act. מְרִיק: ausleeren, *empty out.* ‖ רֵיקָן adv. leer, *empty.*

רֵישָׁא v. ראשׁ.

רכב vb. **Pe.**, Imp. רְכַב; Inf. לְמִרְכַּב, Pt. act. רָכֵב: reiten, *ride.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַרְכְּבֵהּ: reiten lassen, *cause to mount.*

רכך adj., f. רַכִּיכָא: zart, weich, *tender, soft.*

רוֹכְלָא (hebr.) n. m. Hausierer, *peddler.*

רכם vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרְכַם: verloren gehen, *be lost.*

רָמָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. רְמָתָא; Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תִּרְמִינֵהּ; Imp. רְמִי, s. f. 3 p. f. רְמֵינְהִי; Inf. לְמִרְמֵי, לְמִרְמָא; Pt. act. s. m. רָמֵי, רָמִינָא, 1 s. רָמֵינָן; pass. s. f. רַמְיָא: werfen, erheben, gegenüberstellen, *throw, lift, contrast.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְרְמִי, f. אִתְרַמְיָא, אִתְרְמִי; Pt. s. m. מִתְרְמִי: sich ereignen, *occur.* | **Af.**, Pt. act. 1 s. מַרְמִינָא, 1 p. מַרְמִינַן: zusammenwerfen, *cast together.*

רמז vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְרַמְזָן: winken, *wink.*

רְמָחָא n. m. (f.) Speer, *spear.*

רְמָנָא n. m. Granatapfel, *pomegranate.*

רנן vb. **Pa.**, Pt. p. m. מְרַנְּנִי: murren, *murmur.*

[1]רעא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. יִרְעֵי; Inf. לִמְרֵעִי; Pt. s. m. d. רֹעֵא; p. רָעֵי, רָעוֹ: weiden, *tend;* Pt. act. d. Hirt, *shepherd.*

[2]רעא. רַעֲוָא n. m., רְעוּתָא n. f., c. רְעוּת: Wille, *will.*

[1]רעע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַרַע; Inf. לְאָוּרוֹעֵי: Böses zufügen, *do evil.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אִתְרַע; Impf. 3 s. m. לִתְרַע: sich verschlimmern, *grow worse.*

[2]רעע vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. רְעִיעָא; f. רְעִיעָא: schadhaft, *broken.* | **Af.**, Pt. 2 s. מְרַעַתְּ: schadhaft machen, *impair.*

רעף. רִיפְתָא n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָתְךְ: Brot, *bread.*

רפק vb. **Pe.**, Pt. act. רָפֵק: pflügen, *plough.* ‖ רְפָקָא n. m. Pflügen, *ploughing.* ‖ רַפּוֹקָא n. m. Pflüger, *ploughman.*

רצא (hebr.) vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִתְרְצִי; Pt. s. m. מִתְרַצֵּי: besänftigt sein, *be reconciled.*

רָקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament.*

רקק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. †רַקַת, רָקְקָה; Impf. 3 s. f. תֵּרֹק: speien, *spit.* ‖ רָקָא n. m. Speichel, *spittle.*

רְשׁוּתָ(י)ךְ n. f., sf. 2 s. m.: רְשׁוּתָא: Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan.* | מָרֵי רְשׁוּתָא: Schuldner, *debtor.*

רַשִׁיעָא adj., d. רַשִׁיעָא; p. d. רַשִׁיעֵי, †רַשִׁיעַיָּא: gottlos, *wicked.*

רתח vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּרְתַּח; Pt. act. s. f. רָתְחָא; pass. p. m. רְתִיחֵי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger.* | **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְרַתְּחוּ: erzürnt, *angry.* ‖ רָתְחָא n. m. Zorn, *anger.*

רְתָמָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant.*

ש

שׂנא v. סנא.

שְׂעָרָה n. m., sf. 3 s. m. שַׂעֲרֵהּ: Haar, *hair.*

שְׂעֹרִי (סְעֹרָתָא) n. f., p. שְׂעֹרִים: Gerste, *barley.*

שָׂפָה n. f., p. c. sf. 3 s. m. שִׂפְוָתֵהּ: Lippe, Rand, *lip, edge.*

שׂשׂ vb. **Pe.**, Pt. act. שָׂבֵעַ 1 p. שָׂבְעִינַן, 2 s. שָׂבְעַתְּ: satt sein, *be sated.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אַשְׂבְּעַן; Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְיַשְׂבְּעָךְ: sättigen, *satisfy.*

שׂהד v. סהד.

שְׂמָאלָא n. m. Linke, *left hand.*

ש

שׁאב vb. **Pe.**, Inf. מְשַׁב; Pt. act. s. m. שָׁיֵב; p. m. שָׁיְבִי, f. שָׁיְבָה: resorbieren, *absorb.*

שׁאר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. †שַׁיְּרֵת; 2 s. m. שַׁיְּרַתְּ: übrig lassen, *leave over.* | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתַּיַּר: pass. || שְׁאָר n. m. Rest, *remainder.*

שׁבא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁבֵיהּ; Pt. act. p. m. שָׁבוֹ: gefangen nehmen, *capture.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּבִי; f. אִשְׁתְּבִיַ; p. f. אִשְׁתַּבְיָן: pass. || שִׁבְיָא n. m. Gefangenschaft, *captivity.*

שׁאל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שְׁאֵלֵת, שְׁאֵלִי, sf. 3 s. m. שְׁאֵלְתֵּהּ, 3 p. m. שְׁאֵלְתִּנְהוֹ; 1 p. שְׁאֵלְנָא; Imp. s. m. שְׁאַל, p. m. שְׁאָלוּ; Inf. לְמִשְׁאַל; Pt. act. שָׁאֵל, p. m. שָׁיְלִי; pass. s. f. שְׁאִילָה: fragen, entleihen, *ask, borrow.* | **Itpe.**, Pf. 1 s. אִתְּשַׁלִי; 3 s. m. אִתְּשַׁל; Impf. 3 s. m. נִתְּשַׁל; Inf. אִתְּשׁוֹלֵי; Pt. מִתְּשַׁל: die Auflösung eines Gelübdes nachsuchen, *apply for the dissolution of a vow.* | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁיְּלֵהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. לְשַׁיְּלֵהּ; 3 p. m. לְשַׁיְּלוּ; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁיְּלֵהּ; Inf. לְשַׁיּוֹלֵי; Pt. act. s. m. מְשַׁאֵל, p. m. †מְשַׁיְּלִין, 1 s. מְשַׁיְּלְנָא: fragen, *ask;* sq. בְּ sich er-

kunden, *inquire.* || **Af.**, Pf. 3 s. f. אוֹשְׁלָה; Inf. אֽוֹשׁוֹלֵי; Imp. s. m. c. sf. 1 s. אֽוֹשְׁלַן; Pt. act. s. m. מוֹשֵׁל; p. m. מְוֹשְׁלֵי: leihen, *loan.*

[1] שׁבב. שִׁבְבְתָּא n. f., sf. 3 s. f. שִׁבְבְתַהּ; p. c. sf. 3 s. f. שִׁבְבָתָהּ: Nachbarin, *woman-neighbor.* || שִׁבְבוּתָא n. f., sf. 1 s. †שִׁבְבוּתִי; 1 p. שִׁבְבוּתָן: Nachbarschaft, *neighborhood.*

[2] שׁבב. שִׁבָּא n. m., p. שִׁבֵּי: Span, *splinter.*

שׁבח vb. **Pa.**, Pf. 3 p. m. †שַׁבַּחוּ: preisen, *praise.* | **Af.**, Inf. אַשְׁבּוֹחֵי; Pt. act. מַשְׁבַּח: verbessern, *improve.*

שְׁבִילָא n. m., p. שְׁבִילֵי: Pfad, *path.*

שַׁבַּע n. m., שְׁבָעָה n. f., שַׁב n. m. et f. 7. || שַׁבְסַר, שְׁבַסַר, f. שְׁבַסְרֵי, שְׁבַע עֶשְׂרֵה† 17. || שַׁבְעִין n. p. m. 70. || [שָׁבוּעָא] (hebr.) n. m., p. שָׁבוּעֵי: Woche, *week.* || שׁבע vb. denom. **Itpe.**, Pf. 1 s. אִשְׁתְּבַּעִי; Impf. 3 s. m. לִשְׁתְּבַּע: schwören, *swear.* | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אַשְׁבַּעְתְּכוֹ: beschwören, *adjure.*

שְׁבַק vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. et f. שְׁבַקְתּוּן; 2 p. m. †שְׁבַקְתּוּן; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁבַקֵהּ, 3 p. m. שְׁבָקְנֵהוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁבַקְתֵּהּ; 3 p. m. †שְׁבַקוּ, sf. 1 s. שְׁבַקִין, 3 p. m. שְׁבָקוּנֵהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁבְּקֵהּ, 3 p. m. אֶשְׁבְּקִנֵהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. לִשְׁבְּקִנַהּ; Imp. s. m. שְׁבֹק, 1 s. שְׁבָקֵן, 3 s. m. שְׁבֶקֵהּ, 3 p. m. שַׁבְקִנֵהוּ; s. f. שְׁבָקִי, sf. 3 s. m. שַׁבְקִיהּ; p. m. c. sf. 3 s. m. שַׁבְקוּהִי; Pt. act. s. m. שָׁבֵק, 1 p. שָׁבְקִינַן, 2 s. שָׁבְקַתְּ; pass. p. f. שְׁבִיקָא: übriglassen, hinterlassen, fahren lassen, zulassen, *leave over, leave behind, let go, permit.*

שַׁבְרִירֵי n. p. m. Blindheit, *blindness.*

שׁבש vb. **Pa.**, Pt. s. f. d. מְשַׁבְּשְׁתָּא: fehlerhaft, *erroneous.* | **Itpa.**, Pf. 3 p. אִשְׁתַּבּוּשׁ: sich irren, *err.* || שַׁבַּשְׁתָּא n. f. Irrtum, *error.*

שַׁבְתָּא n. f., a. שַׁבָּא; p. שַׁבֵּי, שַׁבָּתָא: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | חַד בְּשַׁבָּא, אַרְבְּעָה, תְּלָתָא בש׳, תְּרֵי בש׳, מֶעָלֵי שַׁבְּתָא, חַמְשָׁא בש׳, בש׳: Sonntag, Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, *Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday.*

שיבתא n. Name eines Dämons, *name of a demon.*

שׁגח vb. **Af.,** Pf. 3 s. m. אַשְׁגַּח; 3 s. f. †אַשְׁגַּחַת; Pt. act. מַשְׁגַּח: sich kümmern, *care, mind.*

שׁגר vb. **Pe.,** Pt. pass. s. m. d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שְׁדָא vb. **Pe.,** Pf. 1 s. שְׁדַי, sf. 3 s. m. שְׁדֵיתֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁדְיֵהּ, 3 p. שְׁדָנְהוֹ, שְׁדִנְהוֹ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁדָתֵהּ, שְׁדִיתֵהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. שַׁדְיוּהַּ; Impf. 3 s. m. נִשְׁדֵּי, sf. 3 p. לִשְׁדִּנְהוֹ; Imp. s. m. שְׁדִי, sf. 3 s. f. שַׁדְיַהּ; Inf. לְמִשְׁדָּא; Pt. act. s. m. שָׁדֵי, f. שָׁדְיָא, p. m. שָׁדוֹ, 1 s. שָׁדֵינָא, 2 s. שָׁדֵית; pass. s. m. שְׁדֵי, f. שַׁדְיָא, p. f. שַׁדְיָן: werfen, *cast.*

שׁדר vb. **Pa.,** Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. שַׁדַּרְתָּיךְ, 3 s. m. שַׁדַּרְתֵּהּ; 3 s. m. שַׁדַּר; f. שַׁדַּרָה, sf. 3 s. m. שַׁדַּרְתֵּהּ; 3 p. m. †שַׁדַּרוּ, שַׁדּוּר, sf. 1 p. שַׁדְּרִינַן, 3 s. m. שַׁדְּרוּהַּ; Impf. 1 s. אֶשַׁדַּר; 1 p. נְשַׁדַּר, sf. 3 s. m. נְשַׁדְּרֵהּ; 3 s. m. לְשַׁדַּר; 3 s. f. תְּשַׁדַּר; Imp. שַׁדַּר; Pt. act. s. m. מְשַׁדַּר, p. m. מְשַׁדְּרִי, 1 s. מְשַׁדַּרְנָא: senden, *send.*

שׁדת. שֵׁת n. m., שִׁתָּא n. f. 6. ‖ שִׁת(־)סַר, f. †שִׁת־עֶשְׂרֵה, שִׁת־סְרֵי 16. ‖ †שִׁתִּין, שִׁתֵּי n. p. m. 60. ‖ שְׁתִיתָא n. f. $\frac{1}{6}$.

שׁהא vb. **Pa.,** Impf. 3 s. m. c. sf. 3 p. נְשַׁהִנְהוֹ לְ: zurückhalten, *detain.* | **Itpa.,** Impf. 3 s. m. לִשְׁתַּהֵי: verweilen, *tarry.*

[1] שׁוא vb. **Pe.,** Pt. pass. שְׁוֵי, p. שְׁווֹ: wert, preiswert, billig, *worth, cheap.* | **Af.,** Imp. p. אַשְׁווֹ: sq. vb. billig, *cheap.*

[2] שׁוא vb. **Pa.,** Pf. 1 s. שַׁוַּי, sf. 2 p. שַׁוִּנְכוֹ, 3 s. m. שַׁוִּיתֵהּ, 3 p. שַׁוִּנְהוֹ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁוְּיֵהּ; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. שַׁוְּיוּךְ; Imp. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשַׁוְּיֵהּ;

Inf. לְשַׁוּיֵי, sf. 3 s. m. לְשַׁוּיֵהּ: setzen, machen, *set, render.*

שׂוּם vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשַׂיְמֵהּ: abschätzen, *estimate.*

שׂוּעַ vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f. שְׂיָעָן: verpichen, glätten, *plaster, make smooth.* | **Itpe.**, Pf. 3 p. †אִתְשָׂעוּ: glatt werden, *become smooth.* || שִׂיעָא n. m., שְׂיוּעָתָא n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay.*

שׂוּף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שַׂפִּיוּהָ; Imp. שׂוּף; Pt. act. p. m. שָׁאֲפִי; pass. p. m. שְׂיִפִי, שִׂיפִי: reiben, abreiben, *rub, wear out.* | **Pa.**, 3 p. c. sf. 3 s. f. שַׂיְפוּהָ: id.

[1]שׂוּק. שׁוּקָא n. m. Marktplatz, *market place.*

[2]שׂוּק. שָׁקָא n. [f.] Schenkel, Fuß, *leg.*

שָׂוַר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תְּשׂוַר; Pt. act. שָׂוַר: springen, *leap.* | **Pa.**, Pt. act. מְשַׂוַּר: id.

שׂוָרָא n. m. Mauer, *wall.*

שׁוּשְׁבִינָא n. m. Hochzeitskamerad, *best man.*

שׂוּתָא v. שׂעא.

שׁוֹחֲדָא n. m. Bestechung, *bribe.*

שׂחט vb. **Pe.**, 3 p. c. sf. 3 s. m. שַׂחֲטוּהָ; Impf. 3 s. m. נִשְׂחַט; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שְׂחַטוּהִי: schlachten, *slaughter.*

שַׂחֲנָא n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat).*

שׂחר vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. מְשַׂחֲרֵי: fronen lassen, *impose forced labor.*

שׂטא vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. d. שָׂטְיָא Narr, *fool.* | שָׂטְיוּתָא n. f. Torheit, *folly.*

שׂטח vb. **Itpa.**, Pf. 1 s. אִשְׂתַּטַּחִי: sich ausstrecken, *stretch oneself.*

שׂטף vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׂטַפְתֵּהּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נְשְׂטְפֵהּ: wegschwemmen, *wash away.*

שׂטר vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶשְׂטַר; Inf. מְשְׂטַר: bestreichen, *smear (apply a salve).* || שְׂטָרָא n. m., c. שְׂטַר; sf. 1 s. שְׂטָרִי; 2 s. שְׂטָרָךְ; p. c. sf. 2 p. m. שְׂטָרֵיכוֹ: Urkunde, *document.*

שׂיוב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׂיוֵבֵהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְשֵׂיוְבַן; Inf. c. sf.

3 s. m. לְשֵׁיו[ו]בֵהּ: erretten, *deliver*.

שִׁיצָא n. m., p. שִׁיצֵי: Flosse, *fin*.

שֵׁירָאֵי (gr.) n. m. p. Seide, *silk*.

שֵׁישָׁא n. m. Alabaster, *alabaster*.

שְׁכַב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. †שְׁכַבְנַן, שְׁכֵבֶן; 3 s. f. שְׁכָבָא; 3 p. m. †שְׁכַבוּ; Pt. act. s. m. שָׁכֵב, f. שָׁכְבָא, p. m. d. שָׁכְבֵי, f. שָׁכְבָן: sich legen, liegen, schlafen, sterben, *lie down, lie, sleep, die*.

[1]שכח vb. **Pe.** (**Af.**), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אַשְׁכְּחִיתֵהּ, f. אַשְׁכַּחַתֵּהּ, p. m. אַשְׁכְּחִתְנְהוֹ; 1 p. †אַשְׁכְּחִינַן, אַשְׁכְּחִיתְנְהוֹ; 3 s. m. אַשְׁכַּח, sf. 3 s. m. אַשְׁכְּחֵהּ, 3 p. m. אַשְׁכְּחִנְהוֹ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אַשְׁכַּחוּ; 3 p. m. †אַשְׁכַּחוּ, sf. 3 s. m. אַשְׁכְּחוּהָ; Impf. 2 s. m. תַּשְׁכַּח; Pt. act. מַשְׁכַּח, 1 s. מַשְׁכְּחָנָא, 2 s. מַשְׁכַּחְתְּ; pass. s. m. שְׁכִיחַ, f. שְׁכִיחָא, 2 s. שְׁכִיחַתְּ: finden, *find;* Pt. pass. sich befindend, antreffbar, *found, frequent*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּכוֹחִי; Inf. אִשְׁתְּכוֹחֵי; Pt. p. m. †מְשְׁתַּכְחִין: gefunden werden, *be found, be met with*.

[2]שכח (hebr.) vb. **Pe.**, Pf. 1 p. שְׁכַחְן, sf. 3 p. שְׁכַחְנוּנְהוֹ; Pt. act. 1 p. שָׁכְחִינַן: vergessen, *forget*. | **Itpe.**, Pt. s. f. מִשְׁתַּכְחָא, pass.

שכל n. m., p. מְשָׁכְלֵי: Becken, *basin*. | מַשְׁכַּלְתָּא, מִשְׁכַּלְתָּא n. f. kleines Becken, *small basin*.

שכן שְׁכִינְתָא n. f., p. שְׁכִינָתָא: die Gegenwart Gottes, *the Divine Presence*. ‖ מַשְׁכֵּן vb. pfänden, *pawn*. | מַשְׁכְּנְתָּא (כַּ) n. f. Pfand, *pledge*.

שְׁכְרָא n. m. Rauschtrank, *intoxicating drink*.

שלא vb. **Itpe.**, Pf. 1 p. אִשְׁתְּלַיִן: vergessen, *forget*.

שְׁלַח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. שַׁלְחַהּ; 3 p. f. †שְׁלַחָן; Impf. 3 s. m. לִשְׁלַח; 3 p. לִשְׁלְחוּ; Imp. שְׁלַח; Pt. pass. שְׁלִיחַ, d. שְׁלוּחָא, שְׁלִיחָא, sf. 3 s. f. שְׁלוּחַהּ: 1. senden, *send;* Pt. pass. Bote, *messenger;* 2. ausziehen, *take off*. |

Pa., Pt. act. p. מְשַׁלְּחִי: ausziehen, *strip off*.

שׁלט vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. יִשְׁלַט; Pt. act. שָׁלַט: herrschen, *rule*. || שַׁלִּיטָא n. m., p. שַׁלִּיטֵי: Herrscher, Machthaber, *ruler, potentate*. || שָׁלְטָן n. m., d. שָׁלְטָנָא: Herrschaft, *dominion*.

שַׁלְיָא, סַלְיָא, סִלְיָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.

שׁלל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m. יִשְׁתַּלְשַׁל: lose werden, *be loosened*. || שׁוּשְׁלְתָא n. f. Kette, *chain*.

שׁלם vb. **Pe.**, Pf. 3 p. †שְׁלִמוּ; Inf. מְשַׁלַּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, Impf. 1 s. אֲשַׁלֵּם; 3 s. m. יְשַׁלֵּם; Inf. לְשַׁלּוֹמֵי; Pt. act. 2 p. מְשַׁלְּמִתּוּן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, Pt. מִשְׁתַּלַּם; 1 s. מִשְׁתַּלְּמָנָא, 2 s. מִשְׁתַּלְּמַתְּ: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, Pf. 1 s. אַשְׁלֵמִי; 2 s. m. אַשְׁלֵמְתְּ; Inf. c. sf. 3 p. m. לְאַשְׁלָ[וֹ]מְנְהוֹ: ausliefern, *deliver*. || שְׁלָם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. עֲבַד ש׳ ל Frieden stiften unter, *make peace among*. עֲבַד ש׳ בֵּהֲדֵי Frieden schließen mit, *make peace with*. יְהַב ש׳ ל begrüßen, *salute*. שְׁלָמָא עָלָךְ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשְׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שַׁלְמָנָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.

שׁלף vb., Pt. pass. s. m. שְׁלִיף, f. שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שָׁלוֹפֵי n. m., p. c. שָׁלוֹפָא: der (das Schwert) herauszieht, zückt, *he who draws (the sword)*.

שְׁמָא n. m., sf. 1 s. שְׁמַי; 2 s. m. שְׁמָךְ; 3 s. f. שְׁמַהּ; 3 p. שְׁמַיְהוֹ: Name, *name*. | מִשּׁוּם praep. wegen, *on account of*. | מִשּׁוּם דְּ conj. weil, *because*.

שְׁמַיָּא n. p. m., c. שְׁמֵי: Himmel, *heaven, Heaven*.

שְׁמָדָא n. m. Verfolgung, *persecution*.

שׁמט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁמְטֵהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נְשְׁמְטֵהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִשְׁמְטֵהּ; Pt. pass. p. m. שְׁמִיטֵי: los-

machen, ablösen, *loosen, detach.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אִשְׁתַּמַטַן; 3 s. f. c. sf. 1 s. אִשְׁתְּמָטַתַן; Pt. s. f. מִשְׁתַּמְטִי, p. m. מִשְׁתַּמְטִי, f. מִשְׁתַּמְטָא: sich ablösen, lose werden, entschlüpfen, *become detached, loosened, escape.* ‖ **Pa.**, Impf. 3 s. f. תְּשַׁמֵּט; Pt. act. s. f. מְשַׁמְּטָא: erlassen, *remit.*

שַׁמְבָּא n. m., p. שַׁמְכֵי: Zwiebel, *onion.*

שַׁמִּין adj. fett, *fat.* ‖ שַׁמְנָא, שַׁמְנוּנָא n. m., sf. 3 p. שַׁמְנֵיהוֹ, שַׁמְנוּנֵיהוֹ: Fett, *fat.*

שְׁמַע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שְׁמַעִת, שְׁמַעִי; 1 p. †שְׁמַעְנָא; 3 s. m. c. sf. שְׁמַעֵהּ, f. שְׁמָעָא, p. שְׁמָעֵנֵהוֹ; 3 s. f. שְׁמָעָה, sf. 3 s. m. שְׁמָעֵתֵהּ; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. נִשְׁמְעִנָּךְ; 3 p. לִשְׁמְעוּ; Imp. שְׁמַע; Pt. act. s. m. שָׁמֵעַ, d. שָׁמְעָא, sf. 3 s. m. שָׁמְעֵהּ, p. שָׁמְעֵי, 2 s. שָׁמְעַתְּ; pass. s. m. שְׁמִיעַ, f. שְׁמִיעָא: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּמַע; Impf. 3 p. f. לִשְׁתַּמְעָן; Pt. p. f. מִשְׁתַּמְעָן: gehört werden, *be heard.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אַשְׁמְעִנַן; Impf. 1 s. אֶשְׁמַע, sf. 3 s. f. אֶשְׁמְעַהּ; 3 s. m. c. sf. 1 p. יַשְׁמְעִנַן; Imp. p. f. אַשְׁמְעָן; Inf. c. sf. 1 p. לְאַשְׁמוֹעֲנַן; Pt. act. מַשְׁמַע: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify.* ‖ שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא n. f., p. שְׁמַעְתָּתָא: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaïtic halakic tradition.* ‖ שְׁמָעְנָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. שְׁמָעֲנֵיהּ: Ruf, *reputation.*

[1]שׁמשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. מְשַׁמֵּשׁ: bedienen, *attend.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לִשְׁתַּמַּשׁ; Inf. לְאִשְׁתַּמּוֹשֵׁי; Pt. 1 s. מִשְׁתַּמְּשְׁנָא: sich bedienen, *make use.*

[2]שׁמשׁ. שִׁמְשָׁא n. f. Sonne, *sun.*

שִׁמְשְׁמָא n. m. Sesam, *sesame.*

שִׁשְׁמָנָא, שִׁשְׁמָנָא n. m. Ameise, *ant.*

שׁמת vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁמְּתֵהּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נְשַׁמְּתֵהּ;

Pt. pass. 1 s. מְשַׁמַּתְנָא: in den Bann tun, *excommunicate.* || שַׁמַּתָא n. f. Bann, *ban.*

שְׁנָא vb. **Pe.,** Pt. act. שָׁנֵי: verschieden sein, *be different.* | מַי שְׁנָא worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | לָא שְׁנָא es ist nicht verschieden, *it is not different.* || **Pa.,** Pf. 1 s. שַׁנֵּי; 1 p. †שַׁנִּינָא, שַׁנִּין, sf. 3 p. שַׁנִּינְהוֹ †שַׁנִּינַן; 3 s. m. שַׁנִּי; Impf. 1 s. אֲשַׁנֵּי; 1 p. c. sf. 3 s. m. נְשַׁנִּינֵהּ; Imp. שַׁנִּי; Pt. act. s. מְשַׁנֵּי, p. m. מְשַׁנְּנוֹ, f. מְשַׁנְּנָן: 1. ändern, wechseln, *change;* 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction, answer an objection.* | **Af.,** Imp. אַשְׁנֵי: wechseln, *change.* || שַׁתָא n. f., p. †שְׁנִין, שְׁנֵי; c. שְׁנֵי; d. †שְׁנַיָא; sf. 3 s. m. שְׁנֵיהּ: Jahr, *year.* | לְשָׁנָא nach einem Jahre, *after a year.*

שִׁנָּא n. f., p. שְׁנֵי; sf. 1 s. שְׁנַי; 3 s. m. שְׁנֵיהּ: Zahn, *tooth.* | מְשִׁנְתָא n. f. Fels, *rock.*

שִׁנְרָא n. m. Katze, *cat.*

שְׁנָתָא v. ישׁן.

שְׁעָתָא n. f., p. †שְׁעִין: Stunde, *hour.* || הַשְׁתָא adv. jetzt, *now.*

שׁעא vb. **Itpa.,** Pf. 3 s. m. אִשְׁתַּעָא; 3 s. f. אִשְׁתַּעִי; 3 p. m. אִשְׁתַּעוֹ; Imp. אִשְׁתַּעִי; Pt. act. מִשְׁתַּעִי: erzählen, *relate.* || שׁוּתָא n. f. Gespräch, *talk.*

שְׁעִבּוּדָא v. עבד.

שׁער vb. **Pa.,** Pf. 3 s. m. שַׁעַר; Inf. לְשַׁעוּרֵי: abschätzen, *estimate.* || שְׁעוּרָא n. m., c. שְׁעוּר: Maß, *measure.*

שְׁפְטָנָא n. m. Tor, *fool.*

שׁפך vb. **Pe.,** Imp. שְׁפֹךְ; Pt. שָׁפֵךְ: ausgießen, *pour out.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּפַךְ, pass.

שׁפל vb. **Pe.,** Pf. 1 s. †שְׁפֵלְת, שְׁפַלִי; Imp. שְׁפַל: nach unten sehen, *look below.* | **Af.,** Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אַשְׁפִּלוּהָ: niedrig machen, *lower.* || שַׁפִּיל adj. niedrig, *low.* || בְּשַׁפְלָא bergab, *down hill.* || שִׁפּוֹלָא n. m., p. sf. 3 s. m. שִׁפּוֹלֵהּ: Saum, *skirt.*

שׁפע **Pe.,** Pf. 3 p. †שְׁפַעוּ: strömen, *overflow.*

שפץ vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. שִׁפְּצָנְהִי; Impf. 2 s. m. תְּשַׁפֵּץ: ausbessern, *repair.*

שְׁפַר vb. **Pe.**, gefallen, *please.* || שַׁפִּיר adj., d. שַׁפִּירָא, f. שַׁפִּירָא, p. f. שַׁפִּירָן: schön, *beautiful.* | שַׁפִּיר adv. recht, *correctly.* || שִׁפְרָא n. m., sf. 2 s. m. שִׁפְרָךְ: Schönheit, *beauty.*

[1]שקא vb. **Pe.**, Pt. act. c. sf. 3 s. m. שָׁקְיֵהּ: ausschenken, *give to drink;* Pt. act. Mundschenk, *butler.* | **Af.**, Pf. 1 p. sf. 3 s. m. אַשְׁקִינֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַשְׁקֵיהּ, 3 p. m. אַשְׁקִינְהוּ; 3 p. c. sf. 3 s. m. אַשְׁקִיוֹהִי; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אַשְׁקִנָךְ; Imp. c. sf. 1 s. אַשְׁקְנַן, p. c. sf. 3 s. m. אַשְׁקִיוֹהִי; Pt. act. p. m. מַשְׁקוֹ: zu trinken geben, *give to drink.*

[2]שְׁקָא vb. **Pe.** = שְׁקַל.

שְׁקַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שְׁקַלִת, שְׁקַלִי, sf. 3 s. m. שְׁקַלְתֵּהּ, 3 s. f. שְׁקַלְתָּא, 3 p. m. שְׁקַלְנְהוּ; 1 p. c. sf. 3 p. שְׁקַלְנִינְהוּ; 2 s. m. שְׁקַלְתְּ, sf. 3 p. שְׁקַלְתִּנְהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁקַלֵהּ, f. שְׁקַלַהּ; 3 s. f. †שְׁקַלַת, שְׁקָלָה, sf. 3 s. f. שְׁקַלְתַּהּ; 3 p. c. sf. 3 s. f. שְׁקַלוֹנְהוּ, 3 p. שְׁקַלְוֹנְהוּ; Impf. אֶשְׁקוֹל; 3 s. m. נִשְׁקוֹל, sf. 3 p. לִשְׁקְלֵנְהוּ; 3 p. c. 3 s. f. לִשְׁקְלוּהָ; Imp. שְׁקוֹל, sf. 3 s. m. שָׁקְלֵהּ, 3 p. שָׁקְלֵנְהוּ; s. f. שְׁקָלִי; p. m. שָׁקְלוּ; Pt. act. שָׁקֵל, p. שָׁקְלִי, 1 p. שָׁקְלִינַן, 2 s. שָׁקְלַתְּ; pass. s. m. שְׁקִיל, f. שְׁקִילָא, p. f. שְׁקִילָן: nehmen, *take.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּקַל; Pt. p. f. מִשְׁתַּקְלָן, pass.

שְׁקַר vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שַׁקַּר; Inf. שַׁקּוֹרֵי, sq. בְּ: betrügen, *deceive.* || שִׁקְרָא: Lüge, *lie.* || שַׁקְרוֹרַי n. m. Lügner, *liar.*

שְׁרָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁרְיֵהּ, f. שַׁרְיַהּ, שַׁרְיָא, p. שְׁרָנְהוּ; 3 s. f. †שְׁרָת; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. שַׁרְוֹנְהוּ, p. m. †שְׁרְוֹנְהָא, 3 p. f. שְׁרוֹנְהִי; Impf. 3 s. m. לִשְׁרֵי; Imp. שְׁרִי; Inf. מִשְׁרָא; Pf. act. שָׁרֵי, p. שָׁרוּ; pass. s. m. שְׁרִי, f. שַׁרְיָא: lösen, erlauben, *loosen, permit.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתְּרִי;

Impf. 2 p. m. תִּשְׁתְּרוֹ: Erlaubnis erhalten, *receive permission.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אַשְׁרִי: wohnen lassen, *cause to dwell.* || מַשְׁרִיתָא n. f., p. c. sf. 1 s. †מַשְׁרְיָתַי: Lager, *camp;* p. Truppen, *troops.* || שֻׁרוּתָא n. f., sf. 2 s. m. שֻׁרוּתָךְ(י); Mahlzeit, *meal.*

שרבב vb. **It.**, Pf. 3 s. m. אִשְׁתַּרְבַּב; Inf. אִשְׁתַּרְבּוֹבֵי: herabgleiten, *slip down.*

שְׁרָגָא n. m., p. שְׁרָגֵי: Lampe, *lamp.*

שְׁרָיְקָא n. m., p. שְׁרָיְקֵי: Flecken, Faden, *spot, thread.*

שרף vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נִשְׁרֹף: schlürfen, *sip.*

שָׁרִיר adj. p. f. שָׁרִירָן: fest, *firm.*

שדת v. שֵׁת.

שנא v. שַׁנָּא.

שתי vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. שְׁתִית, sf. 3 s. m. אִשְׁתִּיתֵהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שַׁתִּיהּ; Impf. 1 p. נִשְׁתֵּי; 2 s. m. תִּשְׁתֵּי, p. †תִּשְׁתּוֹן; Imp. שְׁתִי, שָׁתֵי; p. m. שְׁתוֹ, אִשְׁתּוֹ; Inf. מִשְׁתָּא, לְמִשְׁתֵּי, מִשְׁתְּיָא; Pt. act. שָׁתֵי, 2 s. שָׁתֵית: trinken, *drink.* || מִשְׁתְּיָא n. m. Getränk, *drink.*

שתל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׁתַלִי; 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁתַלְתֵּהּ; 3 p. †שְׁתַלוּ; Impf. 1 s. אֶשְׁתֵּל; Pf. act. שָׁתֵל, p. שָׁתְלִי, 1 s. שָׁתֵלְנָא: pflanzen, *plant.*

שְׁתָפָא n. m., p. שְׁתָפֵי: Genosse, *partner.* || שְׁתָפוּתָא n. f. Genossenschaft, *partnership.* || שתף vb. denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m. לְשַׁתֵּף: zugesellen, *associate.* | **Itpa.**, Impf. 1 s. אֶשְׁתַּתַּף; 3 s. m. לִשְׁתַּתַּף; Infin. אִשְׁתַּתּוּפֵי, sq. בְּהַדֵּי: sich beteiligen, *take part, participate.*

שתק vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׁתֵקִי, שְׁתַקִי; 3 s. m. שְׁתֵק, אִשְׁתֵּק; 3 p. †שְׁתִקוּ, †אִשְׁתִּקוּ; Pt. act. שָׁתֵק: schweigen, *be silent.* || שְׁתִיקוּתָא n. f. Schweigen, *silence.*

ת

תָּאנָא n. m., s. f. תָּאנֵהּ: Krone, *crown.*

תְּאֵנָתָא n. f., p. תְּאֵנֵי: Feige, *fig.*

תֵּבוּתָא n. f. Arche, *ark.*

תִּבְנָא n. m. Stroh, *straw.*

תבע vb. **Pe.,** Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. m. תַּבְעָתִנְהוֹ: auffordern, *ask, accost.*

תבר vb. **Pe.,** Pt. act. s. m. c. sf. 3 p. m. תָּבְרָנְהוֹ: zerbrechen, *break.* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִתְתַּבַּר; Impf. 3 s. m. לֶיתְתַּבַּר: pass. || תְּבָרָא n. m. Unglück, *misfortune.*

תְּגָרָא v. גרא.

תַּגָּרָא (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant.*

תוב vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †תְּבְנָא; 3 s. m. תָּב; Imp. s. f. תּוּבִי: zurückkehren, *return.* | **Af.,** 1 p. †אוֹתְבְנָא, sf. 2 s. m. אוֹתְבָנָךְ, 3 s. m. אוֹתְבֵנֵהּ, 3 p. m. אוֹתְבִינְהוֹ; 2 s. m. c. sf. 1 s. אוֹתְבַתַּן; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲתִיבֵהּ; Pt. act. s. m. מְתִיב, מוֹתֵב, p. m. מְתִיבִי, 2 s. מְוֹתַבְתְּ: Einwendung erheben, *raise an objection.* | **Ittaf.,** Pf. 3 s. m. אִתְּוֹתַב: widerlegt werden, *be refuted.* || תְּיוּבְתָּא n. f., p. תְּיוּבָתָא: Widerlegung, *refutation.* || תּוּב, תּו adv. wiederum, *again.*

תּוּמָא n. m. Knoblauch, *garlic.*

תּוֹרָא n. m. Ochs, *ox.*

תְּוָתְבָא (etym.?) n. m., p. 1 s. ־בַי: Kleid, *garment.*

תְּחוֹת, תְּחוֹתֵי, תּוֹתֵי praep., sf. 2 s. m. תּוֹתָךְ; 3 s. m. תְּוֹתֵיהּ, p. m. תְּוֹתַיְהוֹ: unter, *under.* || מִלְּתַחַת adv. unten, *beneath.* || תַּתֵּי, תַּתָּא adj., d. תַּתָּאָה; p. תַּתָּאֵי: unterer, *lower.* || לְתַתֵּי, מִתַּתֵּי adv. unten, *beneath.* || תחא vb. denom. **Pa.,** Impf. 3 s. m. לְתַתֵּי; 1 p. נְתַתֵּי: nach unten bringen, *bring down.*

תחל v. חלל.

תַּכָּא n. m. Tisch, *table.*

תְּכָלָא n. m. Kinderlosigkeit, *childlessness.*

תְּכְלָא n. m., p. תִּכְלֵי: Schmerz, *pain.*

תְּכֻלְתָּא n. f. Purpur(farbe und -stoff), *violet (color and stuff).*

תַּכְתְּקָא, טַכְטְקָא (pers.?) n. m., p. ־קֵי: Thronsessel, *chair.*

תְּלָא vb. **Pe.,** Pf. 1 p. †תְּלִינַן; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תְּלֵיהּ, p. f. תְּלָנְהִי; 3 p. תְּלוֹ; Impf. 2 p. m. תִּתְלוֹ; Pt. act. s. m. תָּלֵי; pass. s. f. תַּלְיָא: (auf-

hängen, *hang (up).* | **Itpe.,** Pf. 3 s. m. אִתְּלִי, p. אִתְּלוֹ: pass.; angezündet werden, *be kindled.* | **Af.,** Pf. 3 s. f. אַתְלַי; Imp. אַתְלִי(א): anzünden, *light.*

תֶּלַג n. m., d. תַּלְגָּא: Schnee, *snow.*

תַּלְמִידָא v. למד.

תּוֹלָעָנָא adj. d. pur purrot, *scarlet.*

תְּלָת n. m., תְּלָתָא n. f. 3. || תְּלָת† f. תְּלַיסַר, תְּלָת עֲשַׂר† תְּלֵיסְרֵי, תְּלָת סְרֵי, עֲשָׂרֵה 13. || תְּלָתִין n. p. m. 30. || תְּלִיתַי: dritter, dreifach, *third, threefold.* || תְּלָתָא, תִּלְתָא n. m. ⅓; drittgeboren, *born third.*

תַּמָּן, דָּתַם adv. dort, *there.*

תמה vb. **Pe.,** Pt. pass. p. f. תְּמִיהָא: sonderbar, *strange.* | **Af.,** Inf. אַתְמוֹהֵי; Pt. מַתְמַהּ: sich wundern, *be astonished.*

תְּמִידָא (hebr.) n. m. das tägliche Opfer, *the daily sacrifice.*

תְּמָנֵי n. m., תְּמָנְיָא n. f. 8. || תְּמָנֵי עֲשַׂרָה† f. תְּמָנֵיסַר, תְּמָנָן, תְּמָנֵי סְרֵי 18. || תְּמָנֵי סְרֵי n. p. m. 80. || תְּמִינָאָה n. m. achter, *eighth.* || תְּמַנְתָּא n. f. Achtelmaß, *measure of an eighth.*

תַּמְרָא n. m., p. תַּמְרֵי: Dattel, *date.*

[1]תנא. תְּרֵי(ן) n. d. m., sf. 1 p. תַּרְוַיְנָן, 2 p. תַּרְוֵיכוֹ, 3 p. תַּרְוֵיהוֹ תַּרְתֵּי(ן) n. d. f. 2. || תַּרְתֵּי סְרֵי, תְּרֵיסַר, תְּרֵי עֲשַׂר† 12. || תְּנָן adj., f. תְּנִיתָא: zweiter, *second.* || מַתְנִיתָא n. f., sf. 1 p. מַתְנִיתַיהָן; p. מַתְנָיָתָא: Misna. || תְּנָא vb. denom. **Pe.,** Pf. 1 s. תְּנֵי; 1 p. תְּנִינָא† תְּנַן, sf. 3 p. f. תְּנַנְהִי; 2 p. c. sf. 3 s. f. תְּנִיתוּהָ; Impf. 3 s. m. נְתְנֵי; Imp. תְּנֵי; Inf. מְתְנֵי; Pt. act. תָּנֵי; pass. s. f. תַּנְיָא: einen Lehrsatz der Mišna, die Mišna vortragen, *recite a paragraph of the Mishna, the Mishna,* | **Pa.,** Impf. 3 s. m. נַתְנֵי; Inf. תַּנּוּיֵי: eine Erläuterung zur Mišna vortragen, *utter an interpretation of the Mishna.* | **Af.,** Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַתְנֵיהּ; Imp. 3 s. m. c. sf. 1 s. נַתְנֵן; Imp. p. אַתְנוֹ: die

Mišna lehren, *instruct in the Mishna.* || תַּנָּא n. m., p. תַּנָּאֵי: Tanna (doctor Mišnicus).

[2]תנא vb. **Af.**, Pf. 3 p. m. אַתְנוֹ: verabreden, *make an agreement.*

תנח v. נוח.

תַּנִּינָא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster.*

תַּנּוּרָא n. m., p. תַּנּוּרֵי: Ofen, *oven.*

תַּעְלָא n. m., p. תַּעְלֵי: Fuchs, *fox.*

תַּעֲנִיתָא v. [3]ענא.

תְּפַס vb. **Pe.**, Pf. 2 p. c. sf. 3 s. f. תַּפְסִיתוּהִי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תְּפָסֵהּ (תַּפְשֵׁהּ); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. תַּפְסוּהִי; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. תְּפֵשֵׁהּ; p. m. c. sf. 3 s. m. תַּפְסוּהִי, f. תַּפְסוּהִי; Pt. act. s. m. תָּפֵס, p. m. תְּפִשֵׁי, תָּפְסִין†; 1 p. תָּפְסִינַן: ergreifen, in Besitz nehmen, *seize, take possession.* | **Itpe.**, Pt. 2 s. מִתְפַּסְתְּ: ergriffen werden, *be seized.*

תפף vb. **Pe.**, Pf. 2 p. תַּפֵּיתוּ: speien, *spit.*

[1]תקל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תַּקְלֵהּ; Impf. 3 s. m. לְתִקֹּל, Pt. act. תָּקֵל: 1. wägen, *weigh;* 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal.* || מִתְקָלָא(ק), sf. 3 s. m. מִתְקָלֵהּ, מְתִקְלֵהּ: Gewicht, *weight.*

[2]תקל vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִתְּקַל, f. אִתְּקָלָא: straucheln, *stumble.*

תקן vb. **Pe.**, Pt. act. p. f. תָּקְנָן: gerade, recht, *straight, right.* || **Pa.**, Pf. 3 s. m. תַּקֵּן, p. m. †תַּקְנוּ, תַּקִּין; Inf. לְתַקּוֹנֵי; Pt. pass. s. m. מְתַקַּן, f. d. מְתַקַּנְתָּא: anordnen, richtig stellen, *order, set in order.* || תַּקָּנְתָּא n. f., sf. 3 s. m. תַּקָּנְתֵּהּ: Verordnung, Besserungsmittel, *ordinance, means of improvement, remedy.*

תקף vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. תָּקְפִי: stark sein, *be strong.* | **Itpa.**, Pt. p. m. מִתְקַפְּיוּ: sich anstrengen, *strain oneself.* | **Af.**, Pt. act. מַתְקֵף: eine starke Frage stellen, *ask a strong question.* || תֻּקְפָּא n. m., c. תֻּקְפָּ: Stärke, Heftigkeit, *strength, vehemence.*

[1]תרא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לְתִרוֹ: aufweichen, *dissolve.*

²תרא vb. **Af.**, Pf. 1 p. אַתְרִינָן: verwarnen, *forewarn.*

תַּרְבָּא n. m. Fett, *fat.*

תרגם vb., Pf. 3 p. m. †תַּרְגְּמוּ; Pt. act. 1 p. מְתַרְגְּמִינָן: übersetzen, erklären, *translate, interpret.*

תרך vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. תָּרֵךְ: verstoßen, *repudiate.*

תרם vb. denom. **Af.**, Pf. 2 s. m. אַתְרֵמְתְּ; 2 p. m. †אַתְרֵמְתּוּן: sich widersetzen, *oppose.* || תֵּרוּם n. m. Widersetzlichkeit, *rebelliousness.*

תַּרְנִיתָא n. f. Cypresse, *cypress.*

תַּרְנְגוֹלָא (תַּרְנְגוֹלָא) n. m. Hahn, *cock.* || תַּרְנְגוֹלְתָא n. f. Henne, *hen.*

תַּרְעָא n. m. Tür, *door.*

תרץ vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. תָּרְצִנְהוֹ; Pt. act. מְתָרֵץ; pass. s. f. d. מְתָרְצָא: zurechtstellen, richtig stellen, *set aright, correct.*

תְּשַׁע n. m., תְּשָׁעָה n. f. 9. || תְּשַׁע, תְּשַׁע עֶשְׂרֵה †תְּשֵׁסַר, f. תְּשֵׁסְרֵי (תְּשֻׁסְרֵי) 19.

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis.

Hebrew Glossary.

אֲבוּקָה n. f. Fackel, *torch.*

אֲהִילָה n. f., p. אֲהִילוֹת: Überdachung, *covering.*

אחר vb. **Pi.** Pt. pass. מְאָחָר verspätet, *belated, postdated.*

אִי adv. nicht, *not.*

אֲלַךְ adv. weiter, *further on.*

אִלְמָלֵא conj. wenn nicht, *if not.*

אמר vb., Inf. בְּלוֹמַר: das will sagen, *that is.*

אֲפִלּוּ conj. obwohl, *although.*

בדא. בַּדַּי n. m., p. בַּדָּאִין: Lügner, *liar.*

בדל. הַבְדָּלָה n. f. Segenspruch am Sabbatausgang, *benediction at the outgoing of the sabbath.*

בוא. בִּיאָה n. f. Untergang, *setting.*

בול (gr.) n. m., p. בּוּלָאוֹת: Ratsherr, *councillor.*

בחר vb. **Ho.**, Pt. מְבֻחָר: auserlesen, *choice.*

בטח vb. **Ho.**, Pt. 1 s. מְבֻטְחַנִי: gewiß sein, *be certain.*

בטל vb. **Pi.**, Pf. 3 s. f. בִּטְּלָה: unterbrechen, *interrupt.* ‖ בְּטוּל n. m. Unterbrechung, *interruption.*

בקש vb. Nitp. = Hitp.

ברא: בְּרִיָּה n. f. Schöpfung, *creation.* ‖ בְּרִיָּה n. f. Geschöpf, *creature.*

ברר: בְּרִירָה n. f. Sonderung, *separation, selection.*

בַּת n. f. ‖ בַּת קוֹל Stimme, *voice.* ‖ בְּבַת אַחַת auf Einmal, *at one and the same time.*

גָּבָה vb. einziehen, *collect.*

גּוֹי n. m. Nichtjude, *Gentile.*

גּוּף n. m. Körper, Wesen, *body, essence.*

גְּזֵרָה n. f.: גְּזֵרָה שָׁוָה Analogie-Beweis, *proof by analogy.*

גְּמַר n. m. Vollendung, *completion.*

גְּרֶגֶרֶת n. f. Feige, *fig.*

גַּרְגְּרָן n. m. Schlemmer, *glutton.*

דְּגְמָה (gr.) n. f. Gleichnis, *likeness.*

דַּק n. m., p. דְּקִין: Flor im Auge, *cataract.*

דֶּקֶל n. m. Palme, *palm-tree.*

הֵיאַךְ adv. wie? *how?*

הפרכום (gr.) = *ὕπαρχος.*

וַדַּי n. m., p. וַדָּאוֹת: Gewißheit, *certainty.* ‖ וַדַּי adv. gewiß, *certainly.*

וַכַּי adj., p. וַכָּאִין: würdig, *worthy.*

זון vb. **Ni.**, Pt. נָזוֹן: gespeist werden, *be fed.*

חול vb. Pf. 3 s. m. חָל: fallen, *fall.*

חָס וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God forbid.*

חֻזְקָה n. f., c. חֻזְקַת: Präsumtion, *presumption.*

חלק vb. **Ni.**, verschiedener Meinung sein, *be of a different opinion.*

חַמָּה n. f. Sonne, *sun.*

חמר vb. Pt. pass. חָמוּר: schwer, *heavy, weighty.*

מֵחֲמַת praep. wegen, *on account of.*

טול vb. **Hi.** werfen, *cast.*

טַלִּית n. f. Mantel, *mantle.*

טפל vb. **Ni.** sich anschließen, *attach oneself.*

יאל. הוֹאִיל וְ conj. da, *since.* ‖ הֵיוֹלָךְ adv. also, *hence.*

יִסּוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering.*

יְשִׁיבָה n. f. Akademie, *college.*

ישר **Pi.** stark machen, *make strong.*

כְּ praep., sf. 1 s. כְּמוֹתִי.

כֵּיוָן שֶׁ conj. sobald als, nachdem, *as soon as, since.*

כָּךְ adv. so, *thus.*

כָּן adv. hier, *here.* | מִכָּן von jetzt ab, *from now on.*

כנס vb. **Ni.** eintreten, *enter.*

בֵּית הַכִּסֵּא Abtritt, *privy.*

כַּפָּרָה n. f. Sühne, *atonement.*

כרך vb. umschlingen, *wind about.*

לוה[1] vb. **Pa.** begleiten, *accompany.*

לוה[2]. הַלְוָאָה n. f. Darlehen, *loan.*

לָשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning.*

מה. מַה־שֶּׁ dasjenige, welches, *that which.* ‖ עַל־אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה um wieviel mehr, *how much the more.*

מות. מִיתָה n. f. Tod, *death.*

מִן praep., sf. 3 s. m. מִמֶּנּוּ.

מנה. מִנְיָן n. m. Zahl, *number.*

מסר vb. Pt. act. 1 s. מְמַסְרַנִי.

מַרְגָּלִיּוֹת (gr.) n. f., p. מַרְגָּלִית: Perle, *pearl.*

נדה. נִדּוּי n. m. Bann, *excommunication.*

נטל vb. erheben, nehmen, *lift, take.*

נִיב שְׂפָתַיִם Oberlippe, *upper lip.*

נֵס n. m., p. נִסִּין: Wunder, *miracle.*

סבב vb. **Hi.** zu Tische liegen, *recline at table.*

סבר vb. Pt. pass. סָבוּר meinend, *of the opinion.*

סְיָח n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass.*

סָנִיף n. m. Ansatz, *attachment.*

סָפֵק n. m., p. סְפֵקוֹת: Zweifel, *doubt.*

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse.*
סתר vb. widersprechen, *contradict.*

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle.*
מִבְּעוֹד יוֹם: עוד während des Tages, *while it is yet day.*
מֵעֵין: עין praep. nach Art von, *after the manner of.*
עַכְשָׁו adv. jetzt, *now.*
עלב vb. bedrücken, *oppress;* Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable.* | **Ni.** pass.
עלה vb. angerechnet werden, *be counted.* | **Hi.** nennen, *name.*
עֲנָוְתָנוּת n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility.*
עַצְמִי: עֶצֶם ich selbst, *myself.*
עַרְבִית n. f. Abend, *evening.*
עָרוֹד n. m. Wildesel, *wild ass.*

פְּגִיוֹן (lat.) n. m. pugio.
פְּגָם n. m. Verschlimmerung, *deterioration.*
פחת verringern, *lessen.*
מִפְּנֵי שֶׁ conj. weil, *because.*
פנה vb. **Ni.** die Notdurft verrichten, *ease oneself.*

פרש vb. sich absondern, *separate oneself.*
פְּרִיָדָה n. f. Taube, *dove.*
פְּרִיָה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness.*
פרום בולבטי (gr.) = *πρὸς βουλευτάς.*
פְּתִיחָה n. f. Anfang, *commencement.*

מִצְוָה n. f. Gebot, *commandment.* || Wohltat, *good deed.*
צחח vb. **Pilp.** polieren, *polish.*

קדם vb. vorangehen, *go before.* | **Ho.** Pt. מְקֻדָּם verfrüht, *antedated.*
בְּמָקוֹם. קום praep. anstatt, *in the place of.*
קְרִיָה. קרא n. f. Lesen, *reading.* || מִקְרָא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse.*
קַרְקַע n. m. Grund und Boden, *[ground.*

רְאָיָה. ראה n. f. Beweis, *proof.*
רַבֵּנוּ. רבב: unser Lehrer, *our teacher.*
רְבִיָה. רבה n. f. Mehrung, *multiplication.*
מַרְדֵּה. רדה n. m. Schaufel, *shovel.*

רפף. חֶרֶף עַיִן: Augenblick, *twinkling of an eye.*

רשׁה. רְשׁוּת n. f. Erlaubnis, *permission.*

שׁ: nota relationis. | שֶׁלִּי: mein, *my.* | שֶׁל: nota genitivi.

בִּשְׁבִיל praep. wegen, *on account of.*

שַׁחַר n. m., p. שְׁחָרִין, שְׁחָרִית n. f.: Morgenzeit, *dawn.*

שְׁטָר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרֵי (שְׁטָרֵי): Schriftstück, *document.*

שְׁכִיבָה n. f. Liegen, *lying down.*

שׁכח vb. **Hitpa.**, vergessen werden, *be forgotten.*

שׁמשׁ: בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת: Abenddämmerung, *twilight.*

שׁמשׁ vb. **Pi.**, dienen, *serve.*

שׁנה vb. **Pu.**, Pt. ungewöhnlich, *extraordinary.*

שׁנה. מִשְׁנָה n. f. Mišna.

שׁ מִשָּׁעָה: von der Zeit, da, *from the time when.*

[תחל] תחל vb. denom. **Hi.**, anfangen, *begin.*

תְּנַי n. m. Bedingung, *condition.*

תקן vb. **Hi.**, verordnen, *establish, order.*

L. Vever
Antiquaire à
Paris

DATE DUE

PJ 5302 .M371 1910

Margolis, Max Leopold,
1866-1932.

A manual of the Aramaic
language of the Babylonian

3,243

UNITED THEOLOGICAL SEMINARY

United Theological Seminary Library
MAIN PJ5302.M371 1910
Margolis, Max A manual of the Aramaic la
3 0645 0005 8799 4